

Učinkoviti odgovori na vprašanja mladih

2. ZVEZEK

V tej knjigi boš našel odgovore na vprašanja o naslednjih temah:

NASPROTNI SPOL

SPREMEMBE
V ŽIVLJENJU

PRIJATELJSTVA

ŠOLA IN VRSTNIKI

DENAR

TVOJI STARŠI

TVOJI OBČUTKI

RAZVEDRILO

TVOJ DUHOVNI
NAPREDEK

**Potrebuješ nasvete,
ki jim res lahko zaupaš!**

Knjiga *Učinkoviti odgovori na vprašanja mladih*, 2. zvezek, ti ponuja ravno to. Podobno kot v prvem zvezku so tudi v tej knjigi objavljeni izsledki intervjujev s stotinami mladih z vsega sveta. Njim so modri nasveti iz Svetega pisma pomagali. Sedaj pa odkrij, kako lahko pomagajo tebi.

»Pridobi si modrost,
pridobi si razumnost.«
(Pregovori 4:5)

Dragi bralec!

Modri kralj Salomon je napisal: »Mladenič [ali mlaedenka], veseli se v svoji mladosti in naj bo tvoje srce radošno v tvojih mladih dneh. Hodi po poteh svojega srca in za tistim, kar gledajo tvoje oči.« (Pridigar 11:9) Ko si mlad, je življenje lahko zelo zanimivo in razburljivo, in mi ti želimo, da bi v njem užival. Vendar te hkrati spodbujamo, da bi vse delal tako, da bi to ugajalo Bogu Jehovu. Nikoli ne pozabi, da Bog lahko vidi, kaj počneš s svojim življenjem, in te bo skladno s tem tudi sodil. Kako modro je torej, da si k srcu vzameš še en Salomonov nasvet: »Spominjaj se svojega Velikega stvarnika v dnevih svoje mladosti.« (Pridigar 12:1)

V molitvah iskreno prosimo, da ti bodo informacije v tej knjigi pomagale, da se boš lahko postavil po robu vsem pritiskom in skušnjavam, ki jih doživljajo današnji mladi, in ti pokazale, kako se lahko odločaš v skladu z Božjo voljo. Tako boš razveseljeval Jehovovo srce. (Pregovori 27:11)

Vodstveni organ Jehovovih prič

dobri zgledi kazalo

Šulamka 33

Revna vdova 166

Jožef 50

Ezekija 193

Lidija 97

Pavel 227

Trije Hebrejci 134

David 257

Asaf 287

Ali bi rad povedal,
kako ti je ta knjiga
koristila? Piši
izdajatelju na
ustrezni naslov.

Učinkoviti odgovori na vprašanja mladih

2. ZVEZEK

ta knjiga je last:

(ime in priimek)

© 2008

WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA
Questions Young People Ask—Answers That Work, Volume 2

© 2011

Wachtturm Bibel- und Traktat-Gesellschaft der Zeugen Jehovas, e. V.
Selters/Taunus

Učinkoviti odgovori na vprašanja mladih, 2. zvezek

Natis avgust 2015

Ta publikacija ni naprodaj. Namenjena je svetovnemu svetopisemskemu izobraževanju, ki se podpira s prostovoljnimi prispevki.

Če ni drugače označeno, so svetopisemski stavki vzeti iz *Svetega pisma – prevod novi svet*.

Imena nekaterih mladih v tej knjigi so spremenjenja.

Nekateri komentarji posameznikov, ki so že bili objavljeni v *Prebudite se!*,
so v tej knjigi na novo prevedeni.

Viri fotografij: Stran 165: ženska, ki nosi drva: Godo-Foto;
evropsko mesto: © 2003 BiblePlaces.com

Questions Young People Ask—Answers That Work, Volume 2
Made in Germany

Slovenian (yp2-SV)

Druck und Verlag: Wachtturm-Gesellschaft, Selters/Taunus

■ Sporočilo staršem

Za mlade so najstniška leta lahko kakor hoja po vrvi. Vsak korak se zdi negotov – celo strašljiv. Starši si morda kdaj želite, da bi lahko svoje otroke obvarovali takšne »hoje«. Tega seveda ne morete storiti, *lahko* pa imate vlogo palice, ki pomaga loviti ravnotežje. Imate edinstveno priložnost pomagati svojim otrokom, da ostanejo na pravi poti in pridejo iz najstniških let kot odgovorni odrasli ljudje.

Toda to je vsekakor lažje reči kakor narediti. Morda se vam zdi, da je bil vaš sin še včeraj radoživ malček, ki je nenehno čebljal; danes pa je vase zaprt najstnik, ki mu ni do pogovora z vami. Še nedolgo nazaj je vaša hčerkica že lela povsod iti z vami; sedaj pa ji je neprijetna že sama misel na to, da bi jo kdo v javnosti videl skupaj s starši!

Vendar vam ni treba misliti, da niste dovolj usposobljeni, da bi lahko bili kos tem spremembam. Na voljo vam je vir modrosti, v katerem lahko najdete zanesljivo vodstvo vi in vaš otrok. Ta vir modrosti je Božja Beseda, Sвето pismo.

Knjiga *Učinkoviti odgovori na vprašanja mladih*, 2. zvezek, je zasnovana tako, da văšemu otroku jasno predstavi svetopisemske nasvete. Če si na 4. in 5. strani pogledate Vsebino, boste opazili, da knjiga obravnava celo vrsto tem. Vendar namen te publikacije ni le predstaviti dejstva. Razmislite o naslednjem:

1. Knjiga spodbuja k sodelovanju. Na več mestih v knjigi bo vaš otrok spodbujen, da napiše svoje odgovore na različna vprašanja in trditve. Razpredelnica »Kako se bom uprl pritisku vrstnikov«, na straneh 132 in 133, bo văšemu otroku na primer pomagala razmisljiti o nekaterih izzivih, s katerimi se spoprijema, in o tem, kako se

lahko nanje odzove. Poleg tega se vsak od devetih delov te knjige konča s stranjo, ki ima naslov »Moj dnevnik«, na kateri lahko vaš otrok napiše osebne misli in občutke glede gradiva, obravnavanega v posameznem delu.

2. Knjiga spodbuja h komunikaciji. Na 63. in 64. strani je denimo okvir z naslovom »Kako se lahko z očetom ali mamo pogovorim o spolnosti?«. Na koncu vsakega poglavja je tudi okvir »Kaj meniš?«. Ta okvir ni namenjen le ponovitvi gradiva, temveč se lahko uporabi tudi za družinsko razpravo. Poleg tega je v vsakem poglavju okvir »Moj načrt«, na koncu katerega je mladi bralec spodbujen, da dokonča stavek »V zvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal ...«. Tako so mladi povabljeni, da pri starših poiščejo uravnovešene nasvete, ki jim bodo pomagali med »hojo po vrvi«, torej na poti skozi mladostništvo.

Nasvet: Da bi vaš mladostnik v knjigo lahko pisal neobremenjeno, mu pustite, da jo bo imel povsem zase. Kasneje vam bo morda sam zaupal, kaj je napisal.

Priskrbite si svoj izvod te knjige in se z njo dodobra seznanite. Ko jo boste brali, se skušajte spomniti vseh dramatičnih dogodkov, zadreg in skrbi, ki ste jih sami doživeli v najstniških letih. Kadar je primerno, jih zaupajte svojemu sinu ali hčerki. To bo otroka spodbudilo, da se bo tudi on zaupal vam. Kadar govoriti, ga poslušajte! Če komunikacija noče in noče steči, nikar ne obupajte! Otroci navadno bolj cenijo nasvet svojih staršev kakor svojih vrstnikov, čeprav vam morda dajejo povsem drugačen občutek.

V veselje nam je, da smo lahko tako vam kot tudi vašim otrokom priskrbeli ta pripomoček, ki temelji na Svetem pismu. Jehova v molitvi prosimo, da bi bila ta knjiga vaši družini v blagoslov.

Izdajatelji

vsebina

Predgovor: Kje lahko najdem najboljše nasvete? **6**

1 NASPROTNI SPOL

- 1** Ali sem dovolj zrel za ljubezensko zvezo? **14**
- 2** Kaj je narobe s skrivnimi zmenki? **21**
- 3** Ali je to prava oseba zame? **28**
- 4** Kako daleč je predaleč? **42**
- 5** Zakaj je modro ostati nedolžen? **48**

2 SPREMEMBE V ŽIVLJENJU

- 6** Kaj se dogaja z mojim telesom? **58**
- 7** Kaj, če mi moj videz ni všeč? **67**
- 8** Zakaj sem tako hudo bolan? **74**

3 PRIJATELJSTVA

- 9** Kako naj se spoprimem z osamljenostjo? **86**
- 10** Zakaj me je prijatelj prizadel? **92**
- 11** Kako je s spletnimi prijateljstvi? **99**
- 12** Ali je širjenje govoric res nekaj slabega? **105**

4 ŠOLA IN VRSTNIKI

- 13** Kako sem lahko v šoli uspešnejši? **114**
- 14** Kako se lahko v šoli zaščitim? **121**
- 15** Kako se lahko uprem pritisku vrstnikov? **128**
- 16** Dvojno življenje – ali bi zanj moral kdo vedeti? **136**
- 17** Kaj bi moral vedeti o šolskih prijateljstvih? **142**

5

DENAR

- 18** Kako lahko zaslужim nekaj denarja? **150**
- 19** Kako se lahko naučim pametno ravnati z denarjem? **156**
- 20** Kaj, če je moja družina revna? **165**

6

TVOJI STARŠI

- 21** Kako lahko bolje prenesem kritiko? **174**
- 22** Zakaj vsa ta pravila? **181**
- 23** Kaj, če je moj starš odvisen od alkohola ali drog? **190**
- 24** Kaj naj storim, če se starša prepirata? **199**
- 25** Ali sem lahko srečen v enostarševski družini? **208**

7

TVOJI OBČUTKI

- 26** Kako lahko obvladujem svoja čustva? **218**
- 27** Zakaj od sebe vedno zahtevam popolnost? **225**
- 28** Kako se lahko uprem homoseksualnim nagnjenjem? **231**
- 29** Kako naj neham misliti na spolnost? **237**

8

RAZVEDRILO

- 30** Ali je kaj narobe, če igram računalniške igre? **246**
- 31** Kako sem lahko glede glasbe uravnovešen? **253**
- 32** Kako se lahko zabavam? **263**
- 33** Zakaj bi moral zavračati pornografijo? **273**

9

TVOJ DUHOVNI NAPREDEK

- 34** Zakaj naj upoštevam svetopisemska merila? **282**
- 35** Kako lahko postanem Božji prijatelj? **289**
- 36** Kako lahko zagovarjam svojo vero v Boga? **297**
- 37** Ali naj se krstим? **304**
- 38** Kaj bom naredil s svojim življenjem? **311**

PREDGOVOR

Kje lahko najdem

najboljše nasvete?

za dekleta

Ne moreš si kaj, da ne bi razmišljala o luštnem novem fantu v razredu. »Saj sploh ne ve, da obstajam,« si govorиш. »Kaj je potem narobe, če sanjarim o njem?« Poleg tega nisi edina – o njem sanjarijo vse punce. To veš, saj slišiš druga dekleta, da se ves čas pogovarjajo o njem.

Nenadoma pa ta fant pogleda proti tebi. Preseneti te s svojim očarljivim nasmehom. Vrneš mu nasmeh in on pristopi k tebi.

»Ojla,« sramežljivo pozdravi.

»Haj,« mu odzdraviš.

»Jaz sem Boštjan.«

za fante

Približujeta se ti dva sošolca. V želodcu te začne stiskati. Ta dva sta te v tem tednu že dvakrat silila, da bi kadil. To bo njun tretji poskus.

Prvi fant spregovori: »Si spet sam? Naj te predstavim prijateljici.« Besedo »prijateljica« poudari, tako da pomežikne. Hkrati seže v žep, iz njega nekaj potegne in to pomoli proti tebi.

Med prsti drži nekaj podobnega cigaret. Točno veš, kaj je to, in v želodcu te še bolj stisne.

- »Ti si tukaj nov, ne?« ti kar zleti iz ust.
- »Ja, moja družina se je priselila šele pred nekaj tedni.«
- Še vedno ne moreš verjeti, da se Boštjan res pogovarja s teboj!
- »Veš kaj,« nadaljuje Boštjan, »danes po šoli bo pri meni doma zabava. A prideš?«
- Nato se nagne naprej in ti pomežikne.
- »Naj te opozorim,« še reče. »Mojih staršev ni doma in domači bar je odklenjen. Kaj praviš?«
- Boštjan čaka na tvoj odgovor. Vsako drugo dekle na tvoji šoli bi brez pomisljanja reklo »Ja, pridev!«
- Kaj pa boš rekla ti?
- »Ne, hvala,« rečeš. »Saj sem vama že povedal, da jaz ne . . .«
- Drugi fant ti seže v besedo: »To je zaradi tvoje vere, ne? Ti se sploh ne smeš zabavati!«
- »Ali pa si navadna reva?« te zbode prvi fant.
- Opogumiš se in rečeš: »Ne, nisem reva.«
- Nato ti drugi fant položi roko čez rame in blago reče: »No, le vzemi.«
- Prvi fant ti tisto belo stvar približa k obrazu in prišepne: »Saj ne bova nikomur povedala. Nihče ne bo nikoli izvedel.«
- Kaj boš storil?

PODOBNI scenariji se vsak dan odigravajo v skoraj vseh delih sveta. Res pa je, da so nekateri mladi nanje bolje pripravljeni kakor drugi mladi. Ko je kak fant pod pritiskom, ker ga drugi silijo, da bi kadil, morda razmišlja: »Nočem popustiti, toda tega pritiska ne prenesem več. Zakaj ne morem svojim sošolcem pokazati, da sem tudi jaz lahko ‚normalen‘?« Dekle, ki jo fant povabi na zmenek, pa si morda reče: »Videti je spodoben. Zakaj vsaj enkrat – samo tokrat – ne morem reči *da*?«

Mnogi mladi pa so poučeni, kako se lahko samozavestno postavijo za to, kar verjamejo. Zato je zanje pritisk, da bi delali to, kar ni prav, *manjši* – pa naj je to slišati še tako nenavadno. Ali želiš tudi ti biti eden od njih? Dobra novica je, da ti to *lahko uspe!* Kako?

Sveto pismo je Božja navdihnjena beseda, zato so v njem najboljši nasveti, ki ti lahko pomagajo, da se samozavestno spoprimeš z izzivi, ki jih s seboj prinaša mladost. (2. Timoteju 3:16, 17) Pri katerih izzivih ti lahko denimo pomaga Sveti pismo? Oglej si spodnji seznam in pri temi, ki še posebej zanima *tebe*, naredi ✓.

- ✉ **Odnos do nasprotnega spola**
- Telesne spremembe, ki jih doživljjam
- Sklepanje priateljstev
- Izzivi v šoli
- Ravnanje z denarjem
- Odnosi s starši
- Obvladovanje občutkov
- Izbira razvedrilna
- Moj duhovni napredek

Zgoraj naštete teme so, kot lahko vidiš na 4. in 5. strani, pravzaprav teme devetih delov te knjige. Kaj si označil? Morda boš te dele želel preučiti najprej. Svetopisemska načela ti lahko pomagajo na vsakem od teh področij

v življenju. Knjiga, ki jo imaš sedaj v rokah, pa ti bo poka-zala, kako.*

Prav tako boš v tej knjigi lahko izrazil svoje misli. Proti koncu vsakega poglavja boš na primer našel okvir »Moj načrt«. Vanj boš lahko napisal, kako nameravaš prebrano udejanjati. Vprašalniki, kakršen je na primer »Kako se bom uprl pritisku vrstnikov«, na straneh 132 in 133, ti bodo pomagali razmisljiti o izzivih, s katerimi se spoprije-maš, in najti praktične rešitve. Poleg tega se vsak del v tej knjigi konča s stranjo, ki ima naslov »Moj dnevnik«. Tu boš lahko napisal, kako se kak vidik obravnavanega gra-diva dotika tvojega življenja. Na devetih straneh v knjigi boš našel tudi naslov »Dober zgled«, pod katerim so opisani različni svetopisemski liki, ki si zaslužijo, da jih po-snemamo.

Svetlo pismo te spodbuja: »Pridobi si modrost, prido-bi si razumnost.« (Pregovori 4:5) Pri besedah »modrost« in »razumnost« gre za nekaj več ko le za to, da *vemo*, kaj je prav in kaj narobe. Na stvari je treba gledati širše. Če denimo veš, kakšne so posledice slabega ravnanja in kako boš nagrajen, če delaš, kar je prav, ti to pomaga, da se samozavestno in pogumno spoprimeš s pritiskom vrstnikov.

Bodi prepričan o naslednjem: Naj se ti zdijo tvoji pro-blemi še tako veliki, nisi edini, ki jih ima. Tudi drugi imajo podobne izzive kot ti, in jih uspešno premagujejo. Enako uspešen si lahko ti! Knjigo *Učinkoviti odgovori na vpra-šanja mladih*, 2. zvezek, kar najbolje uporabi. Prepričala te bo, da so v Svetem pismu *najboljši* nasveti, kar jih lah-ko najdeš.

* Velik del te knjige je sestavljen iz izbranih, že objavljenih člankov iz rubrike »Mladi vprašujejo«, ki izhaja v reviji *Prebudite sel!*, ki jo izdajajo Jehovove priče.

ta knjiga vsebuje ...

ključne svetopisemske stavke, ki osvetljujejo glavne misli

NAMIG

**praktične predloge,
ki ti bodo pomagali do
uspeha**

ALI SI VEDEL ...

**dejstva, ki te
bodo spodbudila
k razmišljanju**

moj načrt

► rubriko, ki ti omogoča, da napišeš, kako boš gradivo uporabil

KAJ MENIŠ?

- vprašanja, ki ti bodo pomagala razmisljiti o prebranem

in tudi ...

moj dnevnik

**stran ob koncu
vsakega dela te
knjige, na kateri
lahko z besedami
izraziš svoje misli**

DOBER ZGLED

**opise izbranih
svetopisemskih likov,
vrednih posnemanja**

NASPROTNI SPOL

V šoli vidiš fanta in dekle, kako se med odmorom sprehajata po hodniku in se držita za roke. Kako se ob tem počutiš?

- Vseeno mi je.
- Rahlo sem ljubosumen.
- Zelen sem od zavisti.

S prijatelji greš v kino in ugotoviš, da so vsi po parih – samo ti ne! Kako se ob tem počutiš?

Tvoj najboljši priatelj se je pred nedavnim začel zanimati za neko punco in zdaj hodita. Kako se ob tem počutiš?

- Me ne moti.
- Malo mi je neprijetno.
- Zelo sem ljubosumen.

- Vesel sem.
- Rahlo mu zavidam.
- Zamerim mu.

Fant in dekle, dekle in fant. Temu prizoru si lahko priča povsod okoli sebe – v šoli, na ulici, v nakučovalnem središču. Vsakič, ko to vidiš, začutiš močno željo, da bi bil tudi sam z nekom par. Toda ali si pripravljen na ljubezensko zvezo? Če si, kako lahko najdeš osebo, ki bi bila prava zate? In če jo najdeš, kako lahko poskrbiš, da bosta med sestajanjem ostala v moralnem pogledu čista? Poglavlja 1–5 ti bodo pomagala odgovoriti na ta vprašanja.

1

Ali sem dovolj zrel za ljubezensko zvezo?

»Povsod okoli sebe čutim močan pritisk, da naj začnem hoditi s kom. Poleg tega je hudo veliko luštnih fantov.« (Whitney)

»Nekatera dekleta so zelo direktna, in ne bi jih rad zavrnili. Toda če bi vprašal starše, vem, kaj bi odgovorili.« (Filip)

ŽELJA, da bi bil z nekom, ki je zate nekaj posebnega – z osebo, ki misli, da si tudi *ti* nekaj posebnega – je lahko izredno močna, pa čeprav si še zelo mlad. »Pritisk, da bi hodila na zmenke, se je začel, ko sem bila stara 11 let,« se spominja Jennifer. Brittany pravi: »V šoli se počutiš, kot da te pol manjka, če ne hodiš s kom – pa naj je to kdor koli!«

Kako pa je s teboj? Ali si dovolj zrel za ljubezensko zvezo? Preden na to odgovorimo, moramo najprej razjasniti neko drugo bolj osnovno vprašanje:

Kdaj gre za ljubezensko zvezo?

Označi svoj odgovor na naslednja vprašanja:

Redno hodiš ven z določeno osebo nasprotnega spola. Ali je to ljubezenska zveza?

- Da
 Ne

Privlači te oseba nasprotnega spola in ti privlačiš njo. Večkrat na dan si pošiljata SMS-sporočila oziroma se pogovarjata po telefonu. Ali je to ljubezenska zveza?

- Da
 Ne

Vsakič, ko se dobite s prijatelji, si skupaj z isto osebo nasprotnega spola. Ali je to ljubezenska zveza?

- Da
 Ne

Na prvo vprašanje ti najverjetneje ni bilo težko odgovoriti, pri drugih dveh pa si morda malo omahoval. Kdaj točno *gre za ljubezensko zvezo*? Za ljubezensko zvezo gre takrat, ko določeni osebi, s katero se redno družiš, kažeš romantično naklonjenost, ona pa jo vrača tebi. Potemtakem je odgovor na vsa tri gornja vprašanja *da*. Če je med teboj in kom nasprotnega spola posebna obojestranska naklonjenost in redno komunicirata, najsibo po telefonu ali iz oči v oči, na javnem kraju ali na samem, pomeni, da gre med vama za ljubezensko zvezo oziroma da hodita. Toda ali si na ljubezensko zvezo pripravljen? To boš ugotovil, če pretehtaš naslednja tri vprašanja.

Zakaj želiš z nekom hoditi?

V mnogih kulturah je to, da se dva sestajata, sprejemljiv način, da se bolje spoznata. Vendar bi takšno druženje moralo imeti plemenit namen – mlademu moškemu in ženski bi moralo pomagati, da ugotovita, ali se res želita poročiti drug z drugim.

Če z nekom hodиш, vendar se z njim ne nameravaš poročiti, ravnaš kakor otrok, ki se z novo igračo najprej igra, nato pa jo zavrže.

Res je, da nekateri tvoji vrstniki se stajanje oziroma zmenke morda jemljejo preveč na lahko. Mogoče jim je enostavno všeč, da z nekom nasprotnega spola uživajo posebno priateljstvo, ne da bi se imeli namen poročiti. Nekateri na takšnega prijatelja celo gledajo zgolj kot na trofejo ali okrasek, s katerim se kažejo v javnosti, da bi si dvignili samozavest. Pogosto pa se takšna površna zveza ne obdrži dolgo. »Mnogi mladi se po enem tednu ali dveh razidejo,« pravi mlada Heather. »Na to, da z nekom hodijo, gledajo kot na nekaj začasnega – in s tem se pravzaprav pripravljam na razvezo, ne pa na zakon.«

Jasno je, da vplivaš na čustva tistega, s katerim hodиш. Zato glej, da bodo tvoji nameni častni. Pomisli: Ali bi ti bilo všeč, če bi se nekdo igral s tvojimi čustvi, kakor da so igrača, s katero se igra otrok – vzame jo v roke in že naslednji trenutek odloži? Dekle po imenu Chelsea pravi: »Del mene si želi, da bi bili zmenki le zabava, toda prav nič zabavno ni, če jih eden jemlje resno, drugi pa ne.«

Koliko pa si star?

Koliko naj bi bil po tvojem star mladostnik, da bi lahko začel hoditi na zmenke? ☺

Zdaj pa isto vprašanje postavi enemu od staršev ali očema ter zapiši odgovor.

Možno je, da je prva številka, ki si jo napisal, nižja od druge. Morda pa ni! Mogoče si tudi ti eden od številnih mladih, ki

so se modro odločili, da bodo ljubezensko zvezo začeli šele, ko bodo bolje poznali samega sebe. Tako se je odločila tudi 17-letna Danielle in pravi: »Ko razmišljjam o tem, kaj bi pred dvema letoma iskala pri bodočem možu, vidim, da se to zelo razlikuje od tega, kar bi iskala danes. V bistvu si za tako odločitev še zdaj ne zaupam dovolj. Ko bom čutila, da sem že nekaj let kot osebnost stabilna, potem bom razmišljala o zmenkih.«

Je pa še en razlog, da je modro počakati. Življenjsko obdobje, ko se spolni občutki in romantična čustva okrepijo, Sveti pismo opiše z besedno zvezo »cvet mladosti«. (1. Korinčanom 7:36) Če se tesno družiš z nekom nasprotnega spola, ko si še v »cvetu mladosti«, lahko to razvname poželenje in privede do napačnega ravnanja. Res je, da tvoji vrstniki o tem morda niti ne razmišljajo. Mnogi od njih prav gorijo v želji, da bi izkusili spolnost. Toda ti lahko razmišljaš bolje! (Rimljanci 12:2) Navsezadnje te Sveti pismo takole spodbuja: »Bežite pred spolno nemoralno.« (1. Korinčanom 6:18, *New International Version*) Če počakaš, da mine cvet mladosti, lahko odpraviš nesrečo. (Pridigar 11:10)

ALI SI VEDEL ...

Številne raziskave kažejo, da je za par, ki se poroči pred dopolnjenim 20. letom, velika verjetnost, da se bo razvezal v prvih petih letih po poroki.

Ali si dovolj zrel za poroko?

Da bi lažje odgovoril na to vprašanje, se dobro zazri vase in razmisli o naslednjem:

Odnosi z drugimi. Kako ravnaš s starši in brati ali sestrami? Ali takrat, ko si z njimi, pogosto izgubiš samoobvladanje

Mislim, da lahko z nekom hodиш šele takrat, ko ti ta res nekaj pomeni in ko meniš, da ima vajina zveza prihodnost. Tega človeka imaš rad, ne gre ti le za to, da bi hodil na zmenke. (Amber)

in svoje mnenje morda izraziš z ostrimi ali sarkastičnimi besedami? Kaj bi glede tega o tebi povedali *oni*? Tvoje ravnanje z družinskimi člani kaže, kako boš ravnal z zakonskim partnerjem. (Beri Ef. 4:31.)

Lastnosti. Ali na stvari običajno gledaš pozitivno ali negativno? Ali si razumen ali pa vedno vztrajaš, da mora vse biti po *tvoje*? Ali pod pritiskom znaš ostati miren? Ali si potprežljiv? Če že sedaj razvijaš sad duha, se lažje pripraviš na kansenjšo vlogo moža oziroma žene. (Beri Gal. 5:22, 23.)

Denar. Kako ravnaš z denarjem? Ali si pogosto v dolgovih? Ali znaš obdržati službo? Če ne, zakaj ne? Ali je za to kriva sama služba? Delodajalec? Ali pa nekatere navade oziroma lastnosti, v katerih bi se moral izboljšati? Če ne znaš pravilno upravljati z denarnimi sredstvi, ko si še sam,

kako boš upravljal z njimi, ko boš imel družino? (Beri 1. Ti-moteju 5:8.)

Duhovnost. Če si Jehova-priča, katere so tvoje duhovne vrline? Ali na lastno pobudo beres Božjo Besedo, sodeluješ v oznanjevanju in na krščanskih shodih? Tisti, s katerim se boš poročil, si vsekakor zasluži duhovno močnega partnerja. (Beri Pridigar 4:9, 10.)

NAMIG

Da bi se pripravil na ljubezensko zvezo in zakon, preberi 2. Petrovo 1:5–7 in izberi lastnost, v kateri se moraš še izboljšati. Čez en mesec preveri, koliko si se o tej lastnosti naučil in koliko si v njej napredoval.

»Ostroumni [...] pazi na svoje korake.«

(Pregovori 14:15)

Kaj lahko storis

Če drugi pritiskajo nate, da moraš hoditi na zmenke, preden si za to pripravljen, je to podobno, kakor če bi bil primo- ran opraviti zaključni izpit za predmet, ki si se ga komaj začel učiti. Jasno je, da to ne bi bilo pošteno! Za to, da bi predmet obvladal in znal rešiti zahtevne naloge pri zaključnem izpitu, potrebuješ čas.

Podobno je z zmenki. Kot smo videli, teh ne gre jemati na lahko. Preden se torej začneš zanimati za eno samo osebo, potrebuješ čas, da se temeljito seznaniš z zelo pomembnim »predmetom«: kako splesti prijateljstva. Ko boš kasneje srečal pravo osebo, boš bolje pripravljen na trdno prijateljstvo. Konec koncev je dober zakon zveza dveh dobrih prijateljev.

►►► moj načrt

Da bi se pripravil na zakon, se moram izboljšati v naslednjih lastnostih:

To lahko storim takole:

Vzvezi s to temo bi svojega oceta in/ali mamo rad vprašal:

Če boš z zmenki malo počakal, to ne bo omejilo tvoje slobode. Ravno nasprotno, tako boš imel več svobode, da se boš veselil v svoji mladosti. (Pridigar 11:9) Poleg tega se boš imel čas pripraviti – lahko boš napredoval osebnostno, in kar je najpomembnejše, tudi duhovno. (Žalostinke 3:27)

Vmes pa se seveda *lahko* veseliš druženja z nasprotnim spolom. In kakšen je najboljši način za to? Izberi družbo, ki naj bo mešana in primerno nadzorovana. Dekle po imenu Tammy pravi: »Mislim, da je tako bolj zabavno. Boljše je imeti veliko prijateljev.« Monika se strinja in pravi: »Ideja o skupini je res dobra, saj tako spoznaš ljudi različnih osebnosti.«

Če pa prehitro nakloniš vso svojo pozornost enemu samemu človeku, si s tem pripraviš plodna tla za srčne bolečine. Zato si vzemi čas. Izkoristi to obdobje svojega življenja, da se naučiš sklepati in ohranjati prijateljstva. Kasneje, ko se boš morda odločil začeti ljubezensko zvezo, boš bolje poznal samega sebe in vedel, katere lastnosti potrebuješ, da bi lahko bil partner za vse življenje.

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Ali te ima, da bi z nekom hodil, ne da bi to povedal staršem? Pri tem obstaja več pasti, kot si morda misliš.*

KAJ MENIŠ?

- **Ob katerih primernih priložnostih se lahko družiš z osebami nasprotnega spola?**
- **Kaj bi rekel svojemu bratu ali sestri, ki si želi hoditi na zmenke, pa je za to še premlad oziroma premlada?**
- **Kako bi to, da bi z nekom hodil, vendar se z njim ne bi nameraval poročiti, lahko vplivalo na njegove občutke?**

Kaj je narobe s skrivnimi zmenki?

Jessica se je znašla v dilemi. Vse se je začelo, ko je nanjo vrgel oko sošolec Jeremy. »Bil je zelo lušten,« pravi, »in prijateljice so mi govorile, da tako spodobnega fanta ne bom nikoli več srečala. Kar nekaj deklet je že lelo z njim hoditi, vendar se zanje ni zmenil. Samo jaz sem mu bila všeč.«

Kmalu je Jeremy Jessica povabil ven. Pojasnila mu je, da je Jehovova priča in da zato ne bi smela hoditi z nekom, ki ni iste vere kot ona. »Ampak potem je Jeremy prišel na idejo,« pravi. »Vprašal me je: „Zakaj ne bi hodila tako, da tvoji starši za to sploh ne bi nič vedeli?“«

KAJ bi storil, če bi nekdo, ki ti je všeč, kaj takega predlagal *tebi*? Morda te bo presenetilo, da je Jessica sprva sprejela Jeremyjev predlog. »Bila sem prepričana, da bi mu lahko, če bi z njim hodila, pomagala vzljubiti Jehova,« pravi. Kako se je stvar iztekla? To bomo izvedeli kasneje. Najprej pa si poglejmo, kako se nekateri ujamejo v zanko skrivnih zmenkov.

Zakaj to počnejo

Zakaj nekateri s kom hodijo *na skrivaj*? David, mlad fant, na kratko odgovori: »Vedo, da

jim starši tega ne bi dovolili, zato jim stvar zamolčijo.« Jana opozori še na eno možnost. »Skrivni zmenki so izraz uporništva,« pravi. »Če misliš, da s tabo ne ravnajo kot z odraslim človekom, za kakršnega se imaš, se odločiš početi stvari, ki si jih želiš, in staršem zanje pač ne poveš.«

Ali se lahko spomniš še drugih možnosti, zakaj nekatere mika, da bi se na skrivaj s kom dobivali? Če se, jih spodaj napiši.

Seveda se zavedaš, da ti Sveti pismo naroča ubogati starše. (Efežanom 6:1) In če starši nasprotujejo temu, da bi z nekom hodil, imajo za to gotovo dober razlog. Vseeno pa ne bodi presenečen, če kdaj razmišljaš takole:

● **Počutim se kot kak čudak, ker vsi hodijo na zmenke, samo jaz ne.**

● **Všeč mi je nekdo, ki ni iste vere kot jaz.**

● **Želim se sestajati s kakšno kristjanko, čeprav sem še premlad za poroko.**

Verjetno veš, kaj bi na take izjave rekli tvoji starši. In globoko v sebi tudi ves, da imajo prav. Obenem pa se mogoče počutiš kakor Manami, ki pravi: »Pritis, da bi z nekom hodila, je tako

močan, da včasih v svoji odločenosti nisem več tako trdna. Danes si mladi kratko malo ne morejo predstavljati, da *ne bi* s kom hodili. Poleg tega mi ni prav nič zabavno biti sama!« Nekateri, ki so v podobnih okoliščinah, začnejo hoditi na zmenke in to skrivajo pred starši. Kako pa?

»Rečeno nam je bilo, naj to ostane skrivnost«

Že sam izraz »skrivni zmenki« namiguje, da gre pri tem nekoliko tudi za zavajanje. Pravzaprav je zavajanje tisto, kar takšne zmenke sploh omogoča. Nekateri svojo zvezo skriva-jo tako, da komunicirajo predvsem po telefonu ali internetu. V družbi so s svojim fantom ali punco samo priatelji, toda njihova elektronska pošta, telefonski pogovori in SMS-spo-ročila kažejo čisto nekaj drugega.

Druga pretkana taktika pa je, da se organizira kakšna družabna dejavnost samo zato, da bi dva lahko bila skupaj. James pove: »Nekoč nas je bilo nekaj povabljenih ven, vendar smo kasneje ugotovili, da je bilo vse skupaj vnaprej zre-žirano, zato da bi bila dva iz skupine lahko skupaj. Rečeno nam je bilo, naj to ostane skrivnost.«

Kot se vidi iz Jamesovih besed, skrivnih zmenkov običajno ni brez sodelovanja priateljev. »Pogosto za zadevo ve vsaj en priatelj, vendar o tem ne bo nikomur nič rekel, ker se drži dogovora ‚ne povedati‘,« pravi Carol. Včasih gre tudi za odkrito nepoštenost. »Mnogi ohranjajo svojo skrivnost tako, da lažejo svojim staršem glede tega, kam gredo,« pravi 17-letna Beth. Devetnajstletna Misaki je počela prav to. »Zgodbice sem si morala skrbno izmišljati,« pra-vi. »Da ne bi izgubila zaupanja

ALI SI VEDEL ...

Trajne zveze temelijo na zaupanju. Če s kom hodiš na skrivaj, izdaš zaupanje svojih staršev in spokoplješ sam temelj vajine zveze.

»Želimo [se] v vsem pošteno vesti.«

(Hebrejcem 13:18)

svojih staršev, sem pazila, da jim nisem lagala o ničemer drugem razen o svoji zvezi.«

Pasti skrivnih zmenkov

Če bi se rad sestajal na skrivaj ali pa to že počneš, se vprašaj dvoje:

Kam me bo to pripeljalo? Ali se s svojim fantom oziroma punco nameravaš v bližnji prihodnosti poročiti? »Če z nekom hodiš, pa se z njim nimaš namena poročiti, je enako, kakor da bi oglaseval nekaj, česar ne prodajaš,« pravi 20-letni Evan. Kakšne so lahko posledice? V Pregovorih 13:12 piše: »Od predolgega pričakovanja srce zboli.« Ali res želiš povzročiti srčno bolečino nekomu, ki ga imaš rad? Še eno opozorilo: če skrivaj hodiš na zmenke, si prikrajšan za ljubeče zanimanje svojih staršev in drugih odraslih, ki jih skrbi zate. In zato je večja verjetnost, da se ujameš v zanko spolne nemoralne. (Galačanom 6:7)

Kako na to, kar počnem, gleda Bog Jehova? Sveti pismo pravi, da »je vse golo in razodeto pred očmi njega, ki mu moramo dajati odgovor«. (Hebrejcem 4:13) Če torej svojo ali prijateljevo zvezo prikrivaš, Jehova zanjo tako ali tako ve. In če gre pri tem še za zavajanje, potem bi se res moral zamisliti. Bogu Jehovu laganje nikakor ni všeč. V Svetem pismu je »lažniv jezik« jasno omenjen med rečmi, ki se Bogu gnusijo. (Pregovori 6:16–19)

Konec skrivalnic

Vsekakor bo zate dobro, če boš staršem ali pa kakemu zrelemu odraslemu kristjanu povedal za svojo skrivno zvezo. Če pa ima takšno zvezo tvoj prijatelj, ga nikar ne podpiraj

Če bi kril hrbet svojemu prijatelju, ki z nekom hodi na skrivaj, bi bilo to podobno, kot če bi kril hrbet diabetiku, ki se skrivaj baše s sladkarijami.

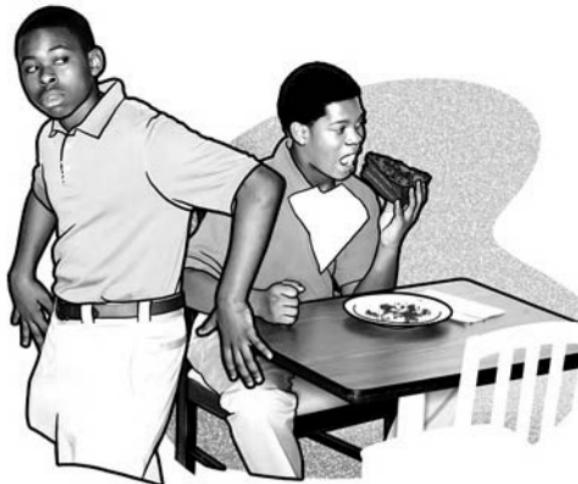
tako, da mu jo pomagaš tajiti. (1. Timoteju 5:22) In konec koncev, kako bi se ti počutil, če bi zradi te zveze kdo utrpel škodo? Ali ne bi bil vsaj delno odgovoren?

Naj ponazorimo: Denimo, da je tvoj prijatelj diabetik, pa se skrivaj baše s sladkarijami. Kaj bi storil, če bi to odkril, vendar bi te prijatelj prosil, da tega nikomur ne poveš? Kaj bi ti bila prva skrb – kriti hrbet svojemu prijatelju ali ukreniti kaj, s čimer bi mu morda lahko rešil življenje?

V podobnih okoliščinah si, če veš, da kdo od tvojih prijateljev s kom hodi na skrivaj. Naj te ne bo strah, da bi bilo vajinega prijateljstva za vedno konec. Pravi prijatelj bo sčasoma spoznal, da si ukrepal v njegovo dobro. (Psalm 141:5)

Skrivnostnost ali pravica do zasebnosti?

Seveda skrivnostnost, povezana z zmenki, ni zmeraj namenjena temu, da se druge zavaja. Zamisli si na primer, da bi se fant in dekle želeta bolje spoznati, vendar nekaj časa tega ne želite razglašati. Morda, kot je

NAMIG

Svoje zveze ti ni treba obešati na veliki zvon. Toda zanjo povej tistim, ki imajo pravico vedeti. Največkrat so to tvoji starši in starši osebe, s katero hodiš.

dejal mladi Thomas, »nočeta, da bi ju nadlegovali z vprašanji, na primer ,In kdaj bo poroka?«.

Čezmeren pritisk drugih res utegne škodovati. (Visoka pesem 2:7) Zato se nekateri pari na samem začetku svoje zveze upravičeno odločijo, da je ne bodo obešali na veliki zvon. (Pregovori 10:19) »S tem dva pridobita čas, da se odločita, ali resno mislita nadaljevati zvezo,« pravi 20-letna Anna. »Če jo mislita, potem lahko zanjo povesta tudi drugim.«

Po drugi strani pa ni prav, če zvezo tajiš pred tistimi, ki imajo zanjo pravico vedeti, na primer pred svojimi starši ali starši tvojega fanta oziroma dekleta. Če ne moreš odkrito povedati, da se z nekom sestajaš, bi se moral vprašati, zakaj. Ali v svojem srcu veš, da bi imeli starši tehtne razloge za to, da bi temu nasprotovali?

»Vedela sem, kaj moram storiti«

Jessica, ki smo jo omenili na začetku, je na skrivne zmenke začela gledati drugače, ko je izvedela za izkušnjo neke

moj načrt

Če skrivaj hodim s katerim od sokristjanov, bom:

Če kdo od mojih priateljev z nekom hodi na skrivaj, bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

Nehala sem s skrivnimi zmenki. Seveda mi ni bilo enostavno vsak dan v šoli videvati tistega fanta. Toda Bog Jehova zadeve lahko vidi širše kakor mi. Le zaupati mu moramo. (Jessica)

kristjanke, ki je bila v podobnih okoliščinah. »Slišala sem, da je zvezo razdrla,« pravi Jessica, »in vedela sem, kaj moram storiti.« Ali ji je bilo to lahko narediti? Nikakor! »To je bil edini fant, ki mi je bil do zdaj res všeč,« pravi. »Nekaj tednov sem dan za dnem samo jokala.«

Toda Jessica je bila prepričana o svoji ljubezni do Jehova. In čeprav jo je na kratko zaneslo s prave poti, je res želela delati to, kar je prav. Sčasoma je čustvena bolečina zaradi razpadle zvezne ponehala. »Danes,« pravi, »sem z Jehovom povezana bolj kot kdaj prej. Zelo sem mu hvaležna, da nam daje potrebne napotke ravno ob pravem času!«

V NASLEDNJEM POGLAVJU Pripravljen si na ljubezensko zvezo in si našel človeka, ki ti je všeč. Toda kako lahko veš, ali je to prava oseba zate?

KAJ MENIŠ?

- Še enkrat pogledj tri okoliščine, ki so na 22. strani napisane v krepkem tisku. Ali katera opisuje to, kako včasih razmišljaš *ti*?
- Kako bi lahko premagal takšno razmišljanje, ne da bi bila rešitev skrivno sestajanje?
- Kako bi ravnal, če bi vedel, da kdo od tvojih prijateljev z nekom hodi na skrivaj, in zakaj bi tako ravnal?

A woman with long brown hair, wearing a pink top, is resting her chin on her hand and looking thoughtfully at a photo album. She is sitting at a table with an orange and yellow patterned cloth. A red circular graphic is in the top left corner.

3

Ali je to
prava
oseba
zame?

Vzemi si malo časa in izpolni naslednji vprašalnik:

Katere lastnosti so ti sedaj bistvene pri nekom, ki bi lahko bil tvoj mož ali žena? S ✓ označi tiste štiri značilnosti, ki se ti zdijo najpomembnejše.

☐ Lep videz	☐ Duhovnost
☐ Prijaznost, družabnost	☐ Zanesljivost
☐ Priljubljenost	☐ Moralna značajnost
☐ Zabavnost	☐ Prizadevanje za cilji

Ali si bil že kdaj, ko si bil še mlajši, zaljubljen? V gornjem seznamu s ✕ označi tisto značilnost, ki te je takrat najbolj pritegnila.

Z NOBENO od gornjih značilnosti ni nič narobe. Vsaka je po svoje privlačna. Vendar ali ni res, da si v svoji mladostniški zaljubljenosti bolj pozoren na hitreje opazne značilnosti, denimo take, ki so zapisane v levem stolpcu?

Ko postajaš zrelejši, pa začneš zaznavati bolj pomembne značilnosti, denimo take, ki so v desnem stolpcu. Začne se ti svitati, da tista najprikupejša punca v soseščini le ni tako zanesljiva in zaupanja vredna oziroma da najbolj priljubljen fant iz razreda ni ravno moralno značajen. Če je tvoj cvet mladosti že prešel in želiš dobiti odgovor na vprašanje »Ali je to prava oseba zame?«, verjetno ne boš več pozoren samo na tiste značilnosti, ki niso tako pomembne.

Najprej spoznaj samega sebe

Preden pa lahko začneš razmišljati o tem, katera oseba bi bila prava zate, moraš dobro spoznati samega sebe. O sebi boš lahko odkril več, če odgovoriš na naslednja vprašanja:

Katere so moje dobre strani?

Katere so moje slabosti oziroma pomanjkljivosti?

Katere so moje čustvene in duhovne potrebe?

Taka vprašanja ti lahko pomagajo, da začneš spoznavati samega sebe, kar seveda ni majhen zalogaj. Bolj ko razumeš sebe, bolj boš pripravljen na to, da najdeš koga, ob katerem bodo še bolj prišle do izraza tvoje dobre lastnosti, ne pa slabosti.* In kaj, če misliš, da si našel takšnega človeka?

Ali je vseeno, za koga se odločim?

»Ali te lahko bolje spoznam?« Ko slišiš to vprašanje, ti utegne postati zelo neprijetno, lahko pa začneš skakati od veselja, odvisno od tega, kdo ti ga postavi. Denimo, da odgovoriš pritrdilno. Kako lahko čez čas ugotoviš, ali je tvoj fant ali deklev pravi oziroma prava zate?

Vzemimo, da si želiš kupiti nove čevlje. Greš v trgovino in v oči ti pade en par čev-

* Še več o sebi lahko spoznaš, če razmisliš o vprašanjih v 1. poglavju pod podnaslovom »Ali si dovolj zrel za poroko?«.

**Podobno kakor ti ne ustreza
kar vsaka številka čevljev,
tako tudi ni kar vsaka oseba
primerna zate.**

ljev. Pomeriš jih, vendar na svoje razočaranje ugotoviš, da so ti premajhni. Kaj boš storil? Jih boš vseeno kupil? Ali boš iskal naprej? Jasno, da je te čevlje bolje dati nazaj na polico in poiskati druge. Prav nič pametno ne bi bilo, če bi hodil naokoli v čevljih, ki ti ne bi bili prav!

Podobno je z izbiranjem zakonca. V nekem obdobju te morda privlači več oseb nasprotnega spola. Vendar ni kar vsakdo primeren zate. Pravzaprav si želiš nekoga, ob katerem boš sproščen, nekoga, ki ustrezajo tvoji osebnosti in ima podobne cilje. (1. Mojzesova 2:18; Matej 19:4–6) Ali si našel takšno osebo? Če si, kako lahko ugotoviš, ali je prava zate?

Bodi prodoren opazovalec

Odgovor na to zadnje vprašanje boš lahko dobil, če boš nepristransko pogledal na svojo simpatijo. Toda bodi previden! Morda se nagibaš k temu, da gledaš samo tisto, kar želiš videti. Vzemi si torej čas. Skušaj ugotoviti, kakšne osebnostne lastnosti dejansko ima. Seveda se boš moral zelo potruditi. Toda to je tudi pričakovati. Naj ponazorimo: Predstavljam si, da želiš kupiti avto. Kako temeljito se boš o njem pozanimal? Ali te bo zanimala samo njegova zunanjost? Ali se ne bi bilo razumno seznaniti s podrobnostmi – morda izvedeti čim več o stanju motorja?

***Ali je po tvojem pri izbiri
avtomobila pomembno
gledati še na kaj drugega
kot le na zunanjost?
Koliko bolj je to
pomembno pri izbiri
zakonca!***

Izbrati zakonca je veliko resnejša stvar kakor izbrati avto. Vseeno pa mnogi niso preveč prodorni opazovalci, ko gre za tistega, s katerim hodijo. Hitro znajo povedati, kaj imajo skupnega. »Všeč nama je ista glasba.« »Rada počneva iste reči.« »V vsem se strinjava!« Toda že prej smo omenili, da boš, če si res že prešel cvet mladosti, pozoren tudi na pomembnejše lastnosti. Zavedaš se, da je treba prepoznati »skritega človeka srca«. (1. Petrovo 3:4; Efežanom 3:16)

Ne glej na primer le na to, v čem vse se *strinjata*. Več ti bo namreč povedalo, kaj se zgodi, kadar se v čem *ne strinjata*. Povedano drugače: Kako se odzove ob nesoglasju? Ali vztraja pri svojem in se morda zateka k »izbruhom jeze« ali celo »žaljenju«? (Galačanom 5:19, 20; Kološanom 3:8) Ali pa je razumen, torej pripravljen popustiti zaradi miru, če seveda ne gre za kršenje temeljnih načel? (Jakob 3:17)

Vredno je razmisliši še o nečem: Ali je izkoriščevalski, oblasten ali ljubosumen? Ali mora vedeti za vsako podrobnost, ki jo počneš? »Poznam pare, ki se prepirajo zato, ker eden

od njiju ne more prenesti tega, da se mu drugi redno ne „javljajo“, pravi Nicole. »Mislim, da je to slab znak.« (1. Korinčanom 13:4)

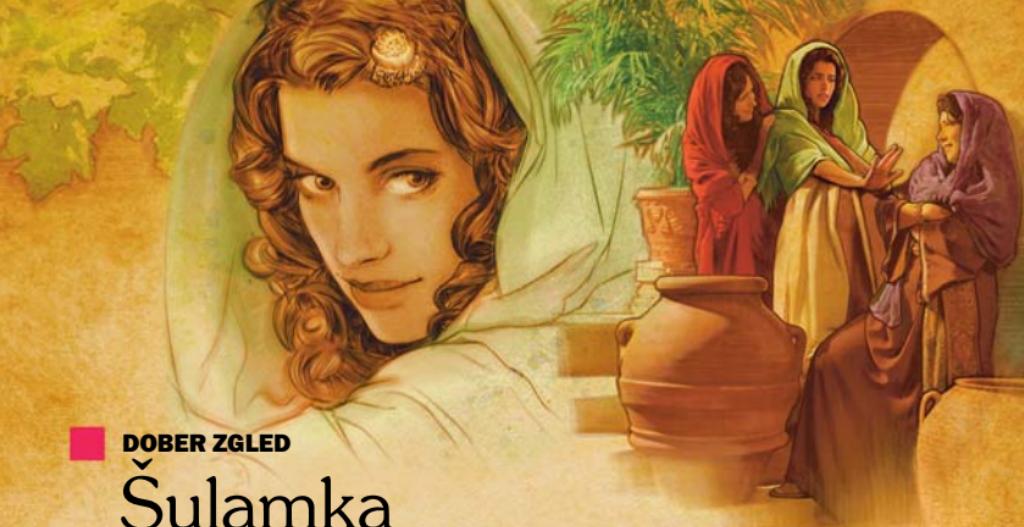
Doslej smo omenili samo to, kar je povezano z osebnostjo in vedenjem. Vendar pa je enako pomembno izvedeti tudi nekaj o tem, na kakšnem glasu je tvoj priatelj. Kako nanj gledajo drugi? Morda bi bilo dobro, da bi se pogovoril s tistimi, ki tvojo simpatijo poznajo že dlje časa, mogoče z zreliimi kristjani

NAMIG

Lotita se dejavnosti, pri katerih lahko spoznata lastnosti drug drugega:

- **skupaj preučuja Božjo Besedo,**
- **drug drugega opazuja, ko sodelujeta na občinskih shodih in ko oznanjujeta,**
- **sodeluja pri čiščenju kraljestvene dvorane in gradbenih projektih.**

DOBER ZGLED

Šulamka

Mlada **Šulamka** ve, da mora glede romantičnih občutkov ohraniti **trezno glavo**. »Zaprisegam vas,« reče svojim tovarišicam in nadaljuje: »Ne vzbujajte in ne razvnemajte v meni ljubezni, če se sama ne prebudi.« Šulamka ve, da lahko **občutki** hitro prevladajo razum. Zaveda se, denimo, da lahko drugi pritiskajo nanjo, da bi podlegla dvorjenju koga, ki ni pravi zanjo. Celo lastni občutki bi ji lahko **zameglili dobro presojo**. Zato Šulamka ostane trdna kakor »**zid**«. (Visoka pesem 8:4, 10)

Ali gledaš na ljubezen tako zrelo kakor Šulamka? Ali znaš **prisluhniti svojemu razumu**, ne le svojemu srcu? (Pgovorji 2:10, 11) Morda se bo kdaj zgodilo, da bodo drugi skušali **pritiskati nate**, da bi začel kakšno ljubezensko zvezo, preden bi bil na to pripravljen. Mogoče si takšen pritisk povzročaš celo sam. Ali takrat, ko denimo vidiš fanta in dekle, kako se držita za roke, **zahrepeniš** po tem, da bi tudi ti imel takšno zvezo? Ali bi **hodil** z nekom, ki nima istega svetopisemskega prepričanja kakor ti? Šulamka je v romantičnih zadevah **zrelo** ravnala. In tudi ti lahko!

»ne dajte se vpreči v jarem z neverniki«

»Ne dajte se vpreči v jarem z neverniki, saj bi to bila neenaka zveza.« To svetopisemsко načelo, ki ga najdemo v 2. Korinčanom 6:14, se ti verjetno zdi razumno. Kljub temu pa ti je morda všeč nekdo, ki ni istega verskega prepričanja kakor ti. Zakaj? Včasih gre le za fizično privlačnost. »Pri telovadbi sem vsakič videl to dekle,« pravi fant po imenu Mark. »Na vso moč si je prizadevala, da bi se mi približala in se z mano pogovarjala. Tako se je brez težav razvilo prijateljstvo.«

Če se poznaš in res verjameš v svoje duhovne vrednote – in če si dovolj zrel, da se ne pustiš voditi svojim občutkom – boš vedel, kaj moraš narediti. Takšen človek, pa naj je še tako privlačen, očarljiv ali na videz kreposten, v resnici ne bo oplemenil tvojega prijateljstva z Bogom. (Jakob 4:4)

Če je že prišlo do romantične zvezе, ti je seveda ne bo enostavno pretrgati. To je ugotovila Cindy. »Vsak dan sem jokala,« pravi. »Ves čas sem mislila na fanta, celo med krščanskimi shodi. Tako zelo sem ga imela rada, da sem mislila, da bi raje umrla, kakor pa izgubila njega.« Toda Cindy je kmalu videla, da je nasvet, ki ji ga je dala mama, namreč da ni prav hoditi z neverniki, moder. »Dobro je, da sem nehala hoditi z njim,« pravi. »Povsem zaupam Jehovu, da bo poskrbel za moje potrebe.«

Ali si v podobnih okoliščinah kakor Cindy? Če si, ni treba, da se z njimi spoprijemaš sam! Lahko se pogovoriš s svojimi starši. To je storil Jim, ko je videl, da ga v šoli privlači neko dekle. »Nazadnje sem le prosil starše za pomoč,« pravi. »To je bilo ključnega pomena, da sem lahko premagal te občutke.« Pomagajo ti lahko tudi občinski starešine. Zakaj se ne bi o tem, kar prestajaš, pogovoril s kom od njih? (Izaija 32:1, 2)

v občini. Videl boš, ali bodo o tej osebi »dobro govorili«. (Apostolska dela 16:1, 2)

Morda se ti bodo glede tega, ali tvoja simpatija ustreza merilom, ki smo jih doslej obravnavali, odprle oči, če boš svoja opažanja napisal.

Osebnost

Vedenje

Sloves

Koristno bo tudi, če preučiš okvir »Ali bo dober mož zame?«, na 39. strani, oziroma okvir »Ali bo dobra žena zame?«, na 40. strani. Navedena vprašanja ti bodo pomagala ugotoviti, ali bi bil tvoj fant oziroma dekle zate dober zakonski partner.

Kaj pa, če potem, ko o zadevi razmisliš, ugotoviš, da ta oseba morda *ni* prava zate? V tem primeru si pred resnim vprašanjem:

Ali naj se razideva?

Včasih je to, da se dva razideta, dobro. Razmisli o tem, kar je doživelja Jill. »Sprva,« pravi, »mi je bilo všeč, da je fanta vedno skrbelo, kje sem, kaj delam in s kom sem. Toda vse je šlo tako daleč, da nisem več mogla biti skupaj z nikomer drugim *kakor* z njim. Ljubosumen je bil celo, če sem bila z domaćimi, še posebej z očetom. Ko sem zvezo s fantom

ALI SI VEDEL ...

Raziskave vedno znova kažejo, da se zakonske zveze, v katerih partnerja nista istega verskega prepričanja, veliko pogosteje končajo z razvezo.

»Že otrok s svojimi dejanji
pokaže, ali je njegovo ravnanje
čisto in pošteno.«

(Pregovori 20:11)

pretrgala, se mi je zdelo, kakor da je z mene padlo velikansko breme!«

Nekaj podobnega je doživela Sarah. Začela je opažati, da je John, fant, s katerim je hodila, sarkastičen, zahteven in osojen. »Nekoč,« se spominja, »se je na vratih prikazal tri ure prepozno! Za mamo, ki mu je odprla, se sploh ni zmenil, samo rekel je: ‚Greva. Sva že pozna.‘ Ni rekel ‚Sem pozen‘, ampak ‚Sva pozna‘. Moral bi se opravičiti ali vsaj povedati, zakaj je zamudil. Predvsem pa bi moral pokazati spoštovanje do moje mame!« Seveda to, da te fant oziroma dekle enkrat razočara s kakšnim dejanjem ali osebnostno potezo, še ne pomeni katastrofe za vajino zvezo. (Psalm 130:3) Toda ko je Sarah ugotovila, da ta Johnova osornost ni bila osamljen primer, ampak vedenjski vzorec, se je odločila, da bo končala zvezo.

Kaj, če podobno kakor Jill in Sarah tudi ti ugotoviš, da oseba, s katero hodiš, ne bo primeren zakonec zate? *Ne prezri svojih občutkov!* Morda je najboljše, da se zveza konča, pa naj se ti je s tem še tako težko sprijazniti. V Pregovorih 22:3 piše: »Ostromen človek opazi húdo in se skrije.« Če denimo tvoj fant oziroma dekle kaže enega ali več opozorilnih znakov, omenjenih na 39. oziroma 40. strani, je najboljše, da gresta narazen, vsaj dokler se problem ne reši. Res je, raziti se morda ne bo enostavno. Toda s poroko se za-

Tako kakor tvoj prijatelj ravna s svojimi ali tvojimi domačimi, tako bo ravnal s teboj. (Tony)

čne zveza, ki naj bi bila trajna. Zato je boljše zdaj kratek čas prenašati bolečino kakor potem celo življenje obžalovati!

Kako to povedati

Kako pa naj bi pretrgal zvezo? Najprej izberi primeren čas in kraj za pogovor. Kaj bi lahko to pomenilo? Razmisli, kako bi si takšno novico žezel slišati *ti*. (Matej 7:12) Ali bi jo žezel izvedeti ob navzočnosti drugih? Verjetno ne. Zveze prav tako ni najboljše končati po telefonski tajnici, SMS-sporočilu ali elektronski pošti, razen če je zaradi okoliščin to priporočljivo. Raje izberi primeren čas in kraj, da se bosta lahko o tej resni zadeli pogovorila.

Kaj naj bi rekel, ko nastopi čas, da spregovoriš? Apostol Pavel je kristjane rotil, naj drug z drugim govorijo resnico. (Efežanom 4:25) Torej je najboljše, da novico poveš obzirno, a vseeno odločno. Jasno povej, zakaj misliš, da vajina zveza ne more uspeti. Ni treba, da drugemu našteješ vse njegove napake ali da ga zasuješ s kritiko. Ne uporabljaj besednih zvez, kot je »*Ti* ne delaš tega« ali »*Ti* nikoli ne narediš tega«, ampak raje uporabljaj zveze, s katerimi izražaš svoje občutke, na primer »*Jaz potrebujem človeka, ki ...*« ali »*Jaz mislim, da bi se najina zveza morala končati zato, ker ...*«.

To ni čas za neodločnost ali za to, da podležeš mnenju drugega. Ne pozabi, da imaš za to, da bi pretrgal zvezo, tehten

razlog. Zato bodi oprezen, če te hoče oseba, s katero si hodil, zvito pripraviti do tega, da bi si premisil. »Potem ko sem pretrgala zvezo,« pravi dekle z imenom Lori, »se je moj nekdanji fant ves čas delal depresivnega. Po mojem je to počel zato, da bi se mi zasmilil. Res mi je bilo hudo, vendar nisem dovolila, da bi zaradi njegovega odziva spremenila svojo odločitev.« Tudi ti moraš, podobno kakor Lori, vedeti, kaj hočeš. Vztrajaj pri svoji odločitvi. Tvoj *ne* naj pomeni *ne*. (Jakob 5:12)

Kako naprej

Ne bodi presenečen, če boš nekaj časa po tistem, ko boš pretrgal zvezo, zelo potrt. Morda se boš celo počutil podobno, kot se je psalmist, ki je rekel: »Vznemirjen sem, povsem sključen do tal, ves dan hodim žalosten naokrog.« (Psalm 38:6) Morda ti bodo nekateri dobroramerni priatelji skušali pomagati tako, da te bodo spodbujali k temu, da daš zvezi še eno možnost. Toda bodi previden! S svojo odločitvijo boš moral živeti *ti*, ne tvoji dobroramerni priatelji. Zato se ne boj

moj načrt

Če me bo privlačil nekdo, ki ni iste vere kakor jaz, bom:

*Da bi ugotovil, na kakšnem glasu je oseba,
s katero hodim, lahko:*

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

> ali bo dober mož zame?

glavne lastnosti

- Kako uveljavlja avtoriteto, ki jo morda ima?*
(Matej 20:25, 26)
- Katere cilje ima?* (1. Timoteju 4:15)
- Ali si že sedaj prizadeva, da bi te cilje dosegel?*
(1. Korinčanom 9:26, 27)
- Kako ravna s svojimi domačimi?* (2. Mojzesova 20:12)
- Kdo so njegovi prijatelji?* (Pregovori 13:20)
- O čem se pogovarja?* (Luka 6:45)
- Kako gleda na denar?* (Hebrejcem 13:5, 6)
- Katera vrsta sprostitve mu je všeč?* (Psalm 97:10)
- Kako kaže svojo ljubezen do Jehova?*
(1. Janezovo 5:3)

druge vrline

- Ali je marljiv?* (Pregovori 6:9–11)
- Ali zna odgovorno ravnati z denarjem?* (Luka 14:28)
- Ali je na dobrem glasu?* (Apostolska dela 16:1, 2)
- Ali je pozoren do drugih?* (Filipljjanom 2:4)

opozorilni znaki

- Ali se hitro razjezi?* (Pregovori 22:24)
- Ali te skuša napeljati na spolno nemoralno?*
(Galačanom 5:19)
- Ali je nasilen oziroma žaljiv?* (Efežanom 4:31)
- Ali potrebuje alkohol, da bi se lahko zabaval?*
(Pregovori 20:1)
- Ali je ljubosumen in sebičen?* (1. Korinčanom 13:4, 5)

Ali bo dobra žena zame?

glavne lastnosti

- Kako kaže, da je podredljiva v družini in občini? (Efežanom 5:21, 22)*
- Kako ravna s svojimi domačimi? (2. Mojzesova 20:12)*
- Kdo so njeni prijatelji? (Pregovori 13:20)*
- O čem se pogovarja? (Luka 6:45)*
- Kako gleda na denar? (1. Janezovo 2:15–17)*
- Katere cilje ima? (1. Timoteju 4:15)*
- Ali si že **sedaj** prizadeva, da bi te cilje dosegla? (1. Korinčanom 9:26, 27)*
- Katera vrsta sprostitve ji je všeč? (Psalm 97:10)*
- Kako kaže svojo ljubezen do Jehova? (1. Janezovo 5:3)*

druge vrline

- Ali je marljiva? (Pregovori 31:17, 19, 21, 22, 27)*
- Ali zna odgovorno ravnati z denarjem? (Pregovori 31:16, 18)*
- Ali je na dobrem glasu? (Ruta 3:11)*
- Ali je pozorna do drugih? (Pregovori 31:20)*

opozorilni znaki

- Ali je prepirljiva? (Pregovori 21:19)*
- Ali te skuša napeljati na spolno nemoralno? (Galačanom 5:19)*
- Ali je nasilna oziroma žaljiva? (Efežanom 4:31)*
- Ali potrebuje alkohol, da bi se lahko zabavala? (Pregovori 20:1)*
- Ali je ljubosumna in sebična? (1. Korinčanom 13:4, 5)*

ostati trden, čeprav ti je morda hudo zaradi tega, kar se je zgodilo.

Bodi prepričan, da bodo tvoji boleči občutki nazadnje minili. Medtem pa se lahko z obstoječimi okoliščinami spopri- meš tako, da narediš pozitivne korake, kakršni so omenjeni v nadaljevanju.

Svoje občutke izrazi nekomu, ki mu zaupaš.* (Pregovori 15:22) O vsem skupaj moli k Jehovu. (Psalm 55:22) Zaposli se s čim. (1. Korinčanom 15:58) Ne osami se! (Pregovori 18:1) Takoj si poišči družbo, in sicer takšno, ki te bo ohrabri- la. Prizadevaj se osredinjati na pozitivne stvari. (Filipljanom 4:8)

Morda boš čez čas našel novo simpatijo. Brez dvoma boš imel glede tega še bolj uravnovešen pogled. In mogoče boš takrat na vprašanje »Ali je to prava oseba zame?« lahko od- govoril: »Seveda!«

* Pomagajo ti lahko starši ali drugi odrasli, denimo krščanski starešine. Morda boš celo izvedel, da so v svoji mladosti imeli kakšno podobno bolečo izkušnjo.

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Kakšne meje glede izražanja naklonjenosti bi si morala postaviti dva, ki hodita?*

KAJ MENIŠ?

- **Katere izgrajajoče lastnosti bi v zakonsko zvezo prinesel ti?**
- **Katere bistvene lastnosti bi iskal pri bodočem zakoncu?**
- **Kateri zapleteni problemi se lahko pojavijo, če se poročiš z nekom, ki ni iste vere kakor ti?**
- **Kako lahko o tistem, s katerim hodis, spoznaš čim več glede njegove oziroma njene osebnosti, vedenja in tega, na kakšnem glasu je?**

4

Kako daleč je predaleč?

Prav ali narobe ...

*Dva, ki hodita, se nikoli, v nobenih
okoliščinah ne smeta dotakniti.*

- Prav
 Narobe

*Par je lahko kriv nečistovanja tudi,
če nima spolnih odnosov.*

- Prav
 Narobe

*Če si dva, ki hodita, ne izkazujeta
naklonjenosti z objemanjem, božanjem
in poljubljanjem, nista zares zaljubljena.*

- Prav
 Narobe

NEDVOMNO si o tem že veliko razmišljaj. Če z nekom hodiš, navsezadnje ni enostavno vedeti, kje potegniti mejo, ko gre za izkazovanje naklonjenosti. Razmislimo sedaj o gornjih treh izjavah in poglejmo, kako nam Božja Beseda pomaga odgovoriti na vprašanje »Kako daleč je predaleč?«.

● **Dva, ki hodita, se nikoli, v nobenih okoliščinah ne smeta dotakniti.**

Narobe. Svetlo pismo ne obsoja sprejemljivih, čistih izrazov naklonjenosti. V njem je denimo zapisana zgodba o Šulamki in pastirju, ki sta bila zaljubljena. Temu, kako sta si dvorila, ni bilo kaj oporekati, čeprav je očitno, da sta še pred poroko drug drugemu namenila nekaj izrazov naklonjenosti. (Visoka pesem 1:2; 2:6; 8:5) Tudi danes nekateri pari, ki resno razmišljajo o poroki, morda menijo, da ni nič narobe nameniti si primerne izraze naklonjenosti.*

Vendar pa morata biti dva, ki se sestajata, zelo previdna. Poljubljanje, objemanje ali kar koli drugega, kar vzbuja poželenje, lahko vodi v neprimerno spolno vedenje. Celo par, ki ima častne namene, lahko kaj hitro zanese, da zagreši spolno nemoralno. (Kološanom 3:5)

● **Par je lahko kriv nečistovanja tudi, če nima spolnih odnosov.**

Prav. Izvirna grška beseda (*porneía*), ki je prevedena z »nečistovanje«, ima širok pomenski obseg. Označuje vse oblike spolnih stikov zunaj zakonske zveze, predvsem pa se načina na zlorabo spolnih organov. Potem takem k nečistovanju poleg spolnih odnosov spadajo tudi početja, kot so draženje spolnih organov druge osebe ter oralna in analna spolnost.

Svetlo pismo pa ne obsoja samo nečistovanja. Apostol Pavel je

* V nekaterih delih sveta velja, da je izražanje naklonjenosti na javnih mestih med dvema, ki nista poročena, neolikano in žaljivo. Kristjani pa jizijo, da s svojim vedenjem ne bi bili drugim v spotiko. (2. Korinčanom 6:3)

ALI SI VEDEL ...

Če si zaročen, se moraš z bodočim zakoncem odkrito pogovoriti o nekaterih intimnih zadevah. Toda če se o tem pogovarjaš zato, da bi razvnemal strasti, potem je to ena od oblik nečistosti – tudi če se pogovarjaš po telefonu ali pošlješ SMS-sporočilo.

kaj pa, če sva šla predaleč?

Kaj pa, če se vama je zgodilo, da sta se neprimerno vedla? Nikar se ne zavajaj z mišljenjem, da lahko težavo rešiš sam. »Molila sem: „Pomagaj nama, da ne bi tega storila še enkrat,“ priznava neko dekle. »Včasih je to delovalo, nekajkrat pa ne.« Zato se pogovori s svojimi starši. V skladu s svetopisemskim nasvetom je tudi prav, da se »pokliče občinske starešine«. (Jakob 5:14) Ti krščanski pastirji ti lahko z nasveti in opomini pomagajo, da zopet prideš v dober odnos z Bogom.

napisal: »Dela mesa pa so očitna. In ta so: nečistovanje, nečistost, razpuščeno vedenje.« Dodal je še: »Tisti, ki počnejo takšne stvari, ne bodo podedovali Božjega kraljestva.« (Galačanom 5:19–21)

Kaj je »nečistost«? Grška beseda s tem pomenom zajema vsakršno umazano govorjenje ali dejanje. Gotovo bi bilo nekaj nečistega, če bi kdo svojim rokam dovolil seči pod obleko druga, ga sleči ali božati, denimo po prsih. V Svetem pismu je božanje prsi povezano z užitki, do katerih imajo pravico le poročeni pari. (Pogovori 5:18, 19)

Nekateri mladi predrzno kršijo Božja merila. Namerno gre do predaleč ali pa poželjivo iščejo partnerje, drugega za drugim, da bi z njimi lahko počenjali spolne nečistosti. Takšni morda zakrivijo to, kar je apostol Pavel imenoval »razpuščeno vedenje«. Pomen grške besede za »razpuščeno vedenje« zajema »sramotna dejanja, razuzdanost, predrznost, nebrzdano poželenje«. Gotovo ne želiš, da bi izgubil »vsak čut za to, kaj je moralno«, s tem da bi posnemal tiste, ki »so se predali razpuščenemu vedenju, da bi pohlepno počenjali vsakršno nečistost«. (Efežanom 4:17–19)

»**Ljubezen [...] se ne vede nespodobno.**«
(1. Korinčanom 13:4, 5)

● **Če si dva, ki hodita, ne izkazujeta naklonjenosti z objemanjem, božanjem in poljubljanjem, nista zares zaljubljena.**

Narobe. V nasprotju z mišljenjem nekaterih neprimerno izkazovanje spolne naklonjenosti ne poglobi prijateljstva, temveč uniči medsebojno spoštovanje in zaupanje. Razmisli o tem, kar je doživela Laura. Ona pravi: »Moj fant se je nekoč oglasil pri nas, ko moje mame ni bilo doma, češ da bova gledala televizijo. Sprva me je le držal za roko. Nato pa so njegove roke nenadoma začele potovati po meni. Bala sem se mu reči, naj neha; mislila sem namreč, da se bo razjezil in želetel oditi.«

Kaj meniš? Ali je bilo Laurinemu fantu res mar zanjo ali pa mu je šlo le za lastni užitek? Ali tisti, ki te skuša zvabiti v nečisto vedenje, to res dela iz ljubezni do tebe?

Kadar fant sili dekle, da bi naredila kaj, kar bi bilo v nasprotnju z njeno krščansko vzgojo oziroma z njeno vestjo, krši Božji zakon in postavlja na laž vsako svojo trditev, da jo iskreno ljubi. In če se dekle fantu voljno prepusti, s tem dovoli, da jo ta izkoristi. Še hujše pa je, da s tem zagreši nečisto dejanje – morda celo nečistuje.* (1. Korinčanom 6:9, 10)

Postaviti si jasne meje

Kako lahko, če se s kom se stajaš, preprečiš, da bi prišlo do neprimerenega izkazovanja

* Seveda se teme, obravnavane v tem odstavku, nanašajo na oba spola.

NAMIG

Sestajajta se v družbi oziroma poskrbita, da vaju kdo spremlja. Ogibajta se tveganih okoliščin, na primer, da bi bila sama v parkiranem avtomobilu, hiši ali stanovanju.

**Z zaročencem sva skupaj prebrala na
Svetem pismu temelječe članke o tem, kako
ostati kreposten. Hvaležna sva, da so nama
pomagali ohraniti čisto vest.** (Leticia)

naklonjenosti? Modro si je že vnaprej postaviti jasne meje. V Pregovorih 13:10 piše: »Tisti, ki se med seboj posvetujejo, pa so modri.« Zato se s svojim fantom oziroma dekletom pogovori o tem, kateri izrazi naklonjenosti so primerni. Če bi s postavitvijo jasnih mej čakala, vse dokler se ne bi znašla v okoliščinah, ko bi bila oba polna romantičnih občutkov, bi to bilo podobno, kakor če bi človek z vgradnjo požarnega alarma čkal do takrat, ko bi hiša že zagorela.

Seveda pogovora o tako občutljivi temi ni lahko opraviti – morda je komu celo nerodno – še posebej na začetku dvorjenja. Vseeno pa se lahko s postavitvijo mej mnogo pripomore k temu, da kasneje ne pride do resnih težav. Modro postavljenе

moj načrt

Da se ne bom zapletel v spolno nemoralno, bom:

*Če me bo oseba, s katero se sestajam,
silila v nečisto vedenje, bom:*

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

Ali bi z vgradnjo požarnega alarma čakal do trenutka, ko bi hišo zajel ogenj? Zato jasne meje glede vedenja postavi prej, preden bi te prevzela strast.

meje lahko primerjamo z dimnimi detektorji, ki sprožijo alarm že ob najmanjšem znamenju ognja. Če se o teh stvareh dva znata pogovoriti, je to lahko tudi pokazatelj, kako uspešna bo njuna zveza. Pravzaprav so samoobvladanje, potrpežljivost in nesebičnost temelj za osrečujoče spolno življenje v zakonu. (1. Korinčanom 7:3, 4)

Res je sicer, da se po Božjih merilih ni lahko ravnati. Toda Jehovovim nasvetom lahko zaupaš. Konec koncev Jehova, kot beremo v Izaiju 48:17, sebe opiše takole: »Jaz te učim, kar ti je v korist, in te vodim po poti, po kateri naj bi hodil.« In Jehova ti res želi najboljše!

V NASLEDNJEM POGLAVJU To, da si še nedolžen, ne pomeni, da nisi normalen. Nasprotno, to je modra izbira. Poglej, zakaj.

KAJ MENIŠ?

- Kakšne meje glede telesnih stikov z nekom nasprotnega spola bi si postavil ti?
- Pojasni razliko med nečistovanjem, nečistostjo in razpuščenim vedenjem.

5

Zakaj je modro ostati nedolžen?

»Sem pod pritiskom, da bi eksperimentirala s spolnostjo.« (Kelly)

»Sam sebi se zdim čuden, ker sem še vedno nedolžen.« (Jordon)

»ALI si še vedno nedolžen?« Ob tem vprašanju bi se morda najraje nekam skril! Navsezadnje se na mladega človeka, ki je nedolžen, verjetno marsikje gleda, kot da je z drugega planeta. Ne preseneča torej, da ima toliko mladih spolne odnose že v najstniških letih!

kaj pa se v resnici dogaja zatem?

Tvoji vrstniki in svet zabave pogosto spretno zakrijejo neprijetne strani predzakonske spolnosti. Poglej si spodnje tri scenarije. Kaj praviš, kaj bi se lahko v resnici zgodilo tem najstnikom?

● Sošolec se hvali, da je spal že s številnimi dekleti. Pravi, da je to zabavno, da nikomur nič ne škodi. Kaj pa se v resnici dogaja zatem – njemu *in* dekletom?

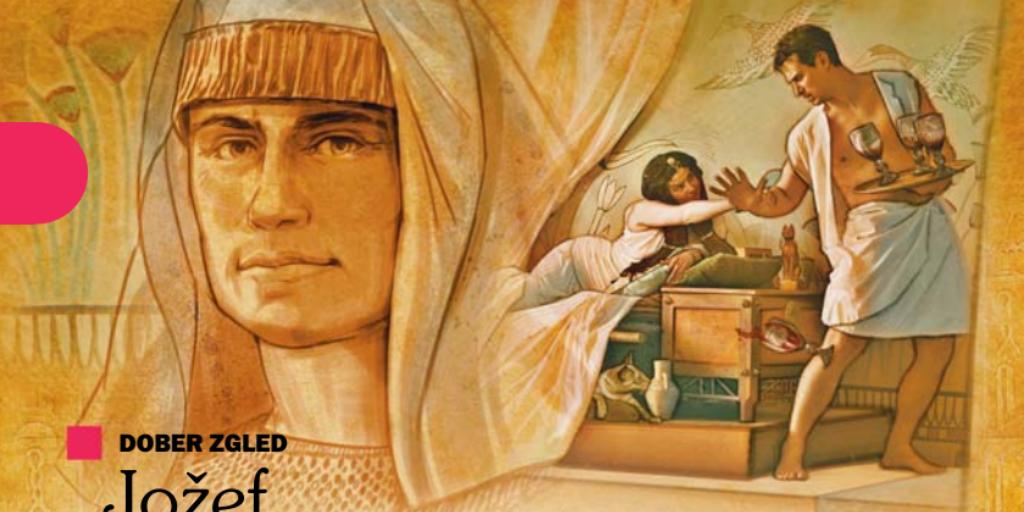
● Film se konča s prizorom, v katerem si dva neporočena najstnika izkažeta ljubezen s spolnim odnosom. Kaj pa se v resnici lahko dogaja zatem – v resničnem življenju?

● Spoznaš postavnega fanta, ki ti predlaga spolni odnos. Pravi, da za to ne bo izvedel nihče. Če bi privolila in skušala vse skupaj prikriti, kaj bi se v resnici dogajalo zatem?

Želja od znotraj, pritisk od zunaj

Če si kristjan, potem veš, da Sveti pismo naroča, da se je treba zdrževati nečistovanja. (1. Tesaloničanom 4:3) Toda morda ti je svoje spolne želje težko obvladovati. »Včasih brez kakršnega koli očitnega vzroka začнем misliti na spolnost,« priznava mladenič po imenu Peter. Bodи prepričan, da so takšni občutki največkrat normalni.

Vendar to, da te drugi nenehno zbadajo in ponižujejo, ker si še nedolžen, sploh ni smešno! Kaj, če ti denimo vrstniki rečejo, da dokler nimaš spolnih odnosov, nisi pravi moški ozioroma prava ženska? »Vrstniki ti spolnost predstavljajo kot nekaj

DOBER ZGLED

Jožef

Jožef se znajde v **mučnih okoliščinah**. Gospodarjeva žena ga dan za dnem nagovarja, da bi spal z njo. In sedaj zopet pritisne nanj! Vendar Jožef ne popusti skušnjavi. Njegov **odgovor je odločen**. »Kako bi [...] mogel storiti takšno hudo dejanje in **grešiti proti samemu Bogu?**« ji reče. Ko ona, kljub temu da jo je zavrnil, še naprej sili vanj in ga celo zgrabi, ga ni sram zbežati. Pravzaprav **kar steče iz hiše!** Jožef s tem pokaže, da je **moralno značajen** moški.
(1. Mojzesova 39:7–12)

Tudi ti se morda znajdeš v okoliščinah, ko te kdo želi pripraviti do tega, da bi podlegel svojim spolnim željam. Da bi se temu uprl, ne zadostuje le notranja moč. Na to vpliva predvsem želja, da bi **ugajal svojemu Stvarniku**, Bogu Jehovu. Pomisli, Jožef je imel spolne želje, podobno kot jih imaš ti, vendar si niti zamisliti ni mogel, da bi jih zadovoljil tako, da bi prizadel svojega Stvarnika. Enako moraš biti tudi ti **prepričan**, da moralno nečisto dejanje žali Boga in navsezadnje prinese srčne bolečine. Zato si prizadevaj **razviti in ohraniti** moralno značajnost, kakršna je bila vidna pri Jožefu.

Vedno se spominjam besed, da ,noben nečistnik ali nečist človek nima dedičine v Božjem kraljestvu, in to me motivira, da se uprem skušnjava po spolnosti. (Efežanom 5:5) (Lydia)

razburljivega in normalnega,« pravi Ellen. »Če ne greš z drugimi v posteljo, te označijo za čudaka.«

Toda obstaja še druga plat predzakonske spolnosti, o kateri tvoji vrstniki morda niti ne govorijo. Marija, ki je na primer imela spolni odnos s svojim fantom, se spominja: »Na koncu sem se počutila ponižano in bilo me je sram. Zasovražila sem sebe in fanta.« Takšne izkušnje so bolj pogoste, kot si večina mladih misli. V resnici je velikokrat tako, da je prvi spolni odnos med mladoletnimi čustveno boleča izkušnja z uničujočimi posledicami!

Vseeno pa se dekle po imenu Shanda sprašuje: »Zakaj je Bog dal mladim željo po spolnosti, če pa ve, da je ne smejo potešiti, dokler se ne poročijo?« To je dobro vprašanje. Toda razmisli o naslednjem:

Ali so spolne želje edini močni občutki, ki jih doživljaš? Sploh ne. Bog Jehova te je ustvaril tako, da lahko izražaš celo vrsto želja in čustev.

Ali se moraš takoj odzvati na vsako željo, ki vzklije v tebi? Ne, Bog ti je namreč dal sposobnost, da lahko obvladuješ svoja dejanja.

Kakšen je torej pouk? Morda ne boš mogel povsem preprečiti, da se nekatere želje ne bi pojavile, lahko pa nadziraš svoj odziv nanje.

ALI SI VEDEL ...

Tudi če se ljudje, ki glede spolnosti nimajo nobenih zavor, poročijo, je malo verjetno, da bodo zgolj zaradi tega spremenili svoje navade. Nasprotno pa bodo tisti, ki že pred poroko zvesto upoštevajo Božja moralna merila, verjetneje zvesti svojemu zakoncu.

In res, odzvati se na vsako spolno željo bi bilo enako napačno in nespašljivo, kakor če bi vsakič, ko bi se razjezik, nekoga udaril.

Dejstvo je, da Božji namen nikoli ni bil, da bi zlorabljali svojo sposobnost razmnoževanja. V Svetem pismu piše, da naj bi si vsak od nas »znal pridobiti nadzor nad svojim lastnim telesom v svetosti in časti«. (1. Tesaloničanom 4:4) Tako kot je »čas ljubezni in čas sovraštva«, je tudi čas, da se potešijo spolne želje, in čas, ko se je tega treba vzdržati. (Pridigar 3:1–8) Konec končev si *ti* gospodar svojih želja!

Toda kaj lahko storiš, če ti kdo zbadljivo in nejeverno reče: »A si res še nedolžen?« Ne pusti se prestrašiti. Posamezniku, ki

te želi samo ponižati, lahko rečeš: »Da, še vedno *sem* nedolžen, in veš kaj? Vesel sem tega!« Ali pa lahko rečeš: »To je moja osebna stvar in o tem se ne pogovarjam kar z vsakim.«* (Pregovori 26:4; Kološanom 4:6) Po drugi strani pa se ti mogoče zdi, da bi bilo tistem, ki te to sprašuje, prav povedati kaj več. V tem primeru se lahko odločiš, da mu boš pojasnil svoje poglede, ki temeljijo na Svetem pismu.

Ali se lahko spomniš še kakšnega odgovora na zbadljivo pripombo »A si res še nedolžen?«? Če se, ga napiši spodaj.

Dragoceno darilo

Kako se Bog počuti, če se ljudje odločijo za spolne odnose že pred poroko? Zamisli si, da prijatelju kupiš darilo. Vendar ga,

* Zanimivo je, da se je Jezus odločil ostati tiho, ko ga je spraševal Herod. (Luka 23:8, 9) Pogosto je na nesramna vprašanja dobro odgovoriti z molkom.

»Če pa [se] je kdo [...] v svojem srcu
odločil, da bo ostal neporočen
[dobesedno »ostal v devištvu«, pdč. op.],
bo storil dobro.« (1. Korinčanom 7:37)

• • • • • •

še preden mu ga uspeš izročiti, odpre – in to iz gole radovednosti! Kajne, da bi te to ujezilo? Sedaj pa si predstavljam, kako bi se Bog počutil, če bi ti imel spolne odnose pred poroko. Spolnost je darilo in Bog želi, da ga odpreš šele, ko se poročiš. (1. Mojzejeva 1:28)

Kako naj bi se potem takem odzval na svoje spolne občutke? Preprosto rečeno: nauči se jih nadzorovati. To namreč zmoreš! V molitvi prosi Jehova, naj ti pri tem pomaga. Po svojem duhu te lahko okrepi, da se boš lažje obvladoval. (Galačanom 5:22, 23) Vedno imej v mislih, da Jehova »ne bo odrekel ničesar dobrega tem, ki živijo brezgrajno«. (Psalm 84:11)

» moj načrt

Če hočem ostati nedolžen do poroke, bom moral:

Če me bodo vrstniki skušali pripraviti do tega,
da bi popustil v svoji odločenosti, bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:

Imeti spolne odnose pred poroko je podobno kot odpreti darilo, preden ti je izročeno.

Fant po imenu Gordon pravi: »Ko se zalotim pri razmišljanju, da ne bi bilo tako napačno imeti spolnih odnosov pred poroko, se spomnim, kako slabo bi to vplivalo na mojo *duhovnost*. Zavem se, da noben greh ni toliko vreden, da bi zaradi njega izgubil svoj odnos z Jehovom.«

Dejstvo je, da nedolžnost *ni* nekaj tujega oziroma nemoralnega. Tisto, kar človeku jemlje dostenjanstvo, ga poniže in mu škoduje, so nemoralni spolni odnosi. Zato ne dovoli, da bi te svet s svojo propagando zavedel v mišljenje, da je s teboj nekaj narobe, če se ravnaš po svetopisemskih merilih. Če boš ostal nedolžen, boš ohranil svoje zdravje, duševni mir, in kar je najpomembnejše, svoje prijateljstvo z Bogom.

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj se nekateri posmehujejo tistim, ki so še nedolžni?**
- **Zakaj morda ni lahko ohraniti nedolžnost?**
- **Kakšne so koristi tega, da ostaneš nedolžen do poroke?**
- **Kako bi svojemu mlajšemu bratu ali sestri pojasnil, zakaj je dobro ostati nedolžen?**

moj dnevnik

Če bi se rad poročil, napiši dve lastnosti, ki se ti zdita najpomembnejši in bi ju iskal pri bodočem zakoncu, ter pojasni, zakaj ju ceniš. Če pa bi vsaj še nekaj časa raje ostal samski, opiši dve prednosti samskega stanu.

SPREMEMBE V ŽIVLJENJU

2

*Ali si nesrečen zaradi
tega, kako se tvoje
telo razvija?*

Da Ne

*Ali te zaradi sprememb
v puberteti preganjajo
občutki osamljenosti,
zmedenosti ali strahu?*

Da Ne

*Ali večji del
dneva razmišljaš o
nasprotnem spolu?*

Da Ne

Če si pri katerem od vprašanj označil »da«, se pomiri – to še ne pomeni, da je s teboj kaj naro-be. Dejstvo je, da lahko telesne in čustvene spremembe v mladostništvu pri tebi povzročijo zelo različne občutke, od vznesenosti do potrtosti in vse, kar je vmes. Res je, da si si vedno želet biti odrasel, toda zdaj, ko si stopil na pot odraslosti, te je morda kar malo strah. **Poglavlja 6–8** ti bodo pomagala, da se boš s spremembami v življenju lažje spoprijel.

A close-up photograph of a young boy's face. He has short, dark hair and is looking slightly to his right with a thoughtful expression. He is wearing a blue, textured towel around his shoulders.

Kaj se dogaja z mojim telesom?

»V kratkem času sem se zelo potegnil. Bolelo me je. To, da sem rastel, se mi je sicer zdelo zanimivo, vendar so me v nogah in stopalih grabili krči – kar pa sem sovražil!« (Paul)

»Veš, da se twoje telo spreminja, in upaš, da tega ne bo opazil nihče. Potem pa ti nekdo povsem dobronamerno reče, da imaš ‚boke kot ustvarjene za rojevanje‘, in počutiš se, kakor da je nate padla skala, izpod katere se ti ne bo uspelo nikoli izvleči!« (Chanelle)

ALI si se s svojimi domačimi že kdaj preselil v kak drug kraj oziroma drugo okolje? Sprijazniti se s to spremembu ni bilo enostavno, mar ne? Zapustil si vse, na kar si bil navezan – hišo, šolo in prijatelje. Verjetno je minilo kar nekaj časa, da si se prilagodil novim okoliščinam.

Na začetku pubertete – življenjske faze, v kateri fizično dozorevaš – vstopaš v obdobje največjih sprememb. V nekem smislu se preseliš v povsem novo »okolje«. Je to razburljivo? Seveda! Toda ta korak na poti k odraslosti lahko v tebi vzbuja mešane občutke in morda se ti ne bo enostavno prilagoditi. Kaj pa se dogaja v tem zanimivem, vendar nemirnem času tvojega življenja?

Značilno samo za dekleta

Adolescenza oziroma mladostništvo je čas velikih sprememb. In nekatere od teh so precej opazne. Hormoni na primer spodbudijo rast dlak okrog spolovila. Prav tako lahko opaziš, da se ti povečajo prsi, boki, stegna in zadnjica. Tvoje telo počasi izgublja otroško postavo in dobiva ženske obline. Tega naj te ne bo strah – je namreč nekaj čisto običajnega. Je samo dokaz, da se tvoje telo pripravlja na čas, ko boš lahko rodila in postala mamica!

Nedolgo zatem, ko stopiš v puberteto, se v tebi začne menstruacijski ciklus. Če na to nisi ustrezno pripravljena, je ta mejnik v tvojem življenju lahko zate pravi šok. »Moja prva menstruacija me je ujela povsem nepripravljeno,« se spominja Samantha. »Počutila sem se umazano. Pod prho sem se drgnila in drgnila ter si mislila: Kako sem ogabna. Misel, da bom od sedaj naprej dolga leta vsak mesec imela menstruacijo, se mi je zdela grozna!«

Slovo od otroštva se lahko primerja s selitvijo iz domačega okolja – vendar se je spremembam mogoče prilagoditi.

Vendar imej v mislih, da je menstruacijski ciklus dokaz, da se ti razvijajo razmnoževalni organi. Čeprav bodo pretekla še leta, preden boš pripravljena na materinstvo, si sedaj na pragu ženskosti. Vseeno pa si ob začetku menstruacijskega ciklusa lahko zbegana. »Najhujše se mi je bilo spoprijeti s spremembami razpoloženja,« pravi Kaja. »Tako me je jezilo, ko nisem vedela, zakaj sem lahko čez dan zelo dobre volje, še isti večer pa ne morem ustaviti solz.«

ALI SI VEDEL ...

Puberteta se lahko začne že pri 8 letih, ali šele pri 14-ih, ali pa celo pozneje. Torej glede tega, kar je še v mejah normale, obstaja širok razpon.

Če sedaj kaj podobnega doživljaš tudi ti, bodi potreprežljiva. Sčasoma se boš navadila. Anita, ki jih ima 20, pravi: »Spomnim se trenutka, ko sem se navsezadnje sprijaznila s tem, da je to tisto, zaradi česar postanem ženska, in da se to dogaja zato,

ker me je Jehova obdaril z zmožnostjo roditi otroka. Tega se ne da sprejeti kar na hitro in nekaterim dekletom je to res težko; toda sčasoma se spremembe naučiš sprejemati.«

Ali si že začela doživljati nekatere prej opisane fizične spremembe? Na spodnje črte napiši kakršno koli vprašanje glede sprememb, ki jih opažaš pri sebi. ↗

.....

.....

Značilno samo za fante

Če si fant, bo puberteta korenito spremenila tvoj videz. Pogosto se na primer zgodi, da koža postane mastna, posledica pa so mozolji in ogrci.* »Vsi ti mozolji, ki mi lezejo ven,

* To velja tudi za dekleta. Običajno je težavo mogoče obvladovati z ustrezno nego kože.

Mladostništvo s seboj prinese veliko negotovosti in nikoli ne moreš zanesljivo vedeti, katera bo naslednja sprememba na tvojem telesu. Toda medtem ko rasteš, se naučiš sprejemati spremembe in jih celo vzlubiš. (Anita)

so nadležni in mi grejo na živce,« pravi 18-letni Matt. »Gre za pravo vojno – proti njim se moraš boriti. Ne veš, ali se jih boš lahko kdaj povsem znebil, ali ti bodo pustili brazgotine, ali te bodo ljudje zaradi njih manj spoštovali.«

Pozitivna stran, ki jo lahko opaziš, pa je ta, da postajaš višji, močnejši in da se ti razširijo ramena. Poleg tega ti med puberteto morda zrastejo dlake po nogah, na prsih, obrazu in pod pazduho. Mimogrede, večja poraščenost ni znak večje moškosti; poraščenost je preprosto stvar genov.

Vsi deli telesa ne rastejo enako hitro, zato si v teh letih morda nekoliko okoren. »Bil sem ravno tako eleganten kakor žirafa na kotalkah,« se spominja Dwayne. »Videti je bilo, kakor da bi možgani poslali signal, udje pa bi ga sprejeli šele čez en teden!«

Sredi najstniških let se ti glas poglobi, vendar postopoma. Nekaj časa se ti lahko dogaja, da poln, nizek glas nenačima preskoči v visoke tone, kar te spravlja v zadrego. Toda ne skrbi, čez čas bo tvoj glas zvenel čisto. Medtem pa ti bo to, da se boš zнал nasmejati samemu sebi, pomagalo, da se boš lažje izvlekel iz zagate.

Ko se tvoji razmnoževalni organi razvijajo, se povečajo

NAMIG

Ko se tvoje telo začne razvijati, se izogibaj izzivalnih stilov oblačenja. Vedno se oblači »v vsej skromnosti in razumnosti«.
(1. Timoteju 2:9)

**»Hvalil te bom, poln strahospoštovanja,
saj sem čudovito narejen.« (Psalm 139:14)**

spolni ud in moda, okoli pa zrastejo dlake. Poleg tega v razmnoževalnih organih začne nastajati sperma. Ta tekočina, ki se izlije med spolnim odnosom, vsebuje milijone mikroskopsko majhnih semenčic. Semenčica ima sposobnost oploditi žensko jajče in tako povzročiti nastanek novega življenja.

Sperma se v tvojem telesu nabira. Nekaj se je sicer absorbira, toda nekaj se je lahko kdaj pa kdaj izlije ponoči, ko spiš. Temu se običajno reče mokre sanje. Takšni izliv so nekaj povsem normalnega. Celo Sveti pismo jih omenja. (3. Mojzesova 15:16, 17) Kažejo na to, da tvoji razmnoževalni organi pravilno delujejo in da postajaš moški.

Ali si že začel doživljati nekatere prej opisane fizične spremembe? Na spodnje črte napiši kakršno koli vprašanje glede sprememb, ki jih opažaš pri sebi. ☺

Kako se spoprijeti z novimi občutki

Med dozorevanjem razmnoževalnih organov se začnejo tako fantje kakor dekleta bolj kot kdaj prej zavedati nasprotnega spola. »Ko sem prišel v puberteto, sem se naenkrat zavedel, koliko je lepih deklet,« pravi Matt. »To je bilo res mučno, ker sem hkrati spoznal, da bo moralo miniti še kar nekaj let, preden bom lahko glede tega kaj ukrenil.« O tem vidiku odraščanja podrobnejše razpravlja 29. poglavje v tej knjigi. Zaenkrat pa je dobro, da veš, da se je zelo pomembno naučiti obvladovati spolne želje. (Kološanom 3:5) Naj je

kako se lahko z očetom ali mamo pogovorim o spolnosti?

»Če bi imela kakšno vprašanje glede spolnosti, odgovora ne bi iskala pri starših.« (Beti)

»Jaz ju že ne bi imel poguma vprašati.« (Denis)

Če meniš podobno kakor Beti ali Denis, nisi v nič kaj zavidiljivem položaju. Glede spolnosti imaš vprašanja, toda odgovore nanje poznajo ravno tisti, ki so morda zadnji, na katere bi se obrnil – tvoji starši! Skrbi te marsikaj:

Kaj si bosta mislila o meni?

»Nočem, da bi mislila, da imam kaj za bregom, ker ju to sprašujem.« (Jessica)

»Želita si, da bi vedno ostal njun nedolžni otrok, vendar ko enkrat z njima spregovoriš o spolnosti, v njunih očeh nekoliko izgubiš ta status.« (Beti)

Kako se bosta odzvala?

»Bojim se, da bi si starša ustvarila svoje mnenje, še preden bi jaz do konca povedala, in bi mi začela držati pridigo.« (Gloria)

»Moja starša ne znata ravno najbolje skrivati svojih čustev, zato se bojim tega, da bi na njunem obrazu zagledala izraze razočaranja. Pravzaprav bi oče, verjetno že medtem ko bi jaz govorila, v mislih zame pripravljal pridigo.« (Pam)

Ali si bosta narobe razlagala razloge za moja vprašanja?

»Morda se pretirano odzoveta in začneta spraševati ‚Ali te mikajo spolni odnosi?‘ oziroma ‚Ali pritiskajo nate vrstniki?‘. Ti pa si morda le radoveden.« (Lisa)

»Kadar omenim kakega fanta, oče vedno dobi tisti zaskrbljeni izraz na obrazu in takoj načne temo o spolnosti. Jaz pa si mislim: Daj no, oči, saj sem samo rekla, da je lušten; poroke ali spolnosti še omenila nisem!« (Stacey)

Lahko ti je v tolažbo, da je očetu in mami o spolnosti morda ravno tako nerodno spregovoriti s teboj, kakor je tebi z njima! To nakazujejo ugotovitve ankete, v kateri je 65 odstotkov vprašanih staršev reklo, da so se s svojimi otroki že pogovarjali o spolnosti, toda pogovora o tem se je spomnilo le 41 odstotkov teh otrok.

Dejstvo je, da se tvoja starša morda obotavlja s teboj spregovoriti o spolnosti. V mnogih primerih je tako, da se tudi njuni starši o tem niso nikoli pogovarjali z njima! Naj je razlog za njuno obotavljanje tak ali drugačen, poglej jima malo skozi prste. Morda se lahko opogumiš *ti* in načneš to temo, kar bo koristilo vsem, tebi in njima. Kako pa lahko to storiš?

Priti s temo na dan

Od svojih staršev lahko glede spolnosti dobiš veliko modrih nasvetov. Samo naučiti se moraš, kako začeti pogovor. Poskusi naslednje:

1. **Očetu ali mami najprej izrazi svoje strahove in pridi z besedo na dan.**
»*S teboj bi rad spregovoril o eni stvari, pa mi je malo nerodno, ker se bojim, da boš morda mislil ...*«
2. **Nato povej, zakaj si prišel k njemu oziroma k njej.**
»*Vendar imam glede tega vprašanje, na katero bi raje videl, da mi odgovoriš ti kakor kdo drug.*«
3. **Zatem enostavno postavi vprašanje.** »*Zanima me ...*«
4. **Na koncu pogovora si pusti odprta vrata še za kak takšen pogovor.** »*Če me bo v zvezi s tem še kaj zanimalo, ali se lahko spet obrnem nate?*«

Čeprav veš, da bo odgovor pritrtilen, pa ti bo to, da ga boš slišal iz ust svojega starša, pustilo odprta vrata in ti pomagalo, da boš naslednjic, ko boš potreboval pogovor, bolj sproščen. Torej poskusi! Morda boš nazadnje lahko pritrdil Trini. Sedaj je stara 24 let in pravi: »Spomnim se, da sem si takrat, ko sva se z mamo o tem pogovarjali, želeta, da tega pogovora sploh ne bi bilo. Toda zdaj sem vesela, da je bila mama tako odkrita in odprta. To mi je bilo res v zaščito!«

videti še tako težko, pa se *lahko* odločiš, da se ne boš odzival nanje!

Morda se moraš med puberteto spoprijemati še z drugimi občutki. Zlahka denimo izgubiš samospoštovanje. Med mladimi ljudmi so običajni občutki osamljenosti in napadi potrtosti. V takih trenutkih se je dobro pogovoriti z očetom ali mamo oziroma kakim zaupanja vrednim odraslim. Napiši ime tistega odraslega, ki bi mu lahko zaupal svoje občutke.

Najpomembnejša rast

Tvoja najpomembnejša rast pa ni povezana s tvojo višino, postavo ali obraznimi potezami, ampak s tvojim osebnostnim razvojem – duševnim, čustvenim in predvsem duhovnim. Apostol Pavel je dejal: »Ko sem bil še majhen otrok, sem govoril kakor otrok, mislil kakor otrok, razsojal kakor otrok, odkar pa sem mož, sem otroškost odpravil.« (1. Korinčanom 13:11) Pouk je jasen. Ni dovolj, da si samo videti

moj načrt

Lastnost, ki bo na poti k odraslosti od mene zahtevala največ dela, je:

Da bom poskrbel za svojo duhovno rast, bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

odrasel. Moraš se naučiti ravnati, govoriti in razmišljati kot odrasel človek. Ne bodi toliko obremenjen s telesnimi spremembami, da bi zanemaril svoj osebnostni razvoj!

Zapomni si tudi, da Bog »gleda, kakšno je srce«. (1. Samuelova 16:7) V Svetem pismu beremo, da je bil kralj Savel visok in postaven moški, toda kot kralj in kot človek je popolnoma odpovedal. (1. Samuelova 9:2) V nasprotju z njim je bil Zahej »majhne postave«, vendar je premogel notranjo moč, da je svoje življenje povsem spremenil in postal Jezusov učenec. (Luka 19:2–10) Jasno je, da je tisto, kar res ne-kaj šteje, človekova *notranjost*.

Eno je gotovo: varne metode za pospešitev ali upočasnitve procesa telesnega razvoja ni. Zato sprememb, ki jih doživljaš, nesovraži niti se jih ne boj, ampak jih sprejmi prijazno – in s smislom za humor. Puberteta ni bolezen, poleg tega nisi prvi, ki jo moraš prebroditi. In bodi prepričan: preživel boš. Ko bo ta vihra za teboj, boš iz nje prišel kot povsem odrasel človek!

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Kaj, če ti to, kar vidiš, ko se pogledaš v ogledalo, ni všeč? Kako si lahko glede svojega videza pridobiš uravnovešen pogled?*

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj je fizične in čustvene spremembe, ki nastopijo v puberteti, tako težko prenašati?**
- **Katera od teh sprememb je zate največji izliv?**
- **Zakaj se rado zgodi, da se ti v puberteti ljubezen do Boga ohladi, in kako lahko to preprečiš?**

Kaj, če mi moj videz ni všeč?

*Ali si pogosto nezadovoljna s svojim videzom?** Da Ne

*Ali si že kdaj razmišljala o tem,
da bi z lepotno operacijo oziroma
strogo dieto izboljšala svoj videz?* Da Ne

<i>Katero svojo telesno značilnost ozioroma značilnosti bi spremenila, če bi lahko? (Obkroži, kar bi spremenila.)</i>	Višina Postava Barva kože	Teža Lasje Glas

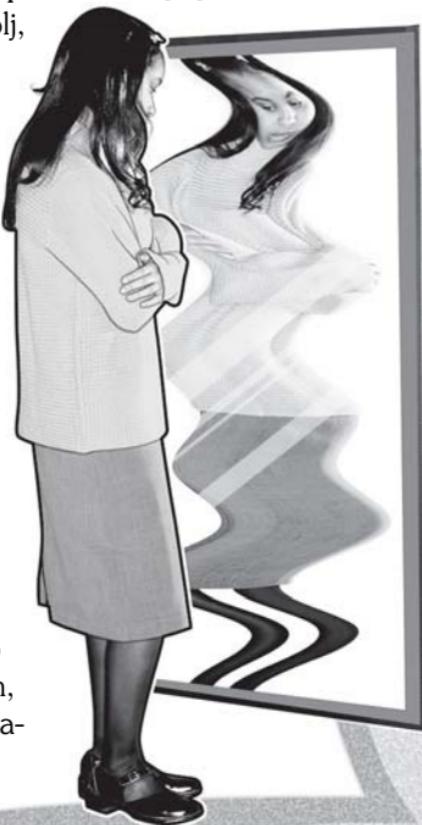
* Zaradi poenostavitev bomo v tem poglavju govorili v ženskem spolu.
Vseeno pa obravnavani nasveti veljajo za oba spola.

ČE SI pritrdilno odgovorila na prvi dve vprašanji in obkrožila tri ali več značilnosti pri tretjem, pomisli tudi na svetlo stran: zelo verjetno je namreč, da drugi na tebi ne vidijo toliko po-manjkljivosti, kot jih vidiš sama. Kaj hitro lahko zaideš v skrajnost in začneš biti pretirano zaskrbljena zaradi svojega videza. Pravzaprav je neka anketa odkrila, da se danes dekleta tega, da bi se zredila, bojijo bolj kakor jedrske vojne, raka ozziroma celo smrti svojih staršev!

Tvoj videz nedvomno utegne vplivati na to, kako gledaš nase – in kako drugi ravnajo s teboj.

»Med odraščanjem sta bili moji starejši sestri pravi lepotici, jaz pa sem bila bolj okrogle,« pravi 19-letna Mairitza. »V šoli so se mi skoraj vsi posmehovali. Kot da to ni bilo dovolj, mi je še teta nadela vzdevek Buka, kakor je klicala tudi svojega majhnega in debelušnega kužka!« Julija, ki jih ima 16, je imela podobno izkušnjo. »Neka sošolka se je norčevala iz mene in mi govorila, da imam zobe kot zajec. Čeprav je šlo le za malenkost, mi je bilo vseeno hudo, in še danes nisem zadovoljna s svojimi zobmi!«

Tvoj pogled na samo sebe je lahko podoben odsevu v ogledalu, ki daje popačeno sliko.

Zdrava skrb ali obsedenost?

Nič ni narobe, če skrbiš za svoj videz. Pravzaprav Sveti pismo z odobravanjem govorí o videzu številnih žensk in moških, denimo Sare, Rahele, Jožefa, Da-

Dolgo sem poslušala zbadljivke na račun mojih velikih oči. Takšne opazke sem se naučila sprejeti s smehom in si hkrati prizadevala, da ne bi izgubila zaupanja vase in v svoje sposobnosti. S svojim videzom sem se sprijaznila. Sprejemam se takšno, kakršna sem. (Amber)

vida in Abigajile. Za neko dekle po imenu Abišaga denimo piše, da je bilo »izredno lepo«. (1. kraljev 1:4)

Vendar pa so mnogi mladi s svojim videzom že kar *obsezeni*. Nekatera dekleta so na primer prepričana, da biti privlačen pomeni biti vitek. In videti je, da oglasi v glamuroznih revijah, ki prikazujejo supervitke fotomodele, le še podžigajo takšno prepričanje. Toda ta dekleta pozabljamajo, da so takšne izjemne fotografije dodobra retuširane oziroma digitalno obdelane in da morajo ti graciozni modeli malodane stradati, da ohranjajo svojo postavo! Kljub temu te morda spravi v slabo voljo, ko sebe primerjaš s tem, kar vidiš v tovrstnih revijah. Kaj pa, če meniš, da imaš upravičene razloge, da si nesrečna zaradi svojega videza? Najprej moraš stvarno pogledati nase.

Popačena samopodoba?

Ali si se že kdaj pogledala v ogledalo, ki daje popačeno sliko? V takšnem ogledalu se lahko vidiš manjša ali večja, kot si v resnici. Torej to, kar vidiš, ne ustreza dejanskemu stanju.

Podobno imajo številni mladi popačeno samopodobo. Razmisli o naslednjem: Po neki raziskavi je 58 odstotkov deklet menilo, da so

ALI SI VEDELA ...

Nekateri strokovnjaki opozarjajo, da izgubljanje kilogramov s stradanjem lahko privede do tega, da tvoje telo preide v »stanje varčevanja«, presnova se upočasni, poleg tega pa se hitro vrneš na prejšnjo težo.

pretežka, čeprav jih je bilo takšnih v resnici samo 17 odstotkov. Glede na neko drugo raziskavo pa je 45 odstotkov žensk, ki so v resnici imele *nezadostno težo*, menilo, da so predebele!

Nekateri raziskovalci pravijo, da večina deklet, ki so zaskrbljena zaradi svoje teže, za to nima nobenega razloga. Seveda ti to morda ni kaj dosti v tolažbo, če si res močnejše postave. In če si, kaj je mogoče vzrok?

K temu lahko svoje prispevajo geni. Nekateri ljudje so že po naravi vitki. Toda če so tebi geni namenili bolj okroglo postavo in več telesne mašcobe, ti enostavno ni dano, da bi bila vitka. Tudi če bi, gledano z medicinskega vidika, imela idealno telesno težo, bi bila verjetno videči močnejša, kot si želiš.

Gibanje in zdrava prehrana ti sicer lahko pomagata, vendar si, ko gre za obliko telesa, bolj ali manj vezana na podedovane značilnosti.

NAMIG

**Kadar skušaš
shujšati ...**

- **Ne izpuščaj zajtrka, saj bi bila zaradi tega lačna, in bi potem morda pojedla več kakor sicer.**

- **Pred vsakim obrokom popij velik kozarec vode. To ti bo zmanjšalo apetit in lažje se boš nadzorovala pri tem, koliko pojesh.**

Še en dejavnik so lahko običajne spremembe v adolescenčni. Dekletu se v puberteti količina maščobnega tkiva v telesu poveča približno z 8 na 22 odstotkov. Pogosto pa se to sčasoma spremeni, in debelušna 11- ali 12-letnica je na koncu pubertete dekle

lepe postave. Toda kaj, če je tvoja prekomerna teža posledica slabe prehrane oziroma pomanjkanja gibanja? In kaj, če moraš iz upravičenih zdravstvenih razlogov res izgubiti težo?

Uravnovešen pristop

Svetlo pismo nam toplo priporoča, naj bomo »zmernih navad«. (1. Timoteju 3:11) Zato ne izpuščaj obrokov in se ogibaj

**»Človek gleda to, kar je pred očmi,
Jehova pa gleda, kakšno je srce.«**

(1. Samuelova 16:7)

skrajnostnih prehranjevalnih navad. Morda je najboljša metoda, kako se znebiti odvečnih kilogramov, ta, da se začneš načrtno zdravo prehranjevati in dovolj gibati.

Ni potrebe, da se odločiš za neko obliko hujšanja samo zato, ker je pač priljubljena. Na primer, tablete za hujšanje ti lahko za nekaj časa zmanjšajo apetit, vendar se telo nanje hitro navadi in tek se povrne. Lahko pa se ti zaradi njih upočasni presnova, tako da vseeno pridobiš na teži – da ne omenjamo stranskih učinkov, ki jih nekateri doživljajo, denimo omotice, povišanega krvnega tlaka, napadov tesnobe in morda celo odvisnosti. Skoraj enako se lahko reče za tablete za odvajanje vode oziroma tablete, ki pospešujejo presnovo.

Nasprotno pa ti bo razumen načrt prehranjevanja skupaj z zmerno in redno telesno vadbo pomagal, da boš videti kar najbolje in se boš tako tudi počutila. Zmerne aerobne vaje večkrat na teden bodo naredile čudež za tvoje zdravje. Včasih lahko zadošča že nekaj tako preprostega, kot je hitra hoja ali hoja po stopnicah.

Ne ujemi se v zanko anoreksije!

Nekateri mladi v želji, da bi izgubili nekaj kilogramov, postanejo žrtve anoreksije – smrtno nevarne motnje hranjenja, pri kateri gre pravzaprav za stradanje samega sebe. Masami, ki se že kake štiri mesece zdravi za anoreksijo, pravi: »Ko mi ljudje rečejo ‚Dobro izgledaš‘, si rečem, da je to gotovo zato, ker se redim. V takih trenutkih se pri sebi zjočem in pomislim: Ko bi se le lahko vrnila nazaj na težo, ki sem jo imela pred štirimi meseci!«

Anoreksija se lahko razvije povsem nedolžno. Mlado dekle prične navidez neškodljivo dieto, morda zato, da bi shujšala samo za nekaj kilogramov. Toda ko doseže svoj cilj, ni zadovoljna. »Še vedno sem predebel!« pravi, medtem ko z neodobravanjem strmi v ogledalo. Zato se odloči, da bo spravila dol samo še nekaj kilogramov. Nato samo še malo. In še malo. Vzorec je določen in to je začetek anoreksije.

Če imaš simptome anoreksije ali kake druge motnje hranjenja, moraš *poiskati pomoč*. Težavo zaupaj svoji mami ali očetu oziroma kakemu zaupanja vrednemu odraslemu. Predgovor iz Svetega pisma se glasi: »Pravi prijatelj ljubi ves čas in brat se izkaže v stiski.« (Pregовори 17:17)

Kaj je prava lepota?

Sveti pismo, gledano v celoti, zelo malo pozornosti posveča temu, kakšen je človek po zunanjem videzu oziroma kakšno postavo ima. Tisto, kar v resnici določa, ali bo nekdo

moj načrt

Za svoje zdravje lahko bolje poskrbim z:

*Razumen program vadbe za mene pomeni,
da bom:*

*Vzvezi s to temo želim svojega očeta in/ali mamo
vprašati:*

v Božjih očeh privlačen ali ne, je namreč njegova notranjost. (Pregovori 11:20, 22)

Razmisli o Absalomu, sinu kralja Davida. Sveto pismo pravi: »V vsem Izraelu pa ni bilo moškega, ki bi ga tako hvalili zaradi lepote, kot so Absaloma. Od stopal do temena ni bilo na njem najti nobene hibe.« (2. Samuelova 14:25) Vendar je bil ta mladenič zahrbiten. Ponos in ambicioznost sta ga navedla, da se je skušal povzpeti na prestol, ki je bil namenjen kralju, postavljenem od Jehova. Zato Sveti pismi ne daje lepe slike o Absalomu, temveč ga prikaže kot človeka, ki je brez sramu prelomil zvestobo in gojil morilsko sovraštvo.

Bistveno pri vsem tem je, da »Jehova presoja srce«, ne pa obseg dekletovega pasu ali fantovih bicepsov. (Pregovori 21:2) Torej, nič ni narobe, če želiš biti lepa oziroma lep, vendar je tvoja osebnost daleč pomembnejša od tvoje zunanjosti. V resnici druge bolj privlačijo tvoje duhovne lastnosti kot parven trebuh ali izklesane mišice!

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Mnogi mladi trpijo zaradi kake kronične bolezni ali telesne okvare. Če to velja tudi zate, kako se lahko spoprimeš s svojimi okoliščinami?*

KAJ MENIŠ?

- **Kaj meniš o svojem videzu?**
- **Kaj razumnega lahko storiš, da bi izboljšala svoj videz?**
- **Kaj bi svetovala svoji prijateljici, ki ima motnjo hrانjenja?**
- **Kako bi svojemu mlajšemu bratu ali sestri pomagala, da si pridobi uravnovešen pogled na svoj videz?**

Zakaj sem tako hudo bolan?

**»Ko si mlad, misliš, da si nepremagljiv.
Nato pa ti huda bolezen to izbije iz glave.
Počutiš se, kakor da si čez noč ostarel.«**
(**Jason**)

JASON je bil star 18 let, ko je izvedel, da ima Crohnovo bolezen, motnjo prebavnega trakta, ki človeka izčrpava in mu povzroča bolečine. Mogoče tudi ti trpiš za kako kronično boleznijo ali telesno okvaro. Dejavnosti, kot je oblačenje, uživanje hrane ali obiskovanje šole, se mnogim zdijo same po sebi umevne, zate pa so lahko zelo naporne.

Zaradi kronične zdravstvene težave je tvoja svoboda omejena, zato se utegneš počutiti, kakor da si v zaporu. Morda te preganja občutek osamljenosti. Mogoče se začneš celo spraševati, ali si naredil kaj, s čimer si užalil Boga, oziroma ali Bog s to zdravstveno težavo na neki poseben način

(*Nadaljevanje na 79. strani*)

Zaradi kronične zdravstvene težave se morda počutiš, kakor da si v zaporu – toda Sveto pismo ponuja upanje na rešitev.

■ **DUSTIN, 22 let** »*Spomnim se, kako sem jokal v maminem objemu, ko sem izvedel, da bom priklenjen na invalidski voziček. Star sem bil komaj osem let.*

Imam mišično distrofijo. Pri oblačenju, umivanju in hranjenju potrebujem pomoč. Rok sploh ne morem dvigniti. Kljub temu je moje življenje zapolnjeno z delom in sem srečen. Lahko sem hvaležen za marsikaj. Redno grem na oznanjevanje in v občini služim kot strežni služabnik. Svojega življenja nisem še nikoli jemal kot ‚boj‘. V Jehovovi službi je vedno kaj za postoriti in kaj, kar lahko z veseljem pričakuješ. Predvsem se veselim tega, da bom ‚skakal kakor jelen‘, ko bo nastopil Božji novi svet.» (Izaija 35:6)

■ **TOMOKO, 21 let** »*Ko sem imela komaj štiri leta, mi je zdravnik rekel: ‚Do konca življenja boš morala dobivati injekcije inzulina.‘*

Stalno nadzorovati raven sladkorja v krvi je za diabetika izziv. Pogosto se zgodi, da takrat, ko bi že lela jesti, ne smem, ko bi morala, pa mi ni do tega. Doslej sem dobila že 25.000 injekcij, tako da imam na rokah in stegnih zatrdline. Toda starši mi pomagajo, da svoje okoliščine kar najbolje izkoristim. Vedno so bili vedri in pozitivni ter so me vzgojili tako, da cenim duhovne stvari. Jehova je dober z menoj. Ko mi je zdravje to dovoljevalo, sem se odločila, da bom začela večino svojega časa posvečati oznanjevanju, in mu s tem izrazila svojo hvaležnost.»

■ **JAMES, 18 let** »*Ljudje ne vedo, kako naj se vedejo do nekoga, ki je videti drugačen, in to jaz vsekakor sem.*

Imam redko obliko pritlikavosti. Ljudje zelo poudarjajo videz, zato si vedno prizadevam dokazati, da nisem majhen otrok z globokim glasom. Ne jočem za tem, kar nisem, ampak se raje skušam osredotočati na to, kar sem. Življenje uživam. Preučujem Sveti pismo in v molitvi prosim Jehova za podporo. Moji domači so mi vedno ob strani in me spodbujajo. Željno pričakujem čas, ko bo Bog odstranil vse zdravstvene težave. Medtem pa živim s svojo telesno okvaro, vendar ne dovolim, da bi ta postala moje življenje.«

■ **DANITRIA, 16 let** »*Ko sem že ob dvigu kozarca vode čutila hude bolečine, sem vedela, da je z menoj nekaj narobe.*

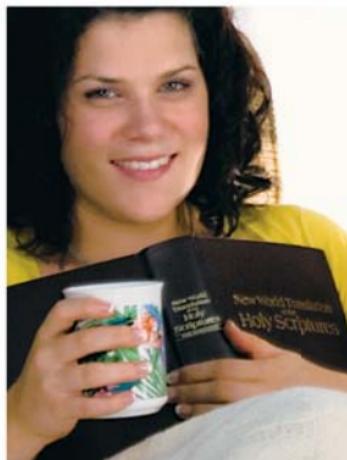
Fibromialgija je bolezen, ki prinaša velike bolečine, tako telesne kot duševne. Kot najstnica bi bila rada takšna kakor moji prijatelji, toda zdaj mi je vse veliko težje kot prej. Že za to, da zaspim, potrebujem celo večnost! Vendar sem se

naučila, da lahko z Jehovovo pomočjo kljub svojim težavam živim normalno. Uspelo mi je celo, da sem bila pomožna pionirka in tako oznanjevala več časa. Ni bilo enostavno, vendar sem zmogla. Trudim se narediti, kar največ lahko. „Prisluhniti“ moram svojemu telesu in upoštevati svoje omejitve. Če kdaj pozabim, me na to vedno spomni moja mama!«

■ **ELYSIA, 20 let** »**Všoli sem imela najboljše ocene. Zdaj pa je zame izziv že prebrati navaden stavek in to me včasih potre.**

Zaradi sindroma kronične utrujenosti tudi preprosta opravila postanejo zahtevna. Pogosto je celo vstati iz postelje nemogoče. Vendar nisem nikoli dovolila, da bi moja bolezen določala mojo osebnost. Svetlo pismo berem vsak dan, četudi to pomeni, da lahko preberem samo nekaj vrstic oziroma mi ga mora brati kdo od domačih. Svoji družini sem zelo hvaležna. Oče se je celo odrekel odgovorni nalogi na zborovanju, zato da meni pomaga, da sem lahko navzoča. Nikoli se ni pritoževal. Rekel je, da je zanj najpomembnejša naloga to, da lahko skrbi za svojo družino.«

■ **KACUTOŠI, 20 let** »**Nenadoma začnem panično kričati in se krčevito tresti, celo metati stvari naokoli in jih lomiti.**

Že pri petih letih sem dobil epilepsijo. Imam tudi do sedem napadov na mesec. Vsak dan moram jemati zdravila, zaradi katerih se hitro utrudim. Toda prizadevam si, da bi mislil na druge, ne le nase. Vnaši občini sta dva polnočasna oznanjevalca mojih let in sta mi v veliko oporo. Po končani šoli sem začel več označevati. Z epilepsijo se je treba bojevati vsak dan. Toda kadar sem psihično na tleh, poskrbim za to, da se spočijem. In naslednji dan sem že boljše volje.«

■ **MATTHEW, 19 let** »Težko si je pridobiti spoštovanje svojih vrstnikov, če ne ustrezaš njihovi zamisli o tem, kdo je 'normalen'.

Rad bi se ukvarjal s kakšnim športom, pa ne morem. Imam cerebralno paralizo, zato že hodim težko. Vendar ne tuhtam o tem, česar ne morem delati. Zaposlim se z dejavnostmi, ki sem jih zmožen opravljati, na primer z branjem. Kraljestvena dvora na je kraj, kjer sem lahko to, kar sem, ne da bi mi bilo treba skrbeti, kaj si bodo drugi mislili o meni. Tolažilno je tudi vedeti, da me Jehova ljubi takšnega, kakršen sem v svoji notranjosti. Pravzaprav sebe ne vidim kot posameznika s posebnimi potrebami. Vidim se kot človeka, ki mora premagovati poseben in edinstven izviv.«

■ **MIKI, 25 let** »Včasih sem se lahko ukvarjala s športom. Nato pa je bilo, in to še v najstniških letih, kakor da sem se nenadoma postarala.

Rodila sem se z atrijskim septalnim defektom – z luknjo v srcu. Simptomi so postali vidni, ko sem prišla v najstniška leta. Imela sem operacijo, vendar se še zdaj po šestih letih hitro utrudim in imam kronične glavobole. Zato si postavljam dosegljive, kratkoročne cilje. Lahko sem na primer polnočasna oznanjevalka, vendar večinoma oznanjujem po pismih in telefonu. Bolezen je tudi pripomogla k temu, da sem si pridobila lastnosti, ki jih prej nisem imela, denimo potrežljivost in skromnost.«

»Takrat [...] noben prebivalec ne bo rekel: ,Bolan sem.'« (Izaija 33:23, 24)

• • • • • •

(Nadaljevanje s 74. strani)

preizkuša tvojo značajnost. Toda v Svetem pismu piše: »Boga namreč z zlom ni mogoče preizkušati, pa tudi on sam ne preizkuša nikogar.« (Jakob 1:13) Bolezen je pač neločljivo povezana s tem, v kakšnem stanju je danes človeštvo. Poleg tega vsakega od nas lahko doletijo »nepredvideni dogodki ob nepričakovanem času«. (Pridigar 9:11)

Na srečo pa Bog Jehova obljudbla novi svet, v katerem »noben prebivalec ne bo rekel: ,Bolan sem.'« (Izaija 33:24) Celo tisti, ki so umrli, bodo obujeni in se bodo lahko veseli življenja v tem novem svetu. (Janez 5:28, 29) Kako pa lahko do takrat svoje okoliščine kar najbolj obrneš sebi v prid?

Trudi se biti optimističen. V Svetem pismu piše: »Veselo srce učinkuje dobro kakor zdravilo.« (Pregovori 17:22) Nekateri utegnejo meniti, da ob resni bolezni ni primerno biti vesel in se smejati, toda zdrav humor in prijetna družba ti lahko osvežita um in krepita željo po življenju. Zato razmisli, kaj lahko storiš, da bi bilo tvoje življenje bolj veselo. Ne pozabi, da je veselje del sadu Božjega duha. (Galačanom 5:22) Ta duh ti lahko pomaga, da kljub bolezni ohranjaš nekaj veselja. (Psalm 41:3)

Postavi si dosegljive cilje. V Svetem pismu piše: »Modrost je pri skromnih.« (Pregovori 11:2) Če boš skromen, ti bo to pomagalo, da do sebe ne boš niti brezbršen niti preveč zaščitniški. Do

ALI SI VEDEL ...

Tvoja bolezen oziroma telesna okvara ni Božja kazen, ampak je posledica nepopolnosti, ki smo jo vsi podedovali od Adama. (Rimljanom 5:12)

boljšega počutja ti lahko denimo pomaga primerna telesna aktivnost, če ti zdravstveno stanje seveda to dovoljuje. Zato imajo v zdravstvenih ustanovah pogosto pripravljene programe fizioterapije za mlade paciente. Velikokrat je tako, da s primerimi vajami ne dosežeš le boljšega telesnega okrevanja, ampak tudi ohranjaš dobro voljo. Pomembno je, da pošteno oceniš svoje okoliščine in si postaviš dosegljive cilje.

Nauči se, kako ravnati z drugimi. Kaj pa, če nekateri dajejo nepremisljene pripombe glede tvojega stanja? V Svetem pismu piše: »Ne jemlji si k srcu vsega, kar ljudje govorijo.« (Pridigar 7:21) Včasih se je na takšno govorjenje najbolj-

še odzvati tako, da ga preslišiš. Morda pa ga lahko celo preprečiš. Na primer: Če se ti zdi, da se drugi ob tebi nelagodno počutijo, ker te vidijo na invalidskem vozičku, jih poizkusí malo sprostiti. Lahko bi rekel: »Verjetno se sprašujete, zakaj sem na vozičku. Ali bi radi izvedeli?«

Ne vdaj se. Jezus je, ko je hudo trpel, molil k Bogu, se mu

zaupal in se osredotočil na veselje, ki ga je čakalo v prihodnosti, ne pa na bolečine. (Hebrejcem 12:2) Iz svojih hudičih preizkušenj se je nekaj naučil. (Hebrejcem 4:15, 16; 5:7-9) Sprejel je pomoč in spodbudo. (Luka 22:43) Raje se je osredinil na dobro drugih kakor pa na svoje težave. (Luka 23:39-43; Janez 19:26, 27)

Jehovu je mar zate

Naj so tvoje težave takšne ali drugačne, nikar ne misli, da imaš zaradi njih v Božjih očeh manjšo vrednost. Nasprotno, Jehovu so tisti, ki si mu prizadevajo ugajati, dragoceni in mu

veliko pomenijo. (Luka 12:7) Jehovu je mar zate; zate skrbi na zelo oseben način in te rad uporablja v svoji službi – kljub tvoji bolezni ali telesni okvari. (1. Petrovo 5:7)

Zato ne dovoli, da bi ti strah ali negotovost preprečila, da bi delal tisto, kar želiš, oziroma tisto, kar moraš delati. Vedno išči podporo pri Bogu Jehovu. On razume tvoje potrebe in občutke. Poleg tega ti lahko, da bi lažje vztrajal, podegli »moč, ki presega običajno«. (2. Korinčanom 4:7) Morda si boš sčasoma pridobil optimističen pogled, kakršnega ima Timothy, ki so mu pri 17-ih diagnosticirali sindrom kronične utrujenosti. Pravi namreč: »Glede na 1. Korinčanom 10:13 Jehova ne bo dovolil, da bi prestajali kaj, česar ne bi mogli

» moj načrt

Da bom kljub bolezni oziroma telesni okvari ohranil optimističen pogled, bom:

En dosegljiv cilj, ki si ga lahko postavim, je:

Če mi bo kdo rekel kaj neprijaznega glede mojega stanja, se bom na to odzval tako, da bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

prenesti. Takole razmišljam: Če mi moj Stvarnik zaupa, da se lahko spoprimem s to preizkušnjo, kdo sem potem jaz, da bi temu oporekal?«

Kadar je bolan kdo, ki ga poznaš

Kaj pa, če si sam zdrav, vendar poznaš koga, ki je bolan ali ki ima kakšno telesno okvaro? Kako mu lahko pomagaš? Najpomembnejše je, da z njim čutiš in mu izkažeš »najglobljo sočutnost«. (1. Petrovo 3:8) Skušaj razumeti, kaj presta-ja. Na izzive, ki jih ima, ne glej skozi svoje oči, temveč skozi njegove. Nina, ki se je rodila s spino bifido (hrbtenično režo), pravi: »Ker sem majhna in na invalidskem vozičku, se nekateri z menoj pogovarjajo kakor z otrokom, kar me včasih potre. Drugi pa se potrudijo in se, ko se pogovarjajo z menoj, usedejo, tako da smo z očmi na isti višini. To mi je res všeč!«

Če boš pri tistih, ki imajo kakšne zdravstvene težave, odmisil njihove omejitve, boš ugotovil, da niti niso tako zelo drugačni od tebe. In pomisli: s svojimi besedami boš lahko takšnim »odelil kak duhovni dar«! Če boš to storil, se boste »medsebojno spodbujali«, in tako boš tudi sam blagoslovljen. (Rimljanom 1:11, 12)

KAJ MENIŠ?

- **Kako lahko z informacijami iz tega poglavja pomagaš komu, ki ima kakšno telesno okvaro ali kronično bolezen?**
- **Če si kronično bolan, o čem pozitivnem lahko razmišliaš, da bi svoje okoliščine kar najbolj obrnil sebi v prid?**
- **Kako veš, da zdravstvene težave niso znak Božjega neodobravanja?**

Napiši, katera tvoja značilnost ti je najmanj všeč, in pojasni, zakaj te moti.

Napiši, katera tvoja značilnost ti je všeč, in pojasni, zakaj jo imaš za prednost.

PRIJATELJSTVA

3

Kako pomembna so zate prijateljstva?

- Nepomembna
- Še kar pomembna
- Zelo pomembna

Ali prijateljstva zlahka sklepaš?

- Da
- Ne

Ali imaš svojega najboljšega prijatelja?

- Da
- Ne

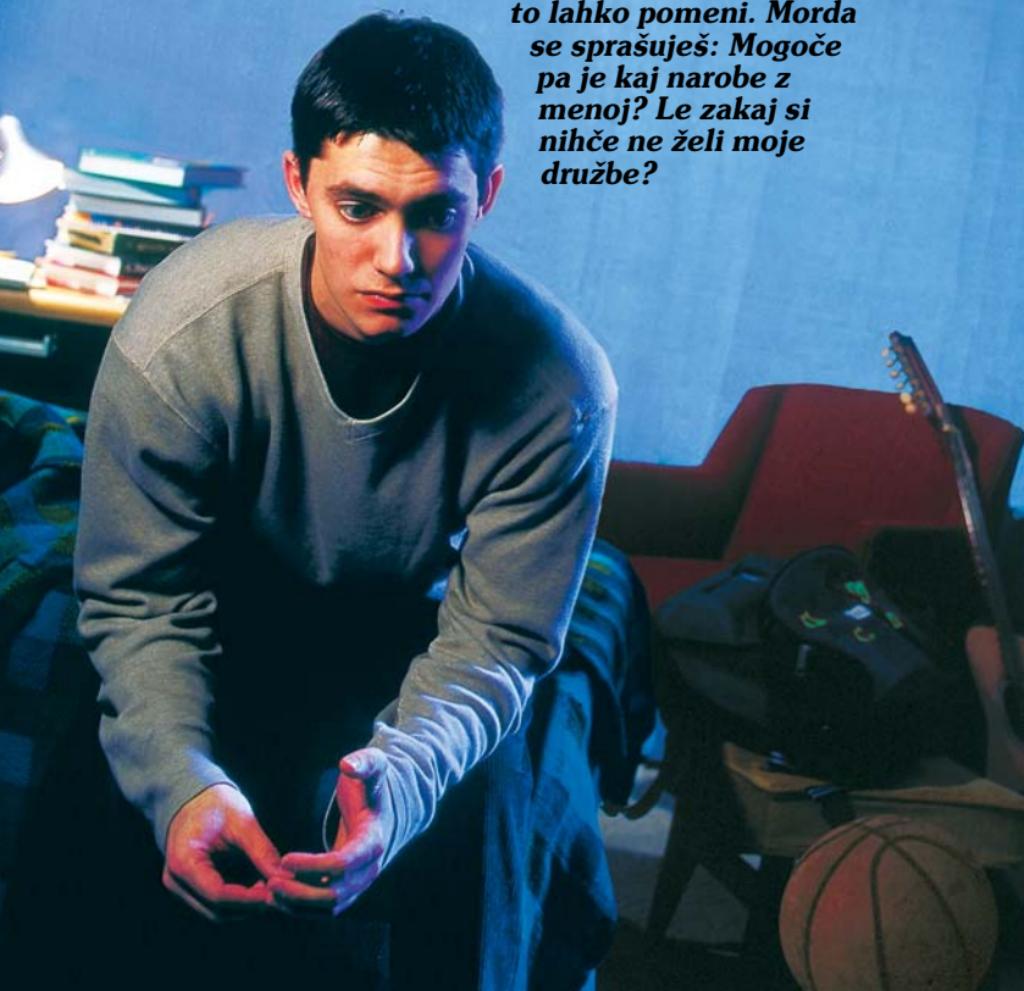
Katero lastnost bi najbolj pričakoval pri prijatelju?

V Svetem pismu piše: »Pravi prijatelj ljubi ves čas in brat se izkaže v stiski.« (Pregovori 17:17) In ravno takšnega prijatelja potrebuješ *ti!* Toda skleniti prijateljstvo utegne biti težko, ohraniti ga pa je morda še težje. Kako lahko začneš in ohranjaš najboljša prijateljstva? Razmisli o nasvetih, predstavljenih v poglavijih **9–12**.

Kako naj se spoprimem z osamljenostjo?

*Dan je lep, ti pa nimaš nobenih načrtov.
Vsi tvoji prijatelji jih imajo. So zunaj in se
zabavajo. Zopet si izvisel! Če te nihče nikamor
ne povabi, je hudo, toda še hujše je tisto, kar
to lahko pomeni. Morda
se sprašuješ: Mogoče
pa je kaj narobe z
menoj? Le zakaj si
nihče ne želi moje
družbe?*

*Tudi ti lahko premostiš
težave, ki so kakor prepad
med teboj in vrstniki.*

MORDA si bil že večkrat v okoliščinah, opisanih na prejšnji strani. Mogoče imaš občutek, kakor da je med teboj in svojimi vrstniki velik prepad. Vsakič ko želiš začeti pogovor z njimi, se ti zatika jezik. Ko pa res imaš priložnost za druženje, pride na dan tvoja plahost. Zakaj je nekaj tako preprostega, kot je druženje, takšna težava?

Ni ti treba obtičati na svoji strani prepada, težave namreč lahko premostiš. Pa poglejmo, kako.

● **1. težava: Negativno mnenje o sebi.** Nekateri mladi se neprizanesljivo dajejo v nič. Prepričani so, da jih nihče ne mara in da v pogovoru nimajo povedati nič pametnega. Ali tudi ti tako meniš o sebi? Če odgovarjaš pritrdilno, boš s takšno negativno samopodobo samo še poglobil prepad, ki te ločuje od vrstnikov.

Premostitev: Misli predvsem na svoje dobre strani. (2. Korinčanom 11:6) Vprašaj se: Katere vrline imam? Skušaj se spomniti nekaterih svojih talentov oziroma pozitivnih lastnosti in jih spodaj napiši. ↗

.....
.....
.....

Neka kristjanka se je skušala spoprijateljiti z menoj, vendar se nekaj časa na to nisem odzivala. Ko sem ji na koncu le dovolila blizu, se mi je moje prejšnje početje zdelo tako neumno! Izkazala se je namreč za eno najboljših prijateljic, kar sem jih kdaj imela, čeprav je 25 let starejša od mene! (Marie)

Zagotovo imaš pomanjkljivosti in dobro je, da se jih zavedaš. (1. Korinčanom 10:12) Vendar imaš tudi mnogo dobrega, kar lahko ponudiš. Če boš odkril svoje dobre strani, si boš pridobil samozavest, ki jo potrebuješ, da bi se otresel negativne samopodobe.

● **2. težava: Plahost.** Rad bi začel pogovor, toda ko se pojavi priložnost, enostavno ne moreš odprieti ust. »Nikakor

se ne morem znebiti plahosti,« toži 19-letna Elizabeta. »Na shodih izjemno težko pristopim k ljudem in prav občudujem tiste, ki to zmorejo!« Če se ti dogaja podobno kakor Elizabeti, imaš morda občutek, da je ta težava nepremostljiva.

Premostitev: Iskreno se zanimaj za druge. Ne skrbi – ni se ti treba kar naenkrat preleviti v

zelo odprtega človeka. Najprej se skušaj približati samo enemu posamezniku. »Pri tem, da druge bolje spoznaš, ti pomaga že to, da jih povprašaš, kako se imajo ali kaj počnejo,« pravi mladenič po imenu Jorge.

Namig: Za družbo si ne izbiraj le ljudi svoje starosti. Nekatera najtesnejša prijateljstva, omenjena v Svetem pismu,

so se stkala med ljudmi, ki so si bili po letih precej narazen, denimo med Ruto in Naomi, Davidom in Jonatanom ter Timotejem in Pavlom. (Ruta 1:16, 17; 1. Samuelova 18:1; 1. Korinčanom 4:17) Poleg tega si zapomni, da je pogovor izmenjava misli, ne pa solistična predstava. Ljudje cenijo tiste, ki znajo drugim dobro prisluhniti. Če si torej plahne narave, imej v mislih, da ti v pogovoru ni treba ves čas govoriti!

Napiši ime dveh odraslih, ki bi ju rad bolje spoznal.

Zakaj ne bi pristopil k enemu od teh dveh, ki si ju napisal, in začel pogovor? Bolj ko si boš prizadeval navezati stike z »vsemi svojimi brati«, manj osamljenega se boš počutil. (1. Petrovo 2:17)

● **3. težava: Odbijajoče vedenje.** Kdor misli, da vse ve, ima vedno pripravljeno kako žaljivko, opazko ali poniževalno besedo. So pa tudi ljudje, ki se radi prepričajo in vsakemu vsiljujejo svoje mnenje. Takšni so prepravični, zato začnejo hitro obsojati vsakega, ki ne ustreza njegovim merilom. (Pridigar 7:16) Po vsej verjetnosti težko prenašaš ljudi, ki se tako vedejo! Kaj pa, če je prepad med teboj in drugimi nastal zato, ker se tako vedeš *ti*? V Svetem pismu beremo, da »neumnež izreka mnogo besed« in da je tam, »kjer je veliko besed, [...] tudi greh«. (Pridigar 10:14; Pregovori 10:19)

Premostitev: Nauči se čuti z drugimi. (1. Petrovo 3:8) Tudi če se ne strinjaš z

NAMIG

Poskrbi, da bo pogovor tekel. Če te kdo na primer vpraša, ali si se ob koncu tedna imel lepo, ne odgovori le z da. Povej, zakaj si se imel lepo. Nato pa še ti njega vprašaj, kaj je počel ob koncu tedna.

»Kdor druge velikodušno oskrbuje z vodo,
jo bo tudi sam imel v izobilju.«

(Pregovori 11:25)

mnenjem koga drugega, potrpežljivo počakaj, da pove do konca. Skušaj najti skupne točke. Če se ti zdi, da moraš povestati, da se glede česa ne strinjaš, to stori blago in taktno.

Z drugimi se pogovarjaj tako, kakor bi želet, da se oni pogovarjajo s teboj. Sveti pismo takole svetuje: »Vse pa delajte brez godrnjanja in prepiranja.« (Filipljanom 2:14) Kdor se z ljudmi po nepotrebnem prička, jih zbada, žali ali samopravično obsoja, jih s tem pravzaprav odbija. Drugi te bodo imeli veliko raje, če boš upošteval nasvet: »Naj bo vaša beseda vedno prijetna.« (Kološanom 4:6)

Za vsako ceno?

Verjetno po tej kratki samopreiskavi že vidiš, kako vse bi lahko premostil prepad, ki je morda nastal med teboj in dru-

moj načrt

Težava, ki mi dela največ preglavic, je:

Premostil jo bom tako, da bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

**Da bi o tej temi izvedel kaj več,
si oglej DVD z naslovom
»Mladi vprašujejo – kako si lahko
pridobim prave prijatelje?«.
Na voljo je v več kot 40 jezikih.**

gimi. Seveda moraš pogledati resnici v oči. Ne moreš pričakovati, da te bodo vsi imeli radi. Jezus je rekel, da bodo nekateri celo sovražili tiste, ki delajo, kar je prav. (Janez 15:19) Torej ni vredno, da bi skušal pridobiti prijatelje za vsako ceno.

Vseeno pa se lahko, ne da bi pohodil svetopisemska merala, v razumni meri potrudiš, da bi bil prijeten in dostopen. Samuel iz svetopisemskih časov je bil trdno odločen, da bo delal to, kar ugaja Bogu. In kako je bil nagrajen? »Postajal [je] vse bolj priljubljen pri Jehovu in pri ljudeh.« (1. Samuelova 2:26) Z nekaj truda bo to uspelo tudi tebi!

**V NASLEDNJEM POGLAVJU Tvoj najboljši prijatelj se
nenadoma začne vesti kot tvoj najhujši sovražnik.
Kaj lahko storiš?**

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj se nekateri kristjani morda počutijo osamljene?**
- **Kaj ti lahko pomaga, da se ne potopиш v negativno razmišljanje, ampak da nase gledaš uravnovešeno?**
- **Kako bi potolažil svojega mlajšega brata ali sestro, ki se bojuje z osamljenostjo?**

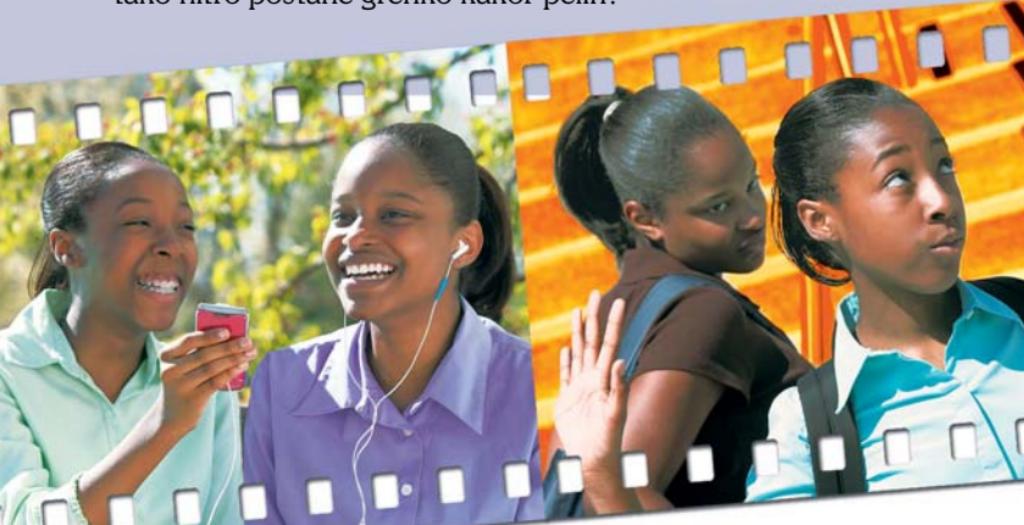
Zakaj me je prijatelj prizadel?

»Kerry je bila moja zelo dobra prijateljica. Ker ni imela avtomobila, sem vsak dan šla ponjo v službo. Vendar sem kmalu ugotovila, da me samo izkorisča.

Že ko je vstopila v avto, je imela v rokah telefon in se na dolgo in široko pogovarjala oziroma pošiljala sporočila. Nikoli se mi ni zahvalila za vožnjo, pa tudi za gorivo mi je nehala prispevati. In ves čas je govorila samo negativno o drugih. Vse to sem tako dolgo mirno prenašala, da sem se že sama nase začela jeziti!

Nekega dne sem Kerry prijazno pojasnila, da ne bom mogla več hoditi ponjo v službo. Od takrat naprej ji ni več do moje družbe, zaradi česar sem le še bolj prepričana, da me je imela za prijateljico samo iz koristoljubja. In to res boli!« (Nicole)

KAJ takega se lahko zgodi tudi najboljšim prijateljem. Danes sta dva še neločljiva, že naslednji dan pa drug z drugim niti ne govorita. Kako lahko prijateljstvo, ki je sladko kakor med, tako hitro postane grenko kakor pelin?

● Za Jeremyja se je vse spremenilo, ko se je njegov najboljši priatelj odselil kakih 1600 kilometrov stran. »Po tistem ko se je odselil, me ni nikoli več poklical,« pravi Jeremy, »in to me je res bolelo.«

● Kerrin je pri svoji najboljši priateljici, s katero sta prijateljevali že pet let, začela opažati osebnostne spremembe. »Njeno razmišljanje in govorjenje me je res skrbelo,« pravi Kerrin. »Na vse, kar je bilo zame pomembno, je začela imeti kritične in cinične pripombe. Ko sem se o tem skušala z njo pogovoriti, me je obtožila, da mislim, da imam samo jaz vedno prav, in da sem hinavska. Rekla je še, da najino priateljstvo nanjo slabo vpliva!«

● Pri Glorii pa se je neko tesno priateljstvo končalo brez vsakega opozorila ali pojasnila. »Sprva sva se s priateljico zelo dobro razumeli,« pove Gloria, »in rekla mi je, da sem ji kakor sestra. Nato pa kar na lepem ni hotela ničesar več početi skupaj z menoj, in da ji to ne bi bilo treba, si je izmišljala povsem brezvezne izgovore.«

● Med Lauro in Darjo pa je do težav prišlo, ko je Darja speklala Lauri fanta. »Ure in ure je z njim govorila po telefonu,

**»Če je mogoče, bodite, kolikor je od vas
odvisno, v miru z vsemi ljudmi.«**

(Rimljanom 12:18)

čeprav sem jaz hodila z njim,« pravi Laura. »Dobila sem nož v hrbot od najboljše priateljice in izgubila nekoga, ki bi lahko postal moj mož – in to oboje hkrati!«

Kaj je šlo narobe?

Vsi delamo napake. Zato lahko pričakuješ, da bo tvoj priatelj prej ali slej naredil ali rekel kaj takega, s čimer te bo prizadel. In če pošteno razmisliš, se boš morda spomnil, da si tudi ti že kdaj koga prizadel. (Pridigar 7:22) »Vsi smo nepopolni in drug drugega kdaj pa kdaj užalimo,« pravi dekle po imenu Lisa. Ponavadi lahko razhajanje, do katerega pride zaradi kakšnega manjšega nesporazuma, odpravimo s kratkim pogovorom.

Včasih pa načeto priateljstvo ni posledica samo enega pripetljaja, ampak postopnega spoznavanja,

da nimata toliko skupnega, kakor sta včasih misliла, da imata. Ne pozabi, da se med odrasčanjem začneš zanimati za druge stvari – in to velja tudi za tvojega priatelja. Kaj lahko storiš, ko začutiš, da se s priateljem oddaljujeta drug od drugega?

**Načeto priateljstvo je kakor
strgano oblačilo – in oboje
se da zakrpati.**

**Če bi imel možnost vse storiti znova,
od najinega prijateljstva ne bi pričakoval
popolnosti. Prijatelja bi več poslušal in
ga podpiral ter ne bi napihoval njegovih
napak. Sedaj razumem, da je premagovanje
težav in izzivov tisto, kar dela prijateljstvo
uspešno.** (Keenon)

Kako zakrpati načeto prijateljstvo

Ali se ti je že kdaj strgala katera od majic, ki si jih najraje nosil? Kaj si storil? Si jo vrgel stran ali si jo zašil? Verjetno je bilo veliko odvisno od tega, koliko je bila strgana in koliko ti je bila pri srcu. Če ti je bila res všeč, si gotovo storil vse, da bi jo popravil. Velikokrat je nekaj podobnega mogoče narediti, kadar je poškodovano prijateljstvo. Mnogo je odvisno od tega, kaj se je zgodilo in kako zelo si cenil to prijateljstvo.*

Če ti je denimo prijatelj storil ali rekel kaj neprijaznega, boš težavo morda premagal tako, da boš upošteval nasvet iz Psalma 4:4, kjer piše: »Zadržite besede v svojem srcu, na svoji postelji, in molčite.« Zato prej, preden bi prijateljstvo končal, skrbno razmisli: Ali je prijatelj to storil namerno? Če o tem nisi prepričan, zakaj ne bi raje verjel, da ni imel slabih namenov? Mнogokrat lahko zadevo rešiš z ljubeznijo, saj ta »pokriva množico grehov«. (1. Petrovo 4:8)

Prav tako bi bilo dobro, da razmisliš, ali nisi morda tudi sam prispeval k težavi. Če na primer

* Nekaterih ljudi ni vredno imeti za tesne prijatelje. To še posebej velja, če njihovo vedenje ni več primerno za kristjana. (1. Korinčanom 5:11; 15:33)

ALI SI VEDEL ...

**Dobra prijateljstva so
med ljudmi, ki drug
drugemu pustijo dihati.
(Pregovori 25:17)
Nasprotno pa lahko
tisti, ki od prijateljev
zahtevajo preveč časa
in pozornosti,
prijateljstvo zadušijo.**

prijatelj razkrije kakšno stvar, ki si mu jo zaupal, se lahko vprašaš: Ali ni bilo od mene nemodro, da sem ga s tem sploh obremenjeval? Lahko pa razmisliš tudi o tem, ali nisi morda sam tisti, ki je govoril preveč oziroma nes pametno in se s tem osmešil. (Pregovori 15:2) In če je res tako, se vprašaj: Ali bi se moral v čem spremeniti jaz, da bi me prijatelj bolj spoštoval?

»Vesel bi bil, če bi se lahko pogovorila o tem, kar se je zgodilo«

Kaj pa, če meniš, da težave ne moreš kar spregledati? Če je tako, bo morda najboljše, da se s prijateljem pogovoriš. Toda pazi, da tega ne boš storil v jezi. V Svetem pismu bemo: »Razjarjen človek zaneti prepir, kdor je počasen za jezo, pa pomiri spor.« (Pregovori 15:18) Zato se pomiri, še preden bi se lotil reševanja zadeve.

Ko pa dejansko pristopiš k prijatelju, ne pozabi, da tvoj cilj ni, da bi »vrača[!] hudo s hudim«. (Rimljanci 12:17) Tvoja

»moj načrt

Če bom prijatelju moral povedati, da me je prizadel, bom pogovor začel takole:

Tudi če me bo to, kar je prijatelj storil, razjezilo, si bom prizadeval za mir tako, da bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

DOBER ZGLED

Lidija

Ni še dolgo, ko je Lidija postala učenka, pa že **prevzame pobudo** ter izkaže gostoljubnost Pavlu in njegovim tovaršem. (Apostolska dela 16:14, 15) Tako ima edinstveno priložnost, da lahko uživa v družbi teh učencev. Kam se Pavel in Sila odpravita, potem ko sta izpuščena iz zapora? Naravnost na Lidijin dom! (Apostolska dela 16:40)

Ali lahko tudi ti podobno kot Lidija prevzameš pobudo, da bi se seznanil z drugimi? Kako lahko to storiš? **Začni malo po malo.** Pogovarjaj se le z enim posameznikom naenkrat. Za cilj si postavi, da boš na vsakem krščanskem shodu s kom **začel pogovor**. Skušaj biti nasmejan. Če ne veš, kaj bi rekel, **postavi kako vprašanje**, ali pa povej kaj o sebi. Bodи **dober poslušalec**. Sčasoma ti bo beseda v pogovoru morda lažje stekla. Ljudje se pogosto ugodno odzovejo na iskrene besede, ki so hkrati prijazne in prijetne. (Pregovori 16:24) Lidija je bila zaradi svoje prijaznosti, odprtosti in gostoljubnosti blagoslovljena tako, da je imela **dobre prijatelje**. Če jo boš v tem posnemal, boš tudi ti enako blagoslovljen!

NAMIG

Ničesar ne sklepaj prehitro, najprej skušaj izvedeti še priateljevo plat zgodbe. (Pregovori 18:13)

želja je, da rešiš zadevo in obnoviš priateljstvo. (Psalm 34:14) Zato govorji iskreno. Rečeš lahko: »Že nekaj časa sva priatelja. Zato bi bil vesel, če bi se lahko pogovorila o tem, kar se je zgodilo.« Ko izveš, kaj je vzrok težave, je morda lažje zakrpati to luknjo v priateljstvu. Tudi če se tvoj priatelj noče pogovoriti, se lahko potolažiš s tem, da si *ti* naredil svoj del in skušal obnoviti mir.

Toda na koncu bodi prepričan o naslednjem: resda so nekateri »pripravljeni svoje priatelje uničiti«, vendar obstaja tudi »priatelj, ki je zvestejši od brata«. (Pregovori 18:24) Seveda lahko celo med najboljšimi priatelji občasno pride do napetosti. In ko se to zgodi, stori vse, kar lahko, da bi ohranil priateljstvo. Skratka, če boš pripravljen zgladiti razlike, boš s tem dokazal, da postajaš zrel odrasel človek.

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Nekateri tvoji vrstniki morda ure in ure klepetajo po internetu. Kaj je v tem tako privlačnega?*

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj se tu in tam zgodi, da se priatelji začnejo oddaljevati drug od drugega?**
- **Katere žalitve bi lahko preprosto spregledal, katere pa so takšne, da bi se s priateljem, ki te je prizadel, o njih moral pogovoriti?**
- **Kaj koristnega se lahko naučiš iz tega, da te kak priatelj prizadene?**
- **S katerimi previdnostnimi ukrepi lahko zmanjšaš možnosti, da bi te priatelj prizadel?**

Kako je s spletnimi prijateljstvi?

Kako najraje komuniciraš z drugimi?

- Iz oči v oči
- Po telefonu
- Po računalniku

S kom se najlažje pogovarjaš?

- S sošolci
- Z domačimi
- S sokristjani

Kje se pogovarjaš najbolj sproščeno?

- V šoli
- Doma
- Na občinskem shodu

POGLEJ svoj odgovor na prvo vprašanje. Ali raje komuniciraš po računalniku kakor pa iz oči v oči? Če je tako, še zdaleč nisi edini. Mnogi mladi za sklepanje in ohranjanje prijateljstev uporabljajo internet. »Možnost, da se lahko spoznavaš z ljudmi z vsega sveta, z ljudmi, ki jih sicer ne bi mogel spoznati, je vabljiva,« pravi mladenka po imenu Elaine. Devetnajstletna Tammy pa omeni še eno privlačnost spletne komunikacije. »Sam lahko določaš, kako bodo drugi gledali nate,« pravi. »Ko se s kom pogovarjaš iz oči v oči, nimaš kaj storiti, če mu nisi simpatičen.«

Zdaj pa poglej, kako si odgovoril na drugo in tretje vprašanje. Ne bodi presenečen, če se ti zdi lažje pogovarjati s sošolci kakor s sokristjani na občinskih shodih. »V šoli imaš več možnosti, da najdeš ljudi, ki doživljajo isto kakor ti,« pravi 18-letna Jasmina. »In ob njih si lažje sproščen.«

Če upoštevamo vse omenjene dejavnike, se zdi povsem naravno, da si želiš s sošolci klepetati po spletu. Tammy prizna, da je nekaj časa to počela. »Vsi moji sošolci so se po spletu pogovarjali o vsem mogočem, in jaz nisem hotela biti nobena izjema,« pravi.* Natalie, ki jih ima 20, je oblikovala svojo spletno stran, da bi lahko bila v stiku s priatelji. »Tehnika napreduje,« pravi. »Komuniciranje si utira nove poti. To je ena od njih, in meni je všeč.«

Razmisli o nevarnostih

Nobenega dvoma ni, da nekateri prijateljstva lažje sklepa jo in vzdržujejo po spletu. »Internet ti daje občutek zaupanja, kakršnega pri običajnem komuniciranju ne bi imel,« pravi Natalie. Tammy temu pritrujuje. »Če si plah,« pravi, »ti komuniciranje po spletu omogoča, da skrbno izbereš besede, ki jih boš povedal.«

Toda s spletnim komuniciranjem so povezane tudi nevarnosti in bilo bi nerazumno, če se zanje ne bi zmenil. Naj ponazorimo: Ali bi po ulicah kake nevarne soseske hodil z zavezanimi očmi? Verjetno ne. Zakaj bi potem brskal po internetu, ne da bi se prej pozanimal o nevarnostih?

Razmisli o nevarnostih, ki prežijo nate, če iščeš prijatelje po internetu. »Povsem zlahka naletiš na sum-

ljive ljudi,« pravi Elaine, ki je v preteklosti tu in tam rada klepetala z neznanci na spletu. Dodaja še: »Včasih kdo že po nekaj minutah da kakšno opolzko pripombo ali vpraša kaj podobnega kot na primer: ,Ali si še nedolžna?«

* O sklepanju prijateljstev v šoli bo govorilo 17. poglavje.

ALI SI VEDEL ...

Že nekaj podrobnosti, ki jih na spletu objaviš o sebi – denimo svoj priimek, ime šole, ki jo obiskuješ, in telefonska številka – je dovolj, da te kdo, ki ima slabe namene, najde.

Ali si za oralni seks?« Nekateri ti celo predlagajo internetni seks.«

Kaj pa, če zgolj klepeš z zaupnim priateljem? Celo tedaj moraš biti previden. »Lahko se zgodi, da predolgo klepeš z nekom nasprotnega spola, pa čeprav sta ‚samo priatelja‘,« pravi Joan. »Dlje časa ko si pišeta sporočila, tesnejše bo vajino priateljstvo in pogovor bo verjetno postajal vse bolj intimen.«

»Tisti, ki prikrivajo, kakšni so«

Kralj David je dobro vedel, kako pomembno se je varovati slabih priateljev. Napisal je: »Ne posedam z ljudmi, ki varajo, in s tistimi, ki prikrivajo, kakšni so, se ne družim.« (Psalm 26:4)

Ali si na spletu že kdaj naletel na takšne ljudi, o kakršnih je govoril David? Kdaj ljudje na spletu »prikrivajo, kakšni so«?

Kaj pa, če si morda *ti* tisti, ki na spletu prikrivaš, kakšen si? »Z ljudmi sem se začela pogovar-

jati, nato pa sem se prelevila v osebo, ki je ustrezala temi pogovora,« pravi Abigail, ki je obiskovala klepetalnice.

***Ali bi po ulicah
kake nevarne soseske
hodil z zavezanimi očmi?
Verjetno ne. Zakaj bi
potem komuniciral po
internetu, ne da bi bil
pozoren na nevarnosti?***

»Ne posedam z ljudmi, ki varajo,
in s tistimi, ki prikrivajo, kakšni so,
se ne družim.“ (Psalm 26:4)

Leanne pa je zavajala malo drugače. Takole pripoveduje: »Po internetu sem se redno pogovarjala s fantom iz sosednje občine. Kmalu sva si začela izražati ‚ljubezen‘. Kadar je mimo šel kdo od staršev, sem hitro minimizirala to okno na zaslonu, tako da starša nista imela pojma, kaj se dogaja. Mislim, da se jima sploh ni zdelo mogoče, da bi njuna 13-letnica pisala ljubezenske pesmi 14-letniku. Na to nista niti pomislila.«

NAMIG

Ko si na internetu, čas kar beži! Zato si določi, koliko ga boš zanj porabil in se potem tega tudi drži. Če je treba, si nastavi alarm, ki te bo opozoril, da je čas poteke.

Poskrbi za varnost

Seveda je spletno komuniciranje včasih povsem primereno. Mnogi – tudi odrasli – na primer po internetu vzdržujejo stike s prijatelji. Če to počneš tudi ti, katere previdnostne ukrepe lahko pri tem upoštevaš? Razmisli o naslednjih točkah.

- **Bodi pozoren, koliko časa prebiješ na spletu,** in ne dovoli, da ti ta jemlje čas, ki bi ga lahko porabil za pomembnejše reči – med drugim za spanje. »Nekateri sošolci so povedali, da so na internetu ždeli tudi do treh zjutraj,« pravi fant po imenu Brian. (Efežanom 5:15, 16)
- **Komuniciraj samo s tistimi, ki jih poznaš, oziroma s tistimi, za katere lahko preveriš, kdo so.** Izprijenci redno stikajo po internetu, da bi izkoristili nič hudega sluteče dečke in deklice. (Rimljanom 16:18)

Po internetu nimam nobenih stikov z nikomer, ki ga ne poznam, pa tudi ne z nikomer, s katerim se v resničnem življenju ne bi družila. (Joan)

- Bodи previden pri denarnih transakcijah. Pri dajanju svojih osebnih podatkov bodи izjemno previden. Sicer lahko postaneš žrtev prevare oziroma se ti lahko zgodi še kaj hujšega. (Matej 10:16)
- Kadar svojim prijateljem pošiljaš slike, se vprašaj: »Ali res primerno predstavljajo nekoga, ki pravi, da služi Bogu?« (Titu 2:7, 8)
- Enako kakor pri komuniciranju iz oči v oči tudi na internetu pogovor končaj, če se ta začne vrteti okoli tega, »kar je [...] nespodobno«. (Efežanom 5:3, 4)

moj načrt

*Čas, ki ga porabim za internet, bi rad omejil na
na teden, in da mi bo to uspelo, bom:*

*Če bom opazil, da sem se po internetu zapletel
v pogovor z neznancem, bom:*

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

- Gledе rabe interneta bodi vedno odkrit. Če moraš pred svojimi starši skrivati, kakšen si, je nekaj narobe. »Z mamo sem povsem odkrita,« pravi najstnica Kari. »To, kar počnem na spletu, ji pokažem.« (Hebrejcem 13:18)

»Vredno je bilo počakati!«

Želiš si imeti prijatelje. To je čisto naravno. Ljudje smo bili ustvarjeni tako, da uživamo v družbi drugih. (1. Mojzesova 2:18) Kadar torej začutiš željo po prijateljih, *je to v skladu s tem, kako si narejen!* Pomembno je samo, da si jih previdno izbiraš.

Bodi prepričan, da lahko najboljše prijatelje najdeš tako, da jih izbiraš po merilih iz Božje Besede. Petnajstletno dekle to izrazi takole: »Težko je najti prijatelje, ki ljubijo tako Jezusa kot tudi tebe. Toda ko jih najdeš, si rečeš: Vredno je bilo počakati!«

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Kdo pravi, da besede ne morejo raniti? Škodljive govorice lahko prebadajo kakor meč. Kako lahko temu narediš konec?*

KAJ MENIŠ?

- Katere prednosti in katere slabosti ima spletna komunikacija, če jo primerjamo s pogovorom iz oči v oči?
- Zakaj se zlahka preleviš v drugo osebo, ko se pogovarjaš po internetu?
- Kako se lahko nadziraš pri tem, koliko časa porabiš za internet?
- V katerih primerih je spletna komunikacija lahko koristna?

12

Ali je širjenje govoric res nekaj slabega?

»Nekoč sem šla na neko zabavo in že naslednji dan so se širile govorice, da sem spala z enim od fantov, ki so bili tam. Pa to sploh ni bilo res!« (Linda)

»Včasih mi pride na uho govorica, da se sestajam z neko punco – s punco, ki je pravzaprav sploh ne poznam! Mnogi, ki čenčajo naokoli, se niti ne potrudijo, da bi preverili dejstva.« (Mike)

GOVORICE lahko v tvoje življenje vnesejo več zapletov, kot jih morda vidiš v kakem celovečernem filmu. Samo vprašaj 19-letno Amber. »*Stalno* me nosijo po zobe,« pravi. »Šušljalo se je, da sem noseča, da sem že večkrat splavila in da prodajam, kupujem in uživam droge. Res nimam pojma, kaj ljudi žene, da govorijo o meni take reči!«

Posameznik, ki je oborožen z e-pošto in možnostjo neposrednega sporočanja ter ima slabe namere, lahko omadežuje tvoj ugled, ne da bi spregovoril eno samo samcato besedo. Pritisniti je treba le nekaj tipk in škodljiva govorica se že raznese do ducatov novic željnih ljudi! Včasih je kaka spletna stran v celoti namenjena samo temu, da se koga poniže. Še bolj običajni pa so internetni blogi, ki so nasičeni z opravljanjem, in to takim, kakršnega ljudje nikoli ne bi izustili.

Toda ali je pogovarjanje o drugih *vedno* nekaj slabega? Ali sploh obstajajo ...

Dobre govorice?

Označi, ali je naslednja trditev pravilna ali napačna.

Gоворице so vedno slabe. Prav Narobe

Kaj je pravilen odgovor? Pravzaprav je to odvisno od tega, kaj »govorce« zate sploh so. Če s tem izrazom označimo samo priložnostne pogovore, so govorice včasih morda tudi primerne. Navsezadnje nam Sveti pismo naroča,

naj se zanimamo za druge. (Filipijanom 2:4) To ne pomeni, da bi morali vtikati nos v zadeve, ki se nas ne tičejo. (1. Petrovo 4:15) Vendar pa iz neformalnih pogovorov pogosto izvemo kaj koristnega, denimo kdo se bo poročil oziroma kdo je dobil

ALI SI VEDEL ...

Dovolj je, da škodljivim govoricam zgolj prisluhneš, pa že lahko nosiš svoj del krivde. Če opravljinca ne ustaviš, s tem dovoliš, da se informacija širi s svetlobno hitrostjo!

**Ko je oseba, ki sem jo opravljala, to izvedela in prišla do mene, me je res izučilo.
Pogovoru z njo nikakor nisem mogla uiti!
Vsekakor sem spoznala, da je z drugimi boljše biti odkrit kakor pa govoriti za njihovim hrptom!** (Paula)

otreka. Bodimo odkriti: ne moremo reči, da nam drugi nekaj pomenijo, če se o njih nikoli ne pogovarjam.

Toda priložnosten pogovor se lahko kaj hitro sprevrže v škodljivo govoričenje. Recimo iz nedolžne pripombe »Bojan in Saša bi bila dober par«, lahko nastane »Bojan in Saša sta dober par«, čeprav onadva nič ne vesta o romantični zvezi, ki naj bi bila med njima. Morda boš rekel, da to ni nič takega – če se veda na njunem mestu nisi ti.

Žrtev takšnega opravljanja je bila 18-letna Julie, in prizadelo jo je. Takole pravi: »Jezilo me je in začela sem se spraševati, ali naj drugim sploh še zaupam.« Jana, ki je stara 19 let, se je znašla v podobni okoliščini. »Končalo se je tako, da sem se fanta, s katerim naj bi baje hodila, začela ogibati,« pravi in dodaja: »To se mi ni zdelo pošteno, saj sva bila prijatelja in sem mislila, da se lahko pogovarjava, ne da bi se začele širiti govorce.«

Pogovor previdno usmerjav

Kako lahko nadziraš svoj jezik, ko si v skušnjavi, da bi o kom širil govorce? Preden odgovoriš na to vprašanje, razmisi denimo o spretnostih, ki jih potrebuješ, da bi se lahko vozil po prometni večpasovni cesti. Nepričakovano se lahko zgodi kaj takega, da moraš hitro na drugi vozni pas, zmanjšati hitrost, da bi spustil mimo drugo vozilo, ali pa se moraš ustaviti. Če si pozoren, lahko predviđiš, kaj se bo zgodilo, in se temu primerno tudi odzoveš.

Škodljive govorice so podobne nevarnemu orožju in lahko drugemu uničijo ugled.

Podobno je pri pogovoru. Običajno se da zaznati, kdaj pogovor skrene v opravljanje. Ali lahko takrat, ko se to zgodi, spetno zamenjaš »vozni pas«? Vedi, če tega ne storiš, lahko takšne govorice povzročijo veliko škode. »O nekem dekletu sem rekel nekaj neprijaznega – da je nora na fante – in prišlo ji je na uho,« se spominja Mike. »Nikoli ne bom pozabil tona njenega glasu, ko je prišla do mene in mi povedala, kako zelo sem jo prizadel s svojo nepremišljeno pripombo. Pogovorila sva se, toda vseeno mi je ostal slab občutek, ker sem vedel, da sem nekoga prizadel!«

Besede torej res lahko ranijo. Celo Sveto pismo priznava, da »nekateri govorijo nepremišljeno, kakor bi prebadali z me-

čem«. (Pregovori 12:18) To je še en razlog več, da premisliš, preden kaj rečeš! Res je, da morda potrebuješ samoobvladanje, da bi lahko naredil konec pogovoru o vznemirljivih osebnih zadevah drugih. Vseeno pa drži to, kar je povedala 17-letna Carolyn: »Parizi moraš, kaj govariš. Če česa nisi slišal iz zanesljivega vira, se

NAMIG

Če kdo pred teboj širi škodljive govorice o kaki osebi, lahko na primer rečeš: »Ne želim se pogovarjati o tem. Konec koncov ne ni tukaj, da bi se zagovarjala.«

lahko zgodi, da boš širil laži.« Kadar torej slišiš kaj, kar bi lahko bile škodljive govorice, upoštevaj nasvet apostola Pavla, da naj si prizadevamo živeti mirno in se ne vtikamo v zadeve drugih. (1. Tesaloničanom 4:11)

Kako lahko pokažeš, da se zanimaš za druge, ne da bi se vmešaval v njihove zadeve? Preden boš o kom govoril, se vprašaj: Ali res poznam vsa dejstva? Kaj me žene, da bi to informacijo posredoval naprej? Kako bo to, kar bom povedal, vplivalo na *moj* ugled? To zadnje vprašanje je pomembno – če si namreč znan kot opravljivec, to več pove o *tebi*, kakor pa o tistem, o katerem govorиш.

Ko si žrtev ti

Kaj lahko storiš, če si žrtev škodljivih govoric? »Ne bodi hitro užaljen,« opozarja Pridigar 7:9. Raje skušaj zadevo videti širše. V Svetem pismu piše: »Ne jemlji si k srcu vsega, kar ljudje govorijo [...]. Kajti twoje srce dobro ve, da si velikokrat tudi ti sramotil druge.« (Pridigar 7:21, 22)

moj načrt

Ko bom v skušnjavi, da bi koga opravljal, bom:

*Če se bo o meni govorilo kaj neprijaznega,
se bom zadeve lotil tako, da bom:*

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

**»Kdor varuje svoja usta, čuva svojo dušo,
kdor pa svoje ustnice na široko odpira,
bo propadel.« (Pregovori 13:3)**

Za škodljive govorice seveda ni opravičila. Vendar če se preburno odzoveš, lahko to nate vrže bolj negativno luč kot same govorice! Zakaj torej ne bi na vse skupaj gledal kot Renee? »Običajno me prizadene, ko kdo reče kaj slabega o meni, toda na stvari želim gledati uravnovešeno,« pravi. »Hočem reči, da bodo verjetno že naslednji teden govorili o kom ali čem drugem.*«

Bodi torej moder in pogovor usmeri stran od škodljivega govoričenja. Kadar pa si predmet neprijaznega govorjenja ti, pokaži zrelost in se odzovi umirjeno. Naj tvoja dobra dela govorijo zate. (1. Petrovo 2:12) Če boš tako ravnal, boš lažje ohranil dobre odnose z drugimi in ostal na dobrem glasu pri Bogu.

* Morda se je v nekaterih okoliščinah modro z opravljivcem taktno pomeniti. Mnogokrat pa to sploh ni treba, saj »ljubezen pokriva množico grehov«. (1. Petrovo 4:8)

KAJ MENIŠ?

- **Kdaj bi se bilo primerno pogovarjati o osebnih zadevah drugih?**
- **Ali si že kdaj bil žrtev opravljanja, in če si, kaj si se iz tega naučil?**
- **Kako lahko s širjenjem govoric o drugih škodiš svojemu ugledu?**

Opiši nedaven dogodek, ko je v katerem od tvojih prijateljstev zaškripalo.

Kako bi se lahko te težave lotil v luči tega,
kar si prebral v tem delu?

4

ŠOLA IN VRSTNIKI

Ali ti pri kakem predmetu komaj uspe imeti pozitivno oceno?

- Da
 Ne

Ali si v šoli kdaj doživel nasilje ali spolno nadlegovanje?

- Da
 Ne

Ali te kdaj zgrabi želja, da bi se vrstnikom pridružil pri kakšnem neprimerenem početju?

- Da
 Ne

»Če se mi uspe prebiti skozi šolo, mi lahko uspe vse!« si morda praviš. V tej izjavi je nekaj resnice. Navsezadnje je šola preizkusni kamen tvojih umskih, čustvenih in duhovnih sposobnosti. Kako si lahko pridobiš splošno izobrazbo, ne da bi se od svojih vrstnikov navzel ravnanja in pogledov, ki niso všeč Bogu? **Poglavlja 13–17** ti bodo pomagala, da si boš pridobil potrebno znanje in spretnosti.

Kako sem lahko v šoli uspešnejši?

ZAMISLI si, da si ujet v neprehodni temačni džungli. Bujne krošnje nad teboj prestrežejo skoraj vso svetlobo. Obdaja te tako gosta podrast, da se komaj premikaš. Da bi se prebil skozi, si moraš pot utirati z mačeto.

Nekateri bi morda rekli, da je podobna izkušnja zanje šola. Navsezadnje si ves dan ujet v razredu, zvečer pa te čakajo še ure pisanja domačih nalog. Ali je šola tudi zate takšna izkušnja? Na spodnjo črto napiši, kateri predmet je zate *največji izliv*.

Morda ti starši in učitelji stalno govorijo, da se moraš pri tem predmetu še bolj potruditi. Če je tako, tega ne počnejo zato, ker bi ti hoteli zagreniti življenje. Želijo samo, da bi se potrudil po svojih najboljših močeh. Kaj torej lahko storиш, če pritisk, da bi ustregel njihovi volji, jemlje voljo tebi? Z ustrezimi pripomočki si lahko utreš pot skozi to »džunglo«. In kateri so ti pripomočki?

● **1. pripomoček: Pozitiven odnos do učenja.** Če imaš do učenja negativen odnos, boš težko našel motiv za to, da bi bil v šoli uspešen. Zato skušaj na zadevo gledati širše. Krščanski apostol Pavel je napisal, da »mora orač orati v upanju, in kdor mlati, mora to delati v upanju, da bo dobil svoj delež«. (1. Korinčanom 9:10)

Marljiv orač najde motiv v upanju, da bo njegovo delo prineslo sadove. Ti pa morda težko vidiš koristi tega, da se moraš mučiti s kakim predmetom. Zakaj? Morda se ti ne zdijo vsi predmeti pomembni – vsaj zatenkrat ne. Vendar pa si boš z učenjem različnih predmetov

ALI SI VEDEL ...

Če v šoli goljufaš, lahko s tem zaviraš svoj napredek in izgubiš zaupanje drugih. Predvsem pa škodiš svojemu odnosu z Bogom. (Pregovori 11:1)

Prebijanje skozi šolska leta lahko primerjamo z utiranjem poti skozi neprehodno džunglo – oboje pa je uspešno z ustreznimi pripomočki.

razširil razumevanje sveta okoli sebe. To ti bo pomagalo, da boš »vsakršnim ljudem [...] postal vse«, in tako se boš lahko pogovarjal z vsakovrstnimi ljudmi. (1. Korinčanom 9:22) Če nič druge-

ga, se boš izboljšal v sposobnosti razmišljanja, to pa je veščina, ki ti bo v prihodnosti prišla zelo prav.

● **2. pripomoček: Pozitiven pogled na lastne sposobnosti.** Šola lahko odkrije tvoje skrite talente. Pavel je Timoteju napisal: »Prav zato te zdaj spominjam, da Božji dar, ki si ga dobil, [...] razvnameš kakor ogenj.« (2. Timoteju 1:6) Timoteju je bila očitno zaupana neka posebna naloga v krščanski občini. Toda svojo sposobnost, svoj »dar«, ki ga je dobil od Boga, je moral razvijati, da ne bi ostal neizkoriščen oziroma da ne bi šel v nič. Seveda sposobnosti, ki jih pokažeš v šoli, niso neposredno darilo od Boga. Vendar pa so talenti, ki jih imaš, značilni samo zate. Šola ti lahko pomaga odkriti in razvijati sposobnosti, za katere sploh nisi vedel, da jih imaš.

Ne obsodi se na neuspeh v šoli z razmišljanjem, da se enostavno ne moreš izboljšati. Kadar te preganja negativ-

**Pri mladih moje starosti nekaj opažam.
Učne navade, kakršne so imeli v šoli,
so prenesli tudi na osebno preučevanje,
povezano z duhovnimi zadevami. Tisti, ki v
šoli niso vzljubili učenja, se tudi za osebno
preučevanje Svetega pisma niso kaj dosti
zanimali.**

no razmišljanje o lastnih sposobnostih, ga nadomesti s pozitivnim. Apostol Pavel je na primer takrat, ko so ljudje najbrž neupravičeno kritizirali njegove govorniške sposobnosti, odvrnil: »Tudi če sem neveč v besedi, zagotovo nisem v spoznanju.« (2. Korinčanom 10:10; 11:6) Pavel se je zavedal, v čem ravno ne blesti. Vedel pa je tudi, v čem je dober.

Kaj pa ti? V čem si dober? Če se ne moreš ničesar spomniti, zakaj ne bi vprašal koga od odraslih, ki ti je rad v oporo? Takšen prijatelj ti lahko pomaga, da boš prepoznal svoje sposobnosti in jih kar najbolje izkoristil.

● 3. pripomoček: Dobre učne navade. Do uspeha v šoli ni nobene bližnjice. Prej ali slej se moraš začeti *učiti*. Res je, da ti morda že sama beseda učenje zveni neprijetno. Toda učenje je koristno. In če se boš malo potrudil, te celo lahko zčne veseliti.

Da pa bi si privzgojil dobre učne navade, se moraš znati organizirati. Zapomni si: ko hodiš v šolo, je učenje tvoja

NAMIG

Ko se spraviš k učenju, najprej preleti gradivo, da dobiš splošno sliko o njem. Nato si na podlagi glavnih naslofov sestavi vprašanja. Zatem gradivo preberi in poišči odgovore. Na koncu preveri, ali se lahko spomniš tega, kar si prebral.

»**Kdor pazi na veter, ne bo sejal,
in kdor gleda na oblake, ne bo žel.**«
(Pridigar 11:4)

prva naloga. Res je, da v Svetem pismu piše, da je »čas smejanja« in »čas plesanja«. (Pridigar 3:1, 4; 11:9) Zato kot večina mladih verjetno tudi ti želiš nekaj časa nameniti razvedriliu.* Toda v Pridigaru 11:4 je napisana naslednja resnica: »Kdor pazi na veter, ne bo sejal, in kdor gleda na oblake, ne bo žel.« Kakšen pouk veje iz teh besed? Najprej učenje, potem igra. Naj te ne skrbi: čas *lahko* najdeš za oboje!

Domače naloge

Kaj pa, če si dobesedno zasut z domaćimi nalogami? Morda se počutiš, kakor se je 17-letna Sandrine, ki je

* Več o razvedriliu si lahko prebereš v 8. delu te knjige.

»moj načrt

*Naslednjič ko bodo zaključevali ocene, bi rad imel
oceno ____ pri naslednjem predmetu:*

*V tem predmetu se bom prizadeval izboljšati tako,
da bom:*

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

➤ **Pošči si prostor za učenje.** To naj bo miren kotiček. Če je mogoče, sedi za mizo. Televizija naj bo ugasnjena.

➤ **Postavi si prednostni vrstni red.** Ker je šola pomembna, bodi odločen, da televizije ne boš prižgal, dokler ne končaš domačih nalog.

➤ **Ne odlašaj.** Za učenje in domače naloge si jasno določi čas in se ga tudi drži.

➤ **Naredi si načrt.** Odloči se, katere naloge se boš lotil najprej, katere zatem in tako naprej. To zapiši na papir in za vsako naložo določi čas, ki ga nameravaš porabiti zanjo. Vsako nalogo, ki jo opraviš, prečrtaj.

➤ **Vzemi si kak odmor.** Če opaziš, da ti popušča zbranost, se malo spočij. Vendar se k delu vrni takoj, ko boš lahko.

➤ **Zaupaj vase.** Zapomni si, da je uspešnost učenca ponavadi bolj odvisna od tega, kako marljiv je, kakor od tega, kako inteligenten je. V šoli si lahko uspešen. Napni vse svoje sile in nagrada ti ne bo ušla.

povedala: »Za domače naloge porabim vsak večer dve do tri ure, pa še soboto in nedeljo.« Kako se lahko iz tega izkopljješ? Poskusi s predlogi na 119. strani.

Utri si pot

Pavel je glede stvari, povezanih z duhovnim napredkom, Timoteju napisal: »Skrbno premišljuj o teh stvareh, ves se jim posveti, da bo tvoj napredek očiten vsem.« (1. Timoteju 4:15) Če si boš tudi ti marljivo prizadeval, bo tvoj napredek v šoli očiten.

Spomni se ponazoritve na začetku tega poglavja. Če bi bil ujet v neprehodni džungli, bi za to, da bi si utrl pot, potreboval ustrezan pripomoček – mačeto. Podobno je v šoli. Da bi bil v šoli uspešen, ne pusti, da ti zahteve staršev in učiteljev vzamejo voljo, ampak sezi po treh pripomočkih, omenjenih v tem poglavju. Ko se bodo pokazali rezultati, boš vesel, da si to storil.

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Kot da v šoli nimaš dovolj že svojih težav, si sedaj tam še žrtev nasilja. Kaj lahko glede tega ukreneš?*

KAJ MENIŠ?

- Zakaj bi se moral posvetiti učenju?
- Kakšen urnik učenja oziraoma pisanja domačih nalog bi ustrezal tebi?
- Kje doma bi lahko našel najboljši prostor za opravljanje domačih nalog in učenje?
- Kaj lahko storiš, da si zaradi hobijev in razvedrila ne bi poslabšal ocen?

Kako se lahko v šoli zaščitim?

Spodnje trditve označi kot pravilne ali napačne:

- 1. Pri nasilju med vrstniki gre le za fizično nasilje.* Prav Narobe
- 2. Pri spolnem nadlegovanju gre vedno le za telesni stik.* Prav Narobe
- 3. Tudi za dekleta lahko velja, da so nasilna in da druge nadlegujejo.* Prav Narobe
- 4. Če si žrtev vrstniškega nasilja ali spolnega nadlegovanja, ne moreš glede tega prav ničesar storiti.* Prav Narobe

STRAH – milijoni mladih, ki se v šoli srečujejo z nasiljem, ga občutijo vsak dan. »Ko vstopim v avtobus, se nasilneži spravijo name, najprej besedno, potem pa še fizično, tako da se 15-minutna vožnja zdi dolga več ur in se sprevrže v pravo mučenje,« pravi fant po imenu Ryan. Drugi mladi so žrtev spolnega nadlegovanja. »Zelo priljubljen fant me je stisnil v kot na hodniku in me začel otipavati,« pravi mlada Anita. »Lepo sem ga prosila, naj roke umakne z mene, a ni zaledlo. Mislil je, da se samo hecam.«

Nekatere najstnike njihovi sošolci gnjavijo celo po internetu. Ali si žrtev grdega ravnanja? Če si, kaj lahko v tej svoji stiski storiš? Marsikaj! Najprej pa preglejmo trditve iz uveda tega poglavja in ločimo zmote od dejstev.

1. Narobe. Večina mladih nasilnežev uporablja besede, ne pa pesti. Tudi grožnje, žaljenje, sarkazem in posmehovanje so lahko oblike nasilja.

2. Narobe. V določenih primerih lahko za spolno nadlegovanje veljajo celo spolno obarvani »komplimenti«, opolzke šale ali spogledovanje.

3. Prav. Nasilneži in nadlegovalci so lahko obeh spolov.

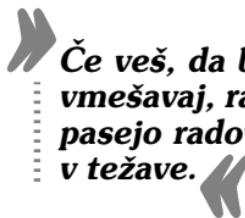
4. Narobe. Zoper grdo ravnanje lahko nekaj ukreneš. Ponglejmo, kaj.

Kako brez pesti obvladati nasilneža

Nekateri nasilneži te morda izzivajo samo zato, da bi videli, kako se boš odzval. V Svetem

ALI SI VEDEL ...

Če nosiš oblačila, obutev oziroma razne dodatke, ki so značilni za določene skupine, zlahka postaneš tarča napada. V nekaterih deželah na primer mnogi mladi pripadajo uličnim tolpm. Neki nekdanji član takšne tolpe pravi: »Če se je kdo oblekel kot eden od nas, pa ni bil naš, je skoraj gotovo postal tarča. Moral se je pridružiti naši tolpi, sicer jih je skupil.«

Če veš, da bo prišlo do pretepa, se ne vmešavaj, raje odidi domov. Nekateri radi pasejo radovednost in s tem rinejo v težave. (Jairo)

pismu najdeš modri nasvet: »Ne bodi hitro užaljen.« (Pridigar 7:9) Dejstvo je: če bi vračal hudo s hudim, bi morda samo dolival olje na ogenj in tako še bolj zabredel v težave. (Rimljanom 12:17) Kako lahko torej nasilnež obvladaš brez pesti?

Ne jemlji si preveč k srcu. Če so zbadljivke izrečene zgolj v šali, se raje skušaj nasmehniti, kakor da bi bil užaljen. »Včasih je stvar samo v tem, da napadalnih izjav ne vzameš tako resno,« pravi mladi Eliu. Če nasilnež vidi, da z besednim nadlegovanjem ni nič dosegel, bo morda odnehal.

Bodi blag. V Svetem pismu piše: »Blag odgovor odvrača togoto.« (Pregovori 15:1) Zadnje, kar bi nasilnež pričakoval, je prijazen odgovor, vendar lahko ta pomiri napeto situacijo. Res je, da človek za to, da ob napadu ohrani mirno kri, potrebuje samoobvladanje. Toda to je najboljše, kar lahko stori. V Pregovorih 29:11 piše: »Neumnež izliva ves svoj srd, kdor je moder, pa ostane miren.« V blagosti se prav-zaprav skriva moč. Blagemu človeku zlepa ne popustijo živci, nasilnež pa je pogosto ne-gotov in razdražen. V Svetem pismu upravičeno piše: »Kdor je počasen za jezo, je boljši od mogočnega človeka.« (Pregovori 16:32)

NAMIG

Če si te nasilnež izbere za tarčo, bodi samozavesten, vendar ne agresiven. Jasno mu povej, naj neha. Mirno odidi. Če se težave ne nehajo, o njih spregovori.

Zaščiti se. Če je videti, da stvari uhajajo izpod nadzora, boš morda moral poiskati »zasilni izhod«. V Pregovorih 17:14 piše: »Zato se umakni, še preden prepir izbruhne.« Torej, če je videti, da se bo vse skupaj končalo z nasiljem, se umakni oziroma zbeži. Če izhod iz težave ni mogoč, se boš pred nasiljem morda moral zaščititi, kolikor se le lahko.

O zadevi spregovori. Tvoji starši imajo pravico vedeti, kaj se dogaja. Poleg tega ti lahko pomagajo s praktičnimi nasveti. Morda ti denimo predlagajo, da se pogovoriš z učiteljem ali šolskim svetovalcem. Bodи prepričan, da starši in šolsko osebje pri reševanju zadeve znajo ohranjati zaupnost, in s tem preprečijo, da bi zašel v še večje težave.

Kaj torej lahko sklenemo? Če z nasilnežem nočeš sodelovati v njegovi igri, te ne more premagati. Zato ne dovoli, da te pogoltne ogenj njegove jeze. Raje obvladaj situacijo tako, da upoštevaš zgoraj omenjene predloge.

Kako se upreti spolnemu nadlegovanju

Če doživljaš spolno nadlegovanje, imaš vse razloge, da si ogorčen! Vprašanje pa je, kaj lahko

Če se na nasilnežovo zbadanje odzoveš z jezo, je to podobno dolivanju olja na ogenj.

➤ **kako se zaščititi pred spolnim nadlegovanjem**

Ne flirtaj. S tem namreč odkrito vabiš nadlegovalca. V Svetem pismu piše: »Ali lahko kdo vzame ogenj v svoje naročje, ne da bi se mu oblačila zažgala?« (Pregovori 6:27) Dejstvo je, da je flirtanje igranje z ognjem.

Pazi, s kom se družiš. Drugi bodo sklepali, da imaš takšna moralna merila kot tvoji prijatelji. Dekle po imenu Karla pravi: »Če se družiš s takimi, ki jim opolzke pripombe prijajo ali ki uživajo v pozornosti, boš tudi ti deležen takšnega nadlegovanja.« (1. Korinčanom 15:33)

Pazi, kako se oblačiš. Z izzivalno obleko jasno sporočaš, da hrepeniš po pozornosti nasprotnega spola – in tudi dobiš jo. (Galačanom 6:7)

Ne skrivaj, da si kristjan. Če to skrivaš, ne boš nikomur dal vedeti, da živiš po krščanskih merilih, in tega od tebe tudi ne bodo pričakovali. (Matej 5:15, 16)

glede tega ukreneš. Marsikaj! V nadaljevanju je nekaj predlogov.

Vsako spolno zapeljevanje odločno zavrnji. Če tvoj ne ni prepričljiv, ga spolni nadlegovalec utegne razumeti kot da ali pa vsaj kot morda, če ga seveda ne prepričaš o nasprotnem. Zato naj tvoj ne res pomeni ne. (Matej 5:37) Če se hitaš oziroma se sramežljivo muzaš (tudi če tako ravnaš, ker ti je nerodno), morda nadlegovalcu s tem pošiljaš napačno sporočilo. Bodi odločen in jasen. *To je najboljša obramba!*

Naredi sceno. Mlada Anita glede tistega, ki jo je nadlegoval, pravi: »Ni šlo drugače, kakor da sem ga pred prijatelji osramotila. To sem naredila tako, da sem mu glasno rekla: „NE dotikaj se me!“ Ali je delovalo? »Vsi njegovi prijatelji so

**»Če je mogoče, bodite, kolikor je od vas
odvisno, v miru z vsemi ljudmi.«**

(Rimljanci 12:18)

se mu smejali. Nekaj časa je bil do mene zelo hladen, toda čez nekaj dni se mi je opravičil in me kasneje, ko je nekdo drug silil vame, celo branil.«

Če besede ne pomagajo, se umakni. In še bolje – zbeži. Če pa to ni mogoče, se imaš pravico braniti. (5. Mojzesova 22:25–27) Neko krščansko dekle pravi: »Ko me je neki fant skušal zgrabiti, sem ga udarila, kolikor sem mogla, in stekla stran!«

Nekomu povej. »Ravno to sem navsezadnje morala storiti,« priznava 16-letna Adrijana. »Ko fant, ki sem ga imela za dobrega prijatelja, enostavno ni hotel nehati siliti za menoj, sem se po nasvet obrnila k staršem. Bolj ko sem ga zavračala, bolj vsiljiv je postajal – kot da je vse skupaj le igra.« Starši so Adrijani pomagali s praktičnimi nasveti, da je lahko

»moj načrt

Če me bo kdo skušal žaliti ali izzivati, bom:

Da ne bom postal magnet za težave, bom:

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

**Spolnemu nadlegovalcu
odločno povej,
naj te pusti pri miru!**

obvladala problem. Nedoromno tudi tvoji starši lahko pomagajo tebi.

Doživljati nasilje ali spolno nadlegovanje s strani vrstnikov ni zabavno. Vendar imej vselej v mislih naslednje:

to, da si mlad kristjan, ne pomeni, da bi moral biti nemočna žrtev vrstniškega nasilja; niti ne bi smel popustiti nadlegovalcu oziroma nasesti njegovemu napeljevanju k spolnosti. Če boš upošteval v tem poglavju omenjene predloge, se boš lahko spoprijel s temi izzivi.

V NASLEDNJEM POGLAVJU Pritisk vrstnikov je ena najmočnejših sil, s katero imaš opravka. Spoznaj, kako lahko pri spoprijemanju z njim pokažeš samozavest.

KAJ MENIŠ?

- Kako lahko v vedenju pokažeš več samozavesti in dostenjstva ter s tem zmanjšaš možnost, da bi postal tarča nasilnežev?
- Kaj lahko storиш, če doživljaš spolno nadlegovanje? (Zamisli si nekaj tipičnih okoliščin in razmisli, kako bi se lahko nanje odzval.)
- Zakaj spolnega nadlegovanja ne bi smel jemati zlahka?

15

Kako se lahko uprem pritisku vrstnikov?

»V šoli se ti ponuja vsemogoče – cigarete, droge, seks. Veš, da je to, kar drugi mladi hočejo, da bi počel, neumno. Toda enkrat prideš do točke, ko enostavno ne bi rad izpadel reva.« (Eva)

ŽELETI si, da bi nas drugi sprejeli, je povsem naravno. In prav na to karto igrajo vrstniki, ki skušajo vplivati nate. Če si denimo deležen krščanske vzgoje, potem veš, da so stvari, kot sta predzakonska spolnost in zloraba alkohola, napačne. (Galačanom 5:19–21) Mnogi vrstniki pa te nagovarjajo, da bi jih v tem posnemal. Toda ali so o teh stvareh kaj razmišljali in se zanje sami odločili? Verjetno ne. Večinoma so pod-

»Kdor hodi z modrimi, bo postal moder, tistemu, ki se druži z neumnimi, pa se slabo piše.« (Pregovori 13:20)

legli vplivu drugih. Dovolijo jim, da oblikujejo njihove poglede, ker si želijo biti sprejeti. Ali to velja tudi zate? Ali pa si dovolj pogumen, da zagovarjaš svoje prepričanje?

Za Mojzesovega brata Arona je znano, da je vsaj enkrat podlegel pritisku. Ko so se okrog njega zbrali Izraelci in ga nagovarjali, naj jim naredi boga, je storil vse, kar so mu rekli! (2. Mojzesova 32:1–4) Samo pomisli! To je bil človek, ki se je soočil s samim faraonom in mu pogumno oznanil Božje sporočilo. (2. Mojzesova 7:1, 2, 16) Ko pa so nanj močno pritisnili njegovi rojaki, Izraelci, je popustil. Aronu se je bilo očitno lažje postaviti po robu egiptovskemu vladarju kakor vrstnikom!

Kako pa je s teboj? Ali se ti zdi težko postaviti za tisto, kar veš, da je prav? Ali si želiš, da bi se bil sposoben upreti pritisku, ne da bi bil ob tem vide ti napet in prestrašen? Če si želiš, vedi, da ti to *lahko uspe!* Pomembno je, da znaš predvideti težavo in se že vnaprej odločiti, kako se boš odzval. Pri tem ti bodo pomagali štirje koraki, omenjeni v nadaljevanju.

1. Predvidi. (Pregovori 22:3)

Pogosto lahko težavo vnaprej zaznaš. Denimo, da pred seboj zagledaš skupino sošolcev, ki kadijo. Koliko verjetnosti je, da

ALI SI VEDEL ...

Leto za tem, ko boš končal šolo, bodo imeli stike s teboj le še redki sošolci. Mnogi sošolci se morda ne bodo spomnili niti tvojega imena. Toda tvoji domači – predvsem pa Bog Jehova – se bodo vedno zanimali za tvoje dobro. (Psalm 37:23–25)

ti bo kdo ponudil cigareto? Če problem predviдиš, boš pravljjen, da se mu bodisi izogneš ali pa uspešno postaviš po robu.

2. Razmisli. (Hebrejcem 5:14) Lahko bi se vprašal: Kako se bom počutil, če bom potegnil z množico? Morda boš nekaj časa res deležen priznanja vrstnikov. Toda kako se boš počutil pozneje, ko boš skupaj s starši ali sokristjani? Ali si to, da v Božjih očeh veljaš za čistega, res pripravljen žrtvovati samo zato, da bi ugodil svojim sošolcem?

3. Odloči se. (5. Mojzesova 30:19) Prej ali slej bodo vsi Božji služabniki morali *izbrati* med zvestobo in njenimi blagoslovimi ter nezvestobo in njenimi grenkimi posledicami. Možje, kot so bili Jožef, Job in Jezus, so se odločili prav, medtem ko so se Kajn, Ezav in Juda odločili narobe. Zdaj si pred takšno izbiro *ti*. Kaj boš storil?

4. Ukrepaj. Morda meniš, da je to najtežji korak. Pa ni! Če si že razmislil o posledicah in se odločil, potem je *povedati* drugim, kakšno je tvoje stališče, morda presenetljivo lahko – in tudi obrestuje se. (Pregovori 15:23) Ne skrbi, ni treba, da svojim vrstnikom držiš svetopisemsko pridigo. Morda bo zadostoval že preprost, a odločen ne. Svoje nespremenljivo stališče pa lahko jasno izraziš tudi tako, da rečeš:

»Ne računajte name!«

»Takšnih stvari ne počnem!«

NAMIG

**Da bi ti zrasel pogum,
beri doživetja današnjih
Jehovovih služabnikov,
ki so se uspešno
postavili za to, kar
je prav.**

»Dajte no, zdaj bi me pa že
lahko bolje poznali!«

Pomembno je, da se odzoveš takoj in s prepričanostjo. Če se odzoveš tako, boš morda presenečen, kako hitro bodo vrstniki odnehalni! Kaj pa, če se ti začnejo posmehovati? Kaj,

***Veliko fantov ve, da sem Jehovova priča,
in me spoštujejo. Kadar se želijo
pogovarjati o čem neprimernem, rečejo:
,Mike, o nečem bi radi govorili; lahko greš
stran, če hočeš.‘*** (Mike)

če rečejo: »Kaj je s tabo – a si reva?« Takšne zbadljivke vzemim kot pritisk vrstnikov, saj to tudi so. Kako pa se lahko nanje odzoveš? Na voljo so ti vsaj tri možnosti.

- Zbadljivko lahko **sprejmeš** oziroma ji pritrdiš. (»Ja, bojam se!« Nato pa na kratko povej razlog.)
- Pritisk lahko **odbiješ**, in sicer tako, da poveš to, kar misliš, vendar se ne spuščaš v pregovarjanje.
- Pritisk lahko **zavrneš s protipritiskom**. Vrstniku povej, zakaj nečesa nočeš početi, in nato potrkaj na njegov razum. (»Mislit sem, da si toliko pameten, da ne kadiš!«)

(Nadaljevanje na 135. strani)

moj načrt

Na pritisk vrstnikov se bom pripravil tako, da bom:

Če me bodo vrstniki silili, da bi storil kaj napačnega,
bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:

kako se bom uprl pritisku vrstnikov

Vzorec

1

predviđi

Katera skušnjava se lahko pojavi? Kajenje cigaret.

Kje se bo verjetno pojavila? Pred šolo.

Kaj bi se zgodilo, če bi podlegel pritisku?

Razočaral bi Jehova in starše. Imel bi slabo vest. Naslednjič bi še težje rekel ne.

Če bi podlegel, bi to bilo zato, ker ne bi bil dovolj pripravljen na pritisk vrstnikov. Priznanje vrstnikov bi mi pomenilo več kot Jehovovo priznanje.

2

razmisli

3

odloči se

4

ukrepaj

Kaj se bo zgodilo, če se uprem?

Mogoče me bodo vrstniki zbadali ali obkladali z žaljivimi vzdevki. Nekateri od sošolcev se me bodo morda izogibali.

Toda osrečil bom Jehova in postal notranje močnejši.

Uprl se bom zato,

ker vem, da kajenje ni všeč Jehovu in da lahko škoduje mojemu zdravju.

Rekel bom

ne in odšel stran.

Če kdo od vrstnikov reče: »Daj no, vzemi eno cigaretto. Pa ne, da se bojiš?« Pritisku vrstnikov se lahko uprem tako, da pritisk

sprejmem

»Prav imaš. Bojam se cigaret. Ne bi rad dobil pljučnega raka.«

odbijem

»Škoda je, da zame zapravlja cigarette.«

zavrnem s protipritiskom

»Ne, hvala. Sem mislil, da si toliko pameten, da ne kadiš!«

POMNI: Če vrstniki še kar pritiskajo nate, se čim prej umakni od njih. Dlje ko boš ostal, več možnosti bo, da postaneš lutka v njihovih rokah. Zdaj pa še sam izpolni razpredelnico na naslednji strani.

1

predvidi

Katera skušnjava se lahko pojavi?

Kje se bo verjetno pojavila?

Kaj bi se zgodilo, če bi podlegel
pritisku?

.....
.....
.....

Če bi podlegel, bi to bilo zato ...

.....
.....
.....

2

raznisi

3

odloči se

4

ukrepaj

Kaj se bo zgodilo, če se uprem?

.....
.....
.....

Upri se bom zato ...

.....
.....
.....

Rekel bom ...

.....
.....
.....

Če kdo od vrstnikov reče:

Pritisku vrstnikov se lahko uprem tako, da pritisk

sprejmem

odbijem

zavrnem s
protiprтiskom

Svoje odgovore na izzivanje vadi z očetom ali mamo oziroma
kakim zrelim prijateljem.

DOBER ZGLED

Trije Hebrejci

Hananija, Mišael in Azarija stojijo na ravnini Dura blizu Babilona. Ljudje okoli njih pa pred velikansko podobo klečijo, priklonjeni do tal. Ti trije mladeniči **kljub pritisku** vrstnikov in kraljevim grožnjam ostanejo trdni v svoji odločenosti. Spoštljivo, vendar odločno povedo Nebukadnezarju, da se glede svoje odločitve, da bodo služili Jehovu, **ne mislijo pogajati.** (Daniel 1:6; 3:17, 18)

Ti mladi moški so bili še dečki, ko so bili pregnani v Babilon. Že v **mladosti so pokazali zvestobo**, ko niso hoteli jesti hrane, verjetno takšne, ki se je po Božji postavi ni smelo uživati. **To jih je pripravilo** na težje preizkušnje kasneje v življenju. (Daniel 1:6–20) Iz lastnih izkušenj so vedeli, da je poslušnost Jehovu najmodrejša izbira. Ali si tudi ti podobno odločen, da se boš **kljub pritisku vrstnikov** trdno oklepal Božjih merit? Če se že v mladosti naučiš **ubogati Jehova** v morda na videz majhnih stvareh, boš bolje pripravljen na to, da mu boš ostal zvest tudi, ko se boš kasneje v življenju srečal z **večjimi izzivi.** (Pregovori 3:5, 6; Luka 16:10)

**Če podležeš pritisku vrstnikov,
postaneš lutka v njihovih rokah.**

(Nadaljevanje s 131. strani)

Če te tvoji vrstniki še naprej zbadajo, enostavno *odidil*! Dlje ko boš ostal, močnejši bo pritisk. Zapomni si: tudi če moraš oditi, imaš še vedno stvari pod nadzorom *ti*. Nisi dovolil, da bi te vrstniki stlačili v svoj kalup!

Nekateri vrstniki se ti bodo morda posmehovali, češ da ne misliš s svojo glavo. Toda to ni res! Jehova pravzaprav želi, da sam *ugotoviš* oziroma se prepričaš, da je izpolnjevati njegovo voljo najboljše, kar lahko storiš. (Rimljanom 12:2) Zakaj bi bil lutka v rokah svojih vrstnikov? (Rimljanom 6:16) Postavi se za tisto, za kar veš, da je prav!

Dejstvo je, da se pritisku vrstnikov ne moreš izogniti. Lahko pa imaš svoje stališče, ga izraziš in imaš stvari pod nadzorom. Na koncu je odločitev tvoja! (Jozue 24:15)

V NASLEDNJEM POGLAVJU Ali živiš dvojno življenje? Toda kaj bi rekli tvoji starši, ko bi to odkrili, in kako bi se ob tem počutili?

KAJ MENIŠ?

- V katerih okoliščinah ti lahko pridejo prav širje koraki, omenjeni v tem poglavju?
- Kaj se lahko zgodi, če podležeš pritisku vrstnikov?
- Kako vse se lahko upreš pritisku vrstnikov?

16

Dvojno življenje – ali bi zanj moral kdo vedeti?

- Zloraba alkohola
- Druženje z ljudmi, ki so po mnenju tvojih staršev slaba družba
- Poslušanje ponižajoče glasbe
- Obiskovanje divjih zabav
- Skrivni zmenki
- Gledanje nasilnih ali nemoralnih filmov oziroma igranje nasilnih videoiger
- Grdo govorjenje

OGLEJ si seznam na prejšnji strani. Ali tudi ti počneš kaj takega za hrbotom svojih staršev? Če je tako, potem verjetno veš, da to ni prav. Morda te celo preganja slaba vest. (Rimljanci 2:15) Vseeno pa ti misel, da bi moral svoja napačna dejanja razodeti staršem, ni ravno prijetna. In ko premišljuješ, kako bi se starši na to odzvali, se ti zdi argument »Kar starši ne vedo, jih ne bo prizadelo« smiseln. Toda ali si že kdaj pomislil, da bi se tvojemu početju že lahko reklo dvojno življenje? Kaj te je k takšnemu življenju morda navedlo?

Želja po samostojnosti

V Svetem pismu beremo, da »bo moški zapustil očeta in mater«. (1. Mojzesova 2:24) Enako seveda lahko rečemo za žensko. Zato je povsem naravno, da želiš odrasti, samostojno razmišljati in se sam odločati. Toda kadar starši prepovejo reči, ki so po njihovem nemodre oziroma napačne, se nekateri mladi uprejo.

Res je, da so nekateri starši morda videti nenavadno strogi. »Komaj kdaj si smemo ogledati kak film,« se pritožuje dekle po imenu Kim in dodaja: »Oče nam je prepovedal poslušati skoraj vsako glasbo!« Nekateri mladi se čutijo utesnjene zaradi omejitev, ki so po njihovem nerazumne, in začnejo zavidati svojim vrstnikom, ki na videz uživajo precej več svobode.

Najstnica po imenu Tammy pove še en možen razlog, da nekateri začnejo živeti dvojno življenje: želijo biti po meri sošolcev. »V šoli sem začela grdo govoriti,« se spominja. »Tako sem imela občutek, da sem bolj podobna sošolcem. Kasneje sem poskusila cigarete. Uživala sem tudi alkoholne pijače in se z njimi omamljala. Začela sem hoditi s fanti, in to na skrivaj, da me ne bi odkrili starši, ki so bili glede tega zelo strogi in mi niso dovoljevali zmenkov.«

Podobno izkušnjo je imel najstnik po imenu Peter: »Vzgojen sem bil kot Jehovova priča. Vendar sem se zelo bal, da bi me vrstniki zbadali.« Kako pa se je skušal znebiti svojega strahu? »Prizadeval sem si postati priljubljen,« pravi. »Ko so me spraševali, zakaj za verske praznike nisem dobil nobenega darila, sem lagal in se izgovarjal.« Malo po malo je začel kršiti svetopisemska načela, in kmalu se je njegovo vedenje resno poslabšalo.

Nič ne ostane skrito

Dvojno življenje ni nič novega. Tudi nekateri staroveški Izraelci so tako živelni in upali, da jih nihče ne bo opazil. Vendar jih je prerok Izaija posvaril: »Gorje tistim, ki globoko skrivajo svoje naklepe pred Jehovom in ki svoja dela opravljajo v temi ter govorijo: ‚Kdo nas vidi in kdo nas pozna?‘« (Izaija 29:15) Izraelci so pozabili, da je Bog videl njihova dejanja. Ob svojem času jih je zaradi njihovih napak poklical na odgovornost.

ALI SI VEDEL ...

**Občutki krivde
utegnejo biti koristni;
posameznika lahko
navedejo k temu, da
se popravi. Po drugi
strani pa tisti, ki vztraja
v grehu, poškoduje
svojo vest. Ta postane
neobčutljiva, podobno
kakor opečena
koža, potem ko se
zabrazgötini.**
(1. Timoteju 4:2)

Enako je danes. Svoje napacno ravnanje že lahko skrivaš pred starši, ne moreš pa ga skriti pred Bogom Jehovom. »Nič od tega, kar je bilo ustvarjeno, ni skrito njegovemu pogledu,« piše v Hebrejcem 4:13, »temveč je vse golo in razodeto pred očmi njega, ki mu moramo dajati odgovor.« Čemu torej prikrivati? Zapomni si: Bogu ne moreš ugoditi enostavno tako, da si na primer med obiskom verskega shoda nadeneš masko pobožnosti.

»Kdor zakriva svoje prestopke,
ne bo imel uspeha, tistem, ki jih prizna
in opusti, pa bo izkazano usmiljenje.«

(Pregovori 28:13)

• • • • • • •

Jehova ve, kdaj je tako, da mu ljudje izkazujejo »čast s svojimi ustnicami, njihovo srce pa je daleč« od njega. (Marko 7:6)

Ali se zavedaš, da tisti, ki živijo dvojno življenje, žalostijo Jehova? Pa je to sploh mogoče? Seveda je! Ko so ljudje v staroveškem Izraelu nehalli izpolnjevati Božjo postavo, so »zadajali bolečine Svetemu Izraelovemu«. (Psalm 78:41) Kako zelo ga mora danes boleti, kadar mladi, ki jih starši vzugajajo »v skladu z Jehovovo voljo«, na skrivaj počenjajo slabe reči! (Efežanom 6:4)

Uredi zadeve

Bogu, svojim staršem in tudi sebi si vsekakor dolžan priznati, kaj delaš na skrivaj. Res je, da se boš s tem morda osramotil in boš mogoče deležen tudi nekaterih neprijetnih posledic. (Hebrejcem 12:11) Če si se denimo imel navado zatekat k laži in prevarji, si spokopal zaupanje, ki so ga starši imeli do tebe. Zato ne bodi presenečen, če ti za nekaj časa postavijo več omejitev. Vseeno pa je najboljše, da svoje napake priznaš. Zakaj?

Razmisli o naslednji ponazoritvi: Predstavljam si, da si s

NAMIG

**Ne skušaj zmanjševati
resnosti svojih napak,
po drugi strani pa do
sebe ne bodi prestrog.
Ne pozabi, da je Jehova
pripravljen odpuščati.**
(Psalm 86:5)

**Mislim, da bi mladi drugim morali povedati,
da so kristjani in da imajo visoka moralna
merila. To bi morali storiti čim prej.
Dlje ko čakajo, težje jim je.**

starši na izletu v naravi. Starši ti naročijo, da moraš biti blizu njih. Toda ko te za trenutek nimajo na očeh, greš po svoje in se izgubiš. Nenadoma opaziš, da se pogrezaš v živi pesek. Ali bi te bilo preveč sram poklicati na pomoč? Ali bi se bal, da te bodo starši kaznovali, ker se nisi zmenil za njihovo svari-lo? Seveda ne! Kričal bi na vse grlo.

Podobno je, če živiš dvojno življenje – pomoč potrebuješ takoj. Zapomni si: ne moreš se vrniti v preteklost, da bi kaj spremenil, lahko pa vplivaš na prihodnost. Naj ti je še tako boleče in težko prositi za pomoč, je modro, da to storiš prej, preden bi še bolj škodoval sebi ali svoji družini. Če resnično

moj načrt

Če bi živel dvojno življenje, bi se o tem pogovoril z:

Kakršno koli discipliniranje, ki bi ga prejel, bom lahko prenesel tako, da bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

**Če se pogrešaš v živi
pesek dvojnega življenja,
moraš poklicati pomoč.**

obžaluješ svoje ravnanje, bo Jehova usmiljen s teboj. (Izaija 1:18; Luka 6:36)

Zato očetu in mami povej resnico. Razumi, da ju bo to prizadelo. Sprejmi njuno discipliniranje. Če to storiš, boš razveselil njiju in Boga Jehova. Poleg tega ti bo neznanstvo odleglo, ko si boš znova pridobil čisto vest. (Pregovori 27:11; 2. Korinčanom 4:2)

**V NASLEDNJEM POGLAVJU S sošolci imaš veliko skupnega.
Toda kaj bi moral vedeti o prijateljevanju z njimi?**

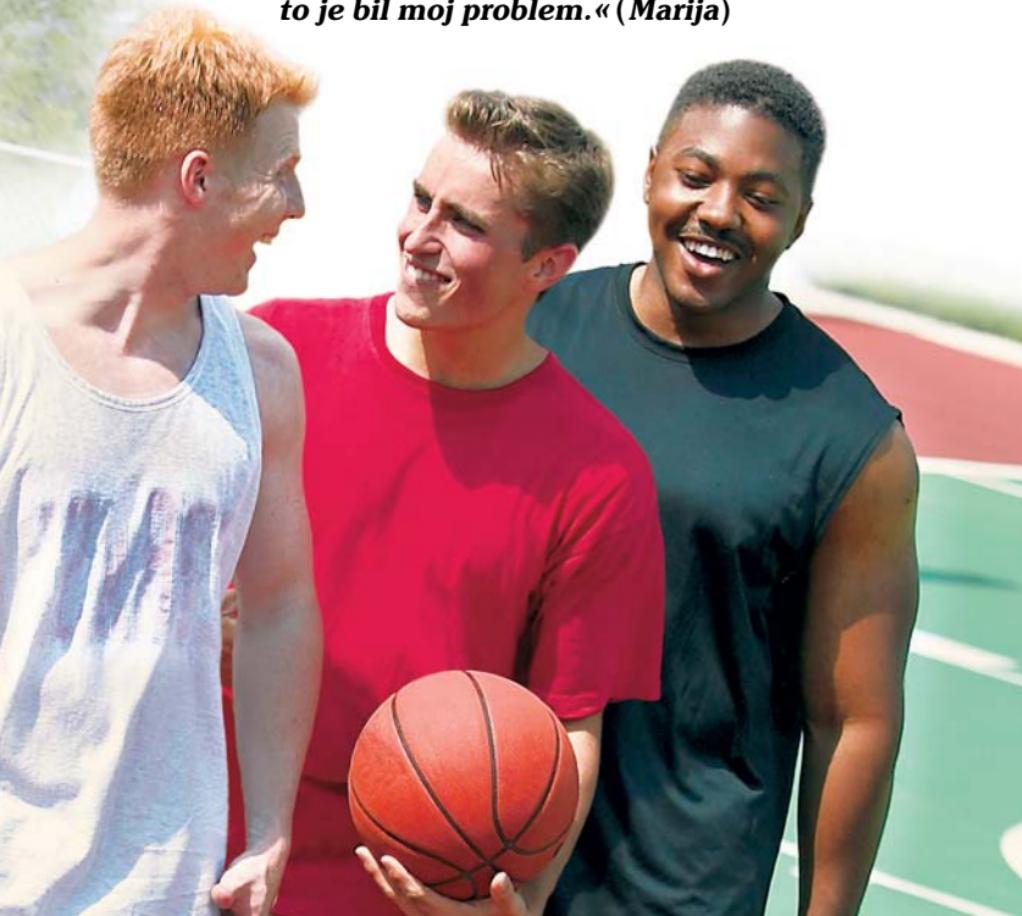
KAJ MENIŠ?

- **Zakaj nekateri najstniki živijo dvojno življenje?**
- **Katere posledice na primer prinaša dvojno življenje?**
- **Zakaj je to, da opustiš takšen način življenja, vredno vsakega truda?**

Kaj bi moral vedeti o šolskih prijateljstvih?

»Včasih vidim skupino mladih in pomislim: Uau, so pa res dobri prijatelji. Tudi jaz bi rad imel take prijatelje.« (Joe)

»V šoli sem brez težav sklepala prijateljstva. Bilo je enostavno. In ravno to je bil moj problem.« (Marija)

VSAKDO potrebuje prijatelje – ljudi, s katerimi se lahko sprosti, ko mu gre dobro, in se nanje zanese, ko mu gre slabo. Jezus je imel prijatelje in se je z njimi rad družil. (Janez 15:15) Ko je umiral na mučilnem kolu, je blizu njega stal njegov tesni prijatelj Janez, »učenec, katerega je ljubil«. (Janez 19:25–27; 21:20) Tudi ti potrebuješ takšne prijatelje – prijatelje, ki bodo ob tebi v dobrem in slabem!

Morda meniš, da si takšne prijatelje našel v šoli – enega ali dva sošolca, s katerima se dobro ujameš. Zanimajo ju podobne reči kakor tebe in se z njima rad pogovarjaš. Zanj morda ne bi rekel, da spadata v kategorijo »slabe družbe«. (1. Korinčanom 15:33) »Te mlade vidiš skoraj vsak dan,« pravi Anne. »Zato se v njihovi družbi počutiš domače. Ni enako, kakor če si v družbi duhovnih bratov in sester, ko se ti včasih zdi, da moraš bolj paziti, kako se vedeš. V šoli si lahko sproščen.« Morda pa na stvari gledaš tako, kakor je nekoč Lois. Zdaj pravi: »Svojim prijateljem v šoli sem želeta pokazati, da smo Priče normalni ljudje, da nismo tako drugačni, kot mnogi mislijo.« Ali so omenjeni razlogi dovolj tehtni, da bi si tesne prijatelje iskal med sošolci?

Zakaj je treba biti previden?

Razmisli o tem, kar se je zgodilo Mariji, ki smo jo citirali v uvodu. Zaradi svoje odprte narave je zlahka dobila prijatelje, toda pri tem si je težko postavila mejo. »Prijalo mi je, da je bila tako puncam kot fantom všeč moja družba,« priznava.

Prej sem ravnal enako kakor drugi mlađi v šoli, zato sem si zlahka našel prijatelje. Vendar sem se iz svojih napak nekaj naučil. Zdaj imam prijatelje v občini – prijatelje, ki jim lahko zaupam.

»Vse delam zaradi dobre novice, da bi jo oznanjal drugim.“ (1. Korinčanom 9:23)

»Zaradi tega sem se vse bolj in bolj pogrezala v živi pesek tega sveta.« Nekaj podobnega je doživela Lois. »Kar nekako nalezla sem se mišljenja drugih mladih,« pravi. »Začela sem se vesti kakor oni.«

Takšen razplet ni presenetljiv. Konec koncev se moraš, da bi z nekom lahko ohranjala tesno prijateljstvo, zanimati za iste stvari kakor on in imeti iste vrednote. Če spleteš tesno prijateljstvo z ljudmi, ki nimajo istega svetopisemskega prepričanja kakor ti in se ne ravnajo po istih merilih, bo takšna družba gotovo vplivala na tvoje vedenje. (Pregovori 13:20) Apostol Pavel je upravičeno napisal: »Ne dajte se vpreči v jarem z neverniki, saj bi to bila neenaka zveza.« (2. Korinčanom 6:14)

Kaj lahko naredis

Ali bi se glede na ta Pavlov nasvet moral ogibati sošolcev in se držati čisto zase? Seveda ne! Kristjani morajo vedeti, kako naj se vedejo do moških in žensk različnih ras, ver in kultur, da bi izpolnili naslednjo nalogu:

»Pojdite torej in mi pridobivajte učence med ljudmi iz vseh narodov.« (Matej 28:19)

Apostol Pavel je glede tega dal odličen zgled. Znal se je pogovarjati z »vsakršnimi ljudmi«, četudi niso bili istega verskega

NAMIG

Če bi kdo od sošolcev rad kaj več izvedel o tvojem verovanju, pusti, da tudi on izrazi svoje mnenje. Zares mu prisluhnji. Ko pa govorиш, govorji »blago in zelo spoštljivo.« (1. Petrovo 3:15)

prepričanja kakor on. (1. Korinčanom 9:22, 23) Pavlov zgled lahko posnemaš. Svojim vrstnikom bodi dostopen in jim izkazuj prijaznost. Nauči se z njimi dobro komunicirati. Vendar se upri želji, da bi začel govoriti in se vesti kakor tvoji sošolci. Raje jim čim prej spoštljivo pojasni, zakaj si se odločil živeti po svetopisemskih merilih. (2. Timoteju 2:25)

Resda se bo opazilo, da si drugačen, in to zate ne bo lahko. (Janez 15:19) Toda zakaj ne bi na stvar gledal takole: Če bi bil v rešilnem čolnu, okoli tebe pa bi v vodi ljudje klicali na pomoč – kako bi jim res lahko pomagal? Ali tako, da bi skočil s čolna k njim v vodo? To vsekakor ne bi bilo pametno.

►►► moj načrt

Če bom opazil, da sem se s katerim od sošolcev preveč zblížal, bom:

Če se bo kdo od sošolcev posmehoval mojemu verovanju, se bom težave lotil tako, da bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

Kako lahko najboljše pomagaš človeku, ki se utaplja – tako da skočиш k njemu v vodo ali tako da mu vržeš rešilni obroč?

Podobno so v šoli okoli tebe ljudje, ki nimajo zaščite, kakršno imaš, če si Jehovov priatelj. (Psalm 121:2–8) Če bi zavrgel Jehovova merila samo zato, da bi si bil s sošolci blizu, ne bi storil nič drugega, kakor spravil v nevarnost svoje duhovno zdravje in srečo. (Efežanom 4:14, 15; Jakob 4:4) Koliko boljše bi bilo, če bi skušal pomagati svojim sošolcem, da bi se ti pridružili v »rešilnem čolnu«, in to tako, da bi jim pokazal, kako služiti Jehovu. In če na koncu pomisliš: Ali je sploh kakšna boljša možnost, da bi se izkazal za pravega priatelja?

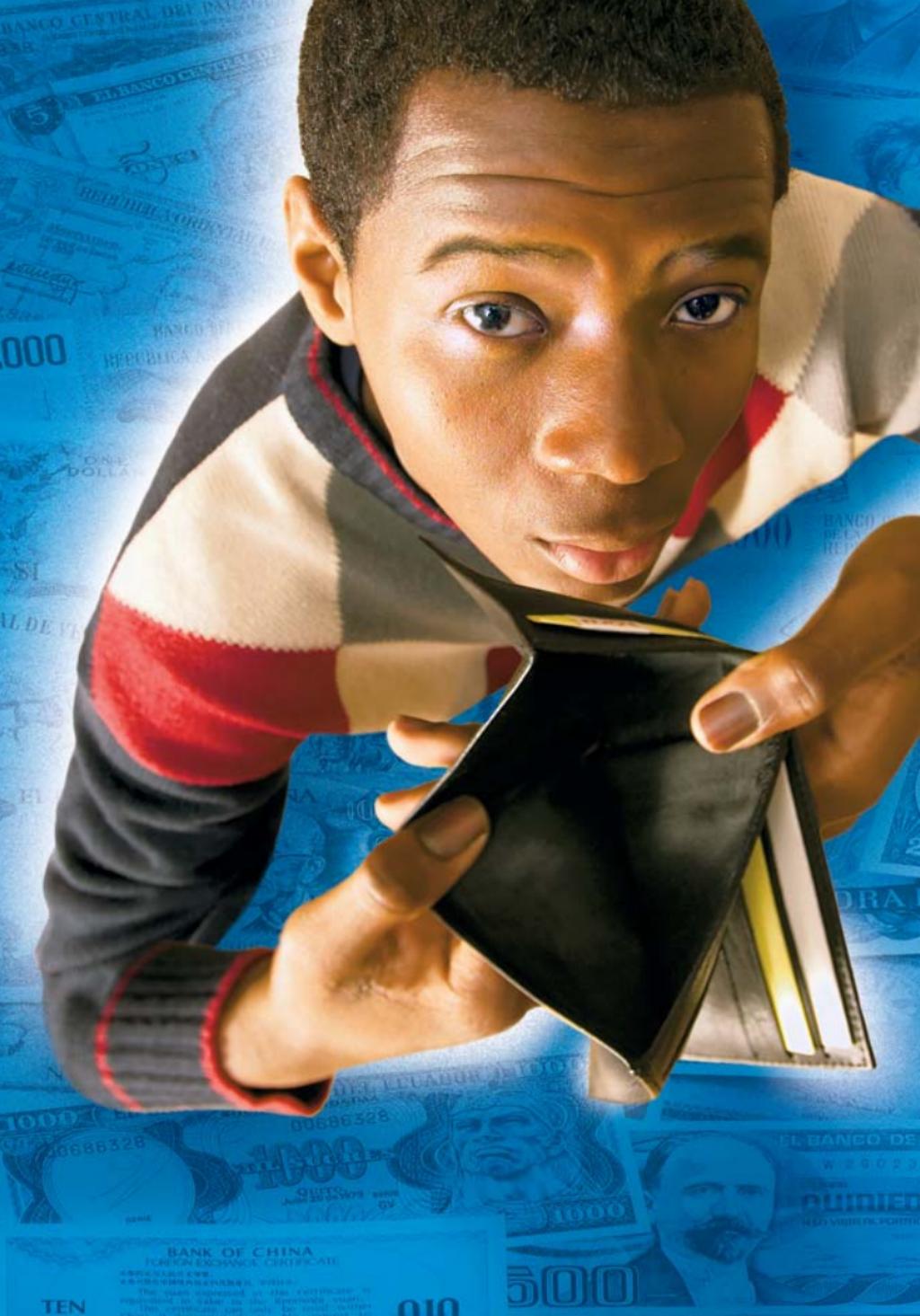
KAJ MENIŠ?

- **Zakaj je morda videti, da je lažje dobiti prijatelje v šoli kakor v krščanski občini?**
- **V katere nevarnosti bi se spuščal, če bi po šoli svoj prosti čas preživiljal s sošolcem, ki ni Priča?**
- **Katere so koristi, če svojim sošolcem poveš, da si Jehovova priča?**

S katerim izzivom se ti je v šoli najtežje spoprijemati?

Napiši, kako se te težave nameravaš lotiti.

BANK OF CHINA
FOREIGN EXCHANGE CERTIFICATE

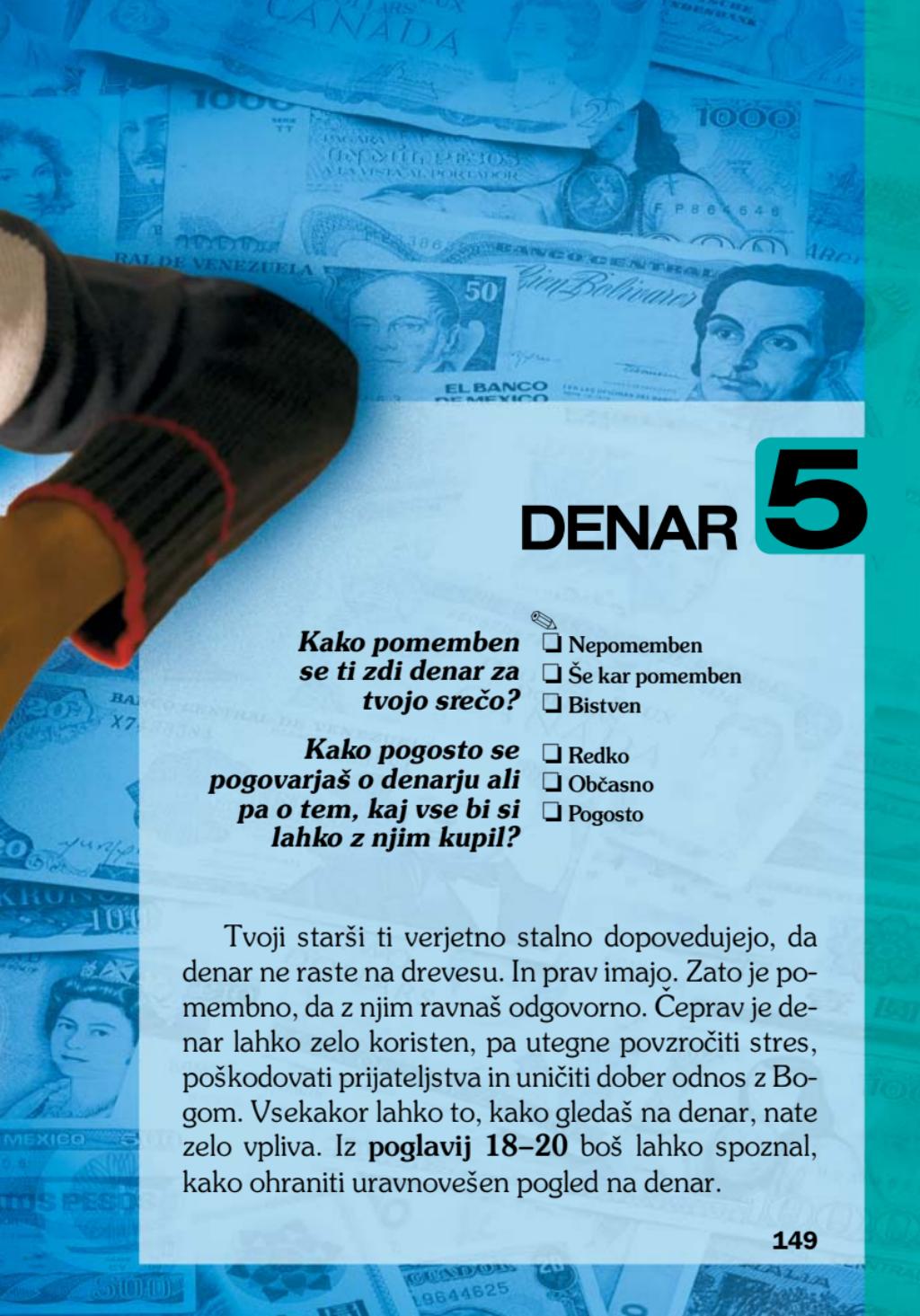
CHINA BANK NOTE

This note is equivalent to the certificate of deposit mentioned above.
This certificate can only be used within China.

TEN

100

500

DENAR **5**

**Kako pomemben
se ti zdi denar za
tvojo srečo?**

- Nepomemben
- Še kar pomemben
- Bistven

**Kako pogosto se
pogovarjaš o denarju ali
pa o tem, kaj vse bi si
lahko z njim kupil?**

- Redko
- Občasno
- Pogosto

Tvoji starši ti verjetno stalno dopovedujejo, da denar ne raste na drevesu. In prav imajo. Zato je pomembno, da z njim ravnaš odgovorno. Čeprav je denar lahko zelo koristen, pa utegne povzročiti stres, poškodovati prijateljstva in uničiti dober odnos z Bogom. Vsekakor lahko to, kako gledaš na denar, nate zelo vpliva. Iz poglavij **18–20** boš lahko spoznal, kako ohraniti uravnovešen pogled na denar.

Kako lahko zaslužim nekaj denarja?

»Rad bi imel denar, da bi si lahko kupil avto.« (Sergio)

»Rada nakupujem.« (Laurie-Ann)

»Nekaj reči je res lepih in rad bi jih imel, toda starši mi jih ne morejo kupiti.« (Miha)

MOGOČE tudi ti iz podobnih razlogov želiš priti do nekaj denarja. Morda pa moraš zaslužiti denar, da bi lahko pomagal svoji družini. Celo če za kritje družinskih izdatkov ne prispevaš neposredno, lahko staršem nekoliko zmanjšaš ekonomsko breme že s tem, da si sam kupiš oblačila ali druge osebne stvari.

Kakor koli že, za to, da bi prišel do stvari zase ali za svoje domače, potrebuješ denar. Jezus je sicer obljudil, da bo

**»Naj si len človek česa še tako zelo želi,
tega ne bo nikoli dobil. Kdor je marljiv,
pa bo dobil vse, kar si želi.«**

(Pregovori 13:4, Today's English Version)

Bog poskrbel za tiste, ki iščejo najprej Božje kraljestvo, vseeno pa mora kristjan tudi sam nekaj narediti, da bi poskrbel zase. (Matej 6:33; Apostolska dela 18:1–3; 2. Tesaloničanom 3:10) Kako lahko torej zaslužiš nekaj denarja? In kar je še pomembnejše, kako lahko pri tem ostaneš uravnovešen?

Kako najti službo

Če nekaj, kar cenovno presega zmožnosti tvojih staršev, res potrebuješ, si morda lahko najdeš delo, s katerim bi zaslužil dovolj za nakup. O tej možnosti se pogovori z očetom in mamo. Mogoče ju boš s svojim predlogom prijetno presenetil. Če se bosta strnjala in če po zakonu že lahko delaš, upoštevaj štiri v nadaljevanju omenjene predloge, ki ti bodo pomagali pri iskanju dela.

Seznani tudi druge. Povej svojim sosedom, učiteljem in sorodnikom, da iščeš delo. Če ti je nerodno vprašati naravnost, jih lahko enostavno prosiš, naj ti povedo, za kakšno delo so oni poprijeli, ko so bili tvojih let. Več ljudi ko bo vedelo, da iščeš delo, več uporabnih informacij in ponudb boš verjetno dobil.

Pojni za ponudbami. Odzovi se na oglase za delo, ki jih najdeš v časopisih ali na internetu, na oglašnih deskah v trgovinah, v šoli in na drugih javnih mestih. »Tako sem jaz dobil službo,« pravi mladi Dave. »Pogledal sem v časopis, po faksu poslal prošnje z življenjepisom ter poklical po telefonu.« Če to ne prinese uspeha, lahko morebitnega

ALI SI VEDEL ...

**Ponekod tudi do
85 odstotkov
razpoložljivih del ni
objavljenih v oglaših.**

delodajalca morda prepričaš, da pravzaprav potrebuje neko-ga z znanjem in spremnostmi, ki jih imaš ti.

Napiši in pošlji prošnjo z življenjepisom. Na list papirja napiši svoje kontaktne podatke ter navedi spremnosti in delovne izkušnje, ki si si jih pridobil. Misliš, da nimaš česa navesti? Pomisli še enkrat. Ali si kdaj pazil svojega mlajšega brata ali sestro, ko so bili starši zdoma, oziroma ali si bil za varuško kje drugje? To pove, da znaš biti odgovoren. Ali si očetu kdaj pomagal pri popravilu avtomobila? Morda se iz tega vidi, da imaš mehanične spremnosti. Ali znaš tipkati oziroma uporabljati računalnik? Ali si za kak ustvarjalni projekt v šoli dobil zelo dobro oceno? Vse to lahko dobro unovčiš pri potencialnem delodajalcu. Takih reči ne pozabi omeniti v prošnji. Prošnje z življenjepisom nato pošlji morebitnim delodajalcem. Izroči jih tudi prijateljem in sorodnikom ter jih prosi, naj jih dajo vsake-mu, za katerega vedo, da išče delavce.

Opravljam kako samostojno delo. Razmisli o kraju, v ka-terem živiš. Ali obstaja potreba po izdelkih oziroma storitvah, ki jih ne ponuja še nihče? Denimo, da imaš rad živali. Sose-dom se lahko ponudiš, da bi za plačilo umival ali krtačil njihove hišne ljubljenčke. Morda znaš igrati kako glasbilo. Ali bi lahko na to glasbilo učil igrati druge? In nenazadnje, opravljaš lahko tudi katero od del, ki se jim drugi pogosto izmika-jijo, na primer čiščenje oken ali prostorov. Kristjan se ne sramuje fizičnega dela. (Efežanom 4:28) Seveda pa samostojno delo od tebe zahteva motivacijo in disciplino ter voljo do tega, da prevzameš pobudo.

Opozorilo: Ne hiti v posel, ne da bi se prej temeljito poza-nimal o vseh s tem povezanih stroških in dejavnikih. (Luka 14:28–30) Najprej se o zadevi

NAMIG

Ne čakaj, da kako podjetje objavi oglas za delo, svojo prošnjo z življenjepisom lahko pošlješ že prej.

**Če je tvoja sreča vselej odvisna od tega,
koliko imaš, ne boš nikoli srečen. Vedno
boš hotel kaj novega. Naučiti se moraš
biti zadovoljen s tem, kar imaš.**

(Jonatan)

pogovori s starši in nato še s kom, ki opravlja podobno delo. Ali boš moral plačati davek? Ali boš za kako delo moral pridobiti licenco oziroma dovoljenje? Za informacije o podrobnostih se obrni na pristojni krajevni urad. (Rimljanom 13:1)

Bodi uravnovešen

Zamisli si, da skušaš voziti kolo in obenem nositi številne predmete, kot so šolska torba, žoga, pa morda še kakšna polna vrečka iz trgovine. Več stvari ko nosiš, prej lahko izgubiš ravnotežje! Enako bi bilo, če bi sprejel delo, ki bi od tebe terjalo več, kar kor zmoreš. Če boš po šoli preveč svojega časa, energije in pozornosti namenil službi, se to utegne poznati na tvojem zdravju in šolskih ocenah. Še večja nevarnost pa je ta, da lahko ure in ure napornega dela motijo tvojo krščansko rutino, de-nimo obiskovanje shodov, osebno preučevanje Svetega pisma in sodelovanje v oznanjevanju. »Tiste dneve, ko sem po šoli šla še delat, nisem šla na shod, saj sem bila enostavno preveč utrujena,« priznava dekle po imenu Michèle.

**Če si naložiš preveč odgovornosti,
boš težje ohranjal ravnovesje.**

Ne dovoli, da bi si pridobil takšen neuravnovešen pogled na denar! Jezus je dejal, da so zares srečni tisti, ki se »zavedajo svojih duhovnih potreb«. (Matej 5:3) Poleg tega je rekel: »Četudi ima namreč kdo obilo, njegovo življenje ne izvira iz tega, kar ima.« (Luka 12:15) Mlada kristjanka Maureen si je ta nasvet vzela k srcu. »Ne želim, da bi mi življenje krojili čisto pridobitniški cilji,« pravi. »Če bi se mi kdaj šlo samo za služenje denarja, dobro vem, da bi me to stalo duhovnost.«

Res je, da v nekaterih delih sveta mladi nimajo druge izbiere, kakor da dolge ure delajo in tako pomagajo družini preživeti. Toda če tvoje razmere niso takšne, zakaj bi bil v tem pogledu neuravnovešen? Večina strokovnjakov meni, da je za mladega človeka to, da poleg šole tedensko dela več kot 20 ur (v nekaterih deželah to morda niti ni dovoljeno), preveč, in pravijo, da si s tem bolj škodi, kot koristi. Nekateri predlagajo, naj mladi tedensko ne bi delali več kot osem do deset ur. Modri kralj Salomon je napisal: »Boljše je eno prgišče počitka kakor dve prgišči truda in lovljenja vetra.« (Pridigar 4:6)

Zapomni si, da utegne »varljiva moč bogastva« zadušiti tvoje zanimanje za duhovne reči. (Marko 4:19) Če torej po šoli

» moj načrt

*Možnosti, da najdem delo, si bom povečal tako,
da bom:*

*Čas, ki ga bom namenil delu, bom omejil na
..... ur na teden.*

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

denar spoštuj, vendar ga ne ljubi

V rokah veščega kuharja je oster nož uporaben pipoček. Neizkušen ali nepazljiv človek pa lahko s takim nožem naredi veliko škode. Z ostrim nožem lahko primerjamo denar. Če ga znaš pravilno uporabljati, ti bo koristil. Toda če z njim ne ravnaš pazljivo, ti bo to škodilo! Apostol Pavel je na primer opozarjal pred tem, da bi razvili ljubezen do denarja. Nekateri so v želji, da bi obogateli, žrtvovali priateljstva, dobre družinske odnose in celo svoj odnos z Bogom. In tako so si »zadali mnogo bolečin«. (1. Timoteju 6:9, 10) Kakšen je pouk? Nauči se dobro ravnati z denarjem. Spoštuj ga, vendar ga ne ljubi!

delaš, da bi zaslužil nekaj denarja, si urnik organiziraj tako, da bodo duhovne dejavnosti imele prednost. Glede tega moli k Bogu Jehovu za pomoč. On te lahko okrepi, da boš modro ravnal v vsaki okoliščini, in ti pomaga ohraniti duhovno ravnovesje.

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Kdo koga obvladuje – denar tebe ali ti njega? Poglej si, kako lahko obdržiš krmilo v svojih rokah.*

KAJ MENIŠ?

- Zaradi česa se ti zdi nujno, da bi moral zaslužiti nekaj denarja?
- Kateri izzivi te čakajo, če najdeš delo?
- Kako lahko ohraniš uravnovešen pogled na denar?

Kako se lahko naučim pametno ravnati z denarjem?

**Kako pogosto se ti zdi, da
nimaš dovolj denarja?**

- Nikoli
- Včasih
- Večkrat

**Kako pogosto kupiš kako stvar,
ki si je v resnici sploh ne
moreš privoščiti?**

- Nikoli
- Včasih
- Večkrat

**Kako pogosto kupiš kaj samo
zato, ker je na razprodaji,
pa čeprav tega sploh ne
potrebuješ?**

- Nikoli
- Včasih
- Večkrat

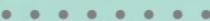
ALI se ti zdi, da nikoli nimaš dovolj denarja za vse, kar bi rad kupil?

Če bi ti v roke prišlo še kaj denarja, bi si lahko kupil

**»Denar je v zaščito, toda prednost znanja
je v tem, da modrost ohrani pri
življenju tistega, ki jo ima.« (Pridigar 7:12)**

računalniško igro, ki si jo tako želiš. Če bi vsaj malo več zaslužila, bi si lahko kupila tiste čevlje, ki jih »nujno potrebuješ«. Morda pa si v podobni dilemi kot Joan, ki pravi: »Včasih me prijatelji povabijo, da bi počeli skupaj kaj, kar ni poceni. Rada bi bila z njimi in se zabavala. Nihče noče reči: ,Žal, nimam denarja, da bi šel.‘«

Ne delaj si skrbi zaradi denarja, ki ga nimaš, raje se nauči pametno razpolagati z denarjem, ki ga imaš. Lahko bi sicer čakal in se naučil prav ravnati z denarjem šele potem, ko bi šel od doma. Toda pomisli, ali bi skočil z letala, ne da bi se prej naučil uporabljati padalo? Ko bi padal proti zemlji, bi *mo-
goče* res ugotovil, kaj je treba narediti. Vendar koliko boljše bi bilo, če bi se osnovnih reči o uporabi padala naučil, še preden bi se pognal skozi vrata!

Podobno je najboljši čas, da se naučiš pametno ravnati z denarjem takrat, ko si še doma, torej preden nate padejo finančna bremena vsakdanjega življenja. Kralj Salomon je napisal: »Denar je v zaščito.« (Pridigar 7:12) Toda denar ti bo v zaščito samo, če se ga boš naučil modro porabljati. Postal boš bolj samozavesten, pa tudi starši te bodo bolj spoštovali.

Nauči se osnov

Ali si že kdaj prosil starša, naj ti razložita, kaj vse obsega skrb za gospodinjstvo? Ali na primer veš, kolikšni so mesečni stroški za elektriko, ogrevanje in vodo ter koliko denarja gre za avto, hrano ali za najemnino oziroma odplačilo stanovanjskega kredita? Ne pozabi, da k nastanku

► kaj denar pove o tebi?

Za katere reči porabljaš denar? Če ga redno nameščaš tudi za to, da pomagaš drugim, potem tvoj denar – ne le tvoje besede – pove, da se iskreno zanimaš za druge. (Jakob 2:14–17) Če z njim redno podpiraš pravo čaščenje, izkazuješ »čast Jehovu s svojimi dragocenostmi«. (Pregovori 3:9) Toda kaj bi denar povedal o tebi, če bi ga vedno porabljal samo za lastne potrebe in želje?

teh stroškov prispevaš tudi ti – in če se odseliš od doma, bo plačevanje računov tvoja naloga. Zato je dobro, da veš, kolikšni stroški te verjetno čakajo. Očeta in mamo prosi, da ti katerega od računov pokažeta, in ko ti bosta pojasnjevala, kako morata razporediti denar, da bi te račune poravnala, ju pozorno poslušaj.

»Moder človek bo poslušal in se naučil še več in razumen človek bo sprejemal modro vodstvo,« pravi svetopisemski pregovor. (Pregovori 1:5) Ana se je po nasvet obrnila k staršema, ki sta ji lahko dala koristne napotke. Takole pravi: »Oče me je naučil, kako narediti proračun, in mi pokazal, kako pomembna je organiziranost pri razporejanju družinskega denarja.«

Mama pa jo je naučila drugih praktičnih reči. »Pokazala mi je, kako pomembno je pred nakupom primerjati cene,« pravi Ana in dodaja: »Mama je včasih z malo denarja znala delati čudežе.« In kako to Ani pride prav? »Zdaj znam sama skrbeti za svoje finance,« pravi. »Skrbno pazim, koliko porabim. Poleg tega se ogibam nepotrebnih dolgov, zato se počutim svobodno in imam notranji mir.«

Prepoznej izzive

Priznati je treba, da je porabo denarja lažje nadzirati v teoriji kakor v praksi, še posebej, če živiš doma in dobivaš žepnilno ali pa kaj zaslužiš s kakšnim delom. Zakaj? Ker so verjetno starši tisti, ki plačujejo večino računov. Zato morda lahko velik del denarja, ki ga imaš, porabiš, kakor sam hočeš. In zapravljanje denarja utegne biti zabavno.

Težave pa lahko nastopijo, če te vrstniki navajajo k pretiranemu zapravljanju. Enaindvajsetletna Ellena pravi: »Nakupovanje je med mojimi vrstnicami postalo glavna oblika zabave. Ko grem z njimi ven, se zdi, da obstaja nenaslovano pravilo, da brez zapravljanja ni zabave.«

Povsem naravno je, da nočeš biti drugačen od svojih prijateljev. Ampak vprašaj se: Ali s prijatelji zapravljam, ker si to lahko *privoščim* ali pa ker mislim, da to *moram*? Mnogi ljudje zapravljajo denar, ker bi si radi povečali ugled pri prijateljih in sodelavcih. Na druge skušajo narediti vtis s tem, kar imajo, ne pa s tem, kar so. Če podležeš takšni miselnosti, lahko zadeš v resne finančne težave, še posebej če imaš kreditno kartico ali odobren limit na bančnem računu. Kako lahko to preprečiš?

Prevzemi nadzor

Zakaj bi v enem večeru porabil ves limit ali zapravil celo plačo? Raje poskusi ravnati kakor Ellena. »Ko grem s prijatelji ven,« pravi, »vnaprej načrtujem in določim, koliko lahko največ porabim. Moja plača je nakanana neposredno na bančni račun, dvignem pa samo toliko

ALI SI VEDEL ...

**Če bi izkoristil
1000 evrov limita in
bi 10 let odplačeval
samo obresti pri
8,5-odstotni letni
obrestni meri, bi v tem
času plačal 850 evrov
obresti in vsako leto še
10 evrov za odobritev
limita, kar vse skupaj
znesi 950 evrov. Poleg
tega pa bi še vedno
imel 1000 evrov dolga.**

denarja, kolikor ga potrebujem za tisto priložnost. Poleg tega sem ugotovila, da je modro, če nakupujem samo s tistimi prijateljicami, ki skrbno ravnajo z denarjem in me spodbujajo, naj ne kupim kar prve stvari, ki jo vidim, ampak naj preverim, kakšne so cene v drugih trgovinah.«

V nadaljevanju so navedeni še nekateri drugi predlogi, ki jih lahko upoštevaš, če imaš katero od bančnih kartic.

- Shranjuj račune svojih nakupov in jih skrbno primerjaj z mesečnimi bančnimi izpiski, da bi se prepričal, ali ti je bil denar odtegnjen le za tiste nakupe, ki si jih res opravil.
- Če imaš kreditno kartico, redno poravnavaš račune, po možnosti v celoti.
 - Bodи izjemno previden, če se od tebe zahteva, da po telefonu ali internetu sporočiš številko svoje kartice in datum poteka veljavnosti.
 - Ne uporabljam kreditne kartice za hitri dvig denarja, ker je provizija pri tem precej visoka.
 - Svoje bančne kartice nikoli nikomur ne posojaj, niti prijatelju.

Toda ali ne bi vseh svojih težav z denarjem rešil enostavno tako, da bi ga imel več? Najverjetneje ne! Naj ponazorimo: če bi vozil avtomobil in ne bi imel nadzora nad vo-

**Nenadzorovana
poraba denarja je
podobna vožnji z
zavezanimi očmi.**

zilom oziroma bi vozil z zaprtimi očmi, ti to, da bi v rezervoar napolil še več goriva, ne bi nič pomagalo varno prispeti na cilj. Podobno ti več denarja ne bo prav nič pomagalo, če se ne boš naučil nadzirati tega, kako ga porabljаш.

Morda meniš, da se že sedaj dobro obvladuješ pri porabi denarja. Toda vprašaj se: »Koliko denarja sem porabil prejšnji mesec? Za katere reči sem ga porabil?« Ne veš? Poglej, kako lahko prevzameš nadzor nad porabo denarja, preden bi ta prevzela nadzor nad teboj.

1. Vodi evidenco. Vsaj mesec dni si zapisuj, koliko denarja si prejel, in datum, ko si ga dobil. Navedi vsako stvar, ki si jo kupil, in koliko je stala. Na koncu meseca seštej, koliko denarja si prejel in koliko porabil.

NAMIG

**Preden greš po nakupih,
si naredi seznam reči,
ki jih nameravaš kupiti.
S seboj vzemi le toliko
denarja, kolikor ga
potrebuješ, in kupi le
tisto, kar je na seznamu.**

» moj načrt

Svojo porabo denarja bom nadzoroval tako, da bom:

Preden bom kaj kupil s kreditno kartico, bom:

.....

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

.....

**Kadar se držim
proračuna,
več prihranim.
Ne kupujem
stvari, ki jih ne
potrebujem.**
(Lea)

koliko si dejansko porabil za vsakega od načrtovanih izdatkov. Prav tako si zapiši vse nenačrtovane izdatke.

3. Spremeni svoje navade. Če za nekatere reči porabiš več, kot si načrtoval, in se ti nabirajo dolgoročni posledici, spremeni svoje navade glede porabe denarja. Odplačaj dolgovne. Ohrani nadzor.

Denar je lahko koristno sredstvo, če se z njim pametno ravna. Pravzaprav je služenje in razporejanje denarja v številnih kulturnih pomembnih delih življenja. Vend然 skušaj ohraniti uravnovešen pogled na denar. »Denar je pomemben, toda ni vse,« pravi mladi Matthew. »Nikoli mu ne bi smeli dati prednosti pred svojo družino in Jehovom.«

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Ali je tvoja družina revna? Če je tako, kako lahko svoje okoliščine kar najbolj obrneš sebi v prid?*

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj bi bilo dobro, da se naučiš pametno ravnati z denarjem, dokler še živiš doma?**
- **Zakaj se ti morda zdi težko prav razpolagati z denarjem?**
- **Kako vse lahko s svojim denarjem pomagaš drugim?**

moj mesečni proračun

prejemki

ŽEPNINA

HONORARNO DELO

DRUGO

skupaj

€

načrtovani izdatki

dejansko porabljen denar

HRANA

OBLAČILA

TELEFON

ZABAVA

PRISPEVKI

VARČEVANJE

DRUGO

➤ ali naj se preselim v tujino?

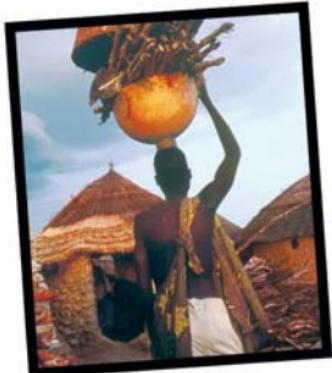
Nekateri mladi se želijo preseliti v tujino, da bi nekaj zaslužili bodisi zase ali pa za svojo družino. Drugi se preselijo zato, da bi se naučili tuj jezik, nadaljevali šolanje ali da bi zbežali od problemov doma. Nekateri mladi kristjani pa se preselijo v dežele, kjer je večja potreba po oznanjevalcih. Odločitev glede preselitve v drugo deželo ni majhna, zato se ne bi smela jemati na lahko. Če razmišljaš o tem, da bi šel živet v tujino, preberi spodaj navedene svetopisemske stavke in dobro razmisli o njih. Zastavi si vprašanja in na list napiši svoje odgovore. Nato pa glede tega moli in se odloči.

- Katere zakonske zahteve so s tem povezane? (Rimljanom 13:1)*
- Kolikšni bodo skupni stroški selitve v tujino? (Luka 14:28)*
- S čim že sedaj dokazujem, da bom sposoben sam skrbeti za svoje fizične potrebe, ko bom na tujem? (Pregovori 13:4)*
- Kaj so mi svetovali zreli ljudje, ki so kdaj živeli v tujini oziroma še živijo tam? (Pregovori 1:5)*
- Kaj o tem menijo starši? (Pregovori 23:22)*
- Zakaj se hočem preseliti v tujino? (Galačanom 6:7, 8)*
- Če nameravam živeti skupaj z drugimi, ali me bodo ti spodbujali, da ohramim dobre duhovne navade? (Pregovori 13:20)*
- Katerim moralnim, fizičnim in duhovnim nevarnostim se morda s tem izpostavljam? (Pregovori 5:3, 4; 27:12; 1. Timoteju 6:9, 10)*
- Katere koristi bom, realno gledano, imel od tega, da se preselim v tujino? (Pregovori 14:15)*

Kaj, če je moja družina revna?

Gregor, mlad fant iz Vzhodne Evrope, si ne more privoščiti oblačil ali elektronskih naprav, kakršne si lahko nekateri mlađi na Zahodu. Nad svojimi življenjskimi razmerami je tako obupan, da se namerava preseliti v Avstrijo. Kaj meniš, ali je Gregor reven?

Da Ne

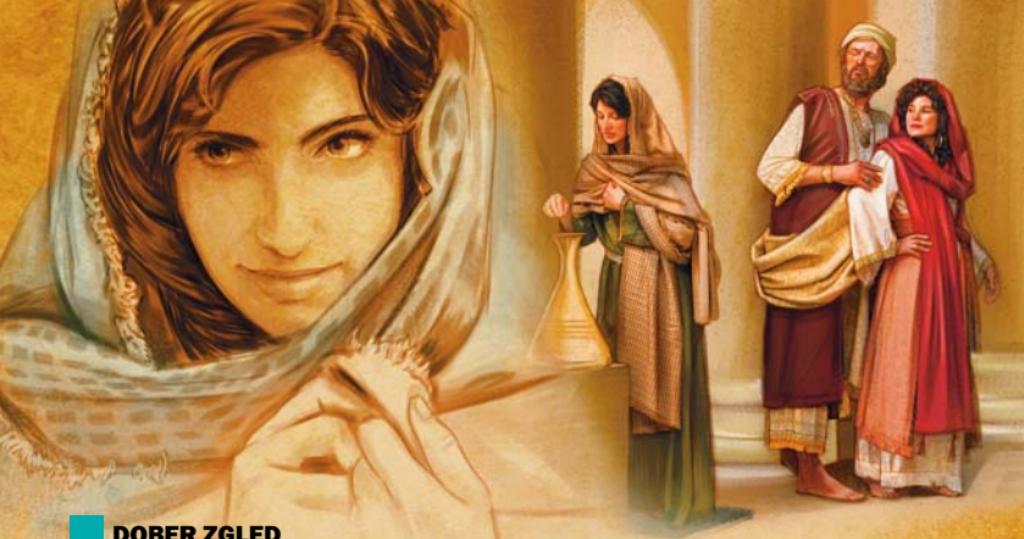

Mladi Loyiso živi tisoče kilometrov proč, v podeželski vasi na jugu Afrike. Skupaj z drugimi družinskimi člani živi v majhni kolibi. Mladim v bližnjem mestu zavida njihovo neverjetno »razkošje«: tekočo vodo in elektriko. Kaj meniš, ali je Loyiso reven?

Da Ne

OČITNO je torej, da je revščina relativen pojem, saj jo ljudje v različnih državah različno pojmujejo. Gregor, na primer, se ima morda za revnega, toda v primerjavi z Loyisom živi v razkošju. Dobro se je zavedati naslednjega dejstva: naj si ti še tako reven, so verjetno nekje ljudje, ki imajo še manj kakor ti. Vendar če nimaš niti spodobne obleke za šolo ali osnovnih stvari, kot je tekoča voda, te novica, da imajo drugi še manj, ne bo kaj prida potolažila.

Nekateri mlađi, ki odraščajo v revščini, se počutijo manj-vredne in skušajo na vse skupaj pozabiti tako, da se omamljajo z alkoholom ali drogami. Toda poskus bega pred resničnostjo lahko stvari samo še poslabša. Tisti, ki zlorabljujo

DOBER ZGLED

Revna vdova

Jezus gleda, kako bogati mečejo prispevke v tempeljsko skrinjico za prispevke. Med množico opazi siromašno vdovo, ki prispeva »**dva novčiča**«, kovanca zelo majhne vrednosti. (Luka 21:2) Jezus to njenu radodarnost pohvali. Zakaj? Zato ker so drugi prispevali »iz svojega preobilja, ona pa je iz svojega pomanjkanja vrgla vse, kar je imela, **vsa sredstva za preživljjanje**.« (Marko 12:44)

Ali v življenju daješ prednost istim stvarem kot ta vdova? Ali si pripravljen svoj čas in denar porabiti za službo Bogu? Podobno kot ta siromašna vdova lahko tudi ti prispevaš za **vzdrževanje** prostorov, namenjenih čaščenju Boga. Poleg tega lahko svoj čas in denar porabiš za to, da bi **drugim pomagal** spoznati Boga Jehova. Jehova je skromni prispevek, ki ga je vdova dala za njegovo službo, opazil in cenil. Bog bo cenil, če bo tudi zate **najpomembnejše** to, da izpolnjuješ njegovo voljo, in ti bo pomagal. (Matej 6:33)

alkohol, na koncu ugotovijo, da ta »piči kakor kača in izloči strup kakor gad«. (Pregovori 23:32) Marija, dekle iz revne enostarševske družine v Južni Afriki, pravi: »Beg pred resničnostjo sproža več problemov, kot jih reši.«

Mogoče se ne zatekaš k alkoholu ali drogam, vseeno pa morda nimaš kdo-ve kakšnega upanja, da se bo tvoje življenje kaj izboljšalo. Kje lahko poiščeš rešitev? Svetopisemski modri nasveti so lahko kakor ključ, ki te reši iz okovov obupa in ti pomaga, da si pridobiš zdrav pogled na stvari. Poglejmo, kako.

Razmisli o tem, kar imaš

Ena dobra stvar, ki jo lahko narediš, je ta, da se ne osredinjaš na to, česar nimaš, ampak na to, kar *imaš*. To, da imaš na primer dom in ljubečo družino, je vredno veliko več od denarja! Svetopisemski pregovor se glasi: »Boljša je zelenjavna jed, kjer je ljubezen, kakor pitan bik in z njim sovraštvo.« (Pregovori 15:17) Mladi kristjani pa imajo nekaj, kar je še posebej dragoceno: podporo »vseh svojih bratov«. (1. Petrovo 2:17)

Poleg tega lahko poskusиш na to, kar imaš, gledati bolj pozitivno. Morda res živiš v preprosti hiši ali celo kolibi. Mogoče nosiš staro, ponošeno ali zakrpano oblačilo in si že sit enolične hrane. Toda ali res potrebuješ obleko po modi ali si-jajen dom, da bi ugajal Bogu? Ali moraš jesti imenitno hrano, da bi bil živ in zdrav? Pravzaprav ne. Apostol Pavel se je glede tega naučil nekaj koristnega. Okusil je, kako je živeti v bogastvu in kako v revščini. (Filipljanim 4:12) In do kakšnega

**Svetopisemski
nasveti so kakor
ključ, ki te lahko
reši iz okovov
obupa.**

Čeprav sem se počutil, kot da sem ujet v revščino, sem se zavedal, da mi ne bo prav nič pomagalo, če se pridružim kakšni tolpi ali kradem za preživetje. Danes mnogi moji vrstniki, ki so se zapletali v take stvari, ali živijo na obrobju družbe in so brez upanja, ali so vdani pijači oziroma drogam, ali pa so v zaporu. (George)

sklepa je prišel? »Če imamo torej hrano, obleko in streho nad glavo, bodimo s tem zadovoljni.« (1. Timoteju 6:8)

Eldred iz Južne Afrike, ki je odraščal v družini s skromnimi prihodki, pravi: »Enostavno smo se sprijaznili z nizkim družinskim proračunom in s tem, da ne moremo dobiti vsega, kar bi radi.« Spominja se, da mu je mama hlače za v šolo, ko so se obrabile in strgale, enostavno zakrpalna – in ko so se strgale naslednjič in naslednjič in naslednjič, je vsakič storila enako! »Iz mene so se malo norčevali in moral sem potrpeti,« priznava Eldred. »Toda bistveno je bilo, da so bila naša oblačila čista in da so služila svojemu namenu.«

Pridobi si samospoštovanje

Enajstletni James je živel z materjo in sestro v barakarskem naselju blizu Johannesburga v Južni Afriki. V gmotnem pogledu niso imeli skoraj nič. James pa je kljub temu imel nekaj dragocenega, s čimer je rad pomagal drugim. Imel je čas in energijo. Vsak konec tedna je kot prostovoljec sodeloval pri gradnji krajevne kraljestvene dvorane Jehovovih prič. Pri

? **ALI SI VEDEL ...**

Če upoštevaš svetopisemska načela, ti to lahko pomaga, da boš kljub svojim okoliščinam zadovoljen. (Filipijanom 4:12, 13; 1. Timoteju 6:8; Hebrejcem 13:5)

tem delu ni le učinkovito izrabil časa, ki bi se mu drugače vlekel, ampak ga je to navdalo tudi z občutkom, da dela nekaj koristnega, in mu vlilo samospoštovanje. Dejal je: »Na koncu dne, ko pomagam pri gradnji dvorane, občutim veliko zadovoljstvo!«

Koristna dejavnost je tudi poučevanje ljudi o Svetem pismu na njihovih domovih. (Mattej 24:14) Mladi Jehovove priče v tem delu redno sodelujejo. Tako ljudi seznanjajo z upanjem na boljšo prihodnost, obenem pa si pridobijo večje samospoštovanje in občutek osebnega dostojanstva. Res je, da jim to delo ne prinaša denarja, vendar pomisli na Jezusove besede, namenjene kristjanom občine v staroveški Smirni. Ti v gmotnem pogledu niso imeli veliko, toda ker so bili zelo duhovni, jim je Jezus lahko rekel: »Vem za tvojo stisko in revščino, toda ti si

NAMIG

Ogibaj se igranja na srečo, kajenja in zlorabe alkoholnih pijač. Tako boš drugim družinskim članom, ki morda imajo takšne navade, dal dober zgled.

►►► moj načrt

Moje dragocenosti so:

S temi dragocenostmi bom pomagal drugim tako, da bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

»Četudi ima namreč kdo obilo, njegovo življenje ne izvira iz tega, kar ima.“

(Luka 12:15)

bogat.« Zaradi dejavne vere v Jezusovo prelito kri, so nazadnje dobili največje bogastvo, venec nesmrtnega življenja. (Razodetje 2:9, 10)

Glej v prihodnost

Z Jehovom lahko spleteš tesen odnos, pa naj si bogat ali reven. V Svetem pismu piše: »Bogataš in siromak se srečujeta. Oba je ustvaril Jehova.« (Pregovori 22:2) To dejstvo tisočim mladim Jehovovim pričam pomaga, da se lažje spoprijemajo z revščino. Ti Priče se zavedajo, da posameznikova sreča ni odvisna od gmotnih stvari, temveč od priateljstva z Jehovom, Bogom, ki sprejema vse, ki mu želijo služiti. Bog daje upanje na življenje v novem svetu, v katerem ne bo nikogar več tlačila revščina. (2. Petrovo 3:13; Razodetje 21:3, 4)

Do takrat pa to, kar imaš, modro uporabljam. Glej v prihodnost. Nabiraj si duhovne zaklade. (Matej 6:19–21) Na revščino pa glej kot na izziv, ki si mu *lahko kos!*

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj je revščina relativen pojem?**
- **Zakaj ni modro uživati drog, alkohola ali drugih snovi, da bi ubežal resničnosti?**
- **Kaj praktičnega lahko storиш, da bi se revščini postavil po robu?**

Opiši svojo največjo težavo, povezano z denarjem.

Kako si boš pri reševanju te težave v prihodnje pomagal z informacijami v tem delu knjige?

TVOJI STARŠI **6**

Starši imajo že marsikaj za seboj. Njim se je že uspelo prebiti skozi labirint fizičnih in čustvenih sprememb, ki spadajo v mladostniško obdobje. Sedaj si v tem labirintu *ti*, in starši bi morali biti tisti, ki so najbolj usposobljeni, da te vodijo skozenj. Toda včasih se zgodi, da ti oče in mama stvari ne pomagata reševati, ampak jih otežujeta. Morda moraš premagovati naslednje izzive:

- ⌚ Starša me kar naprej kritizirata.
- Eden od staršev je odvisen od alkohola ali drog.
- Oče in mama se stalno prepirata.
- Moja starša sta šla narazen.

Poglavlja 21–25 ti bodo pomagala spoprijeti se s temi in drugimi težavami.

21

Kako lahko bolje prenesem kritiko?

»Moja mama je kot policaj – kar naprej išče, kje sem se kaj zmotil. Še preden mi doma uspe dokončati kako delo, mi že začne gledati pod prste in išče napake.« (Craig)

»Starši mi kar naprej nekaj pridigajo. Pravijo mi, da se ne znam spraviti v red. Šola, delo doma, delo v občini – enostavno ne znajo nehati.« (James)

ALI imaš vtis, da nobene reči ne opraviš dovolj dobro, tako da bi bila starša zadovoljna? Ali se ti zdi, kakor da je vsak tvoj gib pod mikroskopom, kakor da te nenehno opazujeta in analizirata, ti pa nikoli ne uspeš ustreči njunim merilom?

Kaj od spodaj naštetega slišiš najpogosteje?

- ✉ Sobo imaš vedno razmetano. Zvečer si predolgo pokonci.
 Preveč gledaš televizijo. Nikoli ne vstaneš pravočasno.

Napiši, katera pripomba ali kritika staršev te najbolj razjezi. ✉.....

Zahteve in kritične pripombe ti morda res gredo na živce. Toda razmisli o drugi možnosti: Če ti starši ne bi nikoli nič svetovali oziroma te ne bi nikoli disciplinirali, bi se verjetno spraševal, ali jem je sploh kaj mar zate? (Hebrejcem 12:8) Discipliniranje je vsekakor dokaz, da te imajo starši radi. V Svetem pismu piše, da oče opominja »sina, katerega ima rad«. (Pregovori 3:12)

Torej si lahko hvaležen staršem, da se toliko zanimajo zate, da te skušajo spraviti v red! Navsezadnje si še mlad in bolj ali manj neizkušen. Prej ali slej te bo treba v čem popraviti. Brez vodstva bi te kaj hitro premagale »želje, ki so značilne za mladost«. (2. Timoteju 2:22)

Toda to boli!

Res je, »da nobeno discipliniranje sprva ne prinese veselja, temveč bolečino«. (Hebrejcem 12:11) Še posebej to velja, ko si mlad. To ni nič nenavadnega. Tvoja osebnost se še razvija. Še vedno si v fazi odraščanja in odkrivaš, kdo si. Zato lahko kritika, celo kadar je skrbno premišljena in prijazna, povzroči slabo voljo.

Takšen odziv je razumljiv, saj lahko na tvoje vrednotevanje samega sebe hitro vpliva to, kar o tebi rečejo drugi. Na to lahko še posebej močno vpliva mnenje staršev. Zato je

lahko njihovo grajanje ali pa pritoževanje nad tem, kako kaj narediš, tako uničuje.

Ali naj bi zato sklenil, da res *ničesar* ne narediš dovolj dobro oziroma da si popoln nesposobnež, ker so te starši pač opozorili na nekaj napak? Seveda ne! Vsi ljudje smo zelo daleč od popolnosti. (Pridigar 7:20) In napake so del odraščanja. (Job 6:24) Toda kaj, če se ti zdi, da imajo starši veliko povedati, kadar narediš napako, kadar kaj dobro opraviš, pa so redkobesedni? To te lahko prizadene, vendar ne pomeni, da si brezupen primer.

Kaj se skriva za kritiko

Tu in tam se zdi, da je kdo od staršev pretirano kritičen, pa ne zato, ker si ti kaj posebnega zagrešil, temveč enostavno zato, ker je sam slabe volje. Ali je mama morda imela naporen dan? Ali je mogoče bolna? Če je tako, te utegne še prej kot sicer ošteti, če nimaš sobe tiptop. Ali se oče jezi oziroma je nezadovoljen zaradi družinskega finančnega stanja? Lahko da zaradi tega govori nepremišljeno, kakor bi prebadal z mečem. (Pregovori 12:18) Takšno ravnanje je vsekakor nepošteno in te jezi. Vendar ne razmišljaj kar naprej o krivici, ki se ti je zgodila, saj te bo to še bolj razburilo. Raje skušaj svojim staršem napake spregledati. Ne pozabi:

»Vsi mi namreč velikokrat grešimo. Če kdo ne greši v besedi, je popoln.« (Jakob 3:2)

Starši so nepopolni, zato lahko tudi njih muči občutek nesposobnosti. Pravzaprav lahko zaradi tvoje napake morda čutijo, kakor da je spodletelo *njim*. Na primer: Mati mogo-

ALI SI VEDEL ...

Nekaterim očetom in materam ni lahko ljubeče ravnati z otroki, ker tudi sami od svojih staršev niso prejeli dovolj ljubezni in razumevanja.

*Odkar pomnim, je moja mama vpila name,
jaz pa sem ji odgovarjala nazaj. Toda zdaj se
trudim udejanjati, kar piše v Božji Besedi.
In res deluje. Mama se je do mene že začela
drugače vesti. Z upoštevanjem tega, kar piše
v Svetem pismu, sem jo začenjala bolje
razumeti. Nadin odnos se je izboljšal.*

(Marleen)

če svojo hčerko oštева, ker ima v šoli slabe ocene. Toda v resnici morda pri sebi razmišlja takole: »Bojim se, da nisem dobra mama, ker mi hčerke ne uspe dobro motivirati.«

Kako ostati miren, ko si tarča kritike

Ne glede na to, kaj je razlog za kritiko, pa se postavlja vprašanje: Kako jo lahko preneseš? Predvsem pazi, da ne bi dal duška svoji jezi. V Pregovorih 17:27 piše: »Kdor brzda svoje besede, je poln spoznanja in sprevideven človek je mirnega duha.« Kako lahko ostaneš »mirnega duha«, ko si tarča kritike? Poskusi naslednje:

Poslušaj. Ne začni takoj opravičevati svojih dejanj ali govoriti, da nisi nič kriv. Raje skušaj obvladati svoja čustva in prisluhni staršem. Učenec Jakob je kristjanom dejal, »da mora biti vsak človek hiter za poslušanje, počasen za govorjenje in počasen za jezo«. (Jakob 1:19) Če bi staršem, medtem ko ti govorijo, jezno segal v besedo, bi mislili, da jih ne poslušaš. To bi jih spravilo v slabo voljo, in bi gotovo moral poslušati še več nasvetov, ne pa manj.

Osredini se na bistvo. Včasih se ti morda zdi, da ti starši ne svetujejo ravno v prijaznem tonu. Takrat ne

»Moder človek bo poslušal in se naučil še več.« (Pregovori 1:5)

razmišljaj kar naprej o tem, kako so ti kaj povedali, ampak se raje osredini na to, kaj so ti povedali. Vprašaj se: »Kaj od tega, kar so mi povedali, je res? Ali so zaradi tega že kdaj prej izražali nezadovoljstvo? Ali kaj izgubim, če ugodim njihovim željam?« Ne pozabi: ne glede na to, kako je trenutno morda videti, starše skrbi zate, ker te imajo radi. Če te ne bi marali, te sploh ne bi disciplinirali. (Pregovori 13:24)

Ponovi z drugimi besedami. Če staršem to, kar ti svetujo, z drugimi besedami spoštljivo ponoviš, jim s tem daš vedeti, da si slišal, kar so rekli. Morda ti oče ali mama de-nimo reče: »Vedno pustiš sobo razmetano. Če je ne boš pospravil, ne boš smel ven!« Tebi se soba morda zdi čisto v redu. Vendar če boš to na glas povedal, si ne boš kaj dosti pomagal. Skušaj na stvari gledati z zornega kota starša. Boljše bi bilo, če bi mu brez vsakega sarkazma na

primer rekel: »Prav imaš. Moja soba je res razmetana. Ali želiš, da jo pospravim zdaj ali po ko-silu?« Če boš takšne pripombe staršev, ki so izraz njihove skrbi, sprejel tako, bo napetost najverjetneje popustila. Seveda moraš potem narediti, kar ti rečejo. (Efežanom 6:1)

Počakaj. Z opravičili ne prihajaj na dan, dokler star-

NAMIG

Da bi lažje sprejel, ko te starši v čem popravijo:

- **bodi hvaležen za vsako pohvalo, ki jo prejmeš skupaj s kritiko;**
- **prosi za pojasnilo, kadar ne razumeš, v čem je težava oziroma kako naj bi se odpravila.**

šem ne poveš, da boš naredil, kar želijo. V Svetem pismu piše: »Kdor pa svoje ustnice brzda, ravna preudarjo.« (Pregovori 10:19) Ko bodo starši videli, da jih zares poslušaš, bodo tudi oni mnogo bolj pripravljeni prisluhniti tebi.

Napiši, kateri od omenjenih štirih korakov ti je največji izziv.

Zakaj se je vredno potruditi

Ali bi bil pripravljen prenesti nekaj telesnega napora, da bi se dokopal do zlata? No, v Svetem pismu beremo, da je modrost vredna veliko več od vsakega zaklada. (Pregovori 3:13, 14) Kako pa postaneš moder? V Pregovorih 19:20 piše: »Poslušaj nasvet in sprejmi discipliniranje, da boš moder v prihodnosti.« Res je, da prejemati nasvete in biti discipliniran morda ni ravno prijetno. Toda če v vsaki kritiki, ki si je deležen, najdeš zrnca modrosti in jih upoštevaš, boš prišel do zaklada, ki je vrednejši od zlata.

moj načrt

Ko mi bodo starši naslednjič izrekli kakšno kritiko, bom:

Če se mi bo zdelo, da so starši preveč kritični do mene, bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

**Če boš iz vsake kritike
presejal zrnca modrosti,
boš dobil zaklad, ki je
vreden več od zlata.**

Priznajmo: Kritika je del življenja. Verjetno si je že bil deležen iz ust staršev in učiteljev. V prihodnosti pa boš brez dvoma moral prenašati tudi kritiko delodajalcev in drugih. Zato se že doma nauči prenašati kritiko, in postal boš priden učenec, cenjen delač in na splošno bolj zaupanja vreden človek. Za nekaj takega pa se kakšno majhno kritiko prav gotovo splača prenesti!

V NASLEDNJEM POGLAVJU Ali se počutiš omejenega zaradi hišnih pravil? Preberi si o tem, kako si lahko zadovoljen s svobodo, ki jo imaš, in kako je lahko dobiš še več.

KAJ MENIŠ?

- Zakaj morda težko sprejemaš kritiko?
- Kaj mogoče starše navede, da so kritični do tebe?
- Kaj lahko storиш, da bi ti vsak nasvet, ki ga dobiš, kar najbolj koristil?

Zakaj vsa ta pravila?

*Napiši nekaj pravil, ki
veljajo v vaši družini.*

Da Ne

*Ali se ti katero od
družinskih pravil zdi
krivično?*

*Katero pravilo ti je
najteže ubogati?*

HIŠNA PRAVILA, kot se jim včasih reče, postavita tvoja starša in določajo to, kaj moraš delati in česa ne smeš. K takšnim pravilom lahko spadajo zahteve glede domačih nalog, gospodinjskih del in ure, ko moraš priti domov, pa tudi omejitve pri uporabi telefona, televizije in računalnika. Posegajo lahko na področja zunaj doma in se tičejo tudi tvojega vedenja v šoli in izbire prijateljev.

Ali se ti zdi, da se ti s temi omejitvami krati svoboda? Morda bi lahko pritrdil izjavam mladih, omenjenih v nadaljevanju:

»Doma sem moral biti ob določeni uri in to me je spravljal ob živce! Sovražil sem, da so lahko drugi ostali zunaj dlje kot jaz.« (Alen)

»Grozno je, ko preverjajo, s kom si se pogovarjal po mobju. Občutek imam, da z menoj ravnajo kakor z otrokom!« (Elizabeta)

»Zdelo se mi je, da hočejo starši uničiti moje družabno življenje; kot da si želijo, da ne bi imela nobenih prijateljev!« (Nicole)

Resda mladi pogosto pridejo navzkriž s pravili, ki jim jih postavijo starši, vendar večina mladih priznava, da so nekatera pravila potrebna, drugače bi bil popoln kaos. Toda če so hišna pravila res potrebna, zakaj so nekatera od njih tako zoprna?

»Nisem več majhen otrok!«

Mogoče tudi tebe pravila spravljam v slabo voljo, ker imaš občutek, da se s teboj ravna kakor z otrokom. Najraje bi zakričal: »Nisem več majhen otrok!« Seveda pa tvoja starša po vsej verjetnosti menita, da so pravila nujna za tvojo zaščito in za to, da te pripravijo na odgovornosti, ki jih boš imel, ko boš odrasel.

Vendar se ti morda zdi, da pravila, ki sta ti jih postavila oče in mama, »odraščajo« počasneje kakor ti. Mogoče se po-

Ko si še mlad, si misliš, da vse veš. Zato se hitro ujeziš, kadar te starši s čim omejijo. Toda v resnici so njihova pravila samo v tvoje dobro. (Megan)

čutiš zelo omejenega, tako kakor dekle po imenu Brielle, ki je o svojih starših rekla: »Povsem sta pozabila, kako je, če si mojih let. Ne želite, da imam svoje mnenje, da se sama odločam ali da sem odrasel človek.« Podobnega mnenja je dekle, po imenu Allison. »Zdi se, da starša še nista dojela, da nisem več stara 10 let, ampak jih imam že 18,« pravi. »Morala bi mi bolj zaupati!«

Hišnim pravilom se je še posebej težko podrejati, če je videti, da sta starša s tvojim bratom ali sestro v tem pogledu bolj prizanesljiva. Matej, denimo, se spominja svojih najstniških let ter o svoji mlajši sestri in sestričnah pravi: »Punce bi jo odnesle, tudi če bi ,morile'!«

Nič pravil?

Razumljivo je, da hrepeniš po tem, da bi se rešil avtoritete staršev. Toda ali bi ti brez njunih omejitev res bilo boljše? Verjetno poznaš mlade tvojih let, ki lahko ostanejo zunaj, kolikor dolgo hočejo, lahko oblečejo, kar koli jim je všeč, in lahko gredo s prijatelji ven, kadar koli in kamor koli se jim zdi. Morda so njihovi starši enostavno preveč zaposleni, da bi opazili, kaj otroci počnejo. Najsibo tako ali drugače, v Svetem pismu piše, da ta vzgojni pristop

ALI SI VEDEL ...

Raziskave odkrivajo, da je za mlade, ki jim starši ljubeče postavljajo pravila, precej več verjetnosti, da bodo v šoli zelo uspešni, da bodo znali z drugimi dobro shajati in da bodo srečni.

ni uspešen. (Pregovori 29:15) Pomanjkanje ljubezni, ki ga lahko opaziš, je večinoma posledica tega, da je svet poln sebičnih ljudi, in mnogi od teh so odraščali v družini, v kateri ni bilo omejitev. (2. Timoteju 3:1–5)

Ne zavidaj mladim, ki jim starši pustijo delati, kar hočejo, ampak na pravila, ki ti jih določita oče in mama, raje skušaj gledati kot na dokaz, da te imata rada ter da jima ni vseeno zate. S postavljanjem razumnih omejitev posnemata Boga Jehova, ki je svojemu ljudstvu rekel: »Dal ti bom uvid in poučil te bom o poti, po kateri moraš hoditi. Svetoval ti bom, moje oko bo nad teboj.« (Psalm 32:8)

Vseeno pa imaš včasih morda občutek, da se od vseh pravil, ki ti jih postavlja starša, že kar dušiš. Kako bi si vse skupaj lahko malo olajšal?

Uspešno komuniciranje

Bodisi da hočeš več svobode ali da zgolj želiš biti manj zagnjen zaradi omejitev, ki ti jih trenutno nalagata starša, je dobro komuniciranje ključnega pomena. »Saj sem se skušal pogovoriti s staršema, pa ni šlo!« morda rečejo nekateri. Če meniš tako, se vprašaj: Ali bi se lahko v komuniciranju izboljšal? Komuniciranje je pomembno sredstvo, ki lahko 1. pomaga drugim, da te razumejo, ali 2. pomaga tebi razumeti, zakaj tega, kar hočeš, ne moreš dobiti. Če želiš imeti ugodnosti, ki jih imajo odrasli, je povsem razumno, da se moraš naučiti zrelo komunicirati. Kako pa lahko to storиш?

NAMIG

Če želiš, da bi ti starša dala več svobode, najprej dokaži, da si pripravljen ubogati njuna pravila. Če bosta videla, da si ubogljiv, je več verjetnosti, da bosta ustregla tvojim prošnjam.

Nauči se nadzorovati svoja čustva. Za dobro komuniciranje je potrebno samoobvl-

*Ubogati
pravila staršev
je podobno
odplačevanju
posojila na banki
– bolj veden si,
bolj ti bodo
zaupali.*

anje. V Svetem pismu piše: »Neumnež izliva ves svoj srd, kdor je moder, pa ostane miren.« (Pregovori 29:11) Zato ne godrnaj, se ne kujaj in ne dovoli, da te prime togota kakor kakšnega otroka. Ko ti starša postavita omejitve, bi morda najraje zaloputnil z vrati ali od jeze zacepetal, toda s takšnim vedenjem si boš verjetno nakopal še več pravil – ne pa pridobil več svobode.

Skušaj razumeti svoja starša. Mlada kristjanka Tracy iz enostarševske družine pravi: »Vprašam se: Kaj skuša mama doseči s svojimi pravili?« In kakšen je Tracyjin odgovor? »Skuša mi pomagati, da bi postala boljši človek.« (Pregovori 3:1, 2) Če se boš tako vzivel v starša, ti bo to pomagalo, da boš z njima bolje komuniciral.

Vzemimo na primer, da omahujeta, ali naj ti dovolita na neko družabno srečanje ali ne. Z njima se ne prepiraj, ampak ju raje vprašaj kaj takega: »Kaj pa, če bi z mano šel zrel in zaupanja vreden prijatelj?« Morda starša tvoji prošnji vseeno

➤ ali gre res za protekcijo?

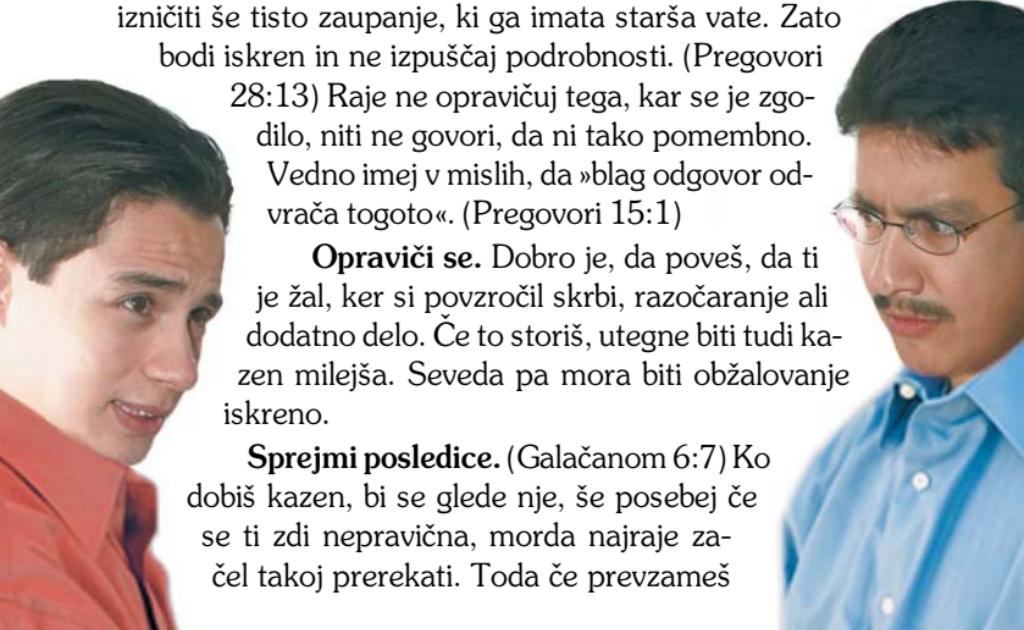
Ali si se kdaj spraševal, zakaj starši ne morejo z vsemi otroki ravnati enako? Če si se, razmisli o naslednjem dejstvu: enako ravnanje z vsemi ni vedno pošteno in poštene ravnanje ni vedno enako za vse. Boljše je, da se vprašaš, ali se tvoje potrebe zanemarjajo. Ali ti starša denimo stojita ob strani, ko potrebuješ njun nasvet, pomoč ali podporo? Če ti, ali lahko iskreno rečeš, da s teboj krivično ravnata? Ti in tvoji bratje ali sestre ste posamezniki z različnimi potrebami, zato je enostavno nemogoče, da bi starša vedno z vsemi enako ravnala. To je dojela tudi Beth. Zdaj je stará 18 let in pravi: »Z bratom sva si povsem različna, zato je za vsakega od naju potreben drugačen pristop. Ko se ozrem nazaj, ne morem verjeti, da tega, ko sem bila mlajša, nisem mogla razumeti.«

ne bosta ugodila, toda če razumeš njuno skrb, jima boš lažje predlagal kaj sprejemljivega.

Pridobi si zaupanje staršev. Predstavljam si človeka, ki ima bančno posojilo. Če svoje obroke redno odplačuje, si bo pridobil zaupanje banke in morda mu bodo v prihodnosti celo odobrili večje posojilo. Podobno je doma. Očetu in mami dolguješ poslušnost. Če se izkažeš zanesljivega že v majhnih rečeh, ti bosta v prihodnosti verjetno še bolj zaupala. Če pa ju boš vedno znova razočaral, nikar ne bodi presenečen, če ti bosta »posojilo« omejila ali celo zavrnila.

Kadar prekršiš pravilo

Prej ali slej se bo zgodilo, da boš prekršil kakšno pravilo: morda ne boš opravil kakšnega dela, boš predolgo govoril po telefonu ali pa prišel prepozno domov. (Psalm 130:3) Takrat

se boš moral soociti s staršema! Kaj lahko storiš, da si ne bi položaja še poslabšal?

Povej po resnici. Ne izmišljaj si zgodbic. To bi utegnilo izničiti še tisto zaupanje, ki ga imata starša vate. Zato

bodi iskren in ne izpuščaj podrobnosti. (Pregovori

28:13) Raje ne opravičuj tega, kar se je zgodilo, niti ne govori, da ni tako pomembno. Vedno imej v mislih, da »blag odgovor odvrača togoto«. (Pregovori 15:1)

Opraviči se. Dobro je, da poveš, da ti je žal, ker si povzročil skrbi, razočaranje ali dodatno delo. Če to storiš, utegne biti tudi kazen milejša. Seveda pa mora biti obžalovanje iskreno.

Sprejmi posledice. (Galačanom 6:7) Ko dobiš kazen, bi se glede nje, še posebej če se ti zdi nepravična, morda najraje začel takoj prerekati. Toda če prevzameš

» moj načrt

Če bom prekršil kako hišno pravilo, bom storil naslednje:

Zaupanje staršev si lahko pridobim tako, da:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

»Spoštuj svojega očeta in svojo mater
[...] da se ti bo dobro godilo.«

(Efežanom 6:2, 3)

odgovornost za svoja dejanja, pokažeš, da si zrel. Najboljše, kar lahko narediš, je to, da si skušaš znova pridobiti zaupanje staršev.

Napiši, katera od omenjenih treh točk ti je največji izviv.

Ne pozabi, da so starši dolžni v razumnih mejah nadzorovati, kaj počneš. Zato v Svetem pismu piše: »Izpolnjuj zapoved svojega očeta in ne zavrzi pouka svoje matere.« (Predgovori 6:20) Kljub temu ni treba, da imaš občutek, da ti bodo hišna pravila uničila življenje. Ravno nasprotno, če se podredis avtoriteti svojih staršev, ti Jehova obljudbla, da se ti bo, dolgoročno gledano, »dobro godilo«. (Efežanom 6:1–3)

V NASLEDNJEM POGLAVJU Ali je kateri od tvojih staršev odvisen od alkohola ali drog? Preberi si, kako se lahko s tem spoprimeš.

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj se ti morda zdi, da sta starša včasih preveč zaščitniška do tebe?**
- **Zakaj se tu in tam pretirano odzoveš na omejitve?**
- **Kako lahko izboljšaš komunikacijo s starši?**

pogovori se z očetom in mamo!

V zadnjih dveh poglavijih smo razpravljali o tem, kako lahko preneseš kritiko staršev in sprejmeš hišna pravila. Kaj pa, če meniš, da sta starša na enem od teh področijh ali kar na obeh prestroga s teboj? Kako lahko o tem začneš pogovor z njima?

- Izberi si čas, ko si sproščen in ko starša nimata preveč dela.
- Govori iskreno, toda ne pusti se voditi čustvom. S staršema bodi spoštljiv.

Če meniš, da sta starša prekritična do tebe, bi lahko rekel: »Zelo se trudim delati prav, vendar je težko, saj se mi zdi, da se me kar naprej kritizira. Ali se lahko o tem pogovorimo?«

Spodaj napiši, kako bi pogovor s svojima staršema o tej temi začel *ti*.

✓ **NAMIG:** Da bi lažje prebil led, si pomagaj z 21. poglavjem. Mogoče se bosta starša o gradivu iz tega poglavja pripravljena pogovoriti s teboj.

Če meniš, da ti starša ne dajeta dovolj svobode, bi lahko rekel: »Rad bi se pokazal odgovornejšega, da bi sčasoma lahko dobil več svobode. Kaj mislita, v čem bi se moral še popraviti?«

Spodaj napiši, kako bi pogovor s svojima staršema o tej temi začel *ti*.

✓ **NAMIG:** V 1. zvezku preberi 3. poglavje. Nato pa na podlagi prebranega napiši seznam vprašanj, o katerih bi se rad pogovoril s svojima staršema.

23

Kaj, če je moj starš odvisen od alkohola ali drog?

»Oče je rekel, da gre popravljati avtomobil, toda od njega ves dan ni bilo glasu. Mama ga je klicala po telefonu, pa se ni oglasil. Kmalu zatem sem opazila, da je zaskrbljena in da se nekam odpravlja. ,Grem pogledat, kaj je z očetom,' mi je rekla.

Čez čas se je mama vrnila, ampak sama. ,Očeta ni tam, ne?' sem jo vprašala. ,Ne,' je odgovorila.

Takoj mi je postalo jasno, da je oče spet uporabil svoj stari trik. Bilo je enako kakor nazadnje. Veste, moj oče je odvisen od drog. Ko je prišel domov, sva bili obe že na koncu z živci. Ves naslednji dan se skoraj nisem zmenila zanj, zaradi česar sem se počutila grozno.« (Karen, 14 let)

MILIJONE mladih vsak dan živi v negotovosti zaradi starša, ki je odvisen od drog ali alkohola. Če je takšni odvisnosti podlegel tudi tvoj starš, te s tem morda spravlja v sramoto, te žalosti in celo jezi.

Mary je na primer odraščala z očetom, ki se je v javnosti kazal prijaznega. Toda doma je bil čisto drug človek. Ker je bil prikriti alkoholik, je družino besedno in tudi drugače zlorabljal. »Ljudje so prihajali k nam, otrokom, in nam govorili, kako srečni smo, da imamo tako čudovitega očeta,« se z grenkobo spominja Mary.

Kaj lahko storiš, če je eden od tvojih staršev odvisen od drog ali alkohola?*

Kaj se skriva za odvisnostjo

Najprej je dobro, da o težavi, ki jo ima tvoj starš, izveš kaj več. V Pregovorih 1:5 piše: »Razumen človek bo sprejemal modro vodstvo.« Torej ti bo koristilo, če boš izvedel nekaj o tem, kaj je odvisnost, kdo postane odvisen od alkohola ali drog in zakaj.

Na primer: alkoholik[#] ni preprosto nekdo, ki se občasno napije. Nasprotno, gre za nekoga, ki se kronično vdaja prekomernemu pitju. Alkohol je že postal njegovo življenje – z njim je celo obseden – in ko enkrat začne piti, pri tem nima meje. Posledica njegove odvisnosti so hude težave, ki vplivajo tudi na njegovo družino, delo in zdravje.

Čeprav je mogoče, da so nekateri ljudje dedno nagnjeni k alkoholizmu, pa gre pri tem, kot je videti, tudi za čustvene dejavnike. Pravzaprav so alkoholiki pogosto ljudje, ki

* Če starš alkoholik s teboj grdo ravna, je prav, da poiščeš pomoč. Pogovori se s kakim odraslim, ki mu zaupaš. Če si Jehovova priča, lahko stopiš do katerega od starešin v občini ali do drugega zrelega kristjana.

[#] Čeprav o alkoholiku oziroma zasvojencu govorimo v moškem spolu, obravnava na načela veljajo tudi za ženske.

Vem, da me bosta starša še kdaj spravila v sramoto, obenem pa tudi vem, da mi bo Jehova, če se bom zanašal nanj, dal moč, da bom zdržal. (Maxwell)

imajo o sebi slabo mnenje. (Pregovori 14:13) Nekateri so že sami odraščali v družinah staršev alkoholikov. Takšnim je pitje morda kot obliž za boleče čustvene rane iz otroštva. Enako lahko velja za tiste, ki so odvisni od drog.

Vendar pitje ali jemanje drog posamezniku težave le še poslabša; njegovo razmišljanje in čustvovanje je sedaj še bolj popačeno. Zato tvoj starš morda potrebuje veliko pomoci izkušenega strokovnjaka, da bi se rešil odvisnosti.

Prilagodi svoja pričakovanja

Seveda s tem, da razumeš, zakaj se tvoj starš vede tako slabo, problema še ne odpraviš. Kljub temu pa ti to, da imaš nekaj vpogleda v njegovo odvisnost, lahko pomaga, da si do njega sočutnejši.

ALI SI VEDEL ...

**V Svetem pismu
lahko beseda
»spoštovanje« preprosto
pomeni priznati komu
avtoritetu, ki mu po
zakonu pripada.
(Efežanom 6:1, 2)
Potem takem to, da
spoštuješ starša,
od tebe ne zahteva,
da moraš vedno
odobravati njegovo
vedenje.**

Ali bi denimo od starša, če bi ta imel zlomljeno nogo, pričakoval, da bi s teboj igral nogomet? Kaj, če bi vedel, da je poškodbo staknil po lastni neumnosti? Vsekakor bi bil nad njim razočaran. Vseeno pa bi se zavedal, da je njegova zmožnost igranja nogometa zelo omejena, dokler se mu noga ne pozdravi. Če to razumeš, lažje prilagodiš svoja pričakovanja.

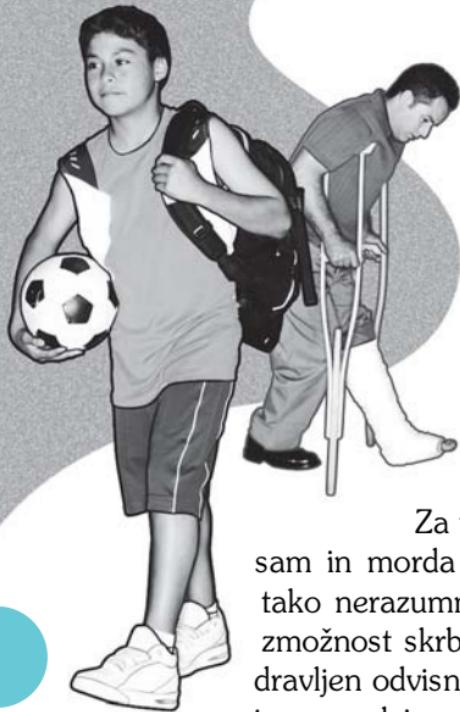

DOBER ZGLED

Ezekija

Ezekija je v prelomnem obdobju svojega življenja. Star je komaj 25 let, ko že postane kralj na Judovem. Kakšen se bo kot kralj izkazal? Ali bo dovolil, da bo nanj vplival slab zbled njegovega očeta, kralja Ahaza? Ahaz je bil vse do svoje smrti neskesan odpadnik. Širil je čaščenje poganskih bogov in na poganskem oltarju celo zažgal najmanj enega od Ezekijevih bratov. (2. kronika 28:1–4) Vendar Ezekija ne dovoli, da bi se mu zaradi očetovega hinavskega ravnanja čaščenje Jehova uprlo, niti ne misli, da mu je usojeno ponavljati očetove napake. Ezekija se raje oklepa Jehova. (2. kraljev 18:6)

Ali se kateri od tvojih staršev posmehuje čaščenju Jehova? Ali družino besedno in čustveno zlorablja oziroma je suženj kake razvade? Če je tako, vedi, da ti **ni treba ponavljati** njegovih napak! Ezekija ni dovolil, da bi mu njegova žalostna družinska preteklost uničila življenje. Pravzaprav je postal tako dober kralj, da »med vsemi Judovimi kralji za njim ni bilo njemu enakega«. (2. kraljev 18:5) Tudi ti lahko podobno kot Ezekija kljub težavam v družini poskrbiš, da bo tvoje življenje **uspešno**. Kako pa? Tako, da se oklepaš Jehova.

Če na odvisnost svojega starša gledaš kot na poškodbo, ki mu onemogoča normalno življenje, morda lažje prilagodiš svoja pričakovanja.

Podobno je starš, ki je alkoholik oziroma ki je odvisen od drog, v čustvenem in duševnem pogledu razvalina.

Za to »poškodbo« si je resda kriv sam in morda mu upravičeno zameriš, ker tako nerazumno ravna. Vendar bo njegova zmožnost skrbeti zate, vse dokler ne bo ozdravljen odvisnosti, zelo omejena. Če boš na njegovo odvisnost gledal kot na poškodbo, ki mu onemogoča normalno življenje, boš morda lažje prilagodil svoja pričakovanja.

Kaj lahko storis

Dejstvo je naslednje: dokler tvoj starš ne spravi v red svojega življenja, moraš živeti s posledicami njegovega ravnjanja. Kaj pa lahko v tem času delaš?

Ne obtožuj sebe za starševo odvisnost. Tvoj starš – samo on – je kriv za svojo odvisnost. »Vsak bo namreč nosil svoje breme,« piše v Galačanom 6:5. Torej ni tvoja naloga zdraviti starša, niti ga nisi dolžan ščititi pred posledicami njegove odvisnosti. Ni ti denimo treba zanj lagati njegovemu delodajalcu oziroma ga odvleči domov, če je kje obležal mrtvo pijan.

»Uvid zadržuje človeka pred jezo.«

(Pregovori 19:11)

Spodbudi starša, da poišče pomoč. Morda je tvojemu staršu največja težava sploh priznati, da ima težavo. Kadar je trezen in miren, mu lahko starš, ki ni zasvojen, skupaj s kom od starejših otrok pove, kako njegovo vedenje vpliva na družino in kaj mora glede tega ukreniti.

Poleg tega bo tvojemu staršu, ki ima težave z odvisnostjo, morda koristilo, da si bo napisal odgovore na naslednja vprašanja: *Kaj bo z menoj in mojo družino, če bom še naprej pil ali jemal droge? Kaj se bo zgodilo, če bom opustil svojo razvado? Kaj moram storiti, da bi se mi pomagalo?*

Če so na vidiku težave, se umakni. »Umakni [se], še preden prepir izbruhne,« piše v Pregovorih 17:14. Ne izpostavljam se nevarnosti s tem, da bi se vmešal v prepir. Če je mogoče, se umakni v svojo sobo ali odidi h kakemu prijatelju. Če obstaja nevarnost nasilja, bo morda potrebna pomoč od zunaj.

Sprejmi svoje občutke. Nekateri mladi se počutijo krive, ker gojijo zamero do svojega zasvojenega starša. Povsem normalno je, da staršu nekoliko zameriš, še posebej če mu odvisnost preprečuje, da bi ti naklanjal ljubezen in podporo, ki ju potrebuješ. Res je, da si po Svetem pismu dolžan spoštovati svoje starše. (Efežanom 6:2, 3) Toda tu

NAMIG

Nesovraži starša, privzgoji pa si pravilno sovraštvo do njegovega napačnega ravnanja.
(Pregovori 8:13; Juda 23)

omenjeno »spoštovanje« pomeni, da spoštuješ njegovo avtoriteto, podobno kakor spoštuješ policista ali sodnika. Vendar to ne pomeni, da starševvo odvisnost odobravaš. (Rimljanom 12:9) Prav tako to, da se ti njegovo pitje ozira na zloraba drog gnuši, ne pomeni, da si slab človek; konec končev zloraba opojnih snovi je nekaj gnusnega! (Pregovori 23:29–35)

Poisci si krepilno družbo. Kadar je življenje doma en sam kaos, zlahka pozabiš, kaj je normalno. Zato je pomembno, da se družiš z ljudmi, ki so duhovno in čustveno zdравi. Člani krščanske občine ti utegnejo biti v veliko spodbudo in oporo. Poleg tega se lahko k njim občasno zatečeš, ko si želiš malo olajšanja zaradi stresa, ki ga doživljaš v družini. (Pregovori 17:17) Druženje s krščanskimi družinami ti omogoča, da si pridobiš zdrav vzorec družinskega življenja, s katerim se lahko nadomesti slab zgled, ki ga opažaš doma.

►►► moj načrt

Če bo moj starš postal besedno ali fizično nasilen, bom:

Starša lahko spodbudim, da poišče pomoč, tako da:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

Poišči pomoč zase. Druženje z zrelim in zaupanja vrednim odraslim, ki mu lahko poveš svoje občutke, res pomaga. Občinski starešine so ti pripravljeni priskočiti na pomoč, kadar koli jih potrebuješ. Sveti pismo pravi, da so ti možje lahko »kakor zavetje pred vetrom in zatočišče pred nevihto, kakor potoki voda v sušni deželi, kakor senca velike skale v izsušeni deželi«. (Izaja 32:2) Zato naj te ne bo strah oziroma sram pri njih poiskati tolažbo in nasvet.

Napiši, katerega od omenjenih šestih predlogov boš skušal upoštevati najprej.

Morda ne moreš spremeniti razmer doma, lahko pa spremeniš to, kako te vplivajo nate. Ne skušaj nadzirati svojega starša, ampak se raje osredini na tistega, ki ga lahko nadziraš – *na sebe*. Apostol Pavel je napisal, naj delamo »za svojo rešitev«. (Filipljanci 2:12) To ti bo pomagalo ohraniti pozitiven pogled in starša morda celo navesti, da bo poiskal pomoč in se rešil odvisnosti.

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Kaj, če imaš občutek, da se tvoja starša ves čas prepirata? Kako se lahko spoprimeš s čustveno stisko, ki jo ob tem doživljaš?*

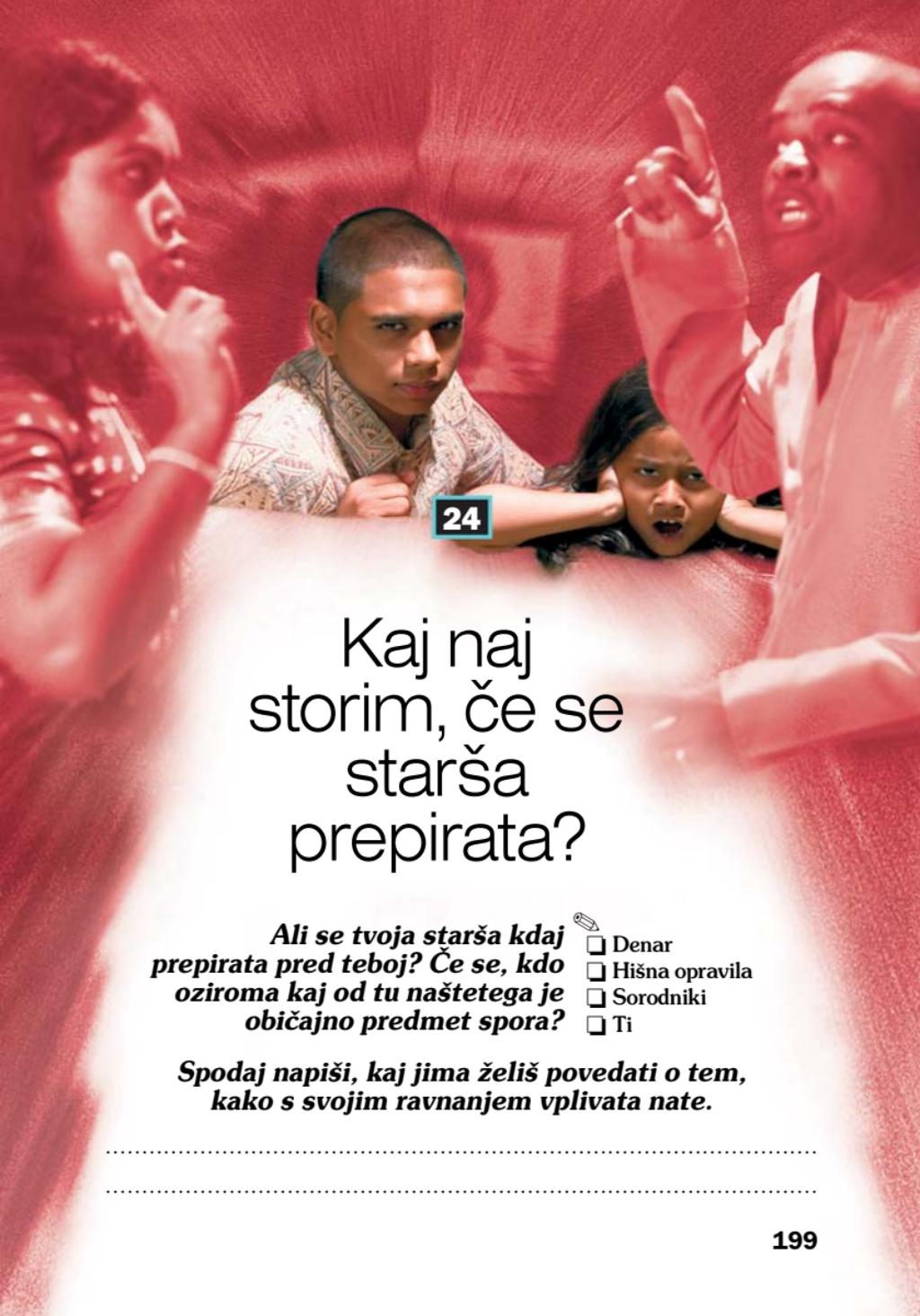
KAJ MENIŠ?

- **Zakaj nekateri ljudje postanejo odvisni od alkohola ali drog?**
- **Zakaj za staršovo odvisnost nisi kriv ti?**
- **Na katere reči v svojih okoliščinah lahko vplivaš in kako lahko to storиш?**

►če starš neha služiti Jehovu

Kaj lahko storiš, če eden od tvojih staršev neha živeti po svetopisemskih merilih in morda celo javno pove, da ne želi več biti del krščanske občine?

- Imej v mislih, da pred Jehovom za starševo vedenje nisi odgovoren *ti*. V Svetem pismu piše: »Vsak od nas bo [...] zase dajal odgovor Bogu.« (Rimljanci 14:12)
- Ogibaj se tega, da bi se primerjal z drugimi mladimi, ki živijo v boljših razmerah. (Galačanom 5:26) Neki mlade-nič, čigar oče je zapustil družino, pravi: »Ni si dobro polniti glave s takšnimi mislimi, ampak se je bolje osrediniti na to, kako se boš spoprijel s svojimi okoliščinami.«
- Še naprej spoštuj starša, ki je skrenil s prave poti, in če to, kar ti reče, ni v nasprotju z Božjimi merili, ga ubogaj. Jehovova zapoved, naj otroci spoštujejo svoje starše, ne velja samo takrat, kadar je starš Jehovov častilec. (Efežanom 6:1–3) Če svoje starše kljub njihovim napa-kam spoštuješ in ubogaš, dokazuješ, da ljubiš Jehova. (1. Janezovo 5:3)
- Tesno se druži s krščansko občino. Tam lahko najdeš tolažbo pri Ijudeh, ki so ti kakor velika duhovna družina. (Marko 10:30) Mladi David se je bal, da se bodo člani občine morda začeli ogibati njega in njegovih domačih, ker je njegov oče nehal služiti Jehovu. Vendar je David ugotovil, da so bili njegovi strahovi neupravičeni. »Do nas se niso vedli kot do izobčencev,« pravi. »To me je prepričalo, da se občina res zanima za nas.«

A dramatic, close-up photograph of several teenagers of diverse ethnicities. In the center, a young man with short dark hair and a patterned shirt looks directly at the viewer with a serious expression. To his left, a girl with long dark hair is partially visible, pointing her finger towards the camera. To his right, another young man with a light-colored shirt has his hand raised, pointing upwards. The background is a solid, intense red.

24

Kaj naj storim, če se starša prepirata?

*Ali se tvoja starša kdaj
prepirata pred teboj? Če se, kdo
oziroma kaj od tu naštetega je
običajno predmet spora?*

- Denar
- Hišna opravila
- Sorodniki
- Ti

*Spodaj napiši, kaj jima želiš povedati o tem,
kako s svojim ravnanjem vplivata nate.*

ČE MED staršema prihaja do nesoglasij, ne moreš ostati ravnodušen. Navsezadnje ju imaš rad in se zanašaš na njuno podporo. Zato takrat, ko slišiš, da se prepirata, morda zelo trpiš. Mogoče se strinjaš z mlado Marijo, ki pravi: »Težko spoštujem svoja starša, ko pa se mi zdi, da onadva ne spoštujeta drug drugega.«

Ko vidiš, da se starša prepirata, se zaveš bolečega dejstva: da nista tako popolna, kot si morda mislil. Ta kruta resnica lahko v tebi vzbudi takšne ali drugačne strahove. Če so spori pogosti in hudi, se morda bojiš, da je njun zakon na tem, da razpade. »Ko slišim, da se starša prepirata,« pravi Marija, »si že kar predstavljam, da se bosta ločila in se bom morala odločiti, pri katerem bom živila. Poleg tega se bojim, da ne bom več skupaj z bratoma in sestrami.«

Zakaj se starša prepirata in kaj lahko storiš, kadar v družini izbruhne prepir?

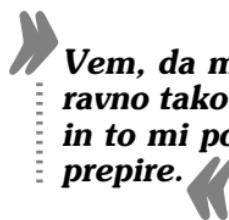
Zakaj se oče in mama prepirata

Na splošno se starša morda znata prenašati »med seboj v ljubezni«. (Efežanom 4:2) Toda v Svetem pismu piše: »Vsi grešijo in ne dosegajo Božje slave.« (Rimljanom 3:23) Tvoja starša nista popolna. Zato te ne bi smelo presenetiti, če se nesoglasja med njima kopičijo in občasno pridejo na dan v obliku prepira.

Zapomni si tudi, da živimo v kritičnih časih, v katerih je težko živeti. (2. Timoteju 3:1) Pritiski, povezani s preživljjanjem, plačevanjem računov, vzdušjem na delovnem mestu – vse to lahko v zakon vnaša precej napetosti. In če sta zaposlena *oba* starša, utegne biti jabolko spora že to, kdo naj se loti določenega hišnega opravila.

ALI SI VEDEL ...

Tudi ljudje, ki se imajo radi, se včasih v čem ne strinjajo.

Vem, da moja starša nista popolna in da ravno tako kakor jaz doživljata preizkušnje, in to mi pomaga, da lažje prenašam njune prepire. (Kathy)

Če se tvoja starša prepirata, bodi prepričan, da to še ne pomeni, da bosta šla narazen. Kljub temu da se v določenih zadevah njuna mnenja razhajajo, se imata po vsej verjetnosti še vedno rada.

Naj ponazorimo: Ali si kdaj z dobrimi prijatelji gledal kak film in potem ugotovil, da imaš o njem drugačno mnenje kot oni? To ni nič nenavadnega. Celo ljudje, ki so si blizu, lahko imajo različne poglede na določene reči. Mogoče je s tvojima staršema podobno. Morda oba skrbita za družinski proračun, toda vsak od njiju ima svoj pogled na to, kako razporediti denar; oba načrtujeta družinske počitnice, vendar ima vsak svojo predstavo o tem, kako se sprostiti; oba ti želita uspeh v šoli, a ima vsak od njiju svojo zamisel o tem, kako bi te bilo najbolje motivirati.

Dejstvo je, da enotnost še ne pomeni enako razmišljati. Včasih lahko dva, ki se imata rada, na stvari gledata različno. Vseeno pa ti je morda težko poslušati, ko se starša kre-gata. Kaj lahko storiš ozioroma rečeš, da bi vse skupaj lažje prenašal?

Kako ravnati

Bodi spoštljiv. Ob starših, ki se stalno pričkata, se zlahka razjeziš. Konec koncev naj bi onadva dajala dober zgled tebi, ne pa obratno. Toda če si do njiju nespoštljiv, bodo odnosi v družini samo še bolj napeti. In kar je še pomembnejše, Bog Jehova ti zapoveduje, da spoštuj in ubogaj svoje starše – tudi kadar ti to ni lahko. (2. Mojzesova 20:12; Pregorovi 30:17)

NAMIG

Če se tvoja starša pogosto in hudo prepričata, jima spoštljivo predlagaj, naj poiščeta pomoč.

Kaj pa, če imata starša različno mnenje o nečem, kar je neposredno povezano s teboj? Vzemimo na primer, da je eden od staršev kristjan, drugi pa ne. Zaradi tega lahko pride do različnih pogledov, in ti se moraš skupaj z bogaboječim staršem postaviti za to, kar je pravično. (Matej 10:34–37) To vedno stori »blago in zelo spoštljivo«. Če v tem daješ dober zgled, boš svojega starša, ki ni Priča, nekega dne morda pridobil. (1. Petrovo 3:15)

Ostani nevtralen. Kaj lahko storiš, če starša pritiskata nate, da bi se glede reči, ki se te ne tičejo neposredno, postavil na stran enega ali drugega? Prizadevaj si ostati nevtralen. Morda jima lahko vlijudno poveš, da v tem ne boš sodeloval. Rečeš lahko: »Oba vaju imam rad. Toda, prosim, ne zahtevajta od mene, da se postavim na stran enega ali drugega. To zadevo bosta morala urediti sama.«

Pogovori se. Staršema povej, kako se ob njunem prepiranju počutiš ti. Izberi čas, ko bosta po tvojem najbolj pripravljena prisluhniti, in jima spoštljivo povej, da te njuno vedenje vznemirja, jezi ozioroma celo plaši. (Pregovori 15:23; Kološanom 4:6)

Česa ne delati

Ne skušaj biti zakonski svetovalec. Ker si še mlad, enostavno nisi usposobljen za to, da bi reševal spore med svojima staršema. Naj ponazorimo: Zamisli si, da si potnik v manjšem letalu in slišiš, kako se pilot in kopilot pregovarjata. To bi te vsekakor zaskrbelo. Toda kaj bi se zgodilo, če bi si drznil pilotoma govoriti, kako naj upravljata letalo oziroma bi celo skušal sam sesti za krmilo?

Podobno bi bilo, če bi skušal »sesti za krmilo«, tako da bi se vpletal v zakonske težave svojih staršev – verjetno bi bilo potem vse še huje. V Svetem pismu piše: »Kdor je prevzeten, zgolj neti prepire, tisti, ki se med seboj posvetujejo, pa so modri.« (Pregовори 13:10) Tako lahko tudi tvoja starša

*Otrok, ki staršema govorí,
kako naj rešujeta nesoglasja,
je podoben potniku, ki
pilotoma govorí, kako
upravljati letalo.*

medsebojne težave rešujeta bolje, če se o njih posvetujeta oziroma pogovorita sama. (Pregovori 25:9)

Ne vmešavaj se. Že to, da se prepirata dva, je dovolj hudo. Zakaj bi se jima pridružil še tretji? Ne glede na to, koliko te morda vleče, da bi se vmešal, sta za reševanje medsebojnih sporov odgovorna starša, ne pa ti. Zato si v takšnih osebnih stvareh prizadevaj upoštevati nasvet iz 1. Tesalonicičanom 4:11, naj se ne vtikamo v zadeve drugih. Upri se temu, da bi se vmešal v prepir.

Ne ščuvaj staršev drugega proti drugemu. Nekateri mladi pravzaprav navajajo svoja starša na to, da se prepira ta, in sicer tako, da enega podpihujejo proti drugemu. Kadar mama reče ne, pritiskajo na očeta in skušajo iz njega izsiliti privolitev. S spretno manipulacijo boš morda pridobil nekaj svobode, toda dolgoročno gledano, boš s tem dosegel samo to, da se bodo družinske težave vlekle še naprej.

Ne dovoli, da bi njuno vedenje vplivalo na tvoje vedenje. Mladi Peter se je zavedel, da se skuša z nekrščanskim ve-

» moj načrt

Ko se bosta oče in mama začela prepirati, bom:

Če me bosta starša hotela pridobiti vsak na svojo stran, bom rekel:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

»Naj bo vaša beseda vedno prijetna.«

(Kološanom 4:6)

denjem maščevati svojemu grobemu očetu. »Hotel sem ga prizadeti!« pravi Peter. »Zelo sem mu zameril to, kako je ravnal z mamo in z nama s sestro.« Vendar je Peter kmalu občutil posledice svojih dejanj. Kaj se iz tega naučimo? Z grdim vedenjem se težave doma samo še povečajo. (Galačanom 6:7)

Napiši, kateri od omenjenih točk, boš moral posvetiti največ pozornosti. ☺.....

Jasno je, da prepirov med staršema ne moreš preprečiti. Vendar bodi prepričan, da ti Jehova lahko pomaga spoprijemati se s stisko, ki ti jo njuno prepiranje povzroča. (Filipljanim 4:6, 7; 1. Petrovo 5:7)

V tem poglavju omenjene predloge skušaj kar najbolj udejanjati. Morda bo to tvoja starša sčasoma navedlo, da se bosta resno lotila reševanja svojih problemov. Kdo ve – morda se bosta celo nehala prepirati.

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Kako se lahko spoprimeš z izzivi odraščanja v enostarševski družini?*

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj se nekateri starši prepirajo?**
- **Zakaj za težave svojih staršev nisi kriv ti?**
- **Kaj se lahko naučiš, ko opazuješ vedenje svojih staršev?**

► kaj, če gresta moja starša naražen?

Kako lahko, če gresta tvoja starša naražen, ravnaš modro, čeprav ti je ob tem zelo hudo? Razmisli o naslednjih predlogih:

- **Ne vzbujaj si lažnih upov.** Prvo, kar ti pride na misel, je morda to, da bi starša skušal spraviti skupaj. Ana se spominja: »Starša sta naju s sestro tudi po tistem, ko sta se ločila, včasih skupaj kam peljala. Ponavadi sva si zašepatali: ‚Steciva naprej in ju pustiva sama.‘ Toda očitno ni delovalo. Nikoli nista več živela skupaj.«

V Pregovorih 13:12 piše: »Od predolgega pričakovanja srce zboli.« Da se ne bi po nepotrebnom obremenjeval, si zapomni, da ne moreš nadzirati tega, kaj počneta tvoja starša. Nisi ti povzročil, da sta šla naražen, in po vsej verjetnosti tudi ne moreš poseči vmes in zakrpati njun zakon. (Pregovori 26:17)

- **Ne goji sovraštva.** Če do enega ali obej staršev gojiš jezo in sovraštvo, ti to lahko trajno škoduje. Tom se takole spominja svojih občutkov pri 12-ih letih: »Očeta sem prav zasovražil. Nerad uporabljam besedo ‚sovraštvo‘, toda v sebi sem nosil res hudo zamero. Nisem mogel razumeti, kako lahko reče, da mu ni vseeno za nas, ko pa nas je zapustil.«

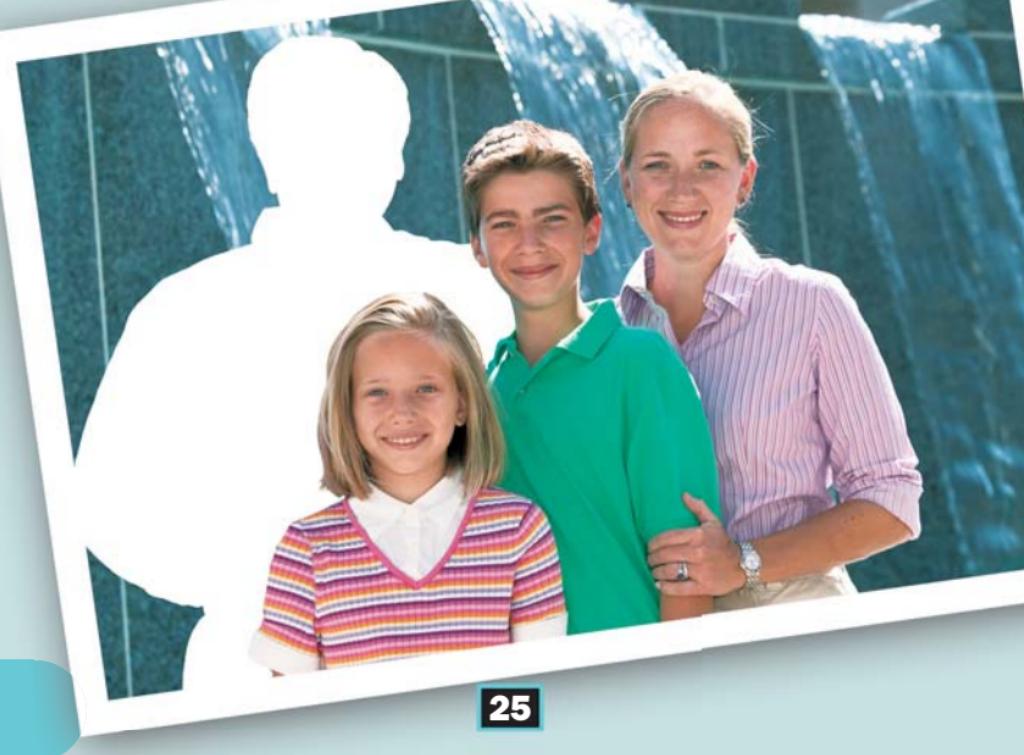
Vendar je pri ločitvi redko tako preprosto, da je eden od staršev samo dober, drugi pa samo slab. Dejstvo je, da ti starša verjetno nista povedala vsega o svojem zakonu oziroma o tem, zakaj sta se razšla; morda tega niti sama ne razumeta. Zato ne delaj sklepov, če ne poznaš vseh dejstev. (Pregovori 18:13) Treba je priznati, da se je jezi težko upreti in da je povsem naravno, da si nekaj časa zelo vznemirjen. Toda če bi gojil jezo in maščevalnost, bi bilo to kakor strup, ki bi postopoma uničil tvojo osebnost. Sveti pismo nam upravičeno naroča: »Opusti jezo in odvrzi bes.« (Psalm 37:8)

● **Bodi stvaren.** Nekateri pa gredo v drugo skrajnost, in starša, ki je odšel, ne sovražijo, ampak ga obožujejo. Oče nekega dekleta je bil na primer alkoholik in ženskar. Večkrat je zapustil družino in se na koncu tudi razvezal. Vendar se to dekle spominja, da je, še sama ne ve zakaj, svojega očeta malodane oboževala!

Takšno nerazumno občudovanje ni nič nenavadnega. V neki deželi kakih 90 odstotkov otrok razvezanih staršev živi pri materi, očeta pa obiskuje. V takem primeru je pogosto mati odgovorna, da vsak dan skrbi za otroke – tudi za to, da jih disciplinira. Poleg tega se njen finančno stanje po razvezi, kljub temu da prejema preživnino za otroke, ponavadi poslabša. Očetovo finančno stanje pa se morda izboljša. In kaj to pomeni? Obisk očeta pomeni prejemati darila in se imeti lepo; življenje z materjo pa pomeni, da je treba gledati na vsak cent in poslušati, kaj sмеš in česa ne. Žal so nekateri mladi celo zapustili krščanskega starša, da bi lahko živel pri premožnejšem in bolj popustljivem staršu, ki ni Priča. (Pregovori 19:4)

Če si tudi ti v skušnjavi, da bi se tako odločil, razmisli o tem, kaj ti je v življenju najpomembnejše. Ne pozabi, da potrebuješ moralno vodstvo in discipliniranje, saj nič drugega, kar ti starš lahko ponudi, ne bo tako močno vplivalo na tvoj značaj in kvaliteto življenja. (Pregovori 4:13)

25

Ali sem lahko srečen v enostarševski družini?

»Otroci z obema staršema lahko imajo svojo sobo in si kupujejo nova oblačila. Jaz pa v sobi nisem sama in komaj kdaj dobim kako oblačilo, ki mi je všeč. Mama pravi, da si ne more privoščiti, da bi mi ga kupila. Ob vseh gospodinjskih delih, ki jih moram opravljati, ko je ona v službi, se počutim kot služkinja – zdi se mi, da sem prikrajšana za del otroštva.« (Shalonda, 13 let)

NI DVOMA, da je najlepše živeti skupaj z dvema ljubečima staršema. Če sta oče in mati skupaj, so otroci deležni boljšega vodstva ter imajo več zaščite in podpore. V Svetem pismu piše: »Dvema je bolje kakor enemu, ker sta skupaj lahko bolj učinkovita.« (Pridigar 4:9, *Today's English Version*)

Kljub temu dejству pa bi danes družino z obema staršema verjetno lahko uvrstili na »seznam ogroženih vrst«. Glede na statistične podatke je na primer v Sloveniji že skoraj vsaka peta družina enostarševska družina.

Vseeno pa se nekateri mladi, ki živijo v družini z enim staršem, sramujejo svojih okoliščin. Drugi se zaradi pritiskov in težav, ki jih prinaša življenje v takšni družini, čutijo preobremenjene. Katere pritiske pa občutiš ti, če si del enostarševske družine? Spodaj napiši težavo, ki te najbolj pesti.

Ali si zato, ker enega od staršev ni stalno s teboj, da bi ti naklanjal ljubezen in posvečal skrb, obsojen na nesrečno življenje? Še malo ne! Veliko je odvisno od tega, kako gledaš na svoje okoliščine. V Pregovorih 15:15 piše: »Vsi dnevi človeka, ki je v stiski, so slabí, kdor pa je veselega srca, ima ves čas pojedino.« Kot je razvidno iz tega pregovora, je posameznikovo razpoloženje pogosto bolj odvisno od njegovega stališča kakor od okoliščin. Kaj lahko storiš, da bi bil kljub svojim okoliščinam »veselega srca«?

Premaguj negativne občutke

Predvsem je pomembno, da ne dopustiš, da bi te negativne pripombe drugih potrle. Pri nekaterih učiteljih je delimo očitno, da nimajo nobenega razumevanja do učencev, ki imajo samo enega starša. Nekateri celo sklepajo, da je za vsako vedenjsko težavo takšnega učenca krivo

problematično družinsko okolje. Toda vprašaj se: Ali ljudje, ki dajejo takšne pripombe, res poznajo mene in mojo družino? Ali pa zgolj ponavljajo to, kar so o enostarševskih družinah slišali od drugih?

Vredno je omeniti, da se v Svetem pismu velikokrat pojavi izraz »sirota«, vendar niti enkrat ne v poniževalnem tonu. Pravzaprav se skoraj iz vsakega od teh primerov vidi, da je Jehova še posebej skrben, ko gre za otroke, ki odraščajo v enostarševskih družinah.*

Po drugi strani pa so nekateri dobronomerni ljudje morča preveč previdni, ko se pogovarjajo s teboj. Mogoče se ogibajo nekaterih besed, na primer »oče«, »zakon«, »razveza« ali »smrt«, ker se bojijo, da te z njimi ne bi užalili oziroma spravili v zadrego. Ali te takšno ravnanje moti? Če te, jim taktno povej, da je njihova skrb odveč. Tony, ki je star 14 let in ne pozna svojega pravega očeta, pravi, da se nekateri ljudje raje ugriznejo v jezik, kakor da bi izrekli določene besede. Toda sam jih v pogovoru z njimi namenoma uporablja. »Naj vedo, da se ne sramujem svojih okoliščin,« pravi.

Ogibaj se razmišljanja »Kaj bi bilo, če bi bilo ...«

Če gresta tvoja starša narazen oziroma če ti umre starš, ki si ga imel zelo rad, sta žalost in občutek izgube seveda čisto naravna. Vseeno pa moraš svoje okoliščine nazadnje sprejeti. Svetlo pismo tako le svetuje: »Ne govori ‚Zakaj so bili prejšnji dnevi boljši od sedanjih?‘.« (Pridigar 7:10) Glede tega 13-letna Sara (njena star-

ALI SI VEDEL ...

Če si doma pripravljen prevzeti odgovornosti, lahko dozoriš hitreje kakor mladi, ki živijo v družinah z obema staršema in pogosto nimajo toliko odgovornosti.

* Glej na primer 5. Mojzesova 24:19–21 in Psalm 68:5.

**Odkar sta starša šla narazen, se z
mamo res lahko pogovarjava;
zelo sva se zblžali.**

(Melanie)

ša sta se razvezala, ko je bila stara 10 let) priporoča: »Ne premlevaj kar naprej o svojih okoliščinah, tako da bi ves žalosten razmišljal ‚Kaj bi bilo, če bi bilo ...‘, oziroma ne misli, da imaš probleme zato, ker živiš samo z enim staršem, niti ne misli, da je življenje otrok, ki imajo oba starša, postlano z rožicami.« To je dober nasvet. Konec koncov tudi »idealna« družina ne more ubežati težavam.

Zamisli si svojo družino kot veslaško ekipo na čolnu. Idealno je, če je ekipa popolna. V enostarševski družini pa en član ekipe manjka, zato morajo ostali malo bolj poprijeti za vesla. Ali to pomeni, da je takšna družina obsojena na neuspeh? Ne! Dokler okrnjena ekipa s skupnimi močmi vesla, bo čoln šel naprej in tudi prispel na cilj.

**Enostarševska družina je kakor
veslaška ekipa na čolnu, ki ji
manjka en član – ostali morajo
malo bolj poprijeti za vesla,
toda s skupnimi močmi
so lahko uspešni.**

NAMIG

Če meniš, da imas več nalog, kakor jih zmoreš opraviti, svojemu staršu taktno predlagaj, naj poskusi naslednje:

- za družinske člane naj naredi seznam hišnih opravil, iz katerega bo razvidno, kdo naj kaj opravi;**
- po potrebi naj prerazporedi naloge, tako da bo vsakemu dodeljena takšna, ki jo lahko opravi.**

Ali opravljaš svoj del?

Kaj določnega lahko narediš, da bi tako kot drugi družinski člani svoj del opravil tudi ti? Razmisli o naslednjih treh predlogih:

Nauči se biti varčen. V večini enostarševskih družin je z denarjem povezanih veliko skrbi. Kaj lahko storиш, da bi bil v pomoč? Tony, ki smo ga omenili prej, pravi: »Otroci v naši šoli od staršev zahteva-jo, da jim kupujejo superge in oblačila priznanih izdelovalcev. Brez njih sploh nočejo v šolo. Jaz nisem oblečen po zadnji

modi, sem pa urejen in čist ter pazim na to, kar imam. Mama se trudi, kolikor se le more, in ne želim ji dela še otežiti.« Z nekaj truda lahko posnemaš apostola Pavla, ki je dejal: »Naučil [sem se] v vsakršnih okoliščinah biti zadovoljen s tem, kar imam.« (Filipljanim 4:11, 12)

Varčnost lahko pokažeš tudi tako, da pazljivo ravnaš s stvarmi, ki jih imaš. (Janez 6:12) Mladi Rodney pravi: »Doma poskušam biti zelo pazljiv, da ne bi česa poškodoval ali založil, kajti popravila in kupovanje nanovo stanejo. Pazim, da izklapljam električne naprave in ugašam luči, ki se ne potrebujejo. Tako je račun za elektriko nižji.«

Sam se ponudi za pomoč. Mnogi samohranilci se obo-tavlajo vpeljati hišna pravila in prositi svoje otroke, naj pomagajo pri gospodinjskih delih. Zakaj? Nekateri menijo, da morajo svojim otrokom olajšati življenje, kar naj bi bilo kot

»Ne zanimajte se samo zase, ampak tudi za druge.« (Filipijanom 2:4)

nadomestilo za starša, ki ga ni. Morda pri sebi razmišljajo: Nočem, da bi bili moji otroci prikrajšani za priložnost, da bi se imeli lepo.

Če je tako, si morda v skušnjavi, da bi ta občutek krivde svojega starša izkoristil. Toda s tem mu bremen ne bi olajšal, ampak samo otežil. Zakaj se ne bi raje sam ponudil za pomoč? Razmisli o tem, kar je bil pripravljen storiti Tony. »Moja mama je zaposlena v bolnišnici in njena delovna obleka mora biti vedno zlikana,« pravi. »In to zanjo naredim jaz.« Ampak ali ni to žensko delo? »Nekateri že mislijo tako,« odgovarja Tony. »Toda jaz s tem pomagam mami, zato mi ni težko.«

Pokaži, da si hvaležen. Za to, da bi starša razveselil, lahko poleg praktične pomoči veliko narediš tudi s tem, da mu

►►► **moj načrt**

Negativne občutke bom premagal tako, da bom:

Če bo kdo v pogовору z menoj preveč previden, bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

izraziš hvaležnost. Neka mati, ki sama vzgaja sina in hčerko, je napisala: »Kadar pridem domov vsa pobita oziroma razdražljiva, ker sem v službi imela še posebej težek dan, se pogosto zgodi, da se moja hčerka ravno ta dan odloči, da bo pravila mizo in skuhala večerjo.« Dodaja še: »Moj sin pa pride in me objame.« Kako nanjo vplivajo takšne pozornosti? »Spet sem boljše volje,« pravi.

Napiši, pri kateri od omenjenih treh točk, bi se moral še izboljšati.

Če živiš v enostarševski družini, imaš priložnost razvijati lastnosti, kot so sočutje, nesebičnost in zanesljivost. Poleg tega je Jezus dejal: »Dajati osrečuje bolj kakor prejemati.« (Apostolska dela 20:35) In če se razdajaš tako, da pomagaš svojemu staršu, pri katerem živiš, te lahko to zelo osreči.

Seveda si boš tu in tam zaželel, da bi živel z obema staršema. Vseeno pa se iz svojih okoliščin *lahko* naučiš potegniti kar največ dobrega. To je ugotovilo tudi dekle po imenu Nia. »Potistem, ko mi je umrl oče,« pravi, »mi je neka sokristjanka rekla ‚Tvoje življenje je v tvojih rokah‘, in te besede sem si za vedno zapomnila. Spominjajo me, da mi *ni treba* biti žrtev okoliščin, v katerih živim.« Tudi ti si lahko pridobiš podoben pogled. Zapomni si: tvoja sreča ni odvisna od tvojih okoliščin, ampak od tega, kako gledaš nanje in kaj v zvezi z njimi narediš.

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj imajo nekateri ljudje predsodke do otrok, ki živijo samo z enim staršem?**
- **Zakaj se tvoj starš morda obotavlja, da bi te prosil za pomoč pri domačih opravilih?**
- **Kako lahko svojemu staršu pokažeš hvaležnost?**

Napiši, kaj je zate doma največji izziv in zakaj se ti zdi tako.

Kako se nameravaš te težave lotiti sedaj,
ko si prebral ta del?

7

TVOJI OBČUTKI

Katera od naslednjih izjav te najbolje opiše?

- Težko obvladujem jezo.
- Počutim se kot popolna zguba – ničesar ne naredim prav.
- Vedno sem žalosten. V življenju nimam nobenega veselja.
- Ne morem si kaj, da ne bi ves čas razmišljal o nasprotnem spolu.
- Včasih me privlači kdo istega spola.

Če si označil katero od gornjih izjav, ne obupaj! **Poglavlja 26–29** ti bodo pomagala, da se boš naučil obvladovati svoje občutke, da ne bodo ti obvladovali tebe.

26

Kako lahko obvladujem
svoja čustva?

KAJ meniš, ali je ogenj nekaj dobrega ali nekaj slabega? Verjetno boš rekel, da je to odvisno od okoliščin. V hladni zimski noči lahko ogenj, ki prasketa v kaminu, prostor prijetno ogreje. To je dobro. Vendar lahko ogenj uide izpod nadzora, se hitro razširi in uniči vso hišo. To pa je slabo.

Podobno je s tvojimi čustvi. Ko jih imaš pod nadzorom, so koristna, omogočajo ti, da sklepaš prijateljstva, ki ogrejejo 'srce. Toda če jih ne brzdaš, so lahko pogubna, pa ne le zate, ampak tudi za tiste okoli tebe.

Zdaj ko si v mladostniški dobi, te morda včasih preplavi jeza ali žalost. Kako lahko ti čustvi nadziraš? V nadaljevanju se posvetimo vsakemu čustvu posebej.

Kako pomiriti jezo

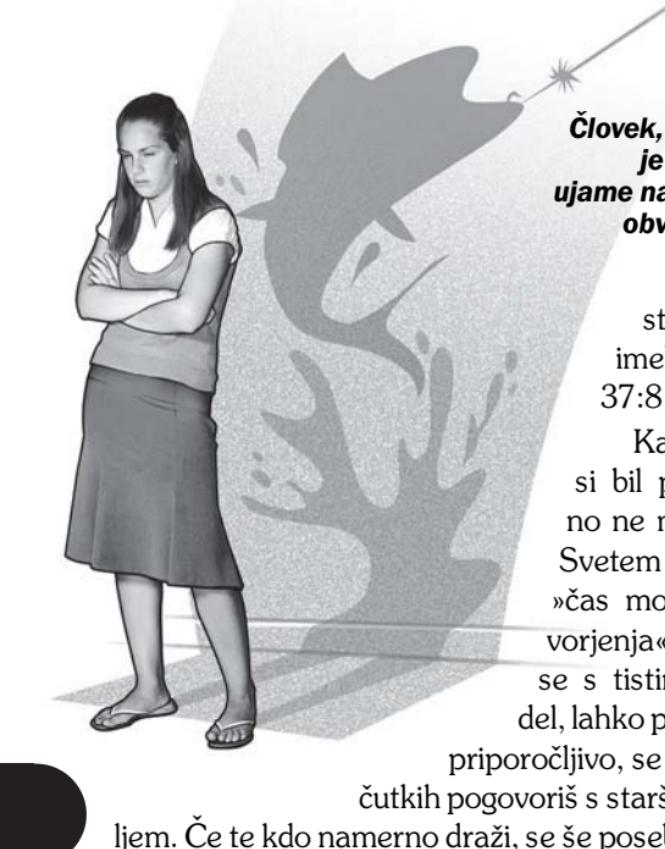
Če se s teboj grdo ravna, se ti gotovo ni enostavno spo-prijemati s prizadetostjo in bolečino, ki ju ob tem čutiš. Nekateri v takšnih okoliščinah izgubijo samoobvladanje. Tudi Sвето pismo omenja človeka, ki »ima izbruhe jeze« in »se hitro razrsrdi«. (Pregovori 22:24; 29:22) Takšno vedenje ni mala stvar. Nenadzorovana jeza te lahko navede na dejanje, ki ga boš kasneje obžaloval. Kako lahko torej nadzorusiš svoja čustva, kadar si ţrtev grdega ravnjanja?

Najprej stvar pretehtaj z vseh zornih kotov in razmisli, ali lahko z njo razčistiš sam pri sebi.* (Psalm 4:4) Zapomni si, da vračanje »hudega s hudim« stvari samo še poslabša. (1. Tesaloničanom 5:15) Morda boš potem, ko boš o vsem razmislit in molil, ugotovil, da lahko zameri pozabiš. Ko boš to

* Če gre pri grdem ravnjanju za vrstniško nasilje, lahko predloge, kako se s tem spoprijeti, najdeš v 14. poglavju te knjige. Ce pa te v jezo spravlja prijatelj, si lahko pomagaš z informacijami v 10. poglavju.

ALI SI VEDEL ...

**Če tvojemu telesu
primanjuje počitka
in hrane, si manj
sposoben obvladovati
svoja čustva.**

**Človek, ki pestuje zamero,
je podoben ribi, ki se
ujame na trnek – tudi njega
obvladuje nekdo drug.**

storil, te ne bo več imela v oblasti. (Psalm 37:8)

Kaj pa, če tega, da si bil prizadet, enostavno ne moreš pozabiti? V Svetem pismu piše, da je »čas molčanja in čas govorjenja«. (Pridigar 3:7) Ali se s tistim, ki te je prizadel, lahko pogovoriš? Če to ni priporočljivo, se lahko o svojih občutkih pogovoriš s starši ali zrelim prijateljem. Če te kdo namerno draži, se še posebej potrudi, da boš do njega prijazen. Skušaj se spomniti še drugih odzivov na okoliščine, v katerih si se doslej odzval impulzivno, in pri tem ti je lahko v pomoč razpredelnica na 221. strani.

Vsekakor pa ne pozabi moliti k Jehovu in ga prositi, naj ti pomaga, da ne bi pestoval zamere do tistega, ki te je prizadel. Zapomni si naslednje: tega, kar se je zgodilo, ne moreš spremeniti, lahko pa spremeniš svoj odziv na ta dogodek. Če se prepustiš zameri, postaneš ravno tako nemočen kakor riba, ki se ujame na trnek. Nadzor nad svojim mišljnjem in čustvi s tem prepustiš nekomu drugemu. Toda ali ne bi bilo boljše, da bi ta nadzor obdržal *sam*? (Rimljanom 12:19)

nadziraj svojo jezo

Dopolni
razpredelnico!

dogodek

Sošolec se mi posmehuje.

impulziven odziv

Vrnil mu bom milo za drago.

boljša možnost

Pripombe bom preslišal in sošolcu pokazal, da se ne pustim izzvati.

Kako premagovati žalost

»Zadnje čase sem spremenljivega razpoloženja in preveč kritična do sebe,« pove 16-letna Laura. »Nobenega veselja do življenja nimam. Zvečer v joku zaspim.« Mnogi mladi so podobno kakor Laura preobremenjeni z življenjskimi pritiski. Kaj pa ti? Morda k temu, da se počutiš nesrečnega, prispevajo zahteve staršev, priateljev in učiteljev, fizične in čustvene spremembe v puberteti ali pa manjše napake, ki ti dajejo občutek, da nisi za nobeno rabo.

Nekateri mladi se v želji, da bi ublažili svojo notranjo bolečino, zatekajo celo k samopoškodovanju.* Če si tudi ti podlegel tej navadi, skušaj ugotoviti vzrok. Samopoškodovanje se pogosto pojavlja kot sredstvo za obvladovanje različnih vrst stresa. Ali si tudi ti v okoliščinah – morda so povezane s tvojimi domačimi ali priatelji – zaradi katerih v sebi zelo trpiš?

Mučne občutke je najboljše premagovati tako, da se pogovoriš s staršem ali zrelim članom krščanske občine, ki se v stiski lahko izkaže kot brat. (Pregovori 17:17) Šestnajstletna Lilijana je svoje občutke zaupala nekaterim zrelim krščanskim sestrám. »Starejše so od mene,« pravi, »in mi znajo modro svetovati. Postale so moje prijateljice.«[#] Petnajstletna Dana pravi, da je nekaj olajšanja občutila, ko je več

NAMIG

Očetu in/ali mami vsak dan povej vsaj eno dobro stvar, ki se ti je zgodila – tudi če gre samo za malenkost. To ti bo pomagalo, da se boš lažje obrnil nanju, ko se boš kdaj znašel v resnih težavah. Pa še raje ti bosta prisluhnila.

* Tisti, ki se namerno poškodujejo, to počnejo na različne načine, na primer z rezanjem, praskanjem, žganjem kože ali z udarjanjem.

[#] Če nimaš poguma, da bi se nekomu zaupal osebno, lahko to storиш po pismu ali telefonu. Zaupati se nekomu je pogosto prvi korak k zdravljenju čustvenih težav.

Najpomembnejše mi je bilo vedeti, da je nekomu res mar zame, da obstaja nekdo, s komer se lahko pogovorim, ko sem čisto na tleh. (Jennifer)

oznanjevala. »To je bilo najboljše, kar sem lahko storila,« pravi. »Pravzaprav je bil to najsrečnejši čas v mojem življenju!«

Če si žalosten in potrt, je zelo pomembno, da ne pozabiš moliti. Psalmist David, ki mu življenje ni prizanašalo z nadlogami, je napisal: »Zvrni svoje breme na Jehova, on te bo podpiral.« (Psalm 55:22) Jehova ve za twojo stisko. Pa ne samo to, njemu »je mar« za tebe. (1. Petrovo 5:7) Če te obsoja srce, imej v mislih, da je »Bog večji od našega srca in ve vse«. (1. Janezovo 3:20) Celo bolje od tebe razume, zakaj si potrt, in te lahko v čustvenem pogledu razbremeniti.

Če žalost noče popustiti, se razlog morda skriva v tem, da trpiš za kako boleznijo, kot je denimo depresija.* Če je tako,

* Več o depresiji si lahko prebereš v 1. zvezku, v 13. poglavju.

►►► moj načrt

Negativno čustvo, ki ga najtežje obvladujem, je:

To čustvo bom obvladal tako, da bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

**»Ne pustite se premagati hudemu,
temveč premaguje hudo z dobrim.«**

(Rimljanom 12:21)

bi bilo dobro, da greš k zdravniku. Vzemimo, da tega ne bi hotel storiti: potem bi to bilo podobno, kakor če bi v avtomobilu dal radio bolj na glas, zato da ne bi slišal ropota okvarjenega motorja. Najboljše je okvaro odpraviti. Svoje zdravstvene težave se ti ni treba sramovati. Mnogim mladim, ki jih mučijo depresija ali podobne duševne motnje, pomaga zdravljenje.

Ne pozabi, da so tvoja čustva kakor ogenj. Če jih obvladuješ, so nekaj dobrega; če jih ne, so pogubna. Naredi vse, kar moreš, da boš obdržal nadzor nad svojimi čustvi. Res je, da boš kdaj pa kdaj verjetno rekel oziroma storil kaj, kar boš kasneje obžaloval. Toda bodi potrpežljiv. Sčasoma se boš naučil obvladovati svoja čustva in boš s tem preprečil, da bi ta obvladovala tebe.

**V NASLEDNJEM POGLAVJU Ali si perfekcionist? Če je tako,
kako se lahko naučiš sprejemati svoje napake?**

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj nebrzdana jeza Bogu ni všeč?**
- **Kako lahko, če jezi daš prosto pot, škodiš samemu sebi?**
- **Kako lahko med drugim premaguješ žalost?**

Zakaj od sebe vedno zahtevam popolnost?

Ali te v šoli vse, kar je manj od petice, spravi v nejevoljo? Da Ne

Ali že ob najmanjši kritiki dobiš občutek, da si popolna zguba? Da Ne

Ali ti je težko sklepati prijateljstva oziroma obdržati prijatelje, ker se ti zdi, da nihče ne dosega tvojih merit? Da Ne

ČE SI pritrdilno odgovoril na eno ali več vprašanj, imaš morada težave s perfekcionizmom. Mogoče se sprašuješ: Ampak kaj je narobe s tem, da skušam vse narediti brez napake? Načeloma ni nič narobe. Tudi Sveti pismo pohvali človeka, »spretnega pri svojem delu«. (Pregovori 22:29) Toda pri perfekcionistu gre za to, da zahaja v skrajnosti.

Jason, ki je star 19 let, denimo priznava: »Zadnje leto v šoli

ALI SI VEDEL ...

Jehova je popoln, vendar od nepopolnih ljudi ne pričakuje popolnosti. V tem, kar pričakuje od nas, ni niti nerazumen niti nestvaren.

Dati najboljše od sebe in biti perfekcionist ni eno in isto; prvo je razumno, drugo ni. (Megan)

sem imel občutek, da sploh nisem dober učenec, če pri testu nisem dobil najvišje ocene. Tudi pri igranju klavirja sem od sebe zahteval spremnosti koncertnega pianista.«

Perfekcionizem lahko slabo vpliva tudi na posameznikovo čaščenje Boga. Razmisli, kaj se lahko zgodi mlademu človeku, ki ga drugi stalno postavljajo za zgled. Ker je vedno v središču pozornosti, se utegne počutiti, kakor da hodi po vrvi, občinstvo pa opazuje vsak njegov korak. Seveda dobri zgledi v občini koristijo vsem kristjanom, mlajšim in starejšim. Vseeno pa lahko mladostnik v želji, da bi ohranil sloves vzornika, izgubi veselje v Božji službi. Če se mu to zgodi, potrebuje pomoč. Vendar ni nujno, da bo prosil zanjo, saj se boji, da bo razočaral tiste, ki imajo o njem tako odlično mnenje. Morda je celo v skušnjavi, da bi si sploh nehal prizadevati. Misli si: Če ne morem biti popoln zgled, čemu bi se še trudil?

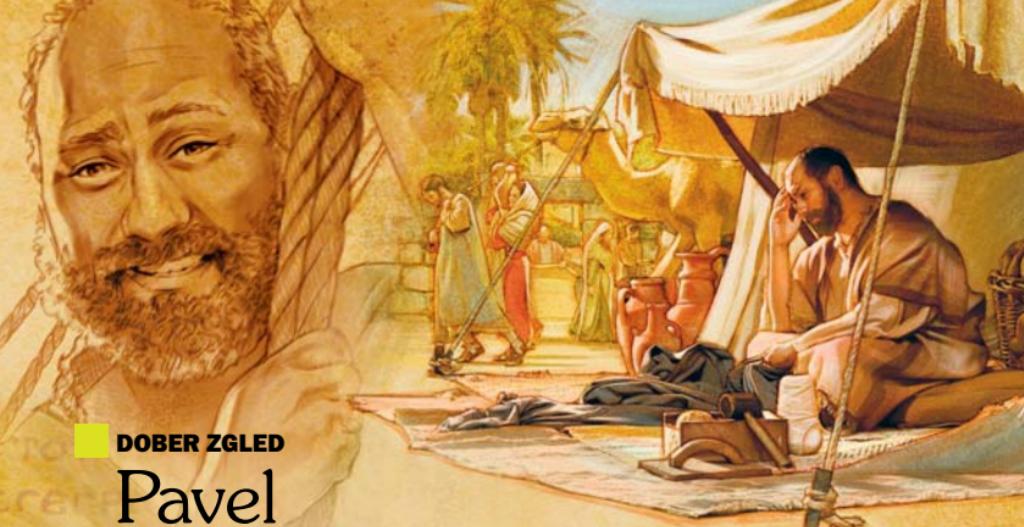
Boj proti perfekcionizmu

Perfekcionisti živijo v prepričanju, da napake nikoli niso dopustne. Toda ravno takšno razmišljanje je napaka. V Svetem pismu jasno piše: »Vsi grešijo in ne dosegajo Božje slave.« (Rimljani 3:23) Torej nihče od nas ne more biti popoln v absolutnem pomenu.

Pravzaprav je verjeti, da lahko vse narediš brez napake, enako nesmiselno kakor verjeti, da se

NAMIG

Spomni se kake naloge, s katero odlašaš samo zato, ker se bojiš, da je ne bi opravil brez napak. Nato pa določi, kdaj jo boš končal.

DOBER ZGLED

Pavel

Apostol Pavel je glede svojih občutkov **stvaren**. Pošteno prizna: »Kadar **želim delati, kar je prav**, je v meni to, kar je slabo«. Pavel je po srcu dober človek. »Po človeku, kakršen sem znotraj, se zares veselim v Božji postavi,« napiše. V čem je potem težava? Sam takole pove: »V svojem telesu vidim **drugo postavo**, ki se vojskuje proti postavi mojega uma in **me vodi v ujetništvo** postave greha, katera je v mojem telesu.« Seveda Pavla to, da dela napake, ne osrečuje. »O jaz **nesrečnik!**« vzklikne. (Rimljanom 7:21–24)

Ali si zaradi svojih napak nesrečen? Če si, se spomni, da se je tudi Pavel včasih tako počutil. Toda ker je vedel, da je Kristus umrl za ljudi, kakršen je on, ga je to navedlo, da je vzkliknil: »**Bogu naj gre hvala po Jezusu Kristusu**, našem Gospodu!« (Rimljanom 7:25) Pavel je na odkupnino gledal kot na osebno darilo. Napisal je: »Božji Sin [...] me je ljubil in dal samega sebe *zame*.« (Galačanom 2:20) Kadar si potrt, **razmišljaj o odkupnini**. In če ti napake, ki jih delaš, jemljejo pogum, nikoli ne pozabi, da je Kristus umrl za grešnike, ne pa za popolne ljudi.

➤ perfekcionizem in prijateljstva

Ali ljudi izločiš iz svojega življenja samo zato, ker zate niso dovolj dobri? Ali dobrim ljudem ni do tega, da bi se zbližali s teboj, ker je videti, da so tvoje zahteve glede prijateljstva previsoke? V Svetem pismu najdemo nasvet: »Ne bodi prepravičen in ne kaži se pretirano modrega. Zakaj bi se pogubljal?« (Pridigar 7:16)

Perfekcionist se med drugim pogublja tako, da od sebe odbija tiste, ki bi drugače radi bili v njegovi družbi.

»Nihče se ne druži rad z ljudmi, ob katerih se ne počuti prijetno,« pravi dekle po imenu Amber, »in opažam, da perfekcionisti izgubljajo dobre prijatelje iz čisto malenkostnih razlogov.«

lahko odrineš od tal in poletiš. Naj si o tem še tako prepričan, se to enostavno *ne bo* zgodilo!

Kaj lahko storiš, da te v življenju ne bi nenehno preganjal občutek, da moraš vse narediti brez napake? Poskusni naslednje:

Spremeni svoj pogled na »uspeh«. Ali samega sebe izčrpavaš s tem, da skušaš biti najboljši? Sveti pismo odkriva, da se takšno prizadevanje lahko izkaže za »lovljenje vetra«. (Pridigar 4:4) Dejstvo je, da je takih ljudi, ki jim kdaj uspe biti »najboljši«, le peščica. In tudi ko jim to uspe, je samo vprašanje časa, kdaj se bo pojavil kdo, ki bo še boljši. Biti uspešen pomeni dati najboljše od *sebe*, ne pa prekositi *nekoga drugega*. (Galačanom 6:4)

Bodi stvaren. Svoja pričakovanja bi moral uskladiti s svojimi sposobnostmi in omejitvami. Če od sebe pričaku-

**Od sebe zahtevati
popolnost je enako
nesmiselno kakor
poskušati leteti.**

ješ preveč, lahko to pomeni,
da nisi skromen – celo, da si egoist.

Apostol Pavel je napisal tale modri nasvet: »Vsakemu od vas [govorim], naj o sebi ne misli več, kot je treba misliti.« (Rimljanci 12:3) Zato bodi stvaren. Prilagodi svoja pričakovanja. Prizadevaj si od sebe dati najboljše, vendar pri tem ne teži k popolnosti.

Ne bodi tako strog s seboj! Loti se česa, v čemer *nisi* tako dober, denimo igranja kakega glasbila. Res je, da boš pri

➤➤➤ moj načrt

Kadar bom preveč kritičen do sebe, bom:

Kadar bom preveč kritičen do drugih, bom:

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

»Na zemlji ni pravičnega človeka, ki dela dobro in nikoli ne greši.« (Pridigar 7:20)

tem delal veliko napak. Vendar tokrat skušaj nanje gledati drugače. Svetlo pismo pravi, da je tudi »čas smejanja«. (Pridigar 3:4) Zakaj ne bi svojih napak jemal malo manj resno? Potem boš lažje razumel, da je pač tako, da se človek uči tudi na napakah. Morda se ti res ne bo enostavno sprijazniti s tem, da delaš napake. Vseeno pa se zavestno trudi, da ne bi razmišljjal negativno in kritično.

Vedno imej v mislih, da Jehova od tebe ne zahteva popolnosti; pričakuje samo to, da si mu zvest. (1. Korinčanom 4:2) In če se trudiš biti zvest, si lahko zares srečen tudi takšen, kakršen si – čeprav nisi popoln.

V NASLEDNJEM POGLAVJU Homoseksualnost je danes vsesplošno sprejeta. Kako se je lahko obvaruješ? In kaj, če imaš sam homoseksualne želje?

KAJ MENIŠ?

- Ali so v tvojem življenju področja, glede katerih si rad postavljaš previsoke cilje? In če so, katera so to?
- Iz katerih svetopisemskih vrstic jasno vidiš, da Bog Jehova od svojih služabnikov ne pričakuje popolnosti?
- Iz katerih razlogov se morda drugi oddaljijo od tebe, če si perfekcionist?
- Kako se boš v prihodnje odzval na svoje napake?

Kako se lahko uprem homoseksualnim nagnjenjem?

»V najstniških letih sem se bojeval s tem, da so me privlačili drugi moški. Globoko v sebi sem vedel, da te misli niso normalne.« (Olef)

»Enkrat ali dvakrat se je zgodilo, da sva se s prijateljico poljubili. Toda še vedno so mi bili všeč fantje, zato sem se spraševala, ali sem morda biseksualka.« (Sara)

LE REDKOKDO se ne bi strinjal s tem, da se danes o homoseksualnosti govori bolj odprto kakor pred nekaj desetletji. In samo drzni si reči, da je ne odobravaš! Verjetno se bo nate usul cel plaz kritik. Šestnajstletna Amy pove: »Neko dekle mi je reklo, da imam gotovo predsodke do ljudi drugih ras, zato ker je že moj pogled na homoseksualnost en sam predsodek!«

Današnja strpnost do homoseksualnosti je marsikatero mlado dekle ali fanta spodbudila k eksperimentiraju z istospolnimi zvezami. »Veliko deklet v šoli zase pravi, da so lezbijke, biseksualke ali pa bi to drugo želele poskusiti,« pravi 15-letna Becky. Osemnajstletna Christa pravi, da je na njeni šoli podobno. »Dve sošolki sta se mi kar sami ponudili,« pravi. »Ena od njiju mi je napisala sporočilo, ali bi rada poskusila, kako je biti z žensko.«

Ljudje se z istospolnimi zvezami zelo odkrito hvalijo, zato se morda sprašuješ: Ali je homoseksualnost res tako

napačna? Kaj, če me privlači kdo istega spola? Ali to pomeni, da sem gej oziroma lezbijka?

Kako na homoseksualnost gleda Bog?

Danes so mnogi – celo nekateri duhovniki – do homoseksualnosti vedno bolj prizanesljivi. Toda Božja Beseda, Sveti pismo, je glede tega zelo jasna. Pove nam, da je Bog Jehova ustvaril moškega in žensko ter določil, da se želja po spolnosti lahko zadovolji samo znotraj zakonske zveze med možem in ženo. (1. Mojzesova 1:27, 28; 2:24) Torej nas ne bi smelo presenetiti, da Sveti pismo homoseksualne odnose obsoja. (Rimljanci 1:26, 27)

Nekateri bi rekli, da Božja Beseda ni v koraku s časom. Ampak kaj misliš, zakaj tako hitro sklenejo kaj takega? Ali je morda vzrok v tem, da Sveti pismo na te reči gleda drugače kakor oni? Mnogi zavračajo Božjo Besedo samo zato, ker ne uči tistega, kar želijo verjeti. Vendar takšen pogled ni objektiven, in mi ne bi smeli razmišljati tako ozko!

Kaj pa, če te privlači kdo istega spola? Ali to že kar pomeni, da si gej oziroma lezbijka? Ne. Imej v mislih, da si v »cvetu mladosti«, v obdobju, ko rado pride do nehotenega spolnega vzburjenja. (1. Korinčanom 7:36) Če te tu in tam privlači oseba istega spola, bodi prepričan, da to še ne pomeni, da

si gej oziroma lezbijka. Takšna nagnjenja čez čas navadno izginejo. Medtem pa moraš paziti, da se ne bi zapletel v homoseksualne odnose. Kaj ti lahko pri tem pomaga?

Glede tega moli. Posnemaj Davida, ki je Jehova takole počitno prosil: »Preišči me, o Bog, in spoznaj moje srce! Preizkusni

ALI SI VEDEL ...

Resda morda nimaš popolnega nadzora nad svojimi željami, imaš pa nadzor nad svojimi dejanji. Lahko se odločiš, da svojim napačnim željam ne boš podlegel.

**Vsi mladi so pred izbiro – ali bodo
privzeli izrojen pogled na spolnost,
ki ga ima svet, ali pa se bodo
ravnali po visokih moralnih načelih,
začrtanih v Božji Besedi.**

me in spoznaj moje tesnobne misli! Poglej, ali je v meni kaj, kar me napeljuje na pot bolečin, in vodi me po večni poti!« (Psalm 139:23, 24) Jehova te lahko utrdi z mirom, ki »presega vsako misel«. To lahko straži tvoje srce in um ter ti da »moč, ki presega običajno«, da se boš lažje upiral napačnim željam. (Filipljanim 4:6, 7; 2. Korinčanom 4:7)

Razmišljaj o tem, kar je dobro. (Filipljanim 4:8) Dnevno beri Sveti pismo. Nikoli ne podcenjuj njegove moči, da tvoj um in srce navede k dobremu. (Hebrejcem 4:12) Mladič, ki ga bomo imenovali Jason, pravi: »Sveti pismo močno vpliva name – še posebej vrstice 1. Korinčanom 6:9, 10 in Efežanom 5:3. Te vrstice preberem vedno, kadar se mi pojavijo napačne želje.«

Ogibaj se pornografije in homoseksualne propagande. (Kološanom 3:5) Izogibaj se vsega, kar vzbuja nemoralne želje. K temu spada pornografija, nekatere televizijske oddaje in filmi ter morda celo revije o modi in bodibildingu, ki prikazujejo pomanjkljivo oblečene fotomodele. Nečiste misli nadomesti s čistimi. Neki najstnik pove: »Kadar koli me obidejo homoseksualne želje, začnem razmišljati o svoji najljubši svetopisemski vrstici.«

»Preizkusi me in spoznaj moje tesnobne misli! Poglej, ali je v meni kaj, kar me napeljuje na pot bolečin.« (Psalm 139:23, 24)

Seveda nekateri trdijo, da nima smisla početi vsega tega in da bi moral preprosto slediti svoji spolni usmerjenosti in se sprejeti takšnega, kakršen si. Toda Sveti pismo pravi, da lahko storiš nekaj boljšega od tega! Pove nam na primer, da so se nekateri zgodnji kristjani, ki so imeli homoseksualne odnose, spremenili. (1. Korinčanom 6:9–11) Tudi ti lahko zmagaš v tem boju – pa čeprav se ta trenutno bije samo v tvojem srcu.

Kaj pa, če se ti homoseksualne želje pojavljajo vedno znova? Ne vdaj se jim! Jehova obsoja homoseksualne *odnose*. Torej ima človek, ki se bojuje s homoseksualnimi željami, pred seboj dosegljiv cilj – *lahko se odloči, da tem željam ne bo podlegel*.

Naj ponazorimo: Nekdo je morda nagnjen k temu, da se »hitro razsrdi«. (Pregovori 29:22) V preteklosti je mogoče dajal duška svoji jezi. Toda s preučevanjem Svetega pisma je spoznal, da mora razvijati samoobvladanje. Ali to pomeni, da ne bo nikoli več čutil, da se v njem nabira jeza? Ne, ne pomeni tega. Ampak ker ve, kaj o nenadzorovani jezi pravi Sveti pismo, si marljivo prizadeva, da ne bi podlegel svojim čustvom.

Podobno je z nekom, ki ga privlačijo osebe istega spola, vendar je sedaj spoznal, kaj pravi Sveti pismo o homoseksualnih odnosih. Občasno se mu morda še pojavi neprimerena želja. Toda če na homosek-

NAMIG

Da bi si pridobil pravilen pogled na moškost, preuči Jezusov zgled. (1. Petrovo 2:21) Jezus je bil popoln zgled moškosti, združene z blagostjo.

sualnost gleda tako kakor Jehova, lahko zbere moč, da se tej želji upre.

Ne obupaj!

Če se bojuješ s homoseksualnimi željami, morda doživ-ljaš podobno kakor mlad moški, ki je rekel: »Prizadevam si, da bi čutil drugače. Jehova prosim za pomoč. Berem Sveto pismo. Poslušam govore o tej temi ... Ne vem, kaj naj še storim.«

Če je tudi s teboj tako, je jasno, da biješ hud boj. Lahke poti do zmage ni. Vsak, ki želi ugajati Bogu, se mora podrediti njegovim moralnim merilom in zavračati nemo-ralno vedenje, čeprav to od njega morda terja skrajen napor. Nikoli ne pozabi, da Bog razume, kakšen boj biješ v svojem srcu, in da je usmiljen do tistih, ki mu služijo.*

* Kristjan, ki se zaplete v spolno nemoralno, bi moral poiskati pomoč pri občinskih starešinah. (Jakob 5:14, 15)

moj načrt

Če me bo kdo vprašal, zakaj Sveti pismo obsoja homoseksualnost, bom rekel:

Če mi bo kdo rekel, da je svetopisemski pogled na homoseksualnost ozek, mu bom zadevo pojasnil tako, da bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

Izkrivljeno razmišljanje sveta je vplivalo na moj um in povzročilo, da sem bila še bolj zmedena glede svoje spolne usmerjenosti. Zdaj se na daleč ogibam vsega oziroma vsakogar, ki zagovarja homoseksualnost. (Ana)

(1. Janezovo 3:19, 20) Če ubogaš njegove zapovedi, si lahko prepričan, da te bo blagoslovil. Kdor namreč izpolnjuje Božje zapovedi, »prejema veliko plačilo«. (Psalm 19:11) Že sedaj lahko uživaš najboljše življenje, ki je v tem težav polnem svetu sploh mogče.

Zato se zanesi na Boga in se bojuj proti napačnim željam. (Galačanom 6:9) Prizadevaj si sovražiti hudo, oklepaj pa se dobrega. (Rimljanim 12:9) Če se boš trudil, bodo napačne želje sčasoma verjetno oslabele. In kar je najboljše, če se boš upiral homoseksualnim nagnjenjem, se ti obeta večno življenje v Božjem pravičnem novem svetu.

V NASLEDNJEM POGLAVJU Kako lahko nadziraš svoje občutke, povezane s privlačnostjo, ki jo čutiš do nasprotnega spola?

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj Bog ne odobrava homoseksualnosti?**
- **Kaj praktičnega lahko storиш, da se ne bi ujel v zanko homoseksualnosti?**
- **Ali to, da zagovarjaš Božji pogled na homoseksualnost, pomeni, da si homofov (da homoseksualce in lezbijke sovražis oziroma jih ne trpis)?**

29

Kako naj
neham misliti
na spolnost?

»OPAŽAM, da ves čas mislim na dekleta – tudi takrat, ko jih ni v bližini,« pravi mladenič po imenu Michael. »To je že smešno. Včasih se niti zbrati ne morem!«

Ali tudi ti podobno kakor Michael večino dneva sanjariš o nasprotnem spolu? Če je tako, imaš morda občutek, kakor da se v tvoji glavi bije boj. Misli, povezane s spolnostjo, lahko okupirajo tvoj um kakor sovražni vojaki. »Te misli te lahko čisto prevzamejo,« pravi Michael. »Utegnejo te pripraviti do tega, da greš do avtomobila po daljši poti samo zato, da bi šel mimo lepe punce, oziroma da se v trgovini po nepotrebnem sprehajaš med policami samo zato, da bi bil bližje tisti, ki ti je padla v oči.«

Zavedaj pa se, da spolni občutki sami po sebi niso nekaj grešnega. Konec koncev je Bog moškega in žensko ustvaril tako, da močno privlačita drug drugega, in znotraj zakonske zveze je spolne želje povsem primereno potešiti. Ko si še samski, se v tebi utegnejo pojavitvi močne spolne želje. Če se to zgodi, ne misli, da si že po naravi slab oziroma da enostavno nisi rojen za to, da bi ostal moralno čist. *Lahko ostaneš čist, če se tako odločiš!* Toda da bi bil tvoj trud pri tem uspešen, moraš nadzirati svoje misli, povezane z nasprotnim spolom. Kako lahko to storiš?

ALI SI VEDEL ...

Tisto, o čemer premišljuješ, lahko oblikuje tvojo osebnost in vpliva na tvoja dejanja. (Jakob 1:14, 15)

Pri druženju z vrstniki bodi pazljiv. Če se tvoji sošolci začnejo pogovarjati o spolnih odnosih, si morda v skušnjavi, da bi se jim pri tem pridružil – pač zato, da ne bi bil videti drugačen. V resnici pa boš tako še težje nadziral svoje mi-

sli. Kaj bi moral storiti – vstati in oditi? Točno to, in naj ti ne bo nerodno! Pogosto se lahko umakneš, ne da bi drugim dajal vtis, da si samopravičen, zaradi česar bi te zasmehovali.

Ogibaj se nemoralne zabave. Seveda niso slabi vsi filmi ali vsa glasba. Vseeno pa je večina današnje zabave zasnovana tako, da vzbuja neprimerne spolne občutke. In kaj svetuje Svetlo pismo? »Očistimo [se] vsega, kar skruni meso in duha, in v strahu pred Bogom izpopolnjujmo svetost.« (2. Korinčanom 7:1) Na daleč se ogni vsake zabave, ki bi v tebi vzbujala nemoralne spolne želje.*

Ali imaš težave s samozadovoljevanjem?

Nekateri mladi skušajo pomiriti spolno vzburjenje tako, da se samozadovoljujejo. Toda to jim lahko prinese resne težave. Zato Svetlo pismo kristjane takole spodbuja: »Zatri-te nagnjenja, ki se kažejo v vaših zemeljskih telesih: nečistovanje, nečistost, spolno poželenje, škodljive želje in

* O sprostitvi in zabavi podrobnejše razpravlja 8. del v tej knjigi.

Ali bi pustil, da v tvoj računalnik vdrejo virusi. Zakaj bi potem svoj um polnil z nemoralnimi mislimi?

Meni pomaga to, da začnem razmišljati o nečem drugem, torej da se znebim misli, ki me vzbujajo. Samega sebe spomnim, da občutki oziroma želje, ki se ob teh mislih porajajo, sčasoma minejo. (Scott)

lakomnost.« (Kološanom 3:5) Samozadovoljevanje še zdaleč ne zatre spolnega poželenja – ravno nasprotno, podžiga in hrani ga!

Če se samozadovoljuješ, utegneš postati suženj svojih želja. (Titu 3:3) Ena možnost, kako se lahko začneš bojevati s to navado, je ta, da se *nekому zaupaš*. Neki kristjan, ki je s samozadovoljevanjem imel težave več let, pravi: »Kako si želim, da bi zbral pogum in se s kom o tem pogovoril, ko sem bil mlajši! Vrsto let so me preganjali občutki krivde. Ta problem je resno vplival na moje odnose z drugimi in predvsem na moj odnos z Jehovom.«

Prav je, da se o tem s kom pogovoriš. S kom pa? Pogosto je najbolj logična izbira oče ali mama. Pomaga ti lahko tudi kak zrel član krščanske občine. Pogovor lahko začneš na primer takole: »S teboj bi se rad pogovoril o težavi, ki me zelo muči.«

NAMIG

**Če se ti bo kdaj zgodilo, da boš popustil samozadovoljevanju, ne vrzi puške v koruzo!
Razmisli, kaj te je na to navedlo, in se skušaj tega v prihodnje ogibati.**

André se je pogovoril z nekim krščanskim starešinom in vesel je, da je to storil. »Ko me je starešina poslušal, so mu v oči privrele solze,« pravi André. »In ko sem nehal govoriti, mi je zagotovil, da me ima Jehova rad. Povedal mi je, da

je moj problem pogost. Obljubil mi je, da bo spremjal moj napredek in da mi bo priskrbel več informacij iz pripomočkov za preučevanje Svetega pisma. Po pogovoru z njim sem se odločil vztrajati v boju – tudi če me bo še kdaj zaneslo.«

Mario se je odločil pogovoriti s svojim očetom, in ta je bil zelo sočuten in razumevajoč. Mariu je celo priznal, da se je v mladosti tudi sam bojeval s to navado. »Očetova odkritost in iskrenost sta me zelo opogumili,« pravi Mario. »Sklenil sem: če je uspelo njemu, lahko tudi meni. Očetov odziv me je tako ganil, da sem se zjokal.«

Tudi ti lahko tako kot André in Mario poiščeš pomoč, da bi zmagal v boju s samozadovoljevanjem. Mogoče ti bo kdaj spodletelo, vendar ne obupaj! Bodi prepričan, da v tem boju *lahko zmagaš*.*

* Več o samozadovoljevanju si lahko prebereš v 1. zvezku, v 25. poglavju.

►►► **moj načrt**

Kadar se mi bodo vrinjale misli, povezane z nasprotnim spolom, bom:

Če bodo sošolci vpričo mene med pogovorom začeli namigovati na spolnost oziroma govoriti vulgarno, bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

**»Kar je krepostno in hvalevredno,
o tem premišljujte.« (Filipljanom 4:8)**

Kako lahko nadziraš svoje misli?

Apostol Pavel je dejal: »Svoje telo tepem in ga usužnjujem.« (1. Korinčanom 9:27) Morda moraš tudi ti biti strog s seboj, kadar se ti v zvezi z nasprotnim spolom vrinjajo neprimerne misli. Če nočejo miniti, se loti kake telesne aktivnosti. V Svetem pismu piše: »Telesna vaja [...] malo koristi.« (1. Timoteju 4:8) Že hitra hoja ali nekaj minut telesne vadbe je lahko dovolj, da prezeneš moteče misli.

In kar je najpomembnejše, ne spreglej pomoči, ki ti jo ponuja tvoj nebeški Oče. »Kadar začutim, da v meni narascàa spolno vzburjenje,« pravi neki kristjan, »se res trudim zbrati, da bi molil.« Bog ti sicer ne bo odvzel želje po nasprotnem spolu, pomagal pa ti bo odkriti, da obstajajo še mnoge druge reči, o katerih lahko razmišljaš.

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj na spolne občutke ni treba vedno gledati kot na »sovražnika«?**
- **Zakaj moraš svoje spolne občutke nadzorovati?**
- **Katere oblike zabave te lahko navedejo k sanjarjenju o nasprotnem spolu?**
- **Zakaj je pomembno, da se umakneš, če se med pogовором začne namigovati na spolnost oziroma govoriti vulgarno?**

S katerim občutkom se najtežje bojuješ in kako to vpliva nate?

Kako boš pri spoprijemanju s tem občutkom v prihodnje uporabil informacije v tem delu knjige?

RAZVEDRILO 8

**Kako pogosto si privoščiš
kakšno razvedrilo, kot je šport,
glasba, kino, gledanje televizije
ali igranje računalniških iger?**

- Redko
- Enkrat na dan
- Večkrat na dan

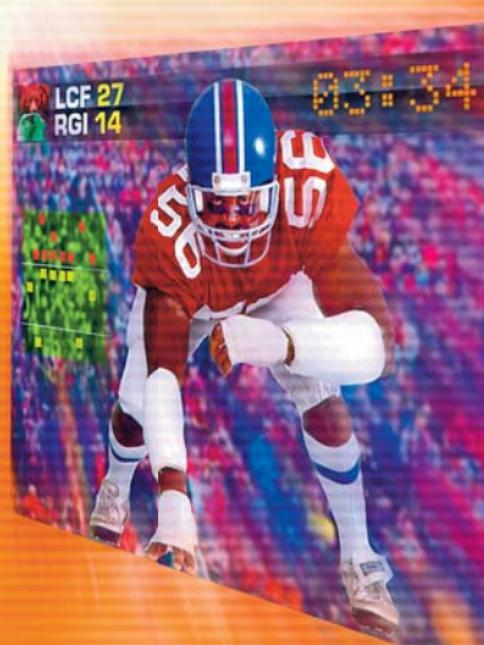
**Kdo oziroma kaj najbolj
vpliva na twojo izbiro
razvedrila?**

- Tvoji vrstniki
- Tvoja mama
in/ali oče
- Oglaševanje

Ti in tvoji vrstniki imate verjetno več možnosti za razvedrilo kakor katera koli generacija v preteklosti. Toda dnevno imate na voljo le omejeno število ur. Poleg tega razvedrilo, ki si ga izbereš, lahko vpliva na tvoje mišljenje in vedenje. Koliko časa je zato primerno nameniti razvedrili? In kako se lahko odločiš katero razvedrilo izbrati? **Poglavlja 30–33** ti bodo pomagala resno razmisljiti o svoji izbiri zabave.

30

Ali je kaj narobe,
če igram računalniške
igre?

»RAČUNALNIŠKE igre so vznemirljive in kul,« pravi fant po imenu Brian. »Je pa res, da v njih delaš tudi kaj takega, česar v resničnem življenju nikoli ne bi počel, ne da bi pri tem zašel v resne težave.« Tudi Debora pravi, da uživa v računalniških igrah. Vendar pri tem opozarja: »Lahko ti ukradejo veliko časa, te celo zasvojijo.«

Računalniške igre nedvomno niso le zabava, ki jo omogoča sodobna tehnika. So tudi izliv tvojim spremnostim in ti pomagajo pregnati dolgčas. Lahko pa ti koristijo še drugače. Z njimi si utegneš izboljšati refleks. Nekatere ti lahko celo pomagajo, da se izpopolniš v matematiki in bralnih sposobnostih. Poleg tega najnovejša igra verjetno postane glavna tema pogоворov med sošolci. Če jo igraš, se imaš o čem pogovarjati s svojimi vrstniki.

Če si pri izbiri igre skrben, boš vsekakor znal poiskati takšno, ki je zanimiva in obenem sprejemljiva za kristjana. Za kaj pa je treba biti previden?

Temna stran iger

Na žalost niso vse računalniške igre le neškodljiva zabava. Danes veliko zabavne programske opreme navdušeno spodbuja k temu, kar Sveti pismo imenuje »dela mesa« – k nečistim navadam, ki jih Bog obsoja. (Galačanom 5:19–21)

Adrian, ki je star 18 let, pravi, da se v neki najbolje predajani igri pojavi »spopadi med tolpami, drogiranje, nazorno prikazana spolnost, prostaško govorjenje, brezobzirno nasilje, kri in okrutni umori«. Nekatere igre poveličujejo okultizem. In ko izide kaka nova igra, so prejšnje igre v primerjavi z njo videti prav nedolžne. Mnoge od teh nasilnih

ALI SI VEDEL ...

Leta 2006 je bila v Amsterdamu na Nizozemskem odprta prva rehabilitacijska klinika, v kateri se zdravijo samo odvisniki od računalniških iger.

iger je mogoče igrati v živo po internetu. S to možnostjo preide igranje na povsem nov nivo. »Z domačega računalnika,« pravi 19-letni James, »lahko k igri izzoveš ljudi, ki živijo na drugi strani sveta.«

Na internetu so nadvse priljubljene postale igre vlog. V njih igralec ustvarja računalniške like – človeške, živalske ali mešanico obeh – ki naseljujejo virtualni svet, v katerem s svojimi liki sodeluje še na tisoče drugih igralcev. Ta spletni svet je v marsičem kopija resničnega sveta, v njem so trgovine, avtomobili, hiše, nočni klubi, javne hiše. Ko igralci v teh ighrah nastopajo z računalniško izdelanimi liki, imenovanimi avatarji, lahko medsebojno komunicirajo z uporabo programov za neposredno sporočanje.

Mafijci, zvodniki, prostitutke, izsiljevalci, ponarejevalci in morilci so le nekateri od izprijenih prebivalcev spletnega sveta. Igralci lahko počnejo stvari, ki jih v resničnem življenju nikoli ne bi.

S pritiskom na samo nekaj tipk imajo lahko avatarji med seboj spolne odnose, medtem pa si igralci v resničnem svetu izmenjavajo sporočila s spolno vsebino, pri čemer uporabljajo programe za neposredno sporočanje. Nekatere igre omogočajo, da imajo avatarji spolne odnose celo z avatarji, ki imajo otroško podobo. Razumljivo je, da so kritiki zaskrbljeni nad tem, da ljudje iz takšnih perverznih dejanj naredijo igro.

Zakaj je pomembno, kako se odločiš?

Tisti, ki igrajo igre z nazorno prikazanim nasiljem ali spolnostjo, morda rečejo: »Nikomur nič ne škodujem. Saj ne gre zares. To je samo igra.« Toda nikar se ne zavajaj!

**Mnoge igre te naredijo neobčutljivega,
recimo za nasilje, prostaško govorjenje in
nemoralno, ter lahko povzročijo, da postaneš
bolj popustljiv na drugih življenjskih
področjih. Pri izbiri iger moraš biti zelo
previden.** (Amy)

Sveto pismo pravi: »Že otrok s svojimi dejanji pokaže, ali je njegovo ravnanje čisto in pošteno.« (Pregovori 20:11) Ali bi se, če bi igrал nasilne in nemoralne računalniške igre, zate lahko reklo, da si čist in pošten? Raziskave znova in znova odkrivajo, da nasilna zabava poveča agresivnost pri tistih, ki jo gledajo. Pravzaprav nekateri strokovnjaki pravijo, da videoigre, ker zahtevajo aktivno sodelovanje, na ljudi močnejše vplivajo kakor televizija.

Če bi se odločil, da boš igrал nasilne oziroma nemoralne igre, bi to bilo podobno, kot če bi se odločil, da se boš igral z radioaktivnimi odpadki – uničujoče posledice morda niso takoj opazne, so pa neogibne. Kaj to pomeni? Visoke doze sevanja lahko uničijo želodčno sluznico ter povzročijo, da črevesne bakterije preidejo v krvni obtok, in človek zboleli. Podobno lahko nate vplivajo »visoke doze« nazorno prikazane spolnosti in ostudnega nasilja. Poškodujejo lahko tvoj »čut za to, kaj je moralno,« in povzročijo, da v tebi pridejo na dan mesene želje ter obvladajo

NAMIG

Napiši kratek povzetek vsake igre, ki jo želiš igrati, tako da opišeš, kakšen je cilj igre in kako ga dosežeš. To, kar si napisal, primerjaj s svetopisemskimi načeli, ki so omenjeni v tem poglavju, nato pa se odloči, ali je igra primerna ali ne.

»Vi, ki ljubite Jehova, sovražite húdo!«

(Psalm 97:10)

tvoje mišljenje in dejanja. (Efežanom 4:19; Galačanom 6:7, 8)

Katero igro naj izberem?

Denimo, da ti starši dovolijo igrati računalniške igre. Kako lahko veš, katero igro izbrati in koliko časa sмеš porabiti zanjo? Pomagala ti bodo naslednja vprašanja:

Kako bo moja izbira vplivala na to, kaj si bo o meni mislil Jehova? »Jehova preiskuje pravičnega in hudobnega. Tistega, ki ima rad nasilje, njegova duša sovraži,« piše v Psalmu 11:5. Za tiste, ki imajo stike z okultnimi stvarmi, Božja Beseda pravi: »Vsak, ki dela kaj takega, se Jehovu gnusi.« (5. Mojzesova 18:10–12) Če želiš biti Božji prijatelj, moraš poslušati nasvet iz Psalma 97:10, kjer piše: »Sovražite húdo!«

Igranje nasilnih ali nemoralnih iger je podobno igranju z radioaktivnimi odpadki – posledice morda niso takoj opazne, so pa neogibne.

Kako bo ta igra vplivala na moje razmišljanje? Vprašaj se: Ali bom z igranjem te igre lažje ali težje bežal pred nečistovanjem? (1. Korinčanom 6:18) Igre, pri katerih si izpostavljen prizorom ali pogovorom, ki človeka spolno razvnamejo, ti ne bodo pomagale, da bi ohranil misli osredotočene na to, kar je pravično, čisto in krepostno. (Filipijanom 4:8)

Koliko časa mi bo vzela? Celo ob najbolj nedolžnih igrah se da zapraviti dragocene ure. Zato si zapiši, koliko časa porabiš za igranje. Ali ti jemlje čas, ki bi ga potreboval za pomembnejše dejavnosti? Če boš vodil evidenco o tem, za kaj vse porabljaš svoj čas, boš lažje dajal prednost pomembnejšim rečem. (Efezanom 5:16)

Seveda Sveti pismo ne pravi, da se moraš v življenju posvečati samo učenju in delu. Nasprotno, vse nas spomni, da je tudi »čas smejanja [...] in čas plesanja«. (Pridigar 3:4)

 moj načrt

Če me bo prijatelj povabil, da bi z njim igral nasilno ali nemoralno računalniško igro, mu bom rekel:

Čas, ki ga bom porabil za igranje računalniških iger, bom omejil na na teden in to mi bo uspelo upoštevati, če bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

Pri tem se je pomembno zavedati, da pri izrazu »plesanje« ne gre le za igro, ampak tudi za telesno aktivnost. Zakaj si torej nekaj svojega prostega časa ne bi vzel za igre, pri katerih se lahko tudi razgibaš, ne pa da samo sediš pred računalnikom?

Modro izberi

Brez dvoma so računalniške igre lahko zabavne, še posebej če v njih postaneš dober. In prav zato, naj bi igre modro izbiral. Vprašaj se: »Kateri predmeti mi gredo v šoli najbolje?« Ali niso to običajno tisti, ki jih imaš zelo rad? Pravzaprav je pogosto tako, da bolj ko pri predmetu uživaš, bolj te prevzame. Zdaj pa se vprašaj: »Katero računalniško igro najraje igram? Kakšen je njen moralni nauk?«

Ne igraj igre samo zato, ker jo pač igrajo tvoji vrstniki. Bodи toliko pogumen, da samostojno sprejmeš premišljeno odločitev. In kar je najpomembnejše, upoštevaj svetopisemski nasvet, ki pravi: »Preverjajte, kaj je Gospodu po volji.« (Efežanom 5:10)

V NASLEDNJEM POGLAVJU Rad imaš glasbo, kar je povsem naravno. Toda ali si postal njen suženj?

KAJ MENIŠ?

- Kako računalniške igre vplivajo na človekovo razmišljanje in čustva?
- Zakaj je pri izbiri igre pomembno upoštevati Jehovova moralna merila?
- Kako bi pomagal mlajšemu bratu ali sestri, ki se ne more odlepiti od igre, za katero veš, da ni primerna?

Kako sem lahko glede glasbe uravnovešen?

**Koliko ti glasba
pomeni?**

- Tudi brez nje lahko živim.
- Brez nje bi umrl.

**Kdaj poslušaš
glasbo?**

- Kadar sem na poti.
- Ko se učim.
- Ves čas.

**Katero glasbeno zvrst
imaš najraje in zakaj?**

.....

VIDETI je, da je zmožnost uživati v melodiji in v harmoniji zvokov prirojena vsakemu od nas. In za mnoge mlade je glasba nekaj, kar nujno potrebujejo. »Ne morem živeti brez nje,« pravi 21-letna Amber. »Skoraj vedno si vrtim glasbo – tudi takrat, ko pospravljam, kuham, grem po opravkih ali ko se učim.«

Že res, da lahko ritem v glasbi temelji na preprostih matematičnih vzorcih, toda glasba sama preseže razumsko logiko in se dotakne naših najglobljih čustev. »Beseda ob pravem času – o kako je dobra!« piše v Pregororih 15:23. In podobno je lahko pesem ob pravem času kakor balzam za dušo! »Včasih se ti zdi, da nihče ne razume tvojih občutkov,« pravi 16-letna Jessica. »Toda ko poslušam svojo najljubšo skupino, vem, da nisem edina, ki sem kdaj pa kdaj potrta.«

Jabolko spora ali skupna točka?

Glasba, ki jo rad poslušaš, ti nedvomno veliko pomeni, toda tvoji starši imajo o njej morda drugačno mnenje. »Oče mi večkrat reče: ,Ugasni to razbijanje! Razneslo mi bo glavo!« pravi neki najstnik. Od takega teženja si že utrujen in mogoče meniš, da starši delajo iz muhe slona. »Kaj pa, ko so bili *oni* mladi?« ugovarja neka najstnica. »Ali niso tudi *njihovi* starši imeli njihovo glasbo za slabo?« Ingrid, ki je sta-

ra 16 let, se pritožuje: »Videti je, da so odrasli obtičali nekje v preteklosti. Super bi bilo, če bi priznali, da tudi naša generacija premore nekaj okusa za glasbo!«

Njena pripomba je smiselna. Kot verjetno veš, se starejše in mlajše generacije že od ne-

ALI SI VEDEL ...

Če ti ni do tega, da bi starši slišali tvoje najljubše komade, je to morda znak, da je s tvojim glasbenim okusom nekaj narobe.

**Z glasbo je kakor s hrano.
Zdrava hrana v primernih
količinah ti koristi. Nezdrava
hrana pa je škodljiva v vsaki količini.**

kdaj rade prepirajo glede reči, ki so stvar osebnega okusa. Vendar to ne pomeni, da mora glasba vedno postati jabolko spora. Rešitev je v tem, da ugotoviš, ali s svojimi starši lahko najdeš kakšno skupno točko. Če spoštujemo Sveti pismo, je to zate prednost. Zakaj? Ker lahko Božja Beseda tebi in njim pomaga glede glasbe ugotoviti, katera je povsem neprimerna in katera je stvar osebnega okusa. Pri tem moraš pošteno razmisliti o dveh ključnih dejavnikih: 1. kaj je sporočilo glasbe, ki jo poslušaš, in 2. koliko časa jo poslušaš. Poglejmo najprej vprašanje ...

Kaj je sporočilo glasbe, ki jo poslušam?

Z glasbo je kakor s hrano. Zdrava hrana v primernih količinah ti koristi. Nezdrava hrana pa je škodljiva v vsaki količini. Žal je pri glasbi tako, da je ravno tista, ki je škodljiva, lahko najbolj privlačna. »Le zakaj morajo v vse dobre komade vtakniti takó grdo besedilo,« toži mladi Steve.

Ali je res pomembno, kaj je sporočilo pesmi, ki ti je všeč? Da ti bo lažje odgovoriti, se vprašaj: Če bi me kdo želel zastupiti, kako bi me premamil, da pogoltnem strup? Ali bi strup dal v kis ali bi ga oblij s čokolado? Zvesti Job je vprašal: »Mar uho ne presoja besed, tako kakor nebo okuša hrano?«

»Mar uho ne presoja besed, tako kakor nebo okuša hrano?« (Job 12:11)

(Job 12:11) Zato ni dobro, da pesem kar »pogoltneš«, ker ti je pač všeč ritem ali melodija – čokoladni preliv, če se tako izrazimo. Raje najprej presodi besede, tako da razmisliš o naslovu pesmi in o njenem besedilu. Zakaj je prav, da to storiš? Ker bo besedilo ob zvokih glasbe vplivalo na tvoje mišljenje in poglede.

Na žalost velika večina nove glasbe, ki pride na sceno, vsebuje besedilo, ki poveličuje spolnost, nasilje in zlorabo drog. Če misliš, da poslušanje takšnih besedil ne more vplivati nate, je v tebi že začel delovati »strup«.

Razmišljaj s svojo glavo

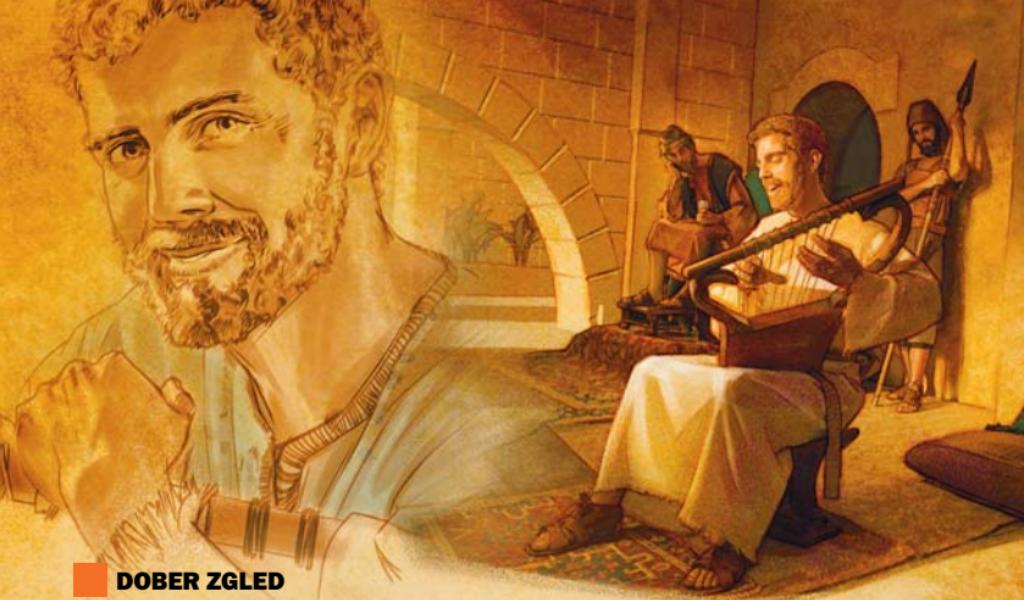
Morda te vrstniki zelo silijo, da bi poslušal ponižajočo glasbo. Nate pritiska tudi glasbena industrija. Radio, internet in televizija prispevajo k temu, da je glasba danes velikanski posel, vreden miliarde dolarjev. Glasbena industrija najema sposobne marketinške strokovnjake, da bi oblikovali in nadzorovali tvoj glasbeni okus.

NAMIG

Če želiš, da bi tvoji starši razumeli, zakaj je določena pesem ali glasbena skupina pri srcu tebi, najprej skušaj sam pokazati zanimanje za glasbo, ki jo radi poslušajo oni.

Toda kadar dopustiš, da ti vrstniki in javna občila določajo, kaj boš poslušal, izgubiš možnost, da bi se o tem odločal sam. Tako postaneš suženj, ki ne razmišlja s svojo glavo. (Rimljanom 6:16) Svetlo pismo te spodbuja, da bi se v teh rečeh upiral vplivu sveta. (Rimljanom 12:2) Zato je

DOBER ZGLED

David

David ima zelo rad glasbo. Je **nadarjen glasbenik** in ima smisel za pisanje pesmi. Sam celo izdeluje glasbila. (2. kroniška 7:6) Tako spreten je, da ga izraelski kralj povabi, da bi **igral na kraljevem dvoru**. (1. Samuelova 16:15–23) David sprejme povabilo. Vendar se zaradi tega **ne prevzame**, niti ne dovoli, da bi glasba postala vse v njegovem življenju. Svoj talent raje uporabi v slavo Jehovu.

Ali imaš tudi ti rad glasbo? Čeprav morda nisi ravno nadarjen glasbenik, lahko vseeno **posnemaš Davida**. Kako? Tako da ne dovoliš, da bi glasba obvladovala tvoje življenje oziroma te navajala na mišljenje in dejanja, ki Bogu niso v čast. Raje poskrbi, da bo glasba tvoje življenje **polepšala**. Zmožnost, da ustvarjamo glasbo in v njej uživamo, je **Božje darilo**. (Jakob 1:17) David je to darilo uporabljal tako, da je to ugajalo Jehovu. Ali boš ti ravnal enako?

razširi svoj glasbeni okus

Ali imaš sedaj rad več vrst hrane kot takrat, ko si bil star pet let? Ce odgovarjaš pritrdilno, je to zato, ker si vzljubil nove okuse. Podobno je z glasbo. Svoj glasbeni okus ne zoži samo na eno zvrst, temveč ga skušaj razširiti.

Med drugim to lahko storiš tako, da se naučiš igrati kako glasbilo. To bo zate morda izviv in nekaj, kar ti bo v zadovoljstvo, hkrati pa boš lahko prišel v stik še z drugimi glasbenimi zvrstmi, ne samo s tistimi, ki jih postavlja v ospredje glasbena industrija. Kako pa lahko najdeš čas za učenje? Mogoče bi lahko manj gledal televizijo ali igrал računalniške igre. Poglej si, kaj pravijo mladi v nadaljevanju.

»Igranje glasbila je zelo zabavno in je lahko odlična priložnost, da izraziš svoje občutke. Ob učenju novih pesmi sem vzljubil številne glasbene zvrsti.« (Brian, star 18 let, igra kitaro, bobne in klavir.)

»Če hočeš dobro igrati na kako glasbilo, moraš veliko vaditi. Seveda vaja ni vedno zabavna. Toda ko neko skladbo obvladaš, te prevzame tisti dobrì občutek, občutek, da si nekaj dosegel.« (Jade, stara 13 let, igra violo.)

»Ko imam težek dan oziroma ko sem čustveno na tleh, mi igranje kitare res pomaga, da se sprostim. Prav izjemen občutek je igrati prijetno in pomirjujočo glasbo.« (Vanessa, stara 20 let, igra kitaro, klavir in klarinet.)

»Nekoč sem mislil, da ne bom nikoli igral tako dobro kakor ta ali ta. Toda vztrajno sem vadil, in sedaj občutim pravo zadoščenje, ko dobro odigram kako skladbo. Poleg tega zdaj še bolj cenim spremnosti drugih glasbenikov.« (Jakob, star 20 let, igra kitaro.)

**Včasih se zlotim, da poslušam pesem,
za katero vem, da ni dobra zame. Tako jo
ugasnem. Če namreč tega ne naredim,
začnem opravičevati to, da jo poslušam.**

(Cameron)

modro, da šolaš svojo »zmožnost zaznavanja«, da bi razlikoval »med pravilnim in napačnim«. (Hebrejcem 5:14)

Kako pa lahko svojo zmožnost zaznavanja uporabiš pri izbiri glasbe? Upoštevaj predloge v nadaljevanju:

Preglej ovitek. Pogosto ti lahko že kratek pogled na ovitek ali v reklamno gradivo pove dovolj o vsebini. Če prikazuje nasilje, spolnost ali okultizem, bi moral biti zelo previden. Verjetno je tudi glasba sporna.

Preveri besedilo. O čem govorí? Ali to besedilo res želi stalno poslušati oziroma ponavljati? Ali so misli, ki jih sporoča, v sozvočju s tvojimi vrednotami in krščanskimi načeli? (Efezanim 5:3–5)

Opazuj, kako vpliva nate. »Opazil sem, da me je veliko glasbe in besedil pesmi, ki sem jih poslušal, spravljalo v depresijo,« pravi mladenič po imenu Filip. Res je, da lahko glasba različno vpliva na ljudi. Kakšna občutja pa v tebi zbuja glasba, ki ti je všeč? Vprašaj se: Ali se po

poslušanju neke glasbe ali pesmi zalotim, da razmišljam o neprimernih rečeh? Ali sleng iz besedila pesmi že pronica v moj besednjak? (1. Korinčanom 15:33)

Upoštevaj mnenje drugih. Kako na glasbo, ki jo poslušaš, gledajo tvoji starši? Vprašaj jih. Pomisli tudi, kaj bi o njej menili sokristjani. Ali bi bila komu v spotiko? To, da si sposoben iz spoštovanja do občutkov drugih spremeniti svoje vedenje, je znak zrelosti. (Rimljanom 15:1, 2)

Če si boš postavil prej omenjena vprašanja, ti bo to pomagalo izbrati glasbo, ki ti bo poživljala duha, ne da bi hkратi uničevala tvojo duhovnost. Obstaja pa še en dejavnik, o katerem je treba razmisliti.

Kdaj je preveč?

Dobra glasba lahko podobno kakor dobra hrana deluje krepilno. Vendar neki modri pregovor opozarja: »Če najdeš med, ga ne poj, več, kot ga potrebuješ, da se ga ne boš prenajdel in ga potem izbruhal.« (Pregovori 25:16) Med je dobro znan po svojih zdravilnih lastnostih. Vendar ti lahko celo nekaj, kar je *dobro*, škodi, če je v prevelikih količinah. Kaj se iz tega naučiš? Dobre stvari je treba uživati v zmernih količinah.

Vendar nekateri mladi dopustijo, da glasba obvladuje njihovo življenje. Prej omenjena Jessica na primer priznava: »Ves čas poslušam glasbo – tudi kadar preučujem Svetlo pismo. Svojim staršem rečem, da sem tako lažje zbrana. Vendar mi ne verjamejo.« Ali ti njene besede zvenijo znano?

Kako lahko ugotoviš, kdaj je glasbe preveč? Vprašaj se naslednje:

Koliko časa na dan poslušam glasbo?

Koliko denarja vsak mesec porabim za glasbo?

Ali glasba, ki jo poslušam, vpliva na odnose v moji družini?
Če je tako, napiši, kako bi se v tem pogledu lahko popravil.

Spremeni svoje navade poslušanja glasbe

Če ti poslušanje glasbe jemlje preveč časa, bi bilo dobro, da bi si glede tega postavil meje in bil zmernejši. Morda se boš denimo moral odreči navadi, da imaš ves dan v ušesih slušalke ali da si začneš vrteti glasbo tisto minuto, ko prideš domov.

Zakaj se ne bi naučil uživati tudi v tišini? Mogoče ti bo to pomagalo pri učenju. »Če glasba ne igra, imaš od učenja precej več,« pravi že omenjeni Steve. Poskušaj se učiti *brez* glasbe, in se sam prepričaj, ali boš kaj bolj zbran.

Poleg tega si boš verjetno želel vzeti čas za branje in preučevanje Svetega pisma in svetopisemskih publikacij. Jezus Kristus si je včasih poiskal kak miren kraj, da bi molil in

►►► moj načrt

Glede glasbe se bom obvladoval tako, da bom:

Če me bodo vrstniki silili, da bi poslušal neprimerno glasbo, jim bom rekel:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

poglobljeno premišljeval. (Marko 1:35) Ali si tudi ti za preučevanje poiščeš tih in miren kotiček? Če ne, morda zaviraš svoj duhovni napredek.

Odloči se prav

Resda je glasba Božje darilo, vendar moraš paziti, da tega darila ne bi zlorabil. Ne posnemaj dekleta po imenu Marlene, ki priznava: »Imam glasbo, za katero vem, da bi se je morala znebiti. A kaj, ko je tako dobra.« Pomisli, kako Marlene s poslušanjem tega, kar je slabo, škoduje svojemu umu in srcu! Ne ujemi se v to zanko. Ne dovoli, da bi te glasba pokvarila ali pa zavladala tvojemu življenju. Pri izbiri glasbe upoštevaj visoka krščanska merila. Boga prosi za vodstvo in pomoč. Poišči si prijatelje, ki imajo podobne poglede kakor ti.

Ob glasbi se lahko sprostiš in pomiriš. Kadar si osamljen, ti lahko pomaga zapolniti praznino. Toda ko se glasba konča, so tvoji problemi še vedno tu. Poleg tega pesmi niso nadomestek za prave prijatelje. Zato ne dopusti, da bi glasba postala glavna stvar v tvojem življenju. V glasbi uživaj, vendar bodi glede nje uravnovešen.

V NASLEDNJEM POGLAVJU Vsake toliko časa potrebuješ sprostitev. Kako ti lahko svetopisemska načela pomagajo, da ti bo ta kar najbolj koristila?

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj je tako pomembno, kakšno glasbo poslušaš?**
- **Kako lahko ugotoviš, ali je neka pesem primerna ali ne?**
- **Kaj lahko storиш, da bi razširil svoj glasbeni okus?**

32

Kako se lahko zabavam?

Spodnje trditve označi kot pravilne ali napačne.

Po Svetem pismu ...

... se v nobenem primeru ni prav ukvarjati s športom. Prav Narobe

... imajo vsi filmi in televizijske oddaje slab vpliv. Prav Narobe

... je vsak ples nesprejemljiv. Prav Narobe

ZA TEBOJ je naporen teden. Pouka je konec. Doma si opravil vse, kar je bila tvoja naloga. In še ti je ostalo nekaj energije, kar je eden od blagoslovov, ki ti jih prinaša mladost. (Pregovori 20:29) Vse, kar si sedaj želiš, je nekaj zabave.

Tvoji vrstniki morda mislijo, da Sвето pismo nasprotuje zabavi, da te omejuje pri tem, da bi se imel lepo. Pa je to res? Razmislimo sedaj o izjavah na prejšnji strani in poglejmo, kaj Sвето pismo v resnici pravi o zabavi.

● **V nobenem primeru se ni prav ukvarjati s športom.**

Narobe. V Svetem pismu piše, da »telesna vaja [...] koristi«. (1. Timoteju 4:8) Danes obstajajo številni športi, ob katerih se lahko dobro razgibamo in tudi zabavamo – na primer drsanje, kolesarjenje, tek, tenis, košarka, nogomet in odbojka, če jih naštejemo samo nekaj.

Toda ali to pomeni, da pri tem ni treba biti previden? Oglejmo si sobesedilo zgoraj omenjene svetopisemske vrstice. Apostol Pavel je mlademu Timoteju napisal: »Telesna vaja le malo koristi, vdanost Bogu pa je koristna za vse, saj obljudbla življenje, sedanje in prihodnje.« Pavlove besede nas spominjajo, da bi za nas vedno moralo biti najpomembnejše to, da ugajamo Bogu. Da bi ti bila vdanost Bogu vedno najpomembnejša – tudi pri izbiri športa – si postavi naslednja vprašanja:

1. Kako nevaren je ta šport? Ne zanašaj se le na to, kar se o tem športu govorji, ali pa na to, kar o njem navdušeno pripovedujejo drugi mladi. Seznani se z dejstvi. Ugotovi na primer naslednje: Kako pogoste so nesreče pri tem športu? Katere varnostne ukrepe je treba upoštevati? Kakšno urjevanje in oprema sta potrebna, da bi bilo sodelovanje v tem

športu varno? Res je, da pri skoraj vsaki dejavnosti obstaja nevarnost poškodbe – toda ali gre pri tem športu predvsem za to, da se izizza nesreča oziroma celo smrt?

Življenje je Božje darilo in po Postavi, ki jo je Izraelcem dal Bog, je bila tistem, ki je komu po naključju vzel življenje, naložena huda kazen. (2. Mojzesova 21:29; 4. Mojzesova 35:22–25) Zato je bilo Božje ljudstvo spodbujeno k temu, da skrbi za varnost. (5. Mojzesova 22:8) Kristjani so danes prav tako dolžni spoštovati življenje.

2. Ali bom pri tem športu v dobri družbi? Če imaš nekaj športnih sposobnosti, te tvoji vrstniki in učitelji morda silijo k temu, da bi se pridružil kaki šolski ekipi. In mogoče te zelo vleče, da bi ponudbo sprejel. Mladi kristjan po imenu Mark pravi: »Mislim, da enostavno ni pošteno, da mi starši ne dovolijo pridružiti se šolski ekipi.« Staršev ne skušaj na vsak način pripraviti do tega, da bi se v tem s teboj strnjali, ampak raje razmisli o naslednjih dejstvih: Treningi in tekmovanja so običajno organizirani zunaj šolskih ur. Če si v nekem športu dober, te bodo spodbujali, da mu posvetiš še več časa. Če ti ne gre tako dobro, pa bodo pritiskali nate, da bi še več vadil. Poleg tega se med člani tima pogosto spletejo

močna prijateljstva, ko skupaj okušajo slast zmage in bolečino poraza.

Sedaj se vprašaj: Ali bo name dobro vplivalo, če bom svoj prosti čas porabljal za dejavnost, pri kateri bi lahko spletel močna prijateljstva z mladimi, ki ne živijo po enakih duhovnih merilih kakor jaz? (1. Korinčanom 15:33) Kolikšno ceno sem pripravljen plačati samo zato, da bi lahko igral v določeni ekipi?

3. Koliko časa in denarja bom porabil za ta šport? Svetopismo nam naroča, da naj bi »ugotovili, kaj je pomembnejše«. (Filipljanom 1:10) Da bi lažje upošteval ta nasvet, se vprašaj: Ali mi bo sodelovanje v tem športu vzelo čas, ki sem ga namenil šolskim obveznostim oziroma duhovnim dejavnostim? Koliko denarja bo treba odšteti za ta šport? Ali bom te stroške lahko pokril s svojim denarjem? Odgovori na ta vprašanja ti bodo pomagali, da boš dajal prednost pomembnejšim rečem.

● ***Vsi filmi in televizijske oddaje imajo slab vpliv.***

Narobe. Svetopismo kristjanom naroča: »Oklepajte se tega, kar je dobro. Zdržujte se vsakršne hudobnosti.« (1. Te-

»Mladenič, veseli se v svoji mladosti [...].
Hodi po poteh svojega srca in za tistim,
kar gledajo tvoje oči. Toda vedi,
da te bo pravi Bog zaradi vsega tega
privедel na sodbo.« (Pridigar 11:9)

• • • • • • •

saloničanom 5:21, 22) Seveda niso vsi filmi in televizijske oddaje v nasprotju s tem merilom.*

Ogled filma skupaj s prijatelji je vsekakor lahko prijetno porabljen čas. Dekle iz Južne Afrike, ki ji je ime Leigh, pravi: »Kadar si zelo želim ogledati kak film, telefoniram kateri od prijateljic, potem pa to omeniva še drugim.« Običajno odidejo v kino ob zgodnejši uri. Po predstavi pridejo ponje starši in skupaj gredo jest v kako restavracijo.

Film in televizija sta morda res sodobni iznajdbi, toda v resnici sta le nadaljevanje starodavne tradicije pripovedovanja zgodb. Jezus je bil mojster v tem, kako s pripovedovanjem zgodb doseči srca ljudi. Iz njegove prilike o usmiljenem Samarijanu denimo veje sočutje in globok moralni nauk. (Luka 10:29-37)

Današnji filmski ustvarjalci prav tako širijo nauke, s katerimi oblikujejo moralne poglede ljudi. Doseči skušajo, da bi se gledalci poenačili z liki, prikazanimi v filmu – tudi če je glavni junak zločinec ali sadističen, oblastiželjen človek. Če nisi pazljiv, se lahko zalotiš, kako navijaš za zločinca in pri sebi opravičuješ njegova nemoralna ali kruta dejanja. Kako se lahko ogneš tej zanki?

Preden izbereš kako televizijsko oddajo ali film, se vprašaj: Ali me bo to, kar bom gledal, spodbudilo k izkazovanju »njagloblje sočutnosti«? (Efežanom 4:32) Ali pa me bo

* Več o tem si lahko prebereš v 1. zvezku, v 36. poglavju.

NAMIG

Vprašaj starše, ali bi žeeli za vsak mesec načrtovati čas, ko bi bila televizija ugasnjena in bi se skupaj kot družina zabavali.

navedlo na to, da se bom veselil nesreče drugega? (Pregovori 17:5) Ali bom po ogledu še težje ravnal po svetopisemski zapovedi »Sovražite húdo!«? (Psalm 97:10) Ali bo name vplivalo tako, da se bom postavil na stran »hudodelcev«? (Psalm 26:4, 5)

Nekaj informacij o vsebini filma lahko najdeš v filmskih kritikah ali reklamah. Toda ne bodi naiven – takšen, ki »verjame vsaki besedi«. (Pregovori 14:15) Zakaj ne? Filmska kritika je zgolj mnenje nekoga drugega. In oglaševalci morata namerno prikrivajo dejstvo, da so v filmu sporni prizori. Najstnica Connie pravi: »Ugotovila sem, da ti lahko že imena glavnih igralcev povedo nekaj o tem, kaj film prikazuje.«

Tvoji krščanski vrstniki, ki imajo enake svetopisemske vrednote kakor ti, morda vedo, ali je določen film sprejemljiv ali ne. Vendar imej v mislih,

Vojak je bolj ranljiv takrat, ko se malo sprosti – ko pa si privoščiš sprostitev ti, si ranljiv v moralnem pogledu.

**Plešem rada, vendar sem se naučila,
kako prav je, da prisluhnem nasvetu svojih
staršev. Nočem, da bi ples postal glavna
stvar v mojem življenju.** (Tina)

da ljudje radi govorijo o tem, kar jim je bilo v filmu všeč. Toda zakaj jih ne bi vprašal, kaj je bilo v filmu *slabega*? Pri tem bodi določen. Vprašaj jih na primer, ali so v filmu tudi prizori nasilja, spolnosti ali okultizma. Dobre nasvete ti lahko dajo tudi tvoji starši. Mlada Vanessa pravi: »Posvetujem se s starši. Če mislijo, da je film v redu, si ga grem ogledat.«

Na izbiro filma ali televizijskega programa ne glej kot na nekaj nepomembnega. Zakaj ne? Ker z izbiro zabave pokazuješ, kakšno je tvoje srce in kakšne vrednote ceniš. (Luka 6:45) S tem odkriješ, kakšna družba te veseli, kakšno govorjenje odobravaš in kako gledaš na spolno moralo. Zato bodi izbirčen!

● **Vsak ples je nesprejemljiv.**

Narobe. Ko so Izraelci prečkali Rdeče morje in tako ušli egiptovski vojski, je Mirjam vodila ženske pri plesu, s katerim so proslavljalne zmago. (2. Mojzesova 15:20) Tudi v Jezusovi priliki o izgubljenem sinu sta vesel dogodek ob sinovi vrnitvi spremljala »glasba in ples«. (Luka 15:25)

Podobno je danes. V mnogih kulturah se pleše, ko se družina in prijatelji zberejo skupaj. In v tem uživajo tako mlajši kot starejši. Vendar je glede tega

ALI SI VEDEL ...

**Ples in glasba sta bila
pri Izraelcih pomemben
del pravega čaščenja.
(Psalm 150:4)**

treba biti previden. Sveto pismo ne obsoja skromnih družabnih srečanj, svari pa pred »divjimi zabavami«. (Galačanom 5:19–21) Prerok Izaija je napisal: »Gorje tistim, ki vstajajo zgodaj zjutraj in iščejo opojno pijičo, ki posedajo do poznega večera, da jih vino razvname! Na njihovih pojedinah so harfa in psalterij, tamburin in piščal ter vino, toda za Jehovo-va dejanja se ne menijo.« (Izaija 5:11, 12)

Na teh srečanjih so točili »opojno pijičo« in igrali divjo glasbo. Zabava se je začela zgodaj in je trajala pozno v noč. Pozoren bodi tudi na vedenje udeležencev teh zabav – vedli so se, kakor da Bog ne obstaja! Nič čudnega torej ni, da je Bog takšna srečanja obsojal.

Če si povabljen na zabavo, na kateri bo ples, si postavi vprašanja, kot so: »Kdo vse bo tam? Na kakšnem glasu so povabljeni? Kdo organizira srečanje? Kako se bo skrbelo za nadzor? Ali se oče in mama strinjata s tem, da obiščem

» moj načrt

Če me bodo povabili, da bi po šoli treniral v kakšni športni ekipi, bom rekel:

Če bo film, ki ga bom gledal skupaj s prijatelji, sporen, bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

to zabavo? Kateri plesi se bodo plesali?« Mnogi plesi so namenjeni samo temu, da vzbujajo spolne želje. Če bi sodeloval pri takšnem plesu oziroma ga zgolj opazoval, ali bi ti to pomagalo bežati pred nečistovanjem? (1. Korinčanom 6:18)

Kaj pa, če si povabljen na ples v nočni klub? Razmisli o tem, kaj je rekel mladi Shawn, ki se je, preden je postal kristjan, pogosto zadrževal v takšnih klubih. Spominja se: »Glasba je ponavadi ponižajoča, ples je običajno zelo nemoralen in velika večina tistih, ki hodi tja, ima samo en cilj.« Po Shawnovih besedah je cilj ta, da najdejo koga, s katerim nato zapustijo klub in končajo v postelji. Shawn je, potem ko je začel preučevati Sveti pismo z Jehovovimi pričami, spremenil svoje mišljenje. In kaj meni sedaj? »Ti klubi niso za kristjane.«

Zakaj bi moral biti stalno oprezen?

Kdaj je vojak po tvojem bolj ranljiv – ko je na bojišču ali ko se skupaj z drugimi vojaki malo sprosti? Dejstvo je, da

se je najmanj zmožen braniti in je najbolj ranljiv takrat, ko se malo sprosti. Podobno je s teboj. Ko si v šoli ali na delovnem mestu, si v duhovnem pogledu ves čas oprezen – pozoren si na morebitne nevarnosti. Kasneje, ko pa se malo sprostiš skupaj s prijatelji, si v moralnem pogledu najbolj ranljiv.

Nekateri tvoji vrstniki se ti morda posmehujejo, ker se glede zabave in sprostitve ravnaš po visokih moralnih merilih iz Svetega pisma. Nate lahko pritiskajo celo mladi, ki jih vzbujajo krščanski starši. Toda takšnim mladim je vest otopela. (1. Timoteju 4:2) Mogoče te obtožujejo, češ da si neuravnovešen oziroma samopravičen. Ne vdaj se takšnemu pritisku vrstnikov, ampak raje ohranjaj čisto vest. (1. Petrovo 3:16)

Ni toliko pomembno, kaj si o tebi mislijo vrstniki, temveč kaj si misli Jehova! In če te prijatelji gnjavijo, ker poslušaš svojo vest, je čas, da si poiščeš druge prijatelje. (Pregovori 13:20) Zapomni si, da si navsezadnje *ti* varuh svojih moralnih merit – tudi takrat, ko se zabavaš. (Pregovori 4:23)

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Pornografija še nikoli ni bila tako razširjena in lahko dostopna, kakor je danes. Kako se lahko ogneš tej zanki?*

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj bi se kristjani morali ogibati nevarnih športov?**
- **Kako lahko ugotoviš, ali je neki film primeren ali ni?**
- **Kako bi pojasnil, kateri plesi so sprejemljivi?**

33

Zakaj bi moral zavračati pornografijo?

**Kako pogosto naletiš
na pornografijo?**

- Nikoli
- Redko
- Redno

**Kje najpogosteje
prideš v stik z njo?**

- Na internetu V šoli
- Po televiziji Drugje

Kako se odzoves?

- Takoj neham gledati.
- Iz radovednosti na kratko pogledam.
- Željno gledam in celo poiščem še več.

KO STA bila tvoja starša tvojih let, so ljudje pornografijo morali poiskati, če so jo želeli gledati. Danes pa je videti, da pornografija poišče *tebe*. Neko 19-letno dekle pravi: »Včasih po internetu brskam ali nakupujem ali pa samo preverjam stanje na bančnem računu, ko se *puf* – kar naenkrat pojavi kako okno s pornografsko vsebino!« To ni nič nena-vadnega. Po neki raziskavi je 90 odstotkov mladih, ki so bili stari od 8 do 16 let, dejalo, da so na internetu nehote naleteli na pornografijo – večinoma takrat, ko so iskali kaj v zvezi z domačo nalogom!

Glede na to, da je pornografija tako razširjena, se morda sprašuješ: Ali je ta res nekaj tako slabega? Odgovor je *da!* Pornografija ponižuje tako tiste, ki sodelujejo pri njenem nastajanju, kot tiste, ki jo gledajo, in je pogosto prvi korak k spolni nemoralji. Vendar to še ni vse.

Gledanje pornografije lahko preide v navado, ki ima dolgotrajne in pogubne posledice. Razmisli denimo o Jeffu. Čeprav že 14 let ni imel stika s pornografijo, je priznal: »Vsak dan se moram bojevati proti njej. Želja je sicer veliko manj izrazita, vendar me še vedno spreminja. Radovednost ne po-neha. Slike so še vedno v moji glavi. Želim si, da ne bi nikoli stopil na to umazano pot. Sprva je bilo vse skupaj vide-ti tako nedolžno. Zdaj pa vem, da ni tako. Pornografija je škodljiva, je nekaj sprevrženega in je ponižujoča za vse vple-tene. Ne glede na to, kaj morda trdijo njeni zagovorniki, v njej ni nič – popolnoma nič – pozitiv-nega.«

ALI SI VEDEL ...

Obsedenost s pornografijo je pravzaprav kopija spolne obsedenosti, ki so ji podlegli hudobni duhovi v Noetovih dneh. (1. Mojzesova 6:2)

Razmisli o okoliščinah

Kako lahko poskrbiš, da tu-di nehote ne bi naletel na por-nografijo? Najprej razmisli, ka-

»Zato zatrite nagnjenja, ki se kažejo v vaših zemeljskih telesih: nečistovanje, nečistost, spolno poželenje, škodljive želje in lakomnost, ki je malikovanje.« (Kološanom 3:5)

• • • • • •

ko pride do tega. Ali za to obstaja kakšen ustaljen vzorec? Premisli o naslednjih zgledih:

Ali imajo nekateri tvoji sošolci navado pošiljati pornografsko gradivo po e-pošti ali mobitelu? Če je tako, bi bilo modro, da bi njihova sporočila izbrisal, še preden bi jih odprl.

Ali se ti, ko na internetu v iskalno polje vtipkaš določene besede, pojavijo neželena okna? Če veš, da se to utegne zgoditi, si morda lahko pomagaš tako, da si določnejši in pazljivejši pri izbiri ključnih besed.

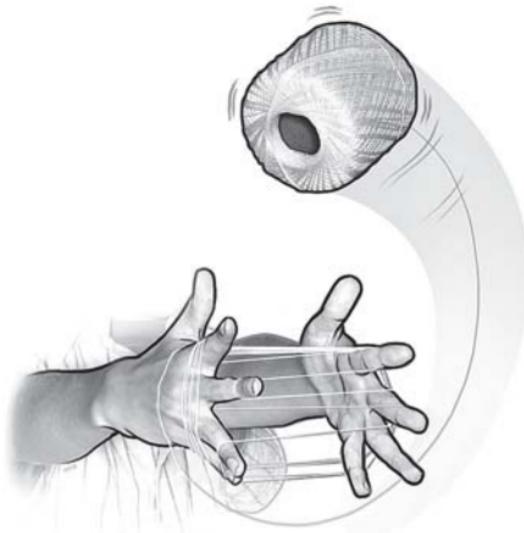
Spodaj napiši, katere okoliščine te privedejo do tega, da naletiš na pornografijo.

Ali lahko kar koli storiš, da biomejil ali povsem preprečil naključno pojavitev pornografskih prizorov? Če lahko, napiši spodaj, kaj nameravaš storiti.

Kaj, če si z njo že zasvojen?

To, da na pornografijo naletiš po naključju, je eno, povsem nekaj drugega pa je, če jo gledaš *namerno*. Kaj, če to celo postaja tvoja navada? Zavedaj se, da se te navade ni

**Bolj ko se zapletaš
v pornografijo, težje
se boš rešil iz nje.**

enostavno znebiti. Naj ponazorimo: Predstavljam si, da imaš bombažno nit enkrat ovito okoli rok. Verjetno bi ti jo uspelo pretrgati in se je rešiti že s tem, da bi roke sunkoma razklenil. Toda kaj, če imaš nit velikokrat ovito okoli rok? Tedaj bi se je bilo veliko težje rešiti. Enako je z ljudmi, ki jim je gledanje pornografije že prešlo v navado. Bolj ko jo gledajo, bolj se vanjo zapletajo. Če se je to zgodilo tudi tebi, kako se lahko rešiš?

Zavedaj se, kaj pornografija v resnici je. To ni nič drugačega kot poskus Satana, da razvrednoti nekaj, kar je Jehova ustvaril kot častno. Če boš na pornografijo gledal v tej luči, ti bo to pomagalo sovražiti hudo.

(Psalm 97:10)

NAMIG

Poskrbi, da boš na svojem računalniku imel onemogočen dostop do pornografskih strani. Poleg tega ne odpiraj povezav v neželeni e-pošti.

Razmisli o posledicah. Pornografija uničuje zakonske zvezze. Umaže ugled tistim, ki so delujejo pri njenem nastajanju. Ponižuje tistega, ki jo gleda. V

Svetem pismu ne piše kar tako, da »ostroumen človek opazi húdo in se skrije«. (Pregovori 22:3) Napiši, kaj hudega bi te lahko doletelo, če bi ti gledanje pornografije prešlo v navado.

Trdno si obljubi. Zvesti Job je rekel: »S svojimi očmi sem sklenil zavezo. Kako bi se potem lahko oziral po devici?« (Job 31:1) V nadaljevanju je nekaj zavez oziroma zaobljub, ki jih lahko storиш:

Kadar bom v sobi sam, ne bom brskal po internetu.

Kadar bom na internetu naletel na kakršno koli neželeno okno ali internetno stran z opolzko vsebino, bom to takoj zaprl.

Če mi bo kdaj spodeljelo, se bom pogovoril z zrelim prijateljem.

Skušaj se spomniti še ene ali dveh zaobljub, ki bi ti lahko pomagali v boju proti pornografiji, in ju napiši.

►►► moj načrt

*Pred pornografijo se bom zaščitil tako,
da bom:*

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

Preden sem začel preučevati Svetlo pismo, sem na veliko užival skoraj vse glavne droge. Toda najtežje od vsega sem se rešil odvisnosti od pornografije. S to težavo sem se lahko uspešno spoprijel le z Jehovovo pomočjo. (Jeff)

Moli glede tega. Psalmist je Jehova rotil: »Odvrni moje oči od ničvrednih stvari!« (Psalm 119:37) Bog Jehova želi, da bi ti uspelo, in ti lahko da moč, da bi delal, kar je prav. (Filipljanom 4:13)

Pogovori se s kom. Obrniti se na zaupnega prijatelja je pogosto pomemben korak k opustitvi te razvade. (Pregovori 17:17) Napiši ime zrelega človeka, za katerega misliš, da bi mu lahko povedal svojo težavo.

Bodi prepričan, da ti v boju proti pornografiji *lahko uspe*. Pravzaprav si vsakokrat, ko jo zavrneš, priboriš pomembno zmago. Povej Jehovu za to zmago in se mu zahvali za moč, ki ti jo daje. Vedno se spomni, da z zavračanjem pornografije, te velike nadloge, razveseljuješ Jehovovo srce! (Pregovori 27:11)

KAJ MENIŠ?

- **Kako pornografija razvrednoti nekaj, kar je častno?**
- **Kako bi pomagal svojemu bratu ali sestri, ki ima težave s pornografijo?**

Napiši, v katerem razvedriliu najbolj uživaš in zakaj ti je tako všeč.

Predstavljam si, da bi moral svojemu mlajšemu bratu ali sestri pojasniti, zakaj je pomembno imeti pravilen pogled na razvedrilo. Kaj bi mu oziroma ji rekel?

TVOJ DUHOVNI NAPREDEK

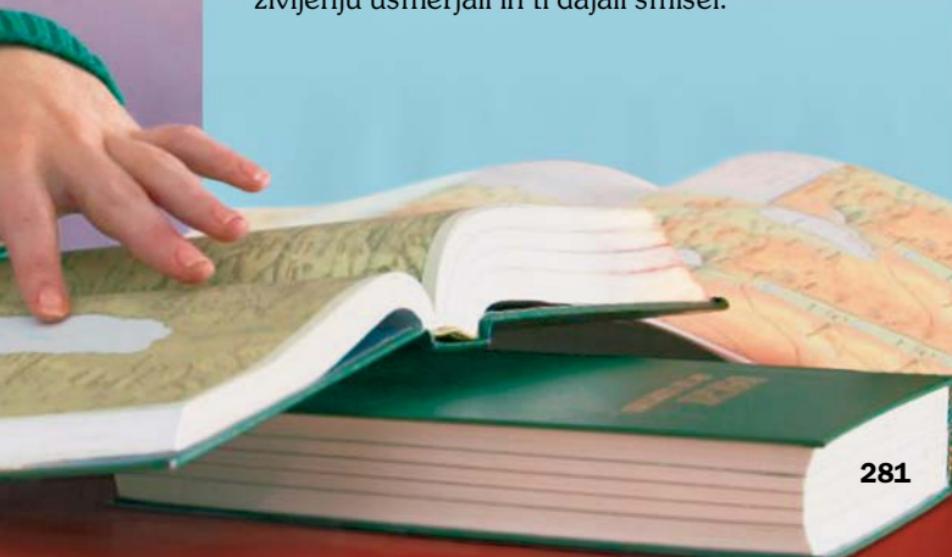
9

Kaj od naštetega ti je najtežje?

- Preučevati Sveti pismo
- Redno moliti k Bogu Jehovu
- O svoji veri se pogovarjati z drugimi
(še posebej z vrstniki)
- Razumeti, zakaj se je modro ravnati
po svetopisemskih merilih

**Na spodnjo črto napiši, kateri cilj bi rad
dosegel na področju, ki ti je najtežje.**

Poglavlja 34–38 ti bodo pomagala ugotoviti, kako si lahko okrepiš duhovnost, živiš po svetopisemskih merilih in si postavljaš cilje, ki te bodo v življenju usmerjali in ti dajali smisel.

Zakaj naj upoštevam svetopisemska merila?

S sošolkama si na malici. Ena od njiju upre oči v fanta, ki je v razredu nov.

**»Veš, Boštjanu si res všeč,« reče prva sošolka.
»To vem, ker vidim, kako strmi vate. Ej, nonstop ima oči na tebi!«**

»In veš kaj?« ti prišepne druga. »Prost je!«

Za vse to se ti je že zdelo, da drži. Navsezadnje te je Boštjan prejšnji dan povabil na zabavo, ki je bila pri njem doma. Seveda si povabilo zavrnila,

toda vseeno se potihem sprašuješ, kako bi bilo, če bi šla.

Prva sošolka pretrga tvoje misli.

»Kakšna škoda, da nisem prosta,« reče, »takoj bi šla ven z njim!«

Nato te začudeno pogleda. Točno veš, kaj bo sledilo.

»Hej, kako to, da nimaš fanta?« vpraša.

Tega vprašanja te je groza! Resnica je, da si želiš imeti fanta. Ampak rečeno ti je bilo, da je najboljše počakati, dokler ne boš dovolj zrela za poroko. Ko le ne bi bila vmes ...

»... tvoja vera, ha?« reče druga sošolka.

Prešine te: Je brala moje misli, ali kaj?

»Pri tebi gre vedno samo za Biblijo, Biblijo, Biblijo,« posmehljivo pripomni. »Zakaj se ne moreš včasih malo zabavati?«

ALI so se ti že kdaj posmehovali, ker skušaš v svojem življenju upoštevati svetopisemska merila? Če da, potem si se verjetno vprašal, ali zamujaš kaj dobrega. Mlada Debora je čutila tako. »Svetopisemska merila so se mi zdela omejevalna,« se spomini. »Privlačil me je svoboden način življenja prijateljev iz šole.«

Poglej resnici v oči

Izkušnje niso vedno najboljša šola. Pravzaprav je modro in hkrati v skladu s Svetim pismom, če se učiš iz napak drugih, tako kot je to počel psalmist Asaf. Nekaj časa je menil, da so Božja merila preveč omejevalna. Ko pa je ocenil življenje tistih, ki so se nehali ravnati po Božjih merilih, je na stvari začel gledati v pravi luči. Kasneje je sklenil, da so takšni ljudje na »spolzkih tleh«. (Psalm 73:18)

S tem v mislih razmisli o naslednjih komentarjih mladih, ki se nekaj časa niso menili za svetopisemska merila in so se zapletli v predzakonsko spolnost.

● **Kaj vse je vplivalo na tvoje razmišljanje in početje?**

Debora: »V šoli sem opazila, da imajo vsi razen mene fanta ali punco, in zdeli so se mi srečni. Ko sem šla z njimi ven in gledala, kako se poljubljajo in objemajo, sem postala ljubosumna in počutila sem se osamljeno. Pogosto sem ure in ure fantazirala o fantu, ki mi je bil všeč. To je še okrepilo mojo željo, da bi bila z njim.«

Mike: »Bral sem gradivo in gledal televizijske programe, ki so poveličevali spolnost. S prijatelji sem se o tem tudi pogovarjal, kar je še bolj razvnemalo mojo radovednost. Ko sem bil sam s punco, sem mislil, da sva si lahko zelo blizu, ne da bi bila intimna – mislil sem, da se lahko pravočasno ustavim.«

ALI SI VEDEL ...

Za to, da poškoduješ odnos z Jehovom, je potrebnih le nekaj trenutkov, da ga popraviš, pa utegne trajati več let.

Andrew: »V navadi mi je bilo, da sem po internetu gledal pornografijo. Začel sem se vdati pijači in hodil sem na zabave z mladimi, ki se niso menili za svetopisemska moralna merila.«

Tracy: »Vedela sem, da je predzakonska spolnost napačna, ampak do nje nisem čutila odpora. Nisem sicer namegalala imeti spolnih odnosov pred poroko, vendar so čustva premagala moj razum. Nekaj časa mi vest sploh ni vzbujala občutka krivde.«

● **Ali te je tvoj način življenja osrečil?**

Debora: »Sprva sem se počutila svobodno in bila sem srečna, ker sem bila končno podobna svojim vrstnikom. Ampak ti občutki niso trajali dolgo. Začela sem se počutiti umazano, oropano nedolžnosti, prazno. Močno sem obžalovala, da sem izgubila devištvo.«

**Bolečina, ki te spremlja, ko skušaš
napačno dejanje prikriti, je hujša
od brezupa, ki ga čutiš, ko si za takšno
dejanje discipliniran.**

Andrew: »Vse lažje mi je bilo slediti napačnim željam. Toda obenem me je razžiral občutek krivde in bil sem nezadovoljen sam s sabo.«

Tracy: »Nemoralna mi je uničila mladost. Mislila sem, da se bova s fantom noro zabavala. Pa se nisva. Ko sva se razšla, nama je ostala samo bolečina, beda in strto srce. Ni minil večer, da ne bi zaspala v solzah in si želeta, da bi takrat ravnala tako, kot želi Jehova.«

Mike: »Dobil sem občutek, kakor da je del mene umrl. Zatiskal sem si oči pred tem, kakšen vpliv je imelo moje početje na druge, ampak vedno znova se mi je pred očmi risala resnica. Bolelo me je, ko sem dojel, da sem z iskanjem lastnih užitkov prizadel ljudi okoli sebe.«

● **Kaj bi svetoval mladim, ki mislijo, da so svetopisemska moralna merila preveč omejevalna?**

Tracy: »Upoštevaj Jehovova merila in se druži s tistimi, ki po njih ravnajo. Tako boš srečnejši.«

Debora: »Ne gre samo zate in za tvoje želje. S svojimi dejanji boš vplival tudi na druge. In če se ne meniš za Božje nasvete, boš škodil samemu sebi.«

Andrew: »Kot neizkušen si misliš, da se v življenju tvojih vrstnikov vedno dogaja kaj zanimivega. Njihovo stališče bo

NAMIG

Razmisli, kako bi mlajšemu bratu ali sestri dopovedal, da je modro upoštevati svetopisemska merila. To, da govorиш o svojih prepričanjih, ti lahko zelo pomaga, da se ti ta ukoreninijo v srcu.

**»Jaz, Jehova, sem tvoj Bog. Jaz te učim,
kar ti je v korist.« (Izaja 48:17)**

vplivalo tudi nate, zato modro izbiraj prijatelje. Zaupaj Jehovu, tako ne boš imel česa obžalovati.«

Mike: »Nekaj najdragocnejšega, kar imaš od Jehova, sta tvoje dostojanstvo in nedolžnost. Če bi ta darova kar tako zavrgel, ker se ne bi znal obvladovati, bi se tako rekoč razvrednotil. O svojih težavah se pogovori s starši in drugimi zrelimi ljudmi. Če storiš napako, o njej odkrito spregovori, potem pa skušaj stvari tudi popraviti. Če boš delal tako, kot želi Jehova, si boš pridobil res pravi mir.«

Svetopisemska merila – prisilni jopič ali varnostni pas?

Jehova je »srečen Bog« in želi, da bi bil srečen tudi ti. (1. Timotoju 1:11; Pridigar 11:9) Svetopisemska merila so tebi v

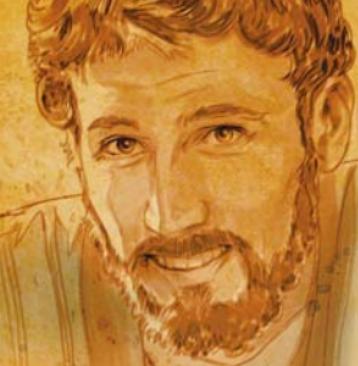
»moj načrt

*Da bi lažje razumel modrost, ki veje iz svetopisemskih
meril, bom:*

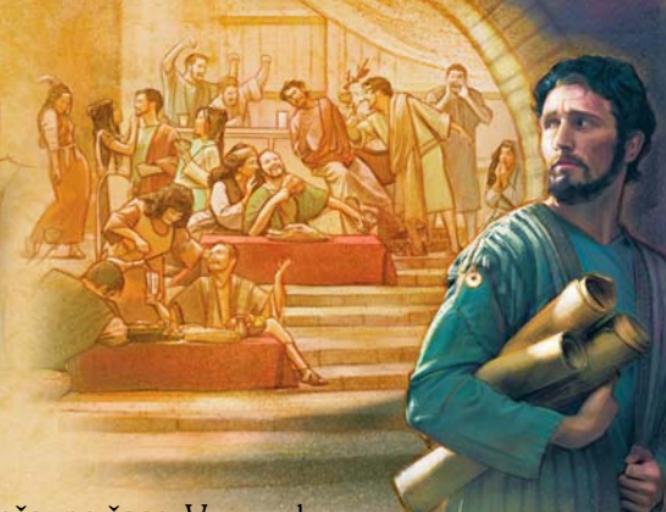
*Če bom začel zavidati tistim, ki živijo po merilih tega
sveta, bom:*

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

DOBER ZGLED

Asaf

Asaf doživlja **težavne čase**. Vse naokrog vidi ljudi, ki kršijo Božje zakone in jo na videz dobro odnesejo! Zato se sprašuje, ali se je vredno truditi, da bi ugajal Bogu. »Res sem si zaman očistil srce in roke umil v nedolžnosti,« pravi. Toda kasneje o zadevi **temeljito premisli** in spremeni svoj pogled. Postane mu jasno, da je kakršen koli užitek hudobnih le **začasen**. Do kakšnega sklepa pride? »Na zemlji nimam drugega veselja razen tebe,« v pesmi zaupa Jehovu. (Psalm 73:3, 13, 16, 25, 27)

Mogoče si se tudi ti že kdaj vprašal, ali se izplača živeti po Božjih merilih. Posnemaj Asafa in poglej pod **površje**. Razmisli o življenju tistih, ki so zavrgli Jehovove zakone. Ali res občutijo notranji mir? Ali so našli kakšno skrivno pot do sreče, za katero zvesti Božji služabniki ne vedo? Po tehtnem razmisleku boš nedvomno tudi ti rekel to, kar je rekel Asaf: »Zame pa je dobro, da se **bližam Bogu**.« (Psalm 73:28)

**Svetopisemska
merila ti ne
kratijo sreče,
temveč so
ti v zaščito.**

korist. Res je, da nanje lahko gledaš kot na prisilni jopič, ki ti jemlje svobodo. Toda v resnici so svetopisemska moralna merila bolj podobna varnostnemu pasu, ki potnika varuje pred nezgodo.

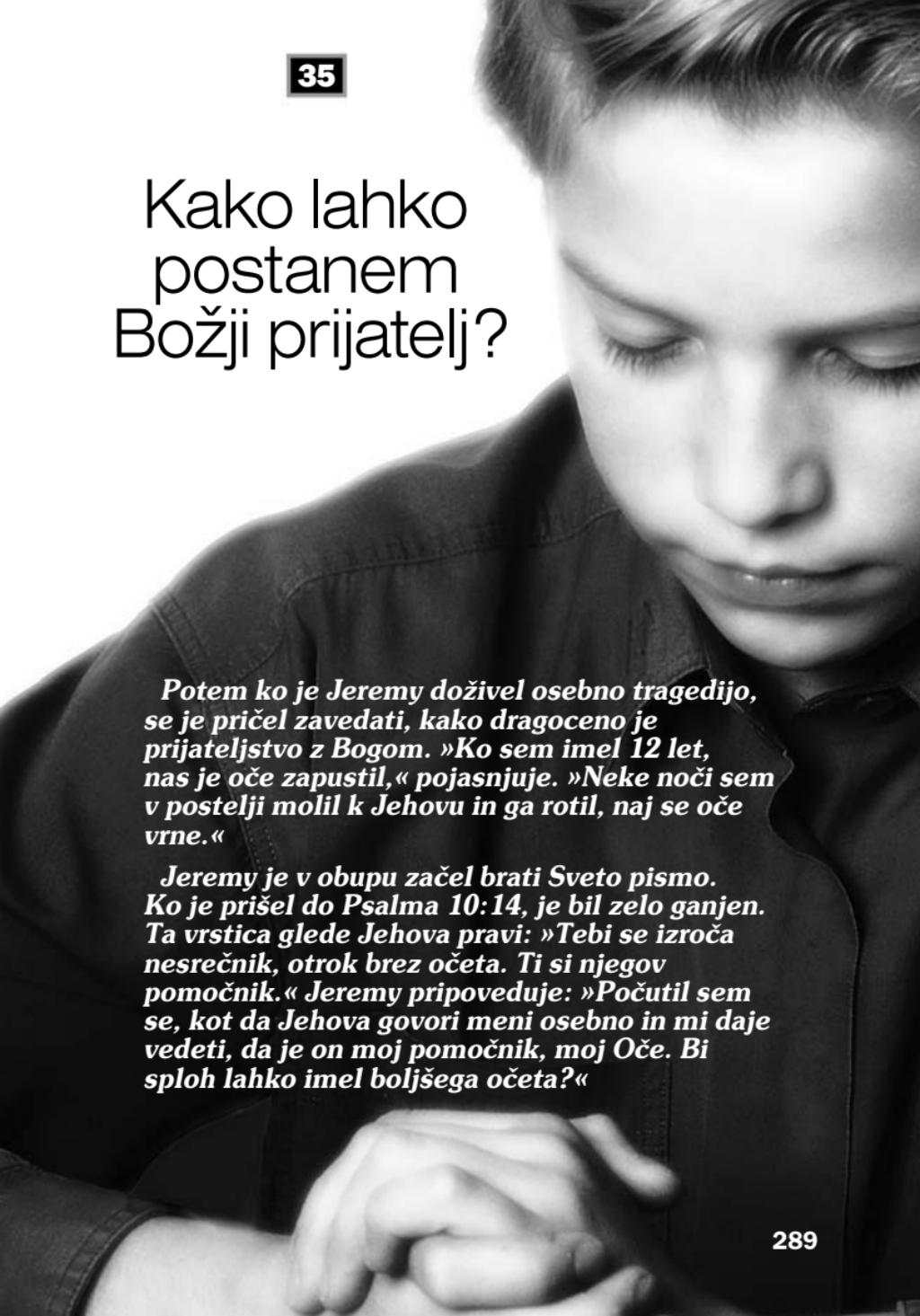
Svetemu pismu vsekakor lahko zaupaš. Če boš živel po merilih, ki so zapisana v njem, ne boš osrečil le Jehova, temveč boš koristil tudi samemu sebi. (Izaja 48:17)

**V NASLEDNJEM POGLAVJU *Lahko si Božji priatelj.
Preberi, kako.***

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj osebne izkušnje niso najboljša šola, kar se tiče posledic neupoštevanja Božjih zakonov?**
- **Kaj se naučiš iz tega, kar so povedali Debora, Mike, Andrew in Tracy?**
- **Zakaj nekateri na svetopisemska merila gledajo kot na prisilni jopič, toda zakaj je takšen pogled kratkovidен?**

Kako lahko postanem Božji prijatelj?

Potem ko je Jeremy doživel osebno tragedijo, se je pričel zavedati, kako dragoceno je prijateljstvo z Bogom. »Ko sem imel 12 let, nas je oče zapustil,« pojasnjuje. »Neke noči sem v postelji molil k Jehovu in ga rotil, naj se oče vrne.«

Jeremy je v obupu začel brati Sveti pismo. Ko je prišel do Psalma 10:14, je bil zelo ganjen. Ta vrstica glede Jehova pravi: »Tebi se izroča nesrečnik, otrok brez očeta. Ti si njegov pomočnik.« Jeremy pripoveduje: »Počutil sem se, kot da Jehova govorí meni osebno in mi daje vedeti, da je on moj pomočnik, moj Oče. Bi sploh lahko imel boljšega očeta?«

NE GLEDE na to, ali imaš podobne razmere kot Jeremy ali ne, Svetlo pismo odkriva, da Jehova hoče, da si njegov priatelj. Pravzaprav v njem piše: »Približajte se Bogu, in se vam bo približal.« (Jakob 4:8) Razmisli o tem, kaj pomenijo te besede: Čeprav Boga Jehova ne moreš videti – in seveda v nobenem pogledu ni tvoj vrstnik – te vabi, da postaneš njegov priatelj!

ALI SI VEDEL ...

Dejstvo, da bereš to knjigo in udejanjaš v njej navedene svetopisemske nasvete, kaže, da se Jehova osebno zanimala za te. (Janez 6:44)

bi takšno prijateljstvo uspevalo?

Pomembno je preučevati

Prijateljstvo je dvosmerna komunikacija – zajema tako poslušanje kot govorjenje. To drži tudi takrat, ko gre za prijateljstvo z Bogom. Z branjem in preučevanjem Svetega pisma prisluhnemo temu, kar nam Bog govori. (Psalm 1:2, 3)

Prijateljstvo z Bogom je kot sobna rastlina – da bi uspevalo, ga je treba negovati.

Toda za prijateljstvo z Bogom se boš moral potruditi. Naj ponazorimo: Če imaš kakšno sobno rastlino, potem veš, da ne uspeva, če ne skrbiš zanjo. Zato jo moraš redno zalivati in ji omogočiti primerno okolje za rast. Isto velja za prijateljstvo z Bogom. Kaj lahko narediš, da

Ko sem bila mlajša, sem v molitvah vedno znova ponavljala ene in iste stvari. Zdaj pa skušam moliti o dobrih in slabih stvareh, ki se mi zgodijo čez dan. Ker niti dva dneva nista popolnoma enaka, mi to pomaga, da se v molitvah ne ponavljam. (Eva)

Res je, da morda nisi ravno najbolj navdušen nad preučevanjem. Mnogi mladi bi raje gledali televizijo, igrali kako videoigro ali pa se družili s prijatelji. Toda do dobrega prijateljstva z Bogom ni bližnjice. Moraš mu *prisluhniti*, tako da preučuješ njegovo Besedo.

Vendar ne skrbi. Ni treba, da je preučevanje breme. Lahko se naučiš *uživati* v njem – tudi če se nimaš za »studioznega« človeka. Prva stvar, ki jo moraš narediti, je, da si za preučevanje Svetega pisma vzameš čas. »Držim se urnika,« pravi dekle Lais. »Vsako jutro najprej preberem poglavje iz Svetega pisma.« Petnajstletna Maria ima drugačno rutino. »Odломek iz Svetega pisma preberem vsak večer, preden grem spat.«

Preden pričneš svoj program preučevanja, si poglej okvir na 292. strani. Nato spodaj zapiši, kdaj bi lahko preučevanju Božje Besede namenil kakih 30 minut.

NAMIG

Vsak dan v Svetem pismu preberi samo štiri strani, pa ga boš v celoti prebral v približno enem letu.

To, da si določiš čas, je le začetek. Ko pa dejansko pričneš preučevati, te morda preseneti dejstvo, da Sveti pismo ni vedno lahko branje. Mogoče se strinjaš z 11-letnim

► raziskuj Svetlo pismo

1. Izberi svetopisemski odlomek, ki bi ga rad prebral.
Moli za modrost, da bi prebrano razumel.

2. Odlomek pozorno preberi. Vzemi si čas. Med branjem uporabi domišljijo. Z vsemi svojimi čuti se poglobi v odlomek: Skušaj *videti* dogajanje, *slišati* glasove likov, *vonjati* zrak, *okušati* hrano in tako naprej. Naj ti to, kar bereš, zaživi pred očmi!

3. O prebranem razmisli. Postavi si vprašanja, kot so:

- Zakaj je dal Jehova ta odlomek zapisati v svojo Besedo?
- Kateri liki so vredni posnemanja in kateri so v svarilo?
- Kaj praktičnega lahko izluščim iz prebranega?
- Kaj se iz tega odlomka naučim o Jehovu in njegovem ravnaju?

4. Na kratko se obrni k Jehovu v molitvi. Povej mu, kaj si se naučil iz tega dela Svetega pisma in kako nameravaš naučeno uporabiti v svojem življenju. Jehovu se vedno zahvali za darilo, ki ti ga je dal – njegovo Besedo, Svetlo pismo!

»Tvoja beseda je svetilka
moji nogi in luč moji poti.«
(Psalm 119:105)

»**Srečni tisti, ki se zavedajo svojih duhovnih potreb.**« (Matej 5:3)

Jezreelom, ki je odkrito povedal: »Nekateri svetopisemski odlomki so zelo težki, poleg tega pa niso ravno zanimivi.« Če tudi sam tako meniš, ne obupaj. Preučevanja Svetega pisma se vedno loti z misljijo, da si s tem vzameš čas, da prisluhneš Bogu Jehovu, svojemu prijatelju. Konec koncev bo preučevanje tako zanimivo in nagrajujoče, kot se sam odločiš, da bo!

Pomembno je moliti

Molitev je način komuniciranja z Bogom. Samo pomisli, kako čudovito darilo je molitev! Z Bogom Jehovom lahko govorиш kadar koli, podnevi ali ponoči. On je *vedno* na voljo. Še več, temu, kar mu imaš povedati, *hoče* prisluhniti. Zato te Sвето pismo spodbuja: »V vsem izražajte svoje želje Bogu z molitvijo, ponižno prošnjo in zahvaljevanjem.« (Filipljanom 4:6)

Kot je razvidno iz tega stavka, se lahko z Jehovom pogovarjaš o marsičem. Lahko mu denimo zaupaš svoje težave in skrbi ali pa izrazиш hvaležnost. Navsezadnje, ali se svojim prijateljem ne zahvališ za vse dobro, kar naredijo zate? Prav tako se lahko zahvališ Jehovu, ki je zate naredil več, kot bi sploh kdaj lahko naredil kateri koli drug prijatelj. (Psalm 106:1)

Napiši nekaj stvari, za katere si hvaležen Jehovu.

► določi si prioritete

Si preveč zaposlen, da bi molil? Nimaš časa za preučevanje Svetega pisma? To je pogosto povezano s tem, kako si določaš prioritete.

Naredi naslednji preizkus: Vzemi vedro in vanj zloži nekaj večjih kamnov. Zatem vanj vsuj še pesek – vse do vrha. Zdaj je vedro polno kamnov *in* peska.

Sedaj vedro izprazni, vendar peska in kamnov ne zavrzi. Še enkrat napolni vedro, vendar v obratnem zaporedju: vanj najprej vsuj pesek, nato pa poskusи v njega zložiti še kamne. Ne gre? To je zato, ker si vedro *najprej* napolnil s peskom.

Nauk? Sveti pismo pravi, da moraš ugotoviti, »kaj je pomembnejše«. (Filipljanom 1:10) Če ti je denimo razvedrilo na prvem mestu v življenju, se ti bo zdelo, da nikoli nimaš dovolj časa za pomembne stvari – za teokratične dejavnosti. Če pa boš po drugi strani upošteval prej omenjeni svetopisemski nasvet, boš imel dovolj časa za oboje, za delo v prid Kraljestva *in* za nekaj razvedrila. Vse je odvisno od tega, kaj najprej daš v vedro!

Brez dvoma te je tu in tam česa strah ali pa te kaj skrbi. V Psalmu 55:22 piše: »Zvrni svoje breme na Jehova, on te bo podpiral. Nikoli ne bo dovolil, da bi pravični omahnili.«

Na spodnjo črto napiši skrbi, ki jih imaš in bi jih rad omenil v molitvi.

Osebne izkušnje

Obstaja še en vidik, ki ga ne bi smel spregledati pri svojem prijateljstvu z Bogom. Psalmist David je napisal: »Okusite in spoznajte, da je Jehova dober.« (Psalm 34:8) Ko je sestavljal 34. psalm, je ravno prestajal hude čase. Bežal je pred kraljem Savlom, saj ga je ta hotel umoriti – kar je že samo po sebi mučna izkušnja. Zatem pa se je moral zateči k Filistejcem, ki so bili njegovi sovražniki. Pretila mu je gotova smrt, zato se je pretvarjal, da je blazen, in je tako lahko pobegnil. (1. Samuelova 21:10–15)

Tega, da je za las ušel smrti, ni pripisoval lastni bistroumnosti. Svojo rešitev je pripisal Jehovu. V prej omenjenem psalmu je tudi napisal: »Iskal sem Jehova, in on mi je odgovoril, vseh mojih strahov me je osvobodil.« (Psalm 34:4) Na

»»» moj načrt

Da bom imel od preučevanja Svetega pisma več koristi, bom:

Da bi bolj redno molil, bom:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

podlagi osebnih izkušenj je lahko druge spodbujal: »Okusite in spoznajte, da je Jehova dober.«*

Ali se lahko spomniš kakšne izkušnje v svojem življenju, iz katere je razvidno, da je Jehovu mar zate? Če se, jo spodaj opiši. Namig: Ni treba, da je izkušnja nekaj posebnega. Lahko razmisliš o vsakodnevnih blagoslovih, ki bi jih zlahka pričel jemati za samoumevne.

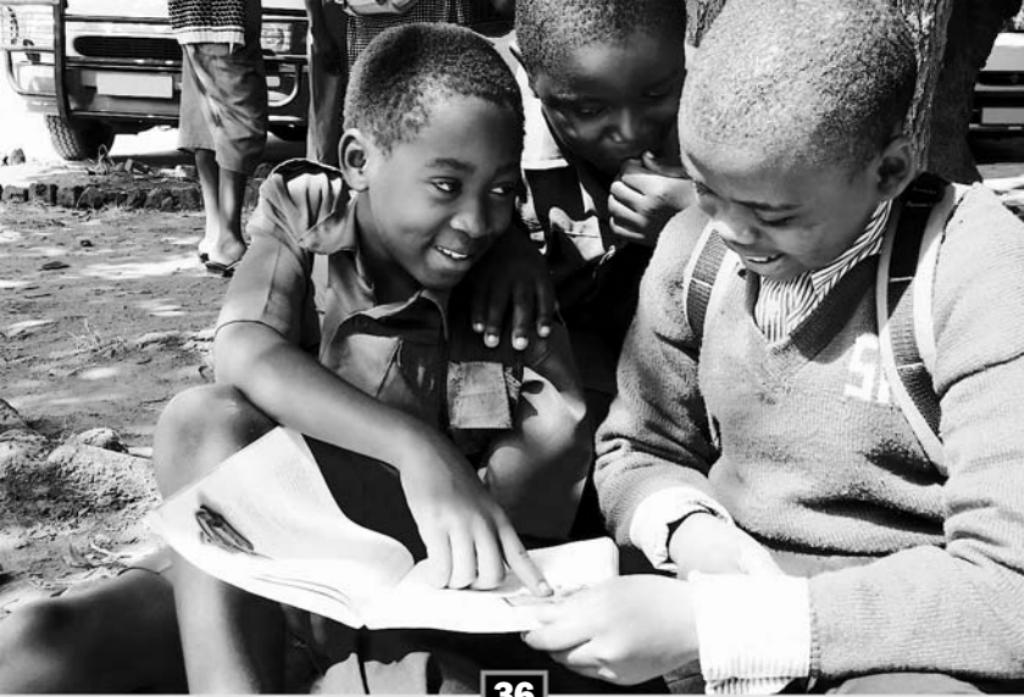
Morda te starši poučujejo o Svetem pismu. Če te, je to velika prednost. Kljub temu moraš *ti* sam stekati prijateljstvo z Bogom. Če tega še nisi naredil, si lahko pomagaš z gradivom iz tega poglavja. Jehova bo blagoslovil tvoj trud. V Svetem pismu piše: »Prosite, in vam bo dano; iščite, in boste našli.« (Matej 7:7)

* V nekaterih prevodih Svetega pisma se besedna zveza »okusite in spoznajte« prevaja s »sami izkusite«, »sami se prepričajte« in »iz lastnih izkušenj boste spoznali«. (*Contemporary English Version, Today's English Version in The Bible in Basic English*)

V NASLEDNJEM POGLAVJU Ali se z drugimi težko pogovarjaš o Bogu? Preberi si, kako lahko zagovarjaš svoje prepričanje.

KAJ MENIŠ?

- **Kaj lahko narediš, da bi ti bilo preučevanje Svetega pisma v večje veselje?**
- **Zakaj Jehova hoče poslušati molitve nepopolnih ljudi?**
- **Kako lahko izboljšaš svoje molitve?**

36

Kako lahko zagovarjam svojo vero v Boga?

Kaj je tisto, kar bi te najverjetneje oviralo pri tem, da bi se s sošolcem pogovarjal o svoji veri?

- Slabo poznavanje Svetega pisma
- Strah pred posmehovanjem
- To, da ne veš, kako pričeti pogovor

Kako bi se ti bilo najlažje pogovarjati o svoji veri?

- Osebni pogovor s sošolcem
- Nastop pred celotnim razredom
- Pisanje o svojem verovanju v referatu

Napiši ime sošolca, ki bi se bil po tvojem mnenju pripravljen pogovarjati o Svetem pismu, če bi pri njem znal zbuditi zanimanje za to temo.

.....

MED tvojimi sošolci tema o Bogu verjetno ni najbolj priljubljena. Če omeniš kar koli drugega – šport, oblačila ali nasprotni spol – je živahna razprava nemudoma v teku. Če pa omeniš Boga, morda hitro nastopi neprijetna tišina.

Ne gre za to, da tvoji vrstniki ne verjamejo v Boga; mnogi mladi *verjamejo* vanj. Nekatere je le sram govoriti o tej temi. »To enostavno ni kul,« morda mislijo.

Kako pa je s teboj?

Če se obotavljaš s sošolci govoriti o Bogu, je to povsem razumljivo. Nihče ne uživa v tem, da ga drugi zavračajo, kaj šele da se mu posmehujejo! Ali bi se to lahko zgodilo tebi, če bi spregovoril o svoji veri? Lahko bi se. Po drugi strani pa te utegnejo tvoji vrstniki presenetiti. Mnogi od njih iščejo odgovore na vprašanja, kot sta na primer: Kam gre ta svet in zakaj je toliko problemov? O tem bi se verjetno raje pogovarjali s kom svojih let kot pa z odraslim človekom.

Kljub temu se pogovor z vrstnikom o *veri* lahko zdi velik izziv. Ni ti treba dajati vtiša, da si fanatik, niti ti ni treba skrbeti, ali boš vse povedal *točno* tako, kot je prav. Pogovarjanje o veri je lahko nekoliko podobno igranju na glasbilo. Ali je to sprva naporno? Verjetno

Za pogovarjanje o veri je tako kot za igranje glasbila potrebna spretnost, ki si jo pridobiš z vajo.

Šola je oznanjevalsko področje, do katerega lahko pridemo samo mi. (Iraida)

je. Toda z vajo postane lažje in trud je poplačan. Kako pa lahko pričneš pogovor?

Ponavadi ga lahko pričneš s čim preprostim. Na primer, ko med sošolci pogovor nanese na kak nedaven dogodek, lahko omeniš, kaj glede tega pravi Sveto pismo. Morda pa bi poskusil govoriti samo z enim sošolcem. Mogoče se lahko okoristiš še lažje metode. Nekateri mladi kristjani namreč enostavno dajo na mizo kakšno publikacijo, ki temelji na Svetem pismu, da bi videli, ali bo pritegnila pozornost sošolcev. Pogosto jo res pritegne in temu sledi pogovor!

Katero od zgornjih metod bi lahko poskusil?

Ali se lahko spomniš še katere druge metode, da bi se s sošolcem pogovarjal o svoji veri? Če se, jo spodaj napiši.

.....
.....
.....

Včasih se ti že s kakim šolskim projektom ponudi priložnost, da drugim govorиш o svoji veri. Kaj bi na primer lahko naredil, ko se pri pouku pogovarjate o evoluciji? Kako lahko zagovarjaš svojo vero v ustvaritev?

NAMIG

Pazi, kako se vedeš, ko z drugimi govorиш o svojem prepričanju. Če daješ vtis, da te je sram, lahko pri vrstnikih izzoveš zasmehovanje. Če pa govorиш prepričano – kakor bi tvoji sošolci govorili o svojih pogledih – potem je več verjetnosti, da boš pridobil njihovo spoštovanje.

»Ne sramujem se namreč dobre novice; ta je pravzaprav Božje močno sredstvo, ki prinaša rešitev vsakemu, ki veruje.«

(Rimljanci 1:16)

Kako lahko zagovarjaš vero v ustvaritev

»Ko smo pri pouku začeli obravnavati evolucijo, je bilo to v nasprotju z vsem, o čemer sem bil do tedaj poučen,« pravi mladi Ryan. »Predstavljena je bila kot dejstvo, kar me je prestrašilo.« Raquel se je podobno izrazila. »Ko je učiteljica pri sociologiji povedala, da bomo naslednjič obravnavali evolucijo, me je kar streslo od groze,« pravi. »Vedela sem, da bom morala razredu pojasniti, kako gledam na to sporno zadevo.«

ALI SI VEDEL ...

Kadar učitelje kdo zaprosi, naj dokažejo evolucijo, včasih ti ugotovijo, da tega ne znajo storiti, in uvidijo, da to teorijo sprejemajo zgolj zato, ker so bili tako poučeni.

Bog »vse ustvaril«. (Razodetje 4:11) Povsod okrog sebe vidiš dokaze za inteligentno načrtnost. Toda v učbenikih piše, da smo se razvili, in enako pravi tudi tvoj učitelj. In kdo si ti, da bi oporekal »strokovnjakom«?

Lahko si prepričan, da nisi edini, ki verjame v ustvaritev. Dejstvo je, da celo mnogo znanstvenikov ne sprejema razvojnega nauka. Tudi mnogi učitelji in učenci ga ne.

Ampak da bi znal zagovarjati svojo vero v ustvaritev, moraš vedeti, kaj glede tega v resnici uči Sveti pismo. Iz stvari, ki jih ta knjiga ne omenja določno, ti ni treba delati spornih vprašanj. Razmisli o nekaterih zaledih.

**Strah pred tem,
da bi zagovarjal
svoja prepričanja,
lahko premagaš.**

V mojem šolskem učbeniku piše, da Zemlja in naše Osončje obstajata že na milijarde let. Svetlo pismo pravi, da sta Zemlja in vesolje obstajala že pred prvim stvarjenjskim dnem. Zato sta Zemlja in Osončje verjetno res stara na milijarde let. (1. Mojzesova 1:1)

Moj učitelj pravi, da Zemlja ni mogla biti ustvarjena v samo šestih dneh. V Svetem pismu ne piše, da je vsak od šestih stvarjenjskih dni trajal dobesednih 24 ur.

Pri pouku je bilo omenjenih več zgledov tega, kako so se živali in ljudje postopoma spreminali. Svetlo pismo pravi, da je Bog ustvaril živa bitja »po njihovih vrstah«. (1. Mojzesova 1:20, 21) To ne podpira zamisli, da je življenje nastalo iz nežive materije ali pa da je Bog sprožil evolucijski proces z eno samo celico. Kljub temu je v okviru vsake »vrste« možnih veliko variacij. Svetlo pismo torej dopušča možnost, da se znotraj vsake »vrste« zgodijo določene spremembe.

Kako bi se, glede na to, kar smo obravnavali v tem poglavju, odzval, če bi kakšen učitelj ali sošolec rekел:

»Znanost je dokazala, da smo plod evolucije.«

»V Boga ne verjamem, ker ga ne morem videti.«

Ne sramuj se svojega verovanja!

Če te vzugajajo krščanski starši, potem mogoče verjameš v ustvaritev preprosto zato, ker so te tako učili. Sedaj ko odraščaš, pa hočeš Boga častiti »z razumom« in imeti trdne temelje za svoje prepričanje. (Rimljanom 12:1) Zato se vprašaj: Kaj je *mene* prepričalo, da obstaja Stvarnik? Štirinajstletni Sam je osupel nad človeškim telesom. »Je nadvse zapleteno in kompleksno,« pravi, »in vsi njegovi deli delujejo neverjetno usklajeno. Človeško telo se ni moglo razviti samo od sebe!« S

moj načrt

Da bi lahko s sošolcem začel pogovor o Svetem pismu, bom:

Če me bo kdo vprašal, zakaj verjamem v Stvarnika, bom rekel:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

Samom se strinja tudi 16-letna Holly, ki pravi: »Odkar so mi diagnosticirali sladkorno bolezen, sem se veliko naučila o delovanju telesa. Osupljivo je denimo, kako pomembno vlogo ima trebušna slinavka (majhen organ, ki leži za želodcem) pri uravnavanju sestave krvi in pri delovanju drugih organov.«

Spodaj napiši tri stvari, ki so *tebe* prepričale, da obstaja Stvarnik.

1.
2.
3.

Nobenega razloga ni, da bi ti bilo nerodno ali da bi se sramoval, ker veruješ v Boga in ustvaritev. Če upoštevamo dokaze, je povsem razumno verjeti, da smo ljudje plod intelligentne načrtnosti.

Konec koncev je evolucija, ne pa ustvaritev, tista, pri kateri je treba imeti veliko vere in pri kateri je treba verjeti v čudeže brez čudodelnika! Ko boš o vsem skupaj dobro premislil, boš lahko v šoli svojo vero v Boga še pogumnejše zagovarjal.

V NASLEDNJEM POGLAVJU *Vidiš, da se mladi tvojih let krstijo. Ali si tudi ti pripravljen na ta korak?*

KAJ MENIŠ?

- Zakaj je pomembno, da se z drugimi pogovarjaš o tem, kar verjameš?
- Katere možnosti se ti ponujajo v šoli, ko bi lahko preprosto izrazil svojo vero v ustvaritev?
- Kako lahko pokažeš, da ceniš Tistega, ki je vse ustvaril? (Apostolska dela 17:26, 27)

Ali naj se krstim?

Naslednje trditve označi kot pravilne ali napačne:

Kristjani se morajo krstiti.

- Prav
 Narobe

Glavni namen krsta je, da te zaščiti pred tem, da bi grešil.

- Prav
 Narobe

Krst ti omogoča rešitev.

- Prav
 Narobe

Če nisi krščen, potem Bogu nisi odgovoren za svoja dejanja.

- Prav
 Narobe

Če se krstijo tvoji prijatelji, to pomeni, da si tudi ti pripravljen na ta korak.

- Prav
 Narobe

ČE ŽIVIŠ po Božjih merilih in neguješ prijateljstvo z Bogom ter drugim govorиш o svoji veri, potem je čisto normalno, da razmišljaš o krstu. Toda kako veš, ali si pripravljen na ta korak? Da bi ti bilo na to vprašanje lažje odgovoriti, preglejmo zgornje trditve.

ALI SI VEDEL ...

Krst je pomemben del »znamenja«, ki je potrebno za rešitev. (Ezekiel 9:4–6)

● **Kristjani se morajo krstiti.**

Prav. Jezus je svojim učencem naročil, naj se krstijo.

**»Svoje telo izročite kot živo, sveto žrtev,
sprejemljivo Bogu. Tako boste sveto službo
opravljali z razumom.“ (Rimljanom 12:1)**

(Matej 28:19, 20) Pravzaprav se je celo sam dal krstiti. Da bi posnemal Kristusa, moraš ta korak narediti takrat, ko si dovolj zrel za takšno odločitev in si to tudi iskreno želiš.

● ***Glavni namen krsta je, da te zaščiti pred tem, da bi grešil.***

Narobe. S krstom javno pokažeš svojo posvetitev Jehovu. To ni neka neosebna pogodba, ki bi ti preprečevala, da bi skrivaj delal tisto, kar želiš. Ravno nasprotno, svoje življenje posvetiš Jehovu zato, ker hočeš živeti po njegovih merilih.

● ***Krst ti omogoča rešitev.***

Prav. Sвето pismo pravi, da je krst pomemben korak na poti do rešitve. (1. Petrovo 3:21) Seveda pa to ne pomeni, da je krst kakor zavarovalna pogodba, ki jo skleneš, da bi se zaščitil, če pride do katastrofe. Krstiš se, ker ljubiš Jehova in mu želiš večno služiti z vsem svojim srcem. (Marko 12:29, 30)

● ***Če nisi krščen, potem Bogu nisi odgovoren za svoja dejanja.***

Narobe. V Jakobu 4:17 piše: »Če torej kdo zna dela, kar je prav, pa tega ne dela, greši,« pa naj je krščen

NAMIG

S pomočjo staršev
poišči v občini koga,
ki ti bo pomagal
duhovno napredovati.
**(Apostolska dela
16:1-3)**

**Ker sem vedno imela v mislih,
da sem krščena, sem lažje sprejemala
modre odločitve in se ognila določenih
dejanj, ki bi lahko imela slabe
posledice.** (Holly)

ali ne. Če torej veš, kaj je prav, in si dovolj zrel, da na življenje gledaš odgovorno, potem je morda čas, da se o tem koraku pogovoriš s starši ali kakim drugim zrelim kristjanom. Tako boš izvedel, kako napredovati do krsta.

● **Če se krstijo tvoji prijatelji, to pomeni, da si tudi ti pripravljen na ta korak.**

Narobe. Odločitev za krst mora priti iz tvojega srca. (Psalm 110:3) Krstiti bi se moral šele takrat, ko povsem razumeš, kaj vse pomeni biti Jehovova priča, in ko si prepričan, da si pripravljen sprejeti to odgovornost. (Pridigar 5:4, 5)

(Nadaljevanje na 310. strani)

moj načrt

Da bom napredoval do krsta, se bom potrudil bolje razumeti naslednje svetopisemske nauke:

Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo rad vprašal:

pogosta vprašanja glede krsta

Kaj simbolizira krst? To, da se potopis pod vodo in nato dvigneš iz nje, pomeni, da si ne želiš več prizadevati za sebično življenje, temveč da želiš izpolnjevati Jehovovo voljo.

Kaj pomeni, da svoje življenje posvetiš Jehovu? To pomeni, da se odrečeš samemu sebi in obljubiš, da bo izpolnjevanje Božje volje na prvem mestu v tvojem življenju. (Matej 16:24) Primerno je, da nekaj časa pred krstom v molitvi poveš Jehovu, da se mu želiš posvetiti.

Kako naj bi živel, preden se krstiš? Živel naj bi v skladu z Božjo Besedo in se o svoji veri pogovarjal z drugimi. Prijateljstvo z Bogom bi moral negovati tako, da moliš in preučuješ Sveti pismo. Jehovu bi moral služiti zato, ker si se *sam* tako odločil – ne pa zato, ker bi te v to prisilili drugi.

Pri kateri starosti bi se moral krstiti? Leta pri tem ne igrajo glavne vloge. Vendar moraš biti vseeno dovolj star – in dovolj zrel – da razumeš pomen posvetitve.

Kaj, če se hočeš krstiti, starši pa ti svetujejo, da je bolje, da počakaš?
Morda želijo, da si pridobiš več izkušenj v krščanskem življenju. Ceni njihov nasvet in izkoristi ta čas za to, da krepiš svoje priateljstvo z Jehovom. (1. Samuelova 2:26)

► ali razmišljaš o tem, da bi se krstil?

Preveri svoj napredek, tako da izpolniš naslednji vprašalnik. Preden napišeš odgovore, poišči omenjene svetopisemske stavke.

Kako trenutno kažeš, da zaupaš Jehovu?

(Psalm 71:5)

**Iz česa je razvidno, da imaš izšolano zmožnost
zaznavanja, da razlikuješ med pravilnim in napačnim?**

(Hebrejecem 5:14)

Kako pogosto moliš?

**Kako določne so tvoje molitve in kaj odkrivajo o tvoji
ljubezni do Jehova? (Psalm 17:6)**

**Spodaj napiši cilje, ki bi jih rad dosegel glede
svojih molitev.**

Ali redno preučuješ Sveti pismo? (Jozue 1:8)

Kaj vse zajema tvoje osebno preučevanje?

Spodaj napiši cilje, ki bi jih rad dosegel glede osebnega preučevanja.

Ali je tvoje oznanjevanje učinkovito? (Na primer: Ali znaš drugim pojasniti osnovne svetopisemske nauke? Ali ponovno obiščeš tiste, ki so pokazali zanimanje? Ali se trudiš vzpostaviti biblijski pouk?)

Da Ne

Ali sodeluješ v oznanjevanju, tudi če tvoji starši ne?

(Apostolska dela 5:42) Da Ne

Spodaj napiši cilje, ki bi jih rad dosegel glede oznanjevanja. (2. Timoteju 2:15)

Ali krščanske shode obiskuješ redno ali le tu in tam?

(Hebrejcem 10:25)

Kako vse sodeluješ na shodih?

Ali greš na shod tudi takrat, ko tvoji starši ne morejo (seveda če ti oni to dovolijo)? Da Ne

Ali lahko rečeš, da ti je izpolnjevanje Božje volje res v veselje? (Psalm 40:8) Da Ne

Ali lahko navedeš kak primer, ko si se uprl pritisku vrstnikov? (Rimljanci 12:2)

Kako nameravaš krepiti svojo ljubezen do Jehova?

(Juda 20, 21)

Ali bi služil Jehovu, tudi če bi se tvoji starši in prijatelji odvrnili od njega? (Matej 10:36, 37) Da Ne

**Krst je podobno kot poroka
življenjska prelomnica – ne bi
se smel jemati na lahko.**

(Nadaljevanje s 306. strani)

Življenjska prelomnica

Krst je življenjska prelomnica, ki prinese mnogo blagoslovov. Obenem pa s seboj nosi resno odgovornost – da živiš skladno s svojo posvetitvijo Jehovu.

Ali si se pripravljen posvetiti Bogu? Če si se, potem imaš dober razlog za veselje. Čaka te največja od vseh prednosti – to, da z vsem srcem služiš Jehovu in da s svojim življenjem dokazuješ, da si se mu zares posvetil. (Matej 22:36, 37)

V NASLEDNJEM POGLAVJU Preberi, kako si lahko postavljaš cilje, da boš kar najbolje uporabil svoje življenje.

KAJ MENIŠ?

- **Zakaj je krst tako pomemben korak?**
- **Kaj bi lahko mladega človeka navedlo, da bi ta korak storil prehitro?**
- **Zakaj bi lahko mlad človek nerazumno odlašal s posvetitvijo in krstom?**

Kaj bom naredil s svojim življenjem?

»Na začetku se s svojo prihodnostjo nisem obremenjeval. Toda bolj ko se je približevala matura, bolj sem se zavedal, da bom vstopil v resnični svet, z resnično službo in resničnimi računi.« (Alex)

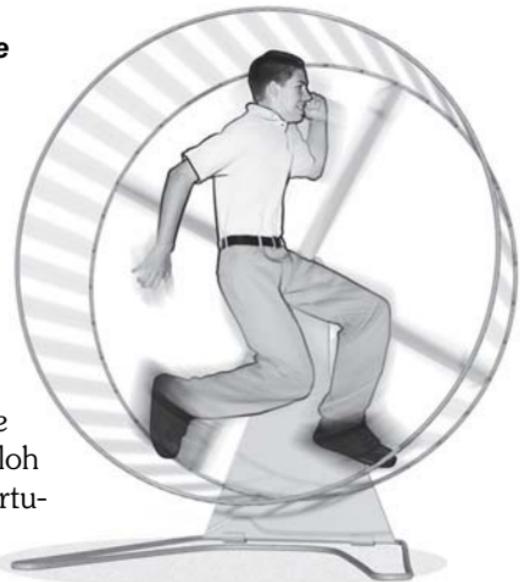

ZAMISLI si, da načrtuješ potovanje, ki te bo popeljalo daleč od doma. Verjetno boš najprej pogledal na zemljevid, da bi izbral najprimernejšo pot. Podobno je, ko načrtuješ svojo prihodnost. »Imaš široko paleto možnosti,« pravi mladi Michael, ki sedaj služi v enem od podružničnih uradov Jehovovih prič. Kako lahko narediš selekcijo med tolikšnim izborom možnosti? »Vse je odvisno od tvojih ciljev,« pravi Michael.

Na svoj cilj glej kot na kraj, v katerega navsezadnje želiš prispeti. Verjetno tja ne boš prišel, če boš brezciljno taval naokoli. Veliko boljše je, da na plano potegneš zemljevid in si določiš smer. S tem boš upošteval opomin iz Pregоворов 4:26: »Zravnaj stezo svoji nogi.« V prevodu *Contemporary English Version* v tem delu vrstice piše, da je dobro, da »veš, kam si namenjen«.

**Če si boš postavljal cilje, ne
boš zapravljal svojih moči
in se vrtel na istem mestu.**

V naslednjih letih boš sprejel veliko življenjskih odločitev v zvezi z vero, zaposlitvijo, poroko, družino in drugimi pomembnimi rečmi. Do modrih odločitev boš lažje prišel, če boš prej vedel, kam si sploh namenjen. Pri tem, ko načrtuješ, katero pot boš ubral v življenju, pa obstaja en dejavnik, ki ga ne smeš prezreti.

»Spominjaj se svojega Velikega stvarnika«

Da bi bil zares srečen, si moraš vzeti k srcu besede modrega kralja Salomona: »Spominjaj se svojega Velikega stvarnika v dnevi svoje mladosti.« (Pridigar 12:1) Z drugimi besedami, na to, katero pot boš v življenju ubral, bi morala vplivati tvoja želja, da bi ugajal Bogu.

Zakaj je to tako pomembno? V svetopisemski knjigi Razodetje 4:11 piše: »Vreden si, Jehova, naš Bog, prejemati slavo, čast in moč, ker si vse ustvaril; po tvoji volji vse to obstaja in je bilo ustvarjeno.«

ALI SI VEDEL ...

Podobno kot električni tok omogoča delovanje različnih naprav, te lahko sveti duh navaja, da uspešno opravljaš naloge, ki ti jih daje Bog. (Apostolska dela 1:8)

Očeta in mamo zelo občudujem. Name je močno vplivalo to, kako vztrajno in goreče sta oznanjevala, kako sta se spoprijemala z denarnimi težavami in kako sta me spodbujala, naj sodelujem v polnočasni službi. (Jarrod)

Vsa bitja v nebesih in na zemlji bi morala biti hvaležna Stvarniku. Ali si hvaležen za to, ker ti je dal »življenje, dihanje in vse«? (Apostolska dela 17:25) Ali te to ne spodbudi k temu, da bi Bogu Jehovu dal nekaj v zameno in mu s tem pokazal, da ceniš vse, kar ti daje?

Mnogi mladi Jehovove priče, ki imajo svojega Stvarnika ves čas v mislih, so se odločili, da mu bodo služili polnočasno. Razmisli o nekaterih izjemnih vejah služenja, ki so ti na voljo.

Pioniranje. Redni pionirji oznanjevanju namenijo veliko časa. S šolanjem in pridobivanjem izkušenj postajajo vedno boljši učitelji Svetega pisma.

Služenje tam, kjer je večja potreba. Nekateri se preselejo na področje, kjer je malo kraljestvenih oznanjevalcev. Drugi se naučijo tujega jezika in služijo v bližnji tujejezični občini ali pa se celo preselijo v drugo deželo.*

Misijonarska služba. Usposobljeni pionirji, ki so zdravi in vzdržljivi, se šolajo za to, da bi služili v tuji deželi. Misijonarji imajo zanimivo in polno življenje.

Betelska služba. Člani betelske družine služijo v podružničnih uradih Jehovovih prič.

* Glej okvir na strani 164.

NAMIG

Pogovori se z nekaterimi, ki so že mnogo let v polnočasni službi.
Vprašaj jih, zakaj so se odločili za takšno kariero in kako so blagoslovjeni.

➤ moji cilji

Označi cilje, ki bi jih rad dosegel. Prazen prostor izkoristi za to, da te cilje prilagodiš sebi oziroma da navedeš kakšne nove.

Cilji glede oznanjevanja

- Oznanjevanju nameniti več časa, in sicer ur mesečno
- Mesečno oddati izvodov literature
- Uporabljati Sveto pismo v pogоворu z drugimi o svoji veri
- Mesečno narediti ponovnih obiskov
- Vzpostaviti biblijski pouk

Drugi cilji:

.....

.....

Cilji glede preučevanja

- Vsak dan prebrati strani v Svetem pismu
 - Pripraviti se na tedenske shode
 - Raziskati naslednje svetopisemske teme:
-
-

Cilji glede občine

- Na vsakem shodu komentirati vsaj enkrat
- Priceti pogovor s kom od starejših, ki bi ga rad bolje spoznal
- Obiskati ostarelega ali bolnega člana občine

Drugi cilji:

Današnji datum

Čez šest mesecev znova poglej ta seznam in preveri,
kako uspešen si pri doseganju zastavljenih ciljev.

Če je treba, jih prilagodi oziroma dodaj še kakšnega.

»Preizkusite me [...],‘ govorí Jehova nad vojskami, ,ali vam ne bom odprl nebesnih zapornic in na vas izlil blagoslova do preobilja.‘“ (Malahija 3:10)

V nekaterih deželah k njihovemu delu spada izdelovanje in odpošiljanje svetopisemske literature.

Mednarodna služba. Mednarodni služabniki potujejo v druge dežele, da bi pomagali graditi kraljestvene in zborske dvorane ter podružnične objekte.

Biblijka šola za samske brate. V tej šoli se usposobljeni samski starešine in strežni služabniki učijo organizacijskih zadev in javnega govorništva. Nekateri diplomanti so dodeljeni v tujino.

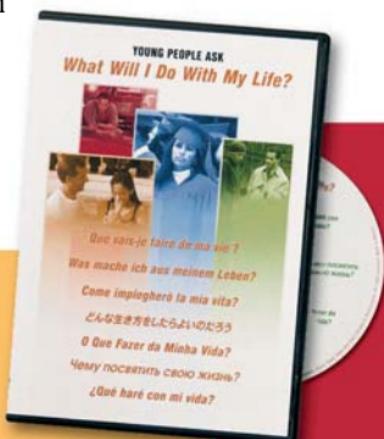
Načrtuj svojo pot

Polnočasna služba je plemenit cilj, ki ti prinaša številne blagoslove. Vendar moraš vnaprej načrtovati. Lahko se vprašaš: Katere sposobnosti in spretnosti imam, da bi v polnočasni službi zmogel skrbeti sam zase?

Kelly je imela pred sabo jasno začrtan cilj, da bo postala pionirka, zato je ta cilj upoštevala, ko se je odločala za poklic in zaposlitev. »Izbrati sem si morala nekaj takšnega, s čimer bi se lahko med pioniranjem preživljala,« pravi.

Odločila se je pridobiti si poklicno izobrazbo, kar ji je pomagalo

**Za več informacij si poglej DVD
Mladi sprašujejo: Kaj bom naredil s svojim življenjem?
Na voljo je v več kot 30 jezikih.**

doseči njen glavni cilj. »Moja želja je bila, da bi redno pionirala,« pojasnjuje Kelly. »Vse drugo je bilo postranskega po-mena.« Kelly je zadovoljna s svojo odločitvijo. »Mislim, da je bila ta odločitev najboljša od vseh, kar bi jih lahko sprejela,« pravi.

Vprašaj za smer

Če potuješ po neznanem področju, boš verjetno enkrat moral povprašati za smer. Enako lahko storiš, ko načrtuješ svojo prihodnost. Za nasvet vprašaj še druge. V Pregovorih 20:18 piše: »S posvetovanjem se načrti uresničujejo.«

Po nasvet se lahko v prvi vrsti obrneš na svoje starše. Za predloge pa lahko povprašaš tudi zrele kristjane, ki s

moj načrt

Da mi bo oznanjevanje v večje veselje, se bom pogovoril z:

*Vzvezi s to temo bi svojega očeta in/ali mamo
rad vprašal:*

svojim življenjem kažejo, da jih vodi Božja modrost. »Opažuj zgledne odrasle posameznike iz svoje ali katere druge občine,« priporoča Roberto, član betelske družine, ki je v svojih 20-ih.

Bolj kot kdor koli drug pa ti pri sprejemanju življenjskih odločitev, ki te bodo resnično osrečile, želi pomagati Bog Jehova. Zato ga prosi, naj ti pomaga doumeti, kaj je njegova volja glede tvoje prihodnosti. (Efežanom 5:17) V vseh vidikih svojega življenja upoštevaj nasvet iz Pregovorov 3:5, 6: »Ne zanašaj se na svojo razumnost, temveč z vsem svojim srcem zaupaj v Jehova. Upoštevaj ga na vseh svojih poteh, in on bo tvoje poti poravnal.«

KAJ MENIŠ?

- **Katere sposobnosti in spretnosti imaš?**
- **Kako lahko svoje sposobnosti uporabiš za to, da slaviš Jehova?**
- **Katera oblika polnočasne službe, ki je omenjena v tem poglavju, ti je najbolj všeč?**

*Kaj bi te lahko oviralo pri doseganju
duhovnih ciljev?*

*Kaj določnega bi lahko naredil, da bi premagal
te ovire?*

vprašalniki kazalo

NASLOV

STRAN

Ali bo dober mož zame? **39**

Ali bo dobra žena zame? **40**

Kaj pa se v resnici dogaja zatem? **49**

Kako se bom uprl pritisku vrstnikov **132, 133**

Moj mesečni proračun **163**

Ali naj se preselim v tujino? **164**

Pogovori se z očetom in mamo! **189**

Nadziraj svojo jezo **221**

Ali razmišljaš o tem, da bi se krstil? **308, 309**

Moji cilji **314**

**Nove članke iz rubrike »Mladi vprašujejo«,
ki izhajajo v reviji Prebudite se!, si lahko
preneseš s spletnne strani www.jw.org/sl.**

Ali bi želeli še več informacij?
Z Jehovovimi pričami lahko navežete stik tako,
da obiščete spletno stran **www.jw.org/sl**.